

This is a digital copy of a book that was preserved for generations on library shelves before it was carefully scanned by Google as part of a project to make the world's books discoverable online.

It has survived long enough for the copyright to expire and the book to enter the public domain. A public domain book is one that was never subject to copyright or whose legal copyright term has expired. Whether a book is in the public domain may vary country to country. Public domain books are our gateways to the past, representing a wealth of history, culture and knowledge that's often difficult to discover.

Marks, notations and other marginalia present in the original volume will appear in this file - a reminder of this book's long journey from the publisher to a library and finally to you.

Usage guidelines

Google is proud to partner with libraries to digitize public domain materials and make them widely accessible. Public domain books belong to the public and we are merely their custodians. Nevertheless, this work is expensive, so in order to keep providing this resource, we have taken steps to prevent abuse by commercial parties, including placing technical restrictions on automated querying.

We also ask that you:

- + *Make non-commercial use of the files* We designed Google Book Search for use by individuals, and we request that you use these files for personal, non-commercial purposes.
- + *Refrain from automated querying* Do not send automated queries of any sort to Google's system: If you are conducting research on machine translation, optical character recognition or other areas where access to a large amount of text is helpful, please contact us. We encourage the use of public domain materials for these purposes and may be able to help.
- + *Maintain attribution* The Google "watermark" you see on each file is essential for informing people about this project and helping them find additional materials through Google Book Search. Please do not remove it.
- + *Keep it legal* Whatever your use, remember that you are responsible for ensuring that what you are doing is legal. Do not assume that just because we believe a book is in the public domain for users in the United States, that the work is also in the public domain for users in other countries. Whether a book is still in copyright varies from country to country, and we can't offer guidance on whether any specific use of any specific book is allowed. Please do not assume that a book's appearance in Google Book Search means it can be used in any manner anywhere in the world. Copyright infringement liability can be quite severe.

About Google Book Search

Google's mission is to organize the world's information and to make it universally accessible and useful. Google Book Search helps readers discover the world's books while helping authors and publishers reach new audiences. You can search through the full text of this book on the web at <http://books.google.com/>

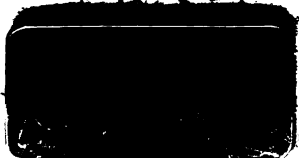
P. o. lat. 729

No. 1373.

Huygens

Q1 523.542

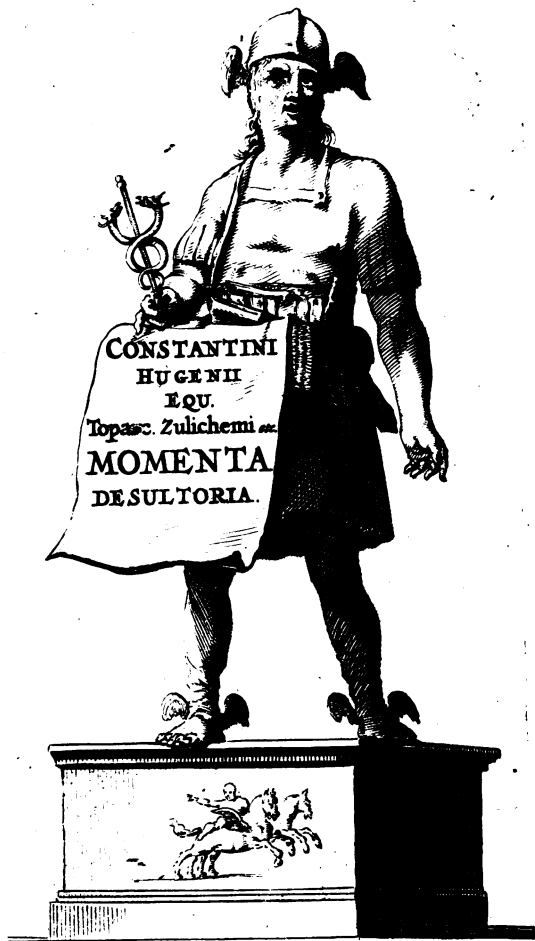

+

204

CONSTANTINI HUGENII,
Equitis ; Zulichemi , ZeelhemI , &c. To-
parchæ ; Principi Auriaco à Consiliis;

MOMENTA DESULTORIA;

POËMATUM

LIBRI XIV.

Editio altera , multò priorè auctior ,

Procurante LUDOVICO HUGENIO C.F.

Cùm

Præfatione CASPARIS BARLÆI.

HAGÆ-COMITUM,

Ex Typographia ADRIANI VLACQ.

---

c10 100 LV.

Cum Privilegio Ill. Ord. Holl. ac Wiß-Friß.c.

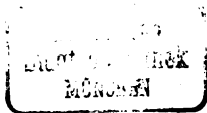
W6/62/770

Syllabus.

{ FARRAGO.

LIB. XIV. { EPIGRAMMATUM LIBRI XII.

{ OTIORUM JUVENILIUM RESEGMINA.

CASPARIS BARLÆI

P R Æ F A T I O

A D

L E C T O R E M.

CUm non ita pridem Hag-
gæ essem, studiose Le-
ctor, cepit me voluptas,
ea omnia ibidem lustrandi, quæ
aliquâ sui vel magnitudine, vel
elegantîâ, vel novitate spectato-
rem detinent. Fuere in oculis
Principum palatia, sylvæ partim
inordinatæ, partim longis ordi-
nibus in quincûces digestæ, atria
tot victoriarum monumentis
conspicua, fossæ ædificiis hinc
inde ad æmulationem exstructis

* 2   illu-

P R Æ F A T I O

illustres, curules magnificæ & pilenta *Regales vectura nurus*, armamentaria & horribiles Martis officinæ, aliaque plurima. Quæ dum lustro, ea mihi visus sum vidisse, quæ non magis me afficerent, quàm pastilli vectorem Sileni, aut equum pictorum tabulæ, aut simiam elephanti conspectus. Verum publico subductus & per amicorum hic illic stationes domosque oberrans, fortè in Musæum Nobilissimi Clarissimique Viri CONSTANTINI HUGENII, Zulechemi Domini &c. delatus fui. Veni huc planè tanquam capra ad festum suum, & oculis meis repperi debitas delicias, & ἰδιῶν Poëtarum spectaculum. Incidi quippe in grandem struem & sylvam Poëmatum,

quæ

AD LECTOREM,

quæ MOMENTA DESULTORIA in-
 scripserat. Lasciviebã inter sche-
 das hæc, conspersa mille & mille
 Epigrammatibus folia, veluti in-
 ter nucum cumulos cercopithe-
 cus, aut in farris acervo curculio.
 Uti ex avido armorum contactu
 deprehensus fuit Achilles, potuis-
 sem & ego deprehendi ex sollici-
 ta chartarum volutatione. Hin-
 niunt admissarii equi, cum equa-
 rum odor nares adflat. idem ferè
 mihi evenire sensi ex conspectu
 tam procacis argumenti, quo pa-
 sci soleo, tanquam rore suo cica-
 da. Nec contentus subitâ & per-
 functoriâ lectione, precibus mo-
 nitisque impetravi ab auctore, ut
 ea publici juris faceret. Quæ e-
 nim ille edi operæ precium non
 putabat, seculo doctissimo & a-

P R Æ F A T I O

cutissimo, adeoque inter amicos perire volebat, ego ut ingeniosissima & non obvii saporis eidem propinanda putabam. Displicebat foetus parenti suo, placuit susceptori; & quem pro derelicto habebat, ut benè natum excepi ulnis, & nunc eruditorum oculis ostento, uti famæ gloriæque, ita & invidiæ securum. Familiare hoc magnis ingeniis, ut quæ scribunt optima, damnent ipsi, aut quæ artis documenta dissimulant per modestiam, aliorum esse judicii mavelint, quàm sui. Et fortè non est cujusvis de hoc studiorum genere judicare. Formarum censores plurimos habemus, boni & erecti carminis paucissimos. De illis sententiam dicere possunt etiam maximè deformes. De his
non

AD LECTOREM.

non nisi Poëtæ & ab eodem fide-
re tacti. Est ex illarum numero
facultas Poëtica, quæ actione &
usu comparantur. Et uti idoneus
rerum civilium iudex esse nequit,
qui se rebus & res sibi subduxit;
ita poëmatis genium non capit,
nisi ab eodem genio afflatus.
Hæc ipsa, quæ vides, *Momenta*
sunt, & quidem *Desultoria*. Mo-
menta, quia pleraque nullo mo-
limine, sed impetu scripta sunt,
non conatu, sed nutu, non ad len-
tas clepsydrae moras, sed subito
calore & quadam festinandi vo-
luptate, ut veluti per tussiculas &
interruptos singultus egesta vi-
deantur. Alia namque in castris
inter lituos & tympana, alia do-
mi inter supplicum flagitationes
& amicorum officia nata sunt.

P R Æ F A T I O

quædam equitanti, quædam naviganti, quædam ambulanti exciderunt. quod sanè vitæ genus uti longas moras nescit, & cunctationes fugit, ita præcipites subitoque animi motus amat. Desultoria sunt, quia cum non in castris solùm, sed & in aulis alia se semper offerat rerum facies, alii hominum vultus, aliæ curæ, motus, jussa, non potuit non vagari mens libera & desultoriè ferri in res varias. Distrahuntur nubes roridæ à radiis Solaribus in guttulas minutissimas. nec aliter Autorem distraxere in diversa tumultus aulici bellicique, ut animum nunc celerem nunc illuc diviserit. tessella, dum aquarum superficiem ex obliquo jacta radit, saltuatim pergit. non secus, Principis

AD LECTOREM.

cipis sui subitis & iteratis imperiis avocatus, ad alia & alia deflexit & brevibus intervallis ad se rediit; non dissimilis Monomeris, Orientalibus populis, (si fides Gellio) singulis cruribus saltim currentibus. Non fertur uno tramite Poëta noster, sed in vagum, & quaquaversum cursitat. E cœlo in terras, è terris in cœlos rapitur. modò in sylvis, modò in montibus, modò in aquis est. ab urbibus in domos, ab his in urbes saltum facit. Jam illi vir, aut fœmina aut maleferiatus aliquis carmen facit. à flammis & incendiis publicis accenditur, rapitur per vasta maris spatia, cum Meteoris assurgit & erigitur, mordet officiosam & inofficiosam supellectilem, in singulis humani corporis

P R Æ F A T I O

poris partibus dentem figit , per
vicos & plateas ambulat veluti
ædilis aliquis, & sine populi suf-
fragio pronunciat. nullam mun-
di particulam eximit suis lusibus
& commentis. Vapulant illi Sol,
Luna, pluvix, grando, nix, ful-
mina, ignes fatui, totusque exer-
citus imperfectorum corporum.
Specula , forfices , dentiscalpia,
acus , digitabula, flabella, & ni-
hil non istorum impedimento-
rum ut stultitiæ nostræ argu-
mentum traducit. ita prisco Poë-
tarum more Superos inferosque
naturam omnem & artem , to-
tam Sapientiæ, totam Moriæ pa-
ri libertate exercet. Laudat, vitu-
perat, suadet, dissuadet , mulcet
& asper est. speculatur cum Tha-
lete, monet cum Socrate, censor
est

AD LECTOREM.

est cum Catone, ridet cum Democrito, flet cum Heraclito. acupungit ipsum sartorem, penicillo suo perstringit pictorem, cum milite cæsim & punctim agit, Thaidas & Nomentanos nepotes lædit aliâ, hoc est doctâ & dicacî cuspide, omnes singulosque Epigrammate. Est inter aviculas motacilla, quæ in saltibus non magnis spatiis volitat, sed breves facit de arbore in arborem, de virgulto in virgultum discursus. Idem facit noster in hoc Operis sui salicto. arripit argumentum & deserit, intrat ut exeat, venit & abit, nec, uti scopulis conchæ, diu uni immoratus, stationem, quâ steterat, relinquit. sæpius incipit, sæpius desinit, & repetitis exordiis multas absolvit fabulas,
non

P R Æ F A T I O

non sine verberare. Non invito ad
lectionem sedentarios, & qui fœ-
tus lambere in longum tempus
amant, ac continuâ mentis agita-
tione solidos dies fatigant, non
abſimiles vulturi, qui Tityi ac
Promethei extis æternùm incu-
bat, ſed eos, quibus interrupta
ſunt otia, & diviſi in plurima la-
bores, quique in ipſo conceptu
pariunt. Nec ad Poëticum hoc
epulum cupiam accedere tristes
& tetricos Deos, quibus nonniſi
ſuſpirio exit vox, ſed quibus eru-
dita comitas & non ficta hilaritas
& ſupercilî expers frons, & jecur
molle & ſplen cachinnans in vir-
tutibus ſunt. Abefſe jubeo vitili-
tigatores, & minutiarum anxios
ſectatores, qui ob voculæ ſitum
aut accentum, frontem corru-
gant,

AD LECTOREM.

gant, & fluctus in simpulo excitant. Quin & illos, qui cum noctuæ sint, indignantur non videre se vim Epigrammatis obiter lecti. Etiam hic locum habet: qui nucleum esse vult, nucem frangat oportet. aquarum potoribus & in Bœotia natis hæc non scribuntur, verum Lectori attento & cui repetita lectio secreta aperit. quæ diluti & fatui saporis sunt, gustamus cum fastidio & contemptu, quæ verò erecti, attentâ pitissatione, & frictione crebrisque morsicationibus. Joviales convivas, Mitiones, Lælios, Augustos, Cicerones advoco, quibus suave est joculari sine noxa, ridere sine felle, quibus fabæ & betæ fabrorum prandia nō sapiunt, sed asellos, & scaros, & apros

P R Æ F A T I O

apros & mullos in delitiis habent.
 Præstant hîc condimenta cibis ,
 jufcula carnibus, acumina rebus,
 apparatus argumento , qui in re-
 bus etiam viliffimis elegantiffi-
 mus eft. Fulgent fumi acumi-
 num luce. res nihili inventione
 maximæ fiunt. obtufa acuuntur
 ingenii folertia , & mira perfpica-
 citate ipfæ , ut ita loquar, cotes
 pungunt. Loquor citra gratiæ
 fpem. plurima funt , quæ Bilbili-
 cum vatem provocant ; acumi-
 ne, verborum emphafi , materiæ
 copiâ & ornatu. Veterum Græ-
 corum & Romanorum acutè di-
 cta, allufiones & hiftoriæ hîc illîc
 infperfæ pro gemmulis funt &
 coralliis, quibus plateæ, vici, la-
 pides, utensilia etiam corporis
 noſtri particulæ deſpectiores co-
 ronan-

AD LECTOREM.

ronantur & splendent. Intercursat τὸ ἡθικὸν τῷ φυσικῷ, τὸ θυμικὸν τῷ ἔπιθυμητικῷ, miscetur utile dulci, honestum utrique. jam Anacreōticum quid, jam Aristophanicum legis. Non unius pulpæ sunt, quæ sapias. Prodeunt in scenam mortalium ineptiæ & multiformis fatuitas. in quam Satyram non scribere difficile est. Quare non pedes solùm in Epigrammatibus, sed & dentes invenies & ungues, quod ajunt, in ulcere. Nemo vapulat bonus, nemo impunè fert malus. Finguntur mali, non signantur. In rationis conceptibus luditur ingenio, nullius odio. Characteres crede & ideas describi potius, quàm exempla viventium. Grassabatur Ajax in sues, quas Græcos putabat.

P R Æ F A T I O

bat. Etiam furiis correpti vates
 perstringunt , quos nesciunt.
 Utopia pro regno ipsis est, sub-
 diti Lestrygones, Phæaces, Poly-
 phemus, Circe, Calypso, à fictio-
 ne sunt. Nemo in se dici putet,
 quod in vitium, & fieri saltem
 posse putet, quidquid exaggera-
 tur ceu factum. Qui vatibus in-
 dignantur , lapidem mordent.
 non loquuntur ipsi. Pythius in-
 tūs agit, quo inspirante non pos-
 sunt non loqui. Non peccat, qui
 necessitate peccat, & Superūm af-
 flatu. Quisquis legere hæc Mo-
 menta vel Desulturas voles, mo-
 mentaneus sis oportet & De-
 sultorius. Ita nec iræ ob hoc, nec
 amor ob aliud Epigramma lon-
 gam moram dabis. Non ridebis
 diū ob hujus festivitatem, nec dole-

AD LECTOREM.

dolebis diu ob alterius nœniam.
Fabulæ totius partes & dramata
sunt miles, studiosus, professor,
sartor, pictor, princeps, lex, le-
gatus, sacerdos, &c. ut Poëticam
non particularem scientiam, sed
universalem esse credas, quæ ni-
hil intactum indictumque finit.

Fruere, Lector, commentis in-
geniosissimis. Digessi ea in ordi-
nem, ut potui; ipsam annorum
feriem secutus. noluit sibi hoc
negotii dari autor, & quæ cuncta
habebat contemptim, aliorum
curæ singula esse maluit, quàm
suæ. Non hîc canoras nugas &
rerum inopes damus. Ab ea men-
te profecta sunt, quæ castrorum
vallis conclusa, ubique esse amat,
& palatiis circumscripta spiritum
extrudit latiùs in obvium quod-
cunque.

* *

cunque. Ubi tympana Martius
 furor pulsat, hæc Apollinis citha-
 ram furore alio quatit. Evocata
 à Principibus pari fiduciâ Delo
 Phœbum Musasque arcessit, &
 jussus imperata facere à Dîs ter-
 restribus, imperat cœlestibus.
 Poëmata hæc cum legis, in vir-
 tutum te area versari puta. Erga
 amicos candidus est vates & offi-
 ciosissimus, in improbos acer, in
 Patriam pius, in Principes suos
 gratus, in hostes publicos animo-
 sus, in rebus lætis comis, in tristi-
 bus serius, in sacris religiosus. ut
 non boni vatis solummodò no-
 tas, sed & civis optimi ubique de-
 prehendas. Qui famem publi-
 cam redimunt, novi comineatus
 & luculentæ frugis vecturâ, gra-
 tiam publicam merentur. Ean-
 dem

AD LECTOREM.

dem & mihi deberi puto, qui desideria doctorum recreo sapidissimis bellariis. Si sapient tibi, evasisti maledictum meum. Si non sapient, exspue. Non fert thuris odorem ad stivam enutritus, nec erecti carminis fragrantiam gens Arcadum.

** 2

LÜ:

LUDOVICUS C. F. HUGENIUS

Lectori S.

S Tatim à Barleao præfari, ut
mearum neque virium sit ne-
que frontis, Lector ; qui me
tamen editore nunc uteris , æquum est
quàm brevissimè exponentem feras ,
quid ipse momenti tulerim ad hæc Mo-
menta, & me allaborante quid acces-
serit pristinae editioni. Accedunt, ecce,
& operi præmittuntur Inscriptiuncu-
lae , quibus illud Autor ante septen-
nium , & quod excurrit, amicis dedi-
cavit. Harum te capiet , nisi fallor ,
ipsi Naturæ grata varietas, & in pari
argumento, cum eòdem omnes tendant,
singularum diversus sermo , vel acu-
men. Hasce ab indulgentia Patris mei
cùm impetrassem, ipsa rei ratio exi-
gere visa est , proximo agmine ut in-
cederent quæ ad Inscriptorem singuli
amico-

amicorum rescripsere. Hisce item ab eadem benevolentia extortis, ne quid sit fraudi mihi, suum singulis assignavi ordinem, quo quæque scripta vel perlata vidi; ne hîc quidem, ut opinor, malè de te meritus, qui tot præstantium ingeniorum easdem cogitationes exhibeo tam longè diversâ verborum elegantia comptas. Hactenus in vestibulo versamur: mediam ædificii molem totam priori similem reperies; possicam verò totis tribus libris novorum Epigrammatum auctiorem; quibus an se videri possit Auctor, quantum prioribus plerosque superasse, ne quid affectu sanguinis impellente protrudam juvenilius, tui arbitrii facia.

In Poëmatia & Otia

Illustris Viri

CONSTANTINI HUGENII,

*Equitis, Zulichemi Toparchæ, Celsissimo
Principi à Consiliis & Secretis.*

CONSTANTER Patriæ soli Patriæque Parenti
Qui vacat, & soli vix vacat ipse sibi,
Urbanis procul officiis castrisque relictis
Ipse suis hic se reddit, & ipse sibi.
Hic canit. &, quantum superest Patriæque Patrique,
Posteritas, tantum nunc vacat ille tibi.

DANIEL HEINSTIUS.

Ex tempore scribebat.

In Poëmata

DOMINI ZULICHEMII,

Ad Lectorem.

ENthæa sydereæ qui, Lector, acumina mentis
Tot sine labe sales deliciasque stupes;
Quæ venereris habere: Nisi sis Deus ipse, Deive
Instar habens, tanto non capis æqua Viro.

THEOD. GRASWINCKEL

IN

IN
CONSTANTINI HUGENII,
Poëmata.

Hugenidas nuper Musas cùm fortè rogarem ,
Ut canerent Domini laudibus apta fui ;
Omnia cùm possent , id solùm posse negarunt ;
Hoc illæ vitium rusticitatis habent.
Cætera sollicitant nequicquam hic numina vates ;
Hugenides illud non potuere Dex.

MARCUS ZUERIUS BOXHORIUS.

Io Nobilis & Illustris ZULICHEMII Domini
OPUS POETICUM.

Ad

Sæculi nostri Bataviæ Poëtas.

Tolle caput, dæjecta cohors, inhonoraque vatum,
Turba, Poëtarum jam novus instat honos.
Sidera sublimi feriamus vertice cuncti,
Æthereâque velit quilibet ire viâ,
Nec sibi flectendas desperet Principis iras
Si quis in irato Principe Naso gemit,
Dum sacras quatit aula fides, vicinaque sceptro
Purpura Pierias vestit amica Deas.
Temporis hæc fortuna mei est, quæ falsa Quiritum
Gloria. Quis, Scythica dum dolet exul humo.
Quis fuit Ausonia magnatum doctus in aula?
Kelquis Doctorum, dic mihi, visus amans?
Quis vindex, quis fautor erat? nemo, Hercule, nemo.
Ibat in exilium turba novena suum,
Barbarie capiente locum, cum surgere vates.
Iussus; in angusta tunc nihil Vrbe fuit

*Augusti, magnique nihil. Nunc sidera splendent
 Altera, & aulæ in culmine Musa sedet;
 Proscribitque malas artes, attentaque præstat.
 Ora Ducum, & cunctis civibus una placet.
 Admirande virum, cui lotis carmina labris
 Fundere, & in Furias intumuisse pias
 Affectem, nisi tanta tuæ spiramina mentis
 Sola forent. mihi tu præcine, ponè sequar.
 Imus ego, tu summus eas. hoc ordine vates
 Stant Batavi. nosler Pollia in arte prior,
 Mecenas nos Belga præit. Romana sequuntur
 Nomina. tunc sæcli gloria, vatis erat.
 Nunc vatis quoque, sed vatum solius amantis
 Hugonii, vel dic tersus, Eugenii est.*

C. BOYUS, ICTUS.

CLIOCXIV.

Ad Lectorem.

QUos legis, ingenii totidem miracula, versus,
 Heic lege quâ deceat lege stupere tibi.
 Hæc aliena locis, alieno tempore nata,
 Hugonii cerebro tam bene nata vides.
 Temporis hæc puncto, si non ex tempore, fudit
 Singula, quæ punctum temporis omne ferent.
 Ille Poëtarum Deus Otia fecerat olim,
 Et præfens Batavum Phœbus ephebus erat.
 Hoc, dum sustinuit vir tanta negotia solus,
 Publica procurans commoda, panxit opus.
 Non labor illud erat, sed desultorius alta
 Fronte remittentis seria lusus erat;
 Usquē stylum revocante manu, retrahentibus illam
 Undique millenis sollicitudinibus.
 Carmina secessum quærunt scribingentis; Apollo
 Hic nequit Auriaci rebus abesse Iovis.

III

Illa tamen mediis ita deproperavit in actis,
 Ut superent cultum, Phœbe Latine, tuum.
 En tempus quo nata vides Epigrammata, Lector.
 Cum venia poterant qualiacunque legi.
 Natales nunc hisce locos, attende, docebo.
 Ut magis obstupeas, id quoque scire tuum est.
 Turbida castra, boans stabulum, palatia Martis
 Horrea, trux pelagus contribuere locos.
 Barbaries armata manu, Neptunius horror,
 Aurigæ, calo, mulio, nauta ferox,
 Hortantis socios insana celeusmata nautæ,
 Clamor agasonum, jurgia, pugna, furor,
 Quadrigæ, quassata ratis, stridorque rudentum
 Undique grandisonis obstrepere modis.
 Quadrupedes, bipedes asini, vinosa Gradivi
 Orgia, Bellonæ Musica, Musa tubæ,
 Tympana rauca, minax lituus, vocumque virumque
 Prœlia pacatæ concrepuere lyræ.
 Perfidus Hugonii Boreas turbavit avenam,
 Sæva Noti rabies barbita, plectra, fides.
 Quis locus Aoniis inter loca Martia divis?
 Collocat Aonias hîc tamen ille deas.
 Quis locus Aoniis inter Neptunia divis?
 Hîc tamen Aonias collocat ille deas.
 Nempe suo totum circumfert pectore Pindum.
 Sic ubi iussa fuit Musa venire venit.
 Sic toties cum Marte coit, cum rege Profundi
 Euterpe toties Hugoniana coit.
 Sed coitu Venus omnis abest. neque pagina prurit
 Ulla, meat chartâ virgine casta manus.
 Ecce, locos scribentis habes, en tempora, lector,
 Tempora momentum, castra salumque locos.
 Hactenus ista. nihil dictis, nihil addimus ultra,
 Cætera nec laudo, ne potuisse neger.

Henricus Bruno.

IN HAGAM VOCALEM.

Quisquis es, Augustam peregrè qui tendis ad Hagam,
 Parce foris Hagam visere, vise domi.
 Non opus est Hagam nuncire, viator; ad Hagam
 In patriâ lector stare, jacere potes.
 Ante focum residens, natali lentus in umbra,
 Haga potens quæ sit tota videre potes.
 Magnus eam, pedibus divino carmine victis,
 Nunc tibi circumfert, nunc tibi donat Eques.
 Nunc peregrina sibi, nunc se divisa per Orbem
 Hugeniâ didicit se tibi voce loqui.
 Tempa, domus, lapides, vicique, viæque loquuntur;
 Ille pater vocum mille dat ora Loco.
 Muta Loci natura, redi. mox Haga tacendo
 Quale peroravit semper adoret opus.

IN HOMINEM.

Non satis Hugenio vocalem versibus Hagam.
 Condere, vel saxis addere verba fuit.
 Prodigio propiore Diis adscribitur. ante
 Vis hominum, linguæ vis fuit ante loqui;
 Solus homo semper solo fuit ore disertus:
 HugenI eloquiis, ecce, vel ossa sonant.
 Artibus HugenI jam toto corpore lingua,
 Nec semel aut iterum garrula lingua sumus.
 Lingua sumus pede, lingua manu. de vertice summa
 Ad talos vox est Hugenianus Homo.
 Quæ mens, quis genius, quis spiritus hos agat artus,
 Non Dj, non homines, iste loquatur Homo.
 In quo, muta suis linguis cum membra loquantur.
 Garrula nunc oris lingua tacere potest.

HENRICUS BRUNO.

MOMEN-

MOMENTORUM

INSCRIPTIUNCULÆ

A U T O R I S.

Ad Elisabetham Principem Palatinæ.

DIva, tribus nuper sociis excepta Poëtis
Quali te decuit pascier ambrosiâ;
Non ego, ne dubita, tantis bellaria mensis,
Non ego, me de me judice, digna fero.
Siquidquam, bene pasta, mei, post fercula magni
Nominis, exigua sumere lance voles,
Post apros grandesque datos in prandia rhombos,
Quo constet levior coena, minutal habes.

Ad Cardinalem Mazarinum.

Despice in has valles summo de culmine rerum,
Hesperias Francis inter oborte faces
Sol Patriæ, Sol non Patriæ, illustrissima Terris
Lampas ab occiduo tradita Richelio.
Despice; nec dubita, laudes augere Deorum,
Dignari radiis infima quæque suis.
Aspicias hunc Cœli Solem? quacumque movetur
Despicit; at certè despicit ille nihil.

Ad Annam Mariam à Schurmans.

Ille ego qui raris sudata Poemata stillis
Sæpe dedi, toto nunc simul imbre pluo.
Anna, meus stupor, Anna, tui fax aurea sæcli,
Porrigere non ægras ad mea dona manus.
Si crambe repetita potest mors cocta vocari,
Hanc ego non aliquid mortis olere nego.
At si spem facio (facio, illustrissima rerum)
Tædia non alias hæc habitura vices.

Da

MOMENTORUM

Da mihi te testem tabulis adscita supremis,
Nec grave sit, quæ sunt ultima, terre semel.
Non modò quòd brevis est & momentanea, mortem,
Sed, quia postremam, credimus esse levem.

Ad Comitem de Servient.

Maxime Plenipotens, qui seria, ludicra, parva &
Grandia, quidquid agis, plenipotenter agis:
Summe vir, his te quisquiliis permitte rogari,
Ut Zulichemium plenipotenter ames.

Ad Comitem de Araux.

Grande Monasterii decus, illustrissime Memmi,
Unice facundæ nobilitatis honos;
Excipe quo pacem vultu sectaris, aperto
Excipe quæ ferimus dona supercilio.
Mercurio, qui in fronte libri. Oratore Deo nitor minùs esse molestus,
Prodeo prodenti nixus Atlantiade:
Si qua Monasterii loquitur malè consona curis,
Mercurii certè numen & omen ama.
Quid, Memmi, caduciferum pugnare videtur
Cum sibi collega Plenipotente manu?

Ad Baronem Corvrellium.

Magne vir, indigno nuper de carcere luci
Reddite, cui splendor defuit absque tuo;
Fare, fateri, quod invitum fari atque fateri
Ipse tui sensus coget & ipse mei:
Non mea me rides, in libertate loquendi,
Compede, id est propriis verba ligare modis?
Hic furor est, hæc Anticyris insania vatum
Digna, quod est licitum nolle, negata sequi.
Excipe, quod si te liceat constanter amare,
Hoc ego de licitis & sine fine volo,

Ad

INSCRIPTIUNCULÆ AUTORIS.

Ad Alexandrum Humium, Eq.

Nobilis Hume, meâ per stillas humide venâ,
Da veniam toto si modò fonte mades.
Naturam sequimur: vidistin' ut assecla paucis
De Cœlo guttis proximus imber eat?

Ad Hugonem Grotium.

Grotiadæ, summo Belgarum, Belga Batavum
Infimus hæc dono dat, dicat Hugenius.

Ad G. Borellum in Anglia Legatum.

ITe meum mea conventum Momenta Borellum?
In pretio, si vos spreverit, illuderit;
Hugenium implentem partes constantis amici
Non mare, non victos impediisse pedes.

Ad I. Iunium Collegam.

Collegæ Iunio junior Collega vetustæ
Dedicat exiguum pignus amicitiz.

Ad Claudium Salmasium.

Maximè Salmasi, quem nil nescire negare
Non licet, est quod te scire negare libet.
Scilicet, Hugenum satis insanire Poëtam,
Vt quid te dignum crederet esse sui.
Credidit hic tamen, & magnis non magna placere,
Quò magis emineant, munera posse viris.
Hac mercede mali tolera fastidia Libri:
Quod solum poteras discere, ego docui.

Ad Iohannem Dedelium.

Accipe, vir venerande, vir excellens, vir amice,
Quæ veteri titulo dixeris, hæc mea sunt.
Non ego cuique suum tribuam te iudice, ni te
Culturæ faciam carpere poma tuæ.

MOMENTORUM

Ad Danielelem Heinsum.

PRimitlis infana meis audacia magno
Luminis usuram sumpfit ab Heinsiade.
Nunc puduit Cœlo nugari teste; placetque
Privatus, modò qui publicus error erat.
Si causam quis quærat; eo nos noverit ævo
Vivere; quo, qui clam desipit, ille sapit.

Ad Fridericum Spanhemium.

FAX veritatis eruditæ, vir Dei,
Facunde Rhetor, magne Spanhemi, cui
De fonte vivo, an sponte viva dixerim,
Romana pronum flumen elocutio est,
Qui, quod labore moliuntur maximi,
Nullo labore fundis antè maximos;
Quod verba duris implicata vinculis,
Ambage multâ, compedum ferro gravi
Onusta profero tibi, tanto tibi,
Tanto tibi (quid addimus?) Demostheni,
Causam fatebor, & fatenti proximè
Veniam precabor: Unica est; Pudor. Viden?
Quicum loqui non audeam, singultio.

Ad Petrum Scriverium.

SCRIPTOR erudite Veri, clara lampas temporum,
Seu vetusti, seu recentis; Scriveri nostrum decus;
Digne Woelevici rector, plene possessor tui;
Si Poëtæ non Poëtæ, si dicacis aulici
Non gravaris esse Lector; ecce quo bonas malè
Collocâris Lector horas, & relector pessimè.
Altero cum Martiali, cum lituris horrido;
Cum liturâ Martiali, quantus est aut quantulus,
Cum nec umbra Martialis, cum nec ima Bilbili,
Cum nec infimæ ruinis, cum nec umbra dirutæ.

Si

INSCRIPTIUNCULÆ AUTORIS.

Si times ne fortè fauces inquinent sordes mæ;
 Nefer ægrè quod ferendum ; prona consolatio est.
 Abluemus hoc liquore qui nihil non eluit ,
 Abluemus eleganti, claro, odoro, spumeo,
Præsentis Lyæi saltitantis haustulo;
 Cum Poëtæ tam Poëtæ quàm bibacis Aulici
 Proximo de Woelevico proximo in Vitaulio
 Non negabis hospes esse literato prandio ;
 Cum vocabimus madulsæ dura defultoria
 Molliore verbulo momenta defuëctoria.

AD M. ZUERIUM BOXHORIUM.

Boxhorni facunde, viden' facundus Atlantis
 Quâ gravis inclamet compita merce Nepos ?
 Excute quadrantem loçulis. eme comoda spleni
 Pharmaca , nec fuco subdola dona time.
 Sunt fatui, sunt innocui, sunt pharmaca fixi,
 Non sublimati toxica Mërcurii.

Ad Iohannem Ludovicum Calandrinum.

Si potis est Batavas non aspernëre paludes,
 Cui Lemanna lavat purior unda pedes ;
 Optime Vir, doctissime Vir, virtutis avitæ
 Plene Vir, ipse Patris candor, & ipse Pater ;
 Ecce quid ad Boream crasfoque sub aëre nati ,
 Ecce novum priscæ pignus amicitia.
 Mille pedes mitto ; Scin' quæ mysteria signent
 Missi multiplici carmine mille pedes ?
 Mille pedes mitto, quò, si per Fata liceret,
 Hei mihi quam solis sæpe duobus eam ?

Ad Abrahamum de Mori Eccles. Gall. Pastorem.

Mori, qui nō, Mori memento, vitâ ,
 Castis mōribus, allocutione ,
 Ipso nomine me soles docere ;

Tandem

MOMENTORUM

Tandem reddo vicem novo libello;
Quo te, nec lepidò, nec eleganti,
Sed supra illepidos ineleganti,
Hoc audire puta vel hæc legentem,
Vel, quod credere malo, non legentem;
Mori, chare Mori, memento môri.

Ad Ioannem Seldenum.

Seldene fulcrum sæculi labascentis,
Britanniarum grande phosphorum fidus;
Quò te Batavum credis anferem ignotum
Britannum olorem adire nemini ignotum?
Quò te throno sapientiæ, throno illustri,
Ubi literarum, transmarine dictator
In cismarinas sceptrà prorogas Musas
Ad has cicadas usque, ad hæc descendas
Tricas rogare? nempe quò sciant nati,
Sciant nepotes olim, amiculos inter
Seldenianos Zulichemium patrem
Censum fuisse serò, sed tamen censum.

Ad Erycium Puteanum.

EXcipe me, Puteane, hostem non hostis amicum:
Non venio quàm me fronte placere neges.
Quas trepidæ quondam claudebas Palladis arces,
Hæc meo quodam jure patere volo.
Pone metum. si tum Batavis Gallisque, Latinis
Nunc non armatis irruo Centuriis.

Ad Diodorum Tuldenum.

Tuldenum salvere jubet constantis amici
Læta gravi virgo Musa puerperio.
Suscipe quod peperit. Si tendis brachia, magno
Iudice nec monstri quid, nec abortus erit.

Ad

INSCRIPTIUNCULÆ AUTORIS.

Ad Godefridum Wendelinum.

SI vacabis, Wendeline, (sed vacare non potes)
Si tamen voles vacare (quando tu quod vis potes).
Ne gravare Lector esse, Lector ævi maxime,
Vilium undecim librorum Carminum nugacium.
Nolo spiritu tenaci, nolo longis haustibus
Haurias quod hîc propino. Sufficit carptim legas,
Si quid inter ambulandum, nempe per zizania,
Commatis non inficeti displicere non potest.
Nolo vel diem, vel horam, vel quadrantem des mihi.
Sæculo debetur. omne sæculo quod imputas.
Ne vel hîc morer loquendo, scis quid à te postulem?
Postulo quod offero, momenta desultoria.

Ad Valerium Andreæm Desseliûm I. C.

Bibliotheca Belgicæ autorem.

P Rodeo, Desseli, qualem de Matre rubentem
Dixeris: en fuci nescia prima caro.
Disce quid à ficto distem, quem gratia, vëcors
Gratia amicorum pinxerat, Hugenio:
Nec dubita infamem pulchro de corpore nẽvum
Tollere, quo solo Bibliotheca rubet.
Ejice de numero magnorum vile virorum
Nomen, & huic de me, non mihi, crede libro.
Cernis ab opposito tenebris candore nigella
Quàm benè virgineo pectore * muscâ sedet?
Si summę lucem potis est accedere luci,
Ista tuę lucem, crede, litura dabit.

*empla
strum
auli-
cum.

Ad Marinum Mercennum, ordinis Minimorum.

M Aximè de Minimis, magnum cui litera nomen
Lectâ, cui majus litera scripta dedit;
Offero, quod, si tu nolis, non offero; quo nec
Vel sua cordylis penula desit habes.
Offero quod nec ut inspicias urgebo volumen:
Sufficit aspectu si capis esse librum.

* * *

Sic

M O M E N T O R U M

Sic si multa gravi percellit pagina mole,
 Grata sit autoris cautio, nolle legi.
 Mentior: & cupit ille legi, vovet, optat & ardet;
 Sed qua non temerè de ratione putes:
 Scilicet ut quem nunc modicè, lectum atq; relectum
 Depereas totis viribus Hugenum.
 Ambigis? invenies lectum vestri Ordinis esse;
 Invenies hominem, maxime, de minimis.

Ad Iacobum van der Burgh.

A Moenitatum plena pyxis & penu,
 Festive Burghi, qui duobus de Sophis
 Descentis Orbem respuis vesaniam,
 Ridentis Orbem scis & exemplum sequi,
 Et ipse exemplo fores superstiti;
 Est qui in Batavis, ecce, tecum sentiat
 Constans amicus, sæculi irrisor, tamen
 Non immodestus; qui salire quæ legas,
 Non inquinare felle, non absinthio
 Vitiare gaudet. Fallor? & facetiis
 Sacer libellus languet inficetiis?
 Ne sic quidem te fallo. Si quorideas
 Caret libellus, proximum est, me rideas.

Ad Christianum Romphium M.

F Allitur, hæc si tanta dari sibi munera gratis
 Credit ab infano Romphius Hugenio.
 Possit ab Archiatro, quasi pro mercede, doceri
 Quâ propiore viâ naviget Anticyras.

Ad Iac. Caterum Soc. Ies.

S I qua sub his mordet Romanis dura palatis
 Pagina, fortuitum pagina crimen habet.
 Substitit has intra metas vernacula vatis
 Ambitio, Batavi civis amore frui:

Cumque

INSCRIPTIUNCULÆ AUTORIS.

Cumque dedit tantilla sui monumenta modestè,
Credidit hic tantùm se potuisse legi.

Ad Ioannem de Sancto Genesio, Avenionem.

S Angenesi, quem fama diù virtutis amicum
Et Batavis sanctum fecit & Hugenio,
Quæ mea porrecto speciosè pendet ab hamo,
Crede mihi, tacitis non caret esca dolis.
Præda spei caput & lucri nativa cupido est.
Si nescis, Batavi turba marina sumus;
Pisciculis grandes venamur in æquore pisces:
Grandibus hæc ipsa it piscibus esca tuis.
En ego præmonui: cum fraudatore Batavo
Res tibi, si caperis, sed sine fraude fuit.

*** 2

RESERI-

RESCRIPTA DE MOMENTIS,

Ordine quo perlata fuerant.

SUMME vir Hugeni, quem nil nescire negari
Non licet ingenuum quæ didicisse decet,
Tam bene si scirem quæ me nescire negasti,
Quam scio te summis vatibus esse parem,
Tum te veridicum possem quoque dicere vatem,
Ut credo reliquis vatibus esse parem.
Fingere nimirum docto dat Musa Poetæ
Quod lubet, & verum non videt ullus amor.
Sic ego iudicio nil nescio vatis amici:
Non ita, si vates deerit, amicus ero.
Scire negas unum, quod spondes velle docere,
Nempe malum vestri muneris esse librum.
Hoc unum est quod te nolim didicisse magistro,
Nec possum. contra stat tuus ille liber.
Quæ tam fruge bona est, quæ tam jucunda legenti
Pagina, tot promens serîa totque joca,
Melle madens, & felle rigens, & utroque diserta,
Sic docet ut placeat, sic placet ut doceat.

*SALMASII'S tuus, numine Musarum tuarum afflatus
repente suis his malis versiculis pro bono libro summas
grates agit; Leidæ Kal. Iulius c15 Idc XLIV.*

Mon-

Monsieur,

Vostre riche present, qui vient de m'estre rendu, m'a ravi. Toutes les expressions, que je peux trouver, sont au dessous des pensées de recognoissance que j'ay pour vous. Vos exquisés productions publiques suffisoient à me faire naistre de l'admiration pour vostre excellent esprit. Mais vous avez voulu, que j'eusse une obligation particuliere à me recognoistre vostre redevable par le Poëme tout vostre, dont il vous a pleu m'honorer. Je le diray parfait, si je n'en estoy le subject. Je voy, que vous avez voulu monstrier qu'il n'y a point de matiere si rude, qui ne soit capable de la polissure de vostre main. Je suis tenté à valoir quelq; chose puis que vous me faites l'honneur d'avoir des pensées avantageuses pour moy. Que pourra produire vostre solitude, puis que les Tambours & Trompettes ne peuvent faire assez de bruit, pour vous empêcher de vous recueillir en vous mesmes? L'ose vous renvoyer une legende pour vostre don. Vous aurez subject Monsieur, de dire que je vous paye de mauvaise monnoye, & que le commerce que vous avez voulu commencer, vous est trop desavantageux pour le continuer. Je l'advoue, en attendant le bonheur d'y suppleer d'ailleurs. Cependant je vous baise tres-humblement les mains, & m'en vay m'entretenir avecque vous, & donner des heures à vos agreables Momens, demeurant avec mes vœux & mes devoirs,

Monsieur,

Vostre tres-humble & tres-obligé servit. SPANHEIM.
De Leiden ce 2. Juillet 1641.

12

RESRIPTA

In Momenta Desultoria Viri Illustris

CONSTANTINI HUGENII,

Equitis, Zulichemii Toparchæ &c.

EPIGRAMMA

FREDERICI SPANHEMII.

Iuliades Batavæ narrat miracula glebæ,
 Quæ stupeant Turcus, Celta, Britannus, Iber,
 Accedit reliquis majus mirabile, versa
 Artifici in veterem Bilbilin Haga manu.
 Prisca suas habeat sibi res jam Bilbilis, ista
 Bilbilis ingenii plus & acoris habet:
 Illa suo structa est inter blanda otia vati,
 Ista inter lituos, inter & æra suo.
 Fescennina suum proscribit pagina vatem,
 Incoctis recto pagina fæta jocis.
 HUGENII hoc decus est, decora inter maxima, solus
 In Batavo Hispanum qui docet orbe loqui.
 Bæticolam HUGENIO non mirum cedere vatem,
 Iam pridem Batavis cedere discit Iber.

J. D E D E L.

Momenta tua Desultoria percurri, quàm tersa &
 acuta omnia! Sed & quæ talem Lectorem requirunt.
 Addidisti ad me Epigramma; de cultura mea, cujus men-
 tionem facis, non est quod gloriër, quippe tenuis illa in agro
 satis colono. nisi majoris dedisse me quod nunquam habui.
 ἢ ἐκ κοινῆς ἀφ' οὗ καὶ τὰς παλαιὰς, nec enim mihi unquam datum
 fuit vel poetâstrum esse, imo hereditarium est non esse.
 Ego te de isto munere vehementer amo. 2. Jul. 1644.

J. DE

J. DE WICQUEFORT.

IE vous dois un grand remerciement pour le beau livre qu'il vous a plu me faire tenir par le Sr. Bruno. Sans vous dire pour ceste fois l'estime que j'en fais. Seulement que je ne me puis pas saouler de la lecture, n'ayant veu jamais des vers plus spirituels, ny plus divertissans, ny plus agreables.

J. VAN DER BURGH.

S. P.

DEsfultoria tua momenta, cum iis omnibus qui judicare valent,

Quid solidum crepet, aut pictæ tectoria linguæ, grata, tum mihi gratissima fuisse, Vir Nobilissime, ne mirere, si enim cæteris lectoribus usu veniat illud quod mihi hesternæ, quâ illa accepi, die, verendum profectò nequid in posterum Galenica natio & respublica Pharmacopæorum detrimenti inde capiat: quippe cum isthæc primùm in manus sumpsi, è veterno, qui me jam aliquot menses occupat, ilicò evigilavi, & deinceps continuâ lectione hepar mihi sensim deobstrui sentire mihi visus sum; quod si Tribunus quidam natione Suevus hac nuper transiens ad fontes Spadanos, dicens inter alia, Ich hab das hippopondria / hujus antidoti capax fuisset, non habuisset eò excurrere, homo, quantum ex naso colligere licebat; minimè ex aquæ-potorum prosapia; sed ut seriò loquar, hoc absque figura dicere possum, me ita eorum lectione affici, ut difficile mihi sit non imaginari in pergula me cum amicis deambulare, & pristinae amicitia condimenta regustare. Tui dum carendum fuerit, ad hæc, tanquam ad tabulam genium tuum Barlei, Hoofdii, Vicofortii cæterorumque amicorum mihi graphicè referentem, recurræm.

*** 4

His

RESRIPTA

His me solabor in meo penexilio, quod mihi nunquam molestum erit, dum tu, Vir Nobiliss. me absentem amare perseverabis. Leodii III. Non. Quint. clō Idc XLIV.

Tui observantissimus

J. VAN DER BURGH.

Nobilissime & Magnifice Domine;

NON tulissem tacitus incomparabilem judicii tui favorem, nisi respectus & dignitatis & occupationum tuarum pudorem silentii non nimis elegantem fortasse mihi imperasset. Ea est sententiæ tuæ, etiam in literis, non tantum de Republica gravitas; ut qui norunt illam, quod sequantur habere se existiment, qui ignorant, ne dissentiant vereantur. Quid potuit ergo mihi honestius esse tanti suffragii auctoritate, quo potius præmio industriam meam, quæ in exiguo scripto supra quam credi potest adhibenda maxima fuit, compensatam putem? Rem per se loquacem esse ajunt letitiam, & meam acceptam ferre gestiēbam dudum: sed timui, ne quam facetè commentarium, tam justè auctorem ejus seria tua interpellantem audaculum appellares. Remiserunt hanc verecundiam mihi Momenta Desultoria tua *περὶ γὰρ πολυπραγματον*, & à quo quidquid est nocturni palloris demorforumque unguium vestigiis insignium chartarum non doleat post terga se relinquī. Tibi, illustri Hugeni, post susceptos tot pro Republica & Principe feliciter labores, postque tantum erga omnes literarum studiosos studium sive ex annalium commemoratione sive ex eruditionum, quos clientelā tuā dignatus es, monumentis, imo ex utroque non tantum deesse fama non poterat,

DE MOMENTIS.

terat, sed etiam indies virvo ac superstiti (sisque diu) maxima comparantur. Sed non contentus hoc duplici præconio novi Hermetis talaribus eam in populos, in sæcula misisti, ipse conditor operis immortalitatem laturi, & cum momenti constiterit tibi (quid enim tam divino ingenio laboriosum?) cum rerū duratione paria facturi. Quas non laudes meretur animus? hæc facultas? hi effectus? tam certum ac præsens præsagium? Sed brevior sim, oportet, ne videar aut emulatione vanā retrahere velle argumentum ejus, qui solus dignè præfatur tibi, aut plus ex tempore tuo ad legendum rejiculum epistolium vindicare, quàm tu nascentibus tuis, hoc est æternis *μᾶστι μᾶστι* indulges. Vnum dicam modò: cum in omni carminis genere summorum post renatas literas vatum gloriam adæques, summorum post renatas literas vatum neminem in Epigrammatis brevitate, rotunditate, ingenio, eruditione, acrimonia tibi se posthac comparaturum: Quisque dicet sibi, quod suæ Thebaidi Æneide propositâ præcipit Statius meus:

Sed blandè sequere, & vestigia semper adora.

Tanto igitur dono quod me divitem fecisti cum gratias debeam immensas, quantas autem debeam exprimere non valeam; quantas porro debere me velle censes, quod huic pretiosissimo & materia & arte peplo meum quoque vile nomen intexuisti? Hinc certè ego famam ordiar;

steriles transmissimus annos:

Hæc xvi mihi prima dies, hæc lumina vitæ.

Quam si totam in posterum devoveam & consecrem Tibi, tanquam libra & ære tuo emtus, tanquam Solduriorum sacramento addictus, nullam partem tanti tui erga me meriti implevero. Ita faciam tamen quod solum possum, & cui respondere velle factò inceptio sit amentis, id jugi & perpetuâ memoriâ, professione, prædicatione, ne in ingratum cecidisse putes, operam dabo. Vale ingeniorum Prin-

*** 5

ceps,

RESRIPTA

*ceps, & rempublicam privatamque benegere. Darentrie
ad. V. Id. Iulias Iulianas clō lōc XLIV.*

Illustri Nomini summisque virtutibus Tuis
Devotissimus additissimusque

JOH. FRED. GRONOVIVS.

IDEM H. BRUNONI.

Quam debeat incomparabili Patrono tuo, qui me divino munere suo & divitem & immortalem fecit, conatus sum, ut potui, significare in iis quas inclusas ipsi inscriptas vides. Tibi autem, Juvenum ornatissime, quoque non parum amicum me habes, quod promptā operā ut quam citissime tantum gaudium gauderem, effecisti. Incidit percommode ut hos sex septem proximos dies in hac urbe encenia annua agerentur: id tempus feriatum nobis ab occupationibus ita dispensavi, ut aliquot solidos dies musteo huic operi dederim, quæ repetitæ & repetendæ lectioni impenderetur. Ceterum neque is ego, quem appellas, Criticorum Coryphæus, imò nec * hoc tamen deprehendi, qui id nomen digne ferat, & veteres cognoverit auctores, eum longè certius accuratiusque testimonium de præstantia tot divinorum versuum præbere posse. Nam & hoc Criticorum munus esse censebant antiqui, quæ laudabilia in scriptis auctorum invenirent, discernere, iisque X vel L præfigere. Quæ quidem meo iudicio nota non certis versibus, sed toto operi una aptissime præfigetur: aded illud, ut rectè censes, & censorum severitatem pariter & laudantium benignitatem excedit. Vale, mi Bruno, tu quoque novum decus addito Musis, & Phœbi consuetudine feliciter inflammato, meque ama & Mæcenati tuo commenda. Darentrie ad V. Id. Iul. Iulian: clō lōc XLIV.

DE MOMENTIS.

Vir Nobilissime ;

D*Um heri & hodie Poematia tua, munus sanè præstantissimum, & auro contrà, quo tamen nunquam abundavi, mihi carum, cum cura evolvo ; Poetæ omnes, quotquot ætas nostra tulit, ita mihi, sed clam, visis sunt conqueri apud Apollinem, de felici tua & amabili extemporalitate :*

Hugenii lusus nostros superare labores

Ringimur & vatum natio tota dolet :

Responsum verò tulisse tale :

Hugenii & vestris præstant MOMENTA DIEBUS,

Et meus iste favor, gens mihi sacra, fuit.

Sed hoc quoque fortasse nimis ludicrum est momentum.

Seriùs interim, Vir magne, tibi ago gratias & de dono tuo & in clientem affectu. Quem quod perpetuum mihi opto, non splendor tuæ dignitatis, nec ista, quæ te circumstant, cæcæ Deæ munera ; sed virtus tuæ, eruditio & integritas, sola & vera bona, efficiunt. 12. Jul. 1644.

In MOMENTA Constantini Hugenii.

CONstantine tuos dum Princeps Maximus annos :

Ocupat atque animi nobilioris opes ;

Dum menses solesque tuos sibi vindicat unus,

Ac horæ spatium vix finit esse tuum,

Et tibi de toto nisi nil momenta supersunt

Tempore, momentis cedere cuncta tuis

Comprobat æternum (tua sic MOMENTA vocamus)

Et quod posteritas tota stupebit opus.

IOH. HEILERSIEG.

M. ZUE-

M. ZUERIIUS BOXHORNII.

PRo myrōtheccio illo, & elegantiarum omnium ac eruditatum venerum coagulo, Poëmaticis tuis, quibus tibi verbis gratias agam, non invenio, vir Illustris. Qui non modò multifariam docere me & oblectare docendo, sed etiam judicio tuo, cum tot principibus literarum viris, commendatum tradere posteris voluisti. Quod igitur tot tuis in Rempub. Principem, & se, ingentibus meritis juxta mecum illi debebant, jam novo exemplo, debent tibi, certissimam nominis æternitatem, eo nunc opere sancitam, quod inter applausus omnium elegantium ingeniorum ac admirationem in omnes ætates est iturum. Quod & vir maximus, Heinsius tuus, identidem gratus agnoscit. Qui ut tui de se judicii magnitudinem livori ac ærugini opponit, ita in ejus causa opem tuam efflictim nunc imploro. 13. Jul. 1644.

Nobilissime Vir;

Misit ad me paucos ante dies præstantissimus Vir Henricus Bruno Poëmata tua, quæ Desultoria Momenta vocari placuit, majore modestiâ quàm quâ illi solent qui amore suorum operum ducti speciosas inscriptiones ingloriis sæpe laboribus affingunt. Quod quamquam de Poëtarum versibus, quos divini spiritus furor ad æternitatem ducit, affirmari non possit, ita modus in ejusmodi rebus habendus est, ne quis deprimendo mentis suæ artificium naturæ beneficia obscuraret & ne efferendo invidiam apud æmulos mereatur. Nisi fortè placeat, omne humanum, quod vetus sapientia aut risit aut comploravit,

Desul-

DE MOMENTIS.

Desultorium vocare , & per momentum evertere diuturnitatem argumenti quod in rebus mortalium breve plerumque & simul fabulosum est. Utut sit, quia ita inscribi placuit donum illud metricum, quod omnem humani operis aut actionis speciem includere mihi videtur, gratâ mente accipio, facturus simile officii genus si fortè mea ætas jam vergens & morbida aliquid in publicum extruierit. Nequeo etenim id polliceri quod amici velint, & ipse quoque malim in hoc genere scribendi, cum propter severiora studia, quæ nobis aut recitanda in publico, aut enarranda ex vero per formam annalium sunt, tum quod ingeniis vestris ad Poeticen natis vigor aliquis ex conversatione eminentis fortunæ accedat. Certè principale fastigium, quod in Augusto ad perfectam magnitudinem, & splendorem evectum fuit, aliquid etiam fulgoris attulit eorum ingeniis, qui rectorem subinde generis humani solutâ aut ligatâ eloquentiâ salutabant. Aded ut non tantum admirationem venerationemque sola dominantis majestas inveniret, sed etiam felicitas illorum qui in aula & simul eloquentia excelebant. Ut rectè factum mihi videatur quod inter occupationes aulæ ac consilia prementibus vestigia Principum sæpe periculosa, eripi tibi si veris insigne hoc ingenii monumentum, ut experiretur sæculum nostrum, esse, qui arduis negotiis præclara Otia singulari solertiâ interjungant. Quod quia paucis concessum est, etsi tota liberalis otii largitate fruantur, tantò major applausus illis conferendus est, qui in aula sedentes, in castris cincti & stantes, procudunt aliquid ultimâ posteritatis dignissimum. Quæ quoque ipsa nostri temporis curiosa indagatrix felicitatem nostram mirabitur, ac te nobilitatis tuæ dignitatisque splendorem vivacibus chartis & egregiis Otiis Momentisque auxisse. Bene vale. ex arce Siardæ, in qua bisseis fere annis

Histo.

Historiam Philippicam, quæ jam sub Prælo est, elaboravi. Prid. Id. Jul. clō Id cXLIV.

Dignitatis famæque tuæ Cultor & Admirator

PIERIUS WINSEMIUS.

IDEM H. BRUNONI.

Clarissime Vir;

Literas tuas & juxta donarium magni Hugenii paucos antè dies accepi, quo nec gratius ille magnus Vir dare, neque ego accipere potui. Nam cum multi casus res humanas sæpe fatigent & exerceant, tum maxime labor, qui animo imperat & qui corpori lassitudinem non infert, ita refocillari animus meus non melius potest quàm si eruditum, qualia vestra sunt, Poëma legam, & quod demulcere sensus nostros novitate oblectabilis argumenti solet. Interim miror homini in tantis occupationibus & curis constituto, quarum pars Reip. & simul Principi debetur, tam sælix otium superfuisse, & ut in quamlibet materiem, etiam duram sæpè & morosam descendere tam excelso spiritu sciverit. Cæterum dandum est hoc magno Poëtæ, quod amplitudinem poëticæ jurisdictionis non arctaverit, sed quod cælestia, & simul humana è quibus & ipsi constamus, egregiâ modulatione temperaverit. Ut non malè Deum inter & Poëtam universi imperium, quisquis magnus Vir is fuit, partitus sit, cum unius sit omnia, quæ videmus, gubernare, alterius contemplari, & metro, tanquam circulo includere. Ego otium meum, quod Sirius nobis pro more facit, illius lectioni in horto, quem amænissimum habeo, impendam, modò Historia Philippica quæ Ordinum decreto, & sumptu imprimitur, non avocaverit me ab illius operis dulcedine. Tu virum dignitate & ingenio illustrem officiosè salutabis, ac simul Vegelinum cujus aures classicum jam ferit. Bene vale ex arce Siardæa Prid. eid. Iulii clō Id XLIV.

Tui ingenii Cultor P. WINSEMIUS.

Monsieur;

Je ne suis pas glorieux à demy de me veoir au nombre de ceux que vos Muses ont abordé ; Mais je croirois defectueuse la civilité avecq quoy j'ay taché de les recevoir , si vous qui les avez mises au monde si honnestes & si agreables , n'aviez vostre part de mes reverences , accompagnées d'autant de remerciemens que je les trouve parées de tout ce que la gentillesse d'un bel esprit a doctement inventé. Je ne me pourmene plus dans les rues de la Haye, que je n'en tienne quelcune par la main , voire en passant par devant celle où les honnestes gens ne sçauroyent aller sans se despouiller de leur honnesteté , & je ne regarde plus aucun edifice public , que je ne voye des ornemens mieux appropriez que tous ceux de l'Architecture. Je vous ay bien de l'obligation de ceste bonne compagnie, & vous assure que je chersis extremement les filles d'un Pere , de qui je suis parfaitement ,

Monsieur,

Tres-humble & tres affect. Serviteur

BRASSET.

A la Haye le 13. Juillet 1644.

H. BRVNONI.

Ornatissime & doctissime Domine;

DOnum , auro mihi contra carum , accepti nimirum serios & sapientes lusus Perillustis Domini Zulchemii, Constantini Hugonii; cujus ego virtutes & defæcatissimum ingenium semper reveritus atque admiratus sum , ita certè hoc mihi duco nunc palmarium , quod datum mihi sit experiri ejus benevolentiam. quâ quidem ut me non indignum probem omnibus modis efficiam; non dubius (quæ ejus est summa humanitas) quin hoc impetrem, ut me etiam inter nominis sui studiosissimos habere non dedignetur: quod si contingat ,

Sublimi feriam sydera vertice.

Porro,

Porro, usque adeò mihi arrisit, & placuit ut doctissimum, ita & fati nescium hoc perillustis Viri Poëma, ut illas (doctas Iuppiter) eruditorum hominum delicias non assiduas modo mihi, sed & accubnas, habeam. Et quid nō habeam? quid enim in illis non admirabile? quid in illis, quod non Helleborum, & demorsos ungues sapiat? Videor mihi cum Farraginem lego, præstantissimorum Virorum monumenta legere: Cum Epigrammata; cum Catullo, cum Martiale loqui, & si quis alius ad acuminis illud culmen evasit: In juvenilibus etiam, etiam sedulo quærenti, nihil juvenile occurrit. Usque adeo omnia cum gratia & senilis iudicii pondere posita: Hisce astipulabuntur omnes, quibus purgatio auri est.

Hæc itaque cum ita sint, quid causæ est, quare non summo loco habeamus illum Virum, qui apud omnes tanti est. Illum Virum, quem tu, hinc inde atrepto Plautino penicillo, tam graphice depinxisti, ut non dubitem aliquid dictum, in doctissimo tuo epistolio, quod non jure merito in eum quadrare possit.

Sed, ut ad rem redeam: Desultoria hæc Illustrissimi Viri Momenta eò majorem apud posteritatem admirationem merebuntur, quod in tanta, & tam inexplicabili negotiorum Principalium mole exantlata sint: Quid dico exantlata sint? imò potius quod, ex ubere felicitis ingenii fonte, quasi sua sponte effluxerint: Itaque non possum animo meo temperare, quin excellentissimum Virum D. Casparum Barleum (cujus Poesis Maronis æmula totum terrarum globum perambulat,

Et quare condit, quaque Sol promittit diem) quin (inquam) D. Barleum, quem plurimi semper feci, nunc tamen longè pluris æstimem, quod hoc Poëma æternitate dignum, & licet inter aulicos tumultus natum, justo tamen suo pretio expensum & ex inviti Domini Museo quasi raptum, publico non inviderit.

Hæc itaque cum ita habeant, cur missum mihi hoc munus non acceptissimum habeam? cur non exosculer? profectum

DE MOMENTIS.

fectum ab eo Viro, qui in tanta dignatione positus est: cui tantum debet patria: ab eo Viro, qui curas sui Principis, tanta cum cura curat; & eum favorem, eam benevolentiam apud Celsitudinem suam meruit, ut non raro res amicitie, dubie, egenae, (jam Plautis) & inopiosae consilii, ejus industria, eloquio, & consilio catae atque epiparae redantur.

Plura non addo; ne adulatio videatur, quod est liquida veritas. Commendabis me Illustrissimo Zulichemii Domino, & à me grates & gratias ages, quod istius muneris honorem, etiam mecum communicare non dedignatus sit. Salve & tu ornatissime & doctissime Domine à me

20 Julii 1644.

Tui studiosissimo

EWALDO SCREVELIO.

R. DES CARTES. H. BRVNONI.

S. P.

Librum Domini de Zulichem, quem in Galliam mihi miseras, Hagæ primùm redux accepi, & quidem illâ ipsâ horâ quâ inde discedens huc festinabam: quæ una ratio fuit cur prius tibi gratias ob tantum munus, & mihi tam acceptum non egerim. Multos autem ejus versus ab eo tempore pervolvi, sed quamvis Momenta tantum desultoria esse dicantur, non tamen momentaneâ lectione omnia eorum acumina, omnes sales, omnesque elegantias detegi posse perspexi: quin potius admodum attentâ & curiosâ opus est inspectione, nihilque magis miror quàm quòd Vir in seriis & tædiosis negotiis tam assiduè occupatus, tam amœnas & faciles cogitationes habere interim potuerit; ac in tam brevibus & interruptis momentis ea scribere quæ multorum annorum gratæ atque utili lectioni sufficiant, Vale.

***

RESCRIPTA

J. GOLIVS.

Cum erumperet nuperrimè inter nos, verè nobilissime Hugeni, Eur^{op}is suis uberrimus ille fons ingenii tui, melle Attico & suavisimis deliciis me quoque perfusum sensi. Cumque id benevolentia tua & munificà humanitate mihi obtigisset, Musarum charitumq; convivio excepisse me Apollo visus fuisti. Pro quo nihil habeo quod rependam Te dignum, præter grati animi cultum, & simplex votum, ut cœlesti, quem veneror, Genio tuo vel paucò litare farre possim. Cum autem voluptati mihi atque honori ducam & antiquis & novis hoc nomine obstrictum tibi & devinctum esse, tum gravius commoveret me quod publicè mihi nomen inscriptum vidi: nimirum, ubi chartacea volumina quædam, ex oriente à me allata, animi & amoris ergo comparatum ivisti cum amplis illis Hesperidum spoliis, quæ Hercules alter Heinsius retulisset. Vtique conspicio me & honesto posuisti loco, sed ubi simul omnium me judiciis expositum cognosco, & vellicatâ aure subditoque calcare compellari & compelli, ne quam de me concitâtam voluit tantus vates expectationem eludam prorsus ac fallam. quare alacriore spiritu animatus, & quasi instinctu tui, majore deinceps operâ contendam, ne novis hisce studiis in me, si quæ sint, commoda diutius clâudi videantur. 6. Jul. 1644.

Nobilissime Amplissimeque Domine,

Nihil optatius poterat mihi accidere, quàm scire me, tuarum virtutum cultorem perpetuum, nondum tuâ memoriâ vel gratiâ excidisse; id inde percepi certissimè, quod inter eos quibus suavissima & ingeniosissima tua Momenta speciatim communicata voluisti, meum quoque nomen extiterit. Gratias itaque ago gratissimas, pro cultissimo & eximio

DE MOMENTIS.

mio munere, quod sanè pluris facio quam ipsa Hesperidum poma, & quidquid fragrantissimum molles Sabæi mittere possint. Nunquam crederem, Nobilissime Vir, Desultoria hæc esse Momenta, ut inscribuntur, nisi nosssem quantas quotidie sustineas occupationes, per quas nonnisi furtim & clanculum potes venire ad hilariores has Musas, ut Numa ad suam Ægeriam. Quàm multi sunt in orbe literato, qui etsi credantur totum Heliconem occupasse & sibi videantur Apolline pleni, nunquam tamen possent quicquam ejus acuminis, elegantie & festivitatis, addo non ingenii tantum sed excocti & subacti judicii, à suo pectore extundere, quod ad hæc tua accedat, et si plures Alcmenæ noctes vigilarent, & pro Momentis annos & sæcula insudarent. Falletur ergo qui hæc vatum Entheo furori adscribet, cum ubique eluceat summa illa & prudentia & rerum humanarum peritia, quam in gravioribus quotidie exeris. Quod si ita ludis, qualis quæso eris, cum ages seriò? Si in tuis Momentis tantum inest momenti, quàm grandia erunt ex tuis horis Jovis & justitiæ filiabus expectanda? habebunt hinc plurimi quod mirentur; ii præsertim qui attendent quanta cum dexteritate singula tractes; quod queant imitari, nisi ut simiæ homines, paucissimi. Deum Opt. Max. veneror, ut Te, Nobilissime Domine, Patriæ tuæ decus, aulae ornamentum, bonorum protectorem, nobis, humanioribus literis, & Reip. præstet incolumem multos in annos. Tu verò perge bene velle mihi, qui semper & ubique ero, ut semper fui,

Nobilissime, Amplissimeque Domine,

Tibi ad omnia obsequia addictissimus

14   SAMUEL MARESIUS.
Groeningæ ¹⁴ Jul. 1644.   ***** 2

RESCRIPTA

IDEM H. BRVNONI.

ACcepi, Ornatiſſime Doctiſſimeque Vir, illa magni ſane momenti Momenta Nobiliſſimi D. à Zulicham, quæ tuâ operâ ad me tranſmitti voluit. Legi cum ſumma voluptate, & authorem deprehendi ubique ſibi ſimilem, doctiſſimum, acutum, elegantem: Ego quidem nec fonte labra prolui caballino, nec in bicipiti ſomniaſſe Parnaſſo memini, ut idoneus ſim iudex tot elegantiarum. Habebunt procul dubio ipſi Magiſtri artis plura quæ hic facilius ſuſpiciant, quàm imitentur. Interea tamen ita me capiunt ea quæ capio ex illis, ut cum aureo vellere hunc librum non facilè permutarim. Gratulor itaque mihi quod me tantarum deliciarum participem Illuſtris hic Scriptor, adhuc pro ſua humanitate noſtri memor, facere voluerit. Sed & in gratiſſimo aliàs munere, id mihi accidit pro ſuperpondio & mantiſſa, quòd mellitiſſimis tuis literis illud comitari voluiſſi. Gratias ergo maximas & tibi ago, quod miſeris, & ipſi Nobiliſſimo authori, quòd mitti præceperit. Hoc epiſtolium ad ipſum tuæ curæ & fidei, doctiſſime Domine, commendo, ſimulque ex animo offero tibi quicquid eſt meorum officiorum. Vtere quando & quomodocunq; volueris. Senties me hac catenâ aureâ tibi detinctum, & cæpiam eâ occaſione noſitiam & amicitiam porrò excolere ſtudebo. Tu idem facias, rogo; qui ſum

14
Groeningæ 24 Julii 1644.

Tuus omni ſtudio &
affectu

SAMUEL MARESIUS.

Per illuſtris Domine;

TOt me cingunt, ex utraque, quam humeris meis ſuſtineo, provincia, ac circumvallant curæ atque occu

DE MOMENTIS.

occupationes, ut, quæ illust. dignitati vestræ, aliisque Amicis, debeo officia vel obliviscendo omittam, vel procrastinando fermè negligam: ignosce tarditati, quæ gratiarum actionem, jam diu debitam, minùs gratam reddit. Gratiam ago habeoque (referre enim non possum) quantam animus noster capit, pro Epigrammatum libris, per Brunonem tuum, meum, missis. Conciliavit insignem dono vestro apud me gratiam illustris dator, qui jam supra omnis vulgi est fecem: nam abs Te esse datum, id verò serid triumpho: nempe, ut canit alibi Poëtarum suavissimus,

Et majestatem res data dantis habet.

Legi, perlegi, Desultoria tua Momenta, desultoriis horarum momentis Quid dicam? Hugenius totus is ingenium est. Ego nunc verfor in virorum maximi Renati des Cartes Philosophiæ principiis evolvendis: & verum fatebor, obtupesco, ita Naturam universam pandi ab hoc Heroë. Gratiæ sint Deo nostro, Patri Luminum, qui tantam hîc nobis lucem affulgere voluerit, phosphoro Cartesio, pro quo in merâ caligine versati videantur omnes antehac Philosophi. Sed pluribus consilia vestra non remorabor, ne Patriæ desim. Deum precor, ut te incolumem tuis ac nobis reducat. Quod opto ac voveo,

Per illustres Domine

*Illustrissimæ dignitatis vestræ devotissimus
Cultor*

ADRIANVS HEEREBOORD,

Ingd. Bat. &

Colleg. Ord.

9. Kal. Sext. 1644.

Styl. Gregoriano.

Philosoph. in Acad. Leid. Prof. Ord. &

Coll. Theol. Sub-Regens.

*** 3

Mon-

Monsieur de Zulichem ; Si un autre m'eût fait veoir le livre que vous m'avez envoyé, je n'y aurois admiré que l'excellence de vostre poésie. Mais à cest heure vous m'y donnez sujet d'admirer encor l'exces de vostre civilité: celle là requiert des louanges, cestui cy des remerciements ; & le grand nombre de qualitez estimables & extraordinaires que vous possédez, authorisant le mespris que vous faites de vostre Muse, rendroit son panegyrique une injure à vous : quoy qu'il fust composé d'une personne qui le sceut faire avecq autant d'ornement que de verité: mais la bonté que vous me tesmoignez, me persuade que vous en accepterez ma reconnaissance par le seul moyen qui reste au pouvoir de,

Monfieur de Zulichem,

Vostre tres-affuë. Amie à vous servir

17

ELISABETH.

De la Haye ce 27 de Juil. 1644.

Nobilissime & Clarissime Domine,

Lecta à me transcurfim Monumenta atque Otia illa ingenii tui in primis literati mirum in modum animum affecerunt meum. Ut proinde meritò ingrati animi vitium incurram, nisi vel verbulo gratias pro munere isto scribam. Erit fortasse aliquando si vel vitam Deus prorogaverit, vel per Musas hic nostras licuerit major commodiorque occasio latius cum N. V. vel certè de eadem agendi in Bibliotheca mea Belgica vel officina quadam litteraria Belgas Scriptores plerosque complexa, quos inter & N. V. elucet,

elucet, notanturque ingenii monumenta nunquam peritura. Utinam & reliqua ad manum tunc fuissent, quæ postea suggesta. Verum, tertiæ illæ, ut spero, curæ erunt, quibus instructior prodeat Bibliotheca. Gratum interea acceptumque erit quicquid ab amicis suggeretur; quos inter Te deinceps V. Nobiliss. profiteri audebo. Lovanii 3. Aug. 1644.

VALERIUS ANDREAS DESSELIUS.

Illustri Viro

CONSTANTINO HUGENIO,

Equiti, Zulichemi Toparchæ, Celsissimo

Principi à Consiliis & Secretis SAM:

SORBERIUS *ἰοπερίτιν.*

Vir nobilissime;

NON erat animus gratias agere tibi, cum primùm accepi munus elegantissimum, cujus me participem tua fecit benignitas; nisi prius totum *ἡ πρόδας κάκιστος* evolvissem: plenius enim & solidiùs putabam agniturum me quantum deberem tibi, accessurumque è facundia tua sperabam balbutiei nostræ copiam, quâ ut par esset testari possem quàm me tibi beneficio isto obnoxium feceris. At subiit vereri, ne interea temporis ingrati apud te animi labeculam contraherem, dum te laterent veræ silentii mei causæ: quare dimissâ procrastinatione, testandæ gratitudini meæ utili prorsus & necessariâ lectione interrupti jucundissimam, ut calamus in manus sumerê.

****

4

Pluribus

Pluribus tamen opus non erat, ut ex ungue, quod
ajunt, leonem cognoscerem. Etenim jam olim
abundè mihi perspecta fuerat ingenii tui mira in
pangendis carminibus felicitas, acuminique raro
multiplex conjuncta eruditio. Noverà te ἀμφοτερο-
δύτης, qui versu, ut solutâ oratione, æquè posses ino-
rari aures Principum. Nec mihi semel venerat in
mentem Michaëlis illius Hospitalii, togatorum ævo
superiori doctrinâ dignitateque præstantissimi, qui
medias inter occupationes molestissimas non erat
dedignatus Avia Pieridum loca subinde peragrarè.
Nec sanè qui de te solus magnificè sentirem sivit me
Mersennus, alique complureis judicio & eruditione
insigneis, quos audiivi sæpè, cum optimo virorum
Lutetiæ frequens adessem, paria mecum facienteis.
Unde cum in Bataviam appulissem ante biennium,
nullosque præstantium ingenio aut virtute virorum,
quantùm in me fuit, insalutatos præterirem, vix
credas quàm gestierim conspectu tuo & alloquio frui.
Ea tamen fuit fati iniquitas, seu moles negotiorum
quibus tunc obruebaris, ut compos voti nisi longè
post evaserim: neque tunc satis, ut verum fatear,
siti explendæ. Sed nunc est in libro tuo quod te præ-
sentem, idque tui parte meliori intuear. Quàm verò,
nisi salutis interesset publicæ, cui adedò præclaram
operam navas, ut perpetuò otiosus esses exoptare-
mus? quàm egregia enim multa nihil agendo ageres?
quàm otiosi ne degeremus immortalia tua scripta
probe curarent? hæc quidem votorum postrema non
essent alio tempore, sæculo ve pacatiori. Nec Musæ
eruditæ ingeniosasque vigiliis tuis præmia relatura
essent minora laudibus, quas bene gestis Respublica
uberrimas refundet. Verùm non est, Vir Nobilissi-
me, cur ponas rumores, ut ita dicam, ante salutem.
Etsi literarum amœnitate impensè delecter; nimio
tamen sum in Batavos affectu, nimio persequor stu-
dio,

DE MOMENTIS

dio, ut totus aliquando vester fiam, ut velim exortura unquam tibi otia, pluris fortasse nobis constituta. Sis igitur per me licet semper occupatissimus; dum per te, id est, sapientissimis consiliis tuis, diu res nostrę stent incolumes. Quod Deum cum supplex veneror, tibi etiam fausta & prospera adprecor omnia. Vale. Scribebam Slusis Flandrorum, Nonis Sext. Anni Christi Dionysiani clo lcc XLIV.

Le Mesme

à Monsieur le

R H I N G R A V E.

LE livre que je viens de recevoir, est plain d'une rare politesse. Les poinctes si belles, les expressions si fleuries, les allusions si doctes, les pensées si judicieuses, que tout y est esgalement à admirer. Mais ce dequoy je m'estonne le plus est, qu'un homme de la condition de l'autheur, qui faict une vie si occupée, nous aye peu donner des choses si achevées, en un stile si different de celuy qu'il exerce d'ordinaire & auquel il reüssit extraordinairement. L'Eloquence de la prose est si diverse de celle des vers, & demande un si divers temperament, que c'est merveille de les veoir toutes deux en une mesme personne, & en un degré fort eminēt. Il est vray qu'un grand Esprit peut devenir Poëte & Orateur par raisonnement & par estude: mais il y aura tousjours dans ses ouvrages quelques traicts forcez, & que les oreilles delicates discernent bien de ceste naturelle fluidité que les Muses inspirent aux Poëtes dès leur naissance. Elle est si douce & si esgale dans la Poësie qu'il vous a pleu de m'envoyer, que je revoquerois

*****

5 en

RESRIPTA

en doute la faculté oratoire de son auteur , si elle ne m'estoit d'ailleurs suffisamment cogneuë. J'en desirerois avoir maintenant quelque partie, afin de le pouvoir remercier de son present proportionnement à son merite , & de vous tesmoigner aussi avecq efficace , combien je suis ,

Monseigneur ,

Vostre tres-humble & tres-obeissant

Servit.

SORBIERE.

De l'Escluse le 3.

d' Aoust. 1644.

Monsieur ;

IEn'arvois qu'à veoir le nom de l'Authheur du livre que vous m'avez envoyé , pour concevoir une grande opinion de cet ouvrage. Ce que j'ay veu du dedans m'a confirmé dans ce sentiment, & faict cognoistre que ce que Mr. de Beringhen m'arvoit dit de vous estoit veritable , que vous n'estiez pas moins homme de belles lettres que d'affaires , & que les fruiçts de vos meditations n'estoient pas moins doux, que ceux de vostre action estoient utiles. Je ne doute point que m'aymant beaucoup, il ne vous ait faict des relations qui me sont fort avantageuses. Vous en croirez ce qu'il vous plaira , pourveu que vous soyez persuadé , que j'ay au moins une forte inclination d'estimer les personnes de merite , & que vous tiriez de là ceste
con-

DE MOMENTIS.

consequence infaillible , qu' étant de ce nombre , il est nécessaire que je sois parfaitement ,

Monsieur ,

Vostre tres-affectionné à vous faire service

LE CARDINAL MAZARINI.

À Paris le XIII. d' Aoust. 1644.

Nobilissimo & Illustri

D. D. CONSTANTINO HUGENIO,

Zulichemii Toparchæ, &c.

JOH. SMITH S. D. PL.

Momenta, Vir illustri, quæ Desultoria vocare libuit, gaudium mihi non momentarium nec desultorium, sed momentosum attulerunt. Meminisse potes, febriculam cujus horror me urgebat, tuo antè annos aliquot alloquio protelatam, te quoque digresso simplici eodem die accessu finitam : Si unum visitationis momen aut momentum tantùm potuit, quid non sperem à tanta tot momentorum serie, nisi quòd *non domus & fundus, non aris acervus & auri, agroto Domini præstare in corpore posset ?* Quidquid id erit, mihi vel sano magnoperè jucundum est & gratum, absentis contemplari posse imaginem Hugonii, ejusdemque seriis atque joci oblectari, simul & crudiri. Sed me quoque clarissimis hìc viris, amicisque permistum agnosco
ventura

RESCRIPTA

ventura mitti in secula. Gratias ergo quas possum
maximas tibi L. M. Q. ago. Nostri vicissim agelli
specimen, sed tibi pridem non uno nomine debitum,
expectabis, cum Blaeuwius Batavorum quod cepit
oppidum absolverit. Interim vale, Vir magne &
dulce decus meum. Scrib. Noviomagi xii. Sextilis
Jul. Anno clb lbc XLIV.

Nobilissime & Amplissime Domine,

Bonum equidem factum. Quæ mihi destinatas poemata
tua, eadem rectissime & ad nutum curavit tuus
Bruno. Adeo verò Momenta illa placere, imò tanti fue-
runt momenti, ut quamvis occupatissimo integras horas
abstulerint. Et ecce dum avidissimâ lectione fragrantiam
carminum tuorum persequor, veluti lymphatus in hos, sed
plenos rursus & inficetiarum, versiculos erumpo:

Barbariem Batavis quid enim lascive Poeta
Improperas, ubi tot copia docta virum?
Altera laus Romæ divisa est, altera Graiis,
Hugenides unus paginam utramque facit.
Ingemit, exultat, pungit, docet, ac meditatur,
Proteus non Proteus, fertilitate pari.
Heroës, elegos, arguta epigrammata testor,
Ingénio hic génus jure perennis erit.

*At hic desino, ne te Roscium nostrum provocare videar, &
merito à quoquam occinatur, impar congressus Achilli.
Pro singulari autem in me affectu, quem perpetuum esse
cupio, gratias, ut par est, non minùs habeo, quàm tua illa
non desultoria, si verum audire vis, sed sibi constans do-
ctrina laudem meretur cumulatissimam. De antidoto
porro*

DE MOMENTIS.

porro chartaceo jam nunc cogito, quod tuam praevenisset liberalitatem, nisi more tuo hypothetarum tarditas editionem Commentationum mearum ad Consuetudines patrias sufflaminaret. Brevis tamen enixuros bona spes est, quod dudum parturiunt. Bene vale, Vir nobilissime. Noviomagi, prid. Eid. Aug. cło lxxcliv.

Ampliss. dignitati tuæ

addictissimus

LAMB. GORIS.

Vir Præstantissime;

Aliquando tandem & quasi postliminio mihi redditus & aliquâ ex parte mei juris, primum gratias V. C. agendas duxi, quas jam habeo maximas, pro illo Mementorûm donu, imo *καμνλίσ*, ad me misso. De quo quid sentiam, non gravatè præfabor. In eo certare mihi videntur summum cum acumine iudicium & innocui cum eruditione sales. Sanè lectiōne illorum ita me detineri fateor, ut gravissima me difficulter & invitum abstrahant, quod non rarò, qui apud me sunt, observavere. Ego certè seculogrator de tam felice præli (cujus ego sepe, & quid ni quotidie? miseras vices doleo) partu, quo si dabitur ulterius beari, nã ego posteritatem præjudicavero fortunatissimam, cui erit abundè prospectum. Perge Eruitorum Coryphæe salivam nobis movere, & de literis tam bene mereri, & se tibi debere testimonium restitutæ cum doctrina poetices, & hac & sequens proficitur ætas.

Ista

RESRIPTA

*Ista momenta Monumenta sunt extenso victura ævo. Sic
voveo, sic auguror,*

Tuus

ELEAZAR M. F. LOOTIUS,

Servus Jesu Christi.

*Hagæ-Comitum 15. Au-
gusti 1644. raptim.*

Monsieur;

J'ay escrit ma dernière lettre pour vous dire A-dieu: lors que j'ay receu vostre excellent livre, qui m'a faict recommencer & reprendre de nouvelles brisées, puis que le present m'y convie, qui contient quasi tout ce qui est dans la nature, & partant pour lequel il me faudroit employer toutes les creatures pour vous en remercier. Je vous assure que sij'avois autant de Genie à la Poesie que vous, je mettrois toute la Physique de M. des Cartes en vers, comme Lucrece a faict celle de Democrite: mais avec plus de grace. Car je vous imiterois: c'est à dire j'en ferois une partie en vers Heroiques, d'autres Saphiques, d'autres Jambiques &c. selon le caprice qui me prendroit. Si tost que je l'eu receu, le Sr. de Gastines, le Pere, homme de bon Esprit, trouva l'Epigramme gentil à l'ouverture du livre, où vous descrivez la femme noire sous son voile, & fut ravi aussi bien que moy, de la preface admirable de Mr. Barlaeus. Je vous donne à penser, comme je vay devorer & lire

DE MOMENTIS.

lire & relire tous vos vers, qui ont le sel de Martial, & la richesse des odes d'Horace. Au reste les vers escripts de vostre main, au commencement de vostre livre, m'obligent encore plus que tout le livre, puis qu'ils me donnent le droit de vous estimer mon frere, quoy qu'il soit bien plus à propos de renverser & mettre le *maximus* pour vous, que l'on vous donneroit malgré vous, puis que vous y obligez par tant de tiltres. Je croyois y trouver des vers Italiens, Flamens, Grecqs & François, commel'on m'avoit escrit de la Haye, mais j'ay esté trompé: peut estre les avez vous faict mettre en un volume séparé. Si vostre Muse descrivoit un siege, un secours, & une prise de ville, je croy que l'on auroit grand plaisir à la lecture de tels vers. Mais cela est, peut estre, de trop longue haleine. Ne vous forcez en rien, ce qui est plus naturel sera plus beau.

XX. April. 1644.

M. MERSENNE.

Literatorum Nobilissime & Nobilium literatissime Eques;

EGo ex itinere, quod per hasce ferias animi gratiâ suscepam, reversus, poemata tua, quorum editionem jamdiu sperabam, domum meam, dum aberam, à Brunone delata reperi, ejus esse beneficii ratus; quod ubi aliter se habere & à te donante profectum intellexi, obstupui in tanto honore & horrore meo, quo semper tua scripta legi, teque adèd ipsum veneratus sum, vix imperare potui fiduciam tibi per literas gratias agendi, & interpellandi tantum virum tot & tam arduis negotiis districtum. Sed veritus ne hic pudor meus
aliorum

RESCRIPTA

*aliorum acciperetur, malui molestus esse, quam non testi-
 ri, quam afficiar eo munere. Etenim mirè semper me cepit
 tua nec publicæ venæ, nec communis monetæ Poësis, &
 illa pro diversitate materiæ majestas, suavitās, sales, le-
 per, congruens stylus, nihil tritum, nihil usu vulgatum
 plebejo, nihil superfluum, nihil otiosum; illa verborum
 pondera, neque enim unquam numerandos versus existi-
 mavi: tum singula in singulis characteribus miracula in
 stuporem me rapiunt, & siquid alicubi obscurum cuiquam
 possit videri, id uti semper verum carminis splendorem
 duxi, ita reperi aut ab ignorantia, aut ab oscitatione
 lectoris esse & vitio hominum fieri, ut cum admirari no-
 lint ea, quæ non intelligunt, stolidè aut malignè carpant.
 Cum ejusmodi hominibus unquam congressus pertinaciùs
 quàm aliquis mei loci atque ordinis senex Homerum aut
 Virgilium tuetur, ego principi Poëtarum Constantino pa-
 trocinium, quo minimè eget, sine populi suffragio commo-
 do, adeò sanctum mihi non vetus omne, sed novum tuum
 poema. Sed quorsum hæc? volui paucis, ne in publica com-
 moda peccando culpam duplicem, tibi constare de judicio
 & observantia erga te mea, & quàm mihi gratum hoc
 tuum donum acciderit; tuum voti summam hanc esse, si
 digneris inter tuos Poëtasque tuæ cultores me admittere,
 & siquid generosæ indolis & ad imitationem tantorum
 operum natæ oboriat, amatores ei conciliare non inde-
 coro, si pateris, lenocinio; quandoquidem sola hæc mihi &
 admirandi & prædicandi gloria relicta est. Vale illustre
 Equitum decus, Hægæ quarto Calendas Septemb. Anno
 cIdo lDc XLIV.*

Illustris amplitudinis tuæ reverentissimus

J. DE VRIES.

Vir

DE MOMENTIS.

Vir Summe,

Vt Musæ, ita humanitatis Miraculum,

AD priores illas literas tuas, & bina Epigrammata, an responderim, ut ingenuè dicam, nescio. Voluntatem scribendi ut ipsa hæc insinuet dubitatio, ab humanissimo humanitatis tuæ genio impetrabo. Quæ etiam sæpe impedimento sint, nefas sit exprimere. Sed cum calamus cessat, non desino animum ad te mittere, quo quemadmodum vivo, tuus sum, & semper ero: hac saltem fortunâ beatus, quod etiam absenti mihi colere divinum ingenium tuum liceat. Accepi verò nuper tria Momentorum tuorum exemplaria: & quemadmodum ad me missum summo affectu & veneratione exosculatus sum: ita suum Wendelinus noster, & suum Tuldenus. Quid alter ad me scribat, alter ad te, hîc videbis. Ego verò percurri statim librum, imò libros, & tot thesauros inveni & nomen meum, sæpius, sæpius, totidemque velut gemmis illustratum. Illa una, titulo operis aureâ manu tuâ expressa, tanti mihi est; ut nesciam, quid ingeniosius, quid venustius, quid benignius ars aut natura possit. Parce centuriis, parce armis; ipso Arcem pretio capis. Arcem verò, quæ tota Palladis, nihil omnino Martis habet. Atque egomet ipse tanto munere captus sum, tanquàm satis Amore non vinciar. O suavem nexum! quia sic geminum. O suaves versus! quos è manibus non depono. Quia ubique mentis acrimonia mixta est, non possum hanc nisi Musarum *γλυκυπρέπαι* appellare. Sic nunc vale, & uberiores à me literas expecta. Hisce enim non tam scribere volui, quàm non filere: ac reverà non jam unà distractus curâ scribo, Lovanii, in Arce, ipso Autumni Æquinoctio. c1o Ioc XLIV.

*****

ER. PUTEANUS.

RESCRIPTA

G. WENDELINUS ad PUTEANUM.

Amplissime Vir, Eruditionis lumen,
meus Amor, meum delictum.

Delictum, inquam, etiam illius, qui totus est quantus
quantus, eruditorum Nobilissimus, Humanissimus,
Constantissimus. Noctem hanc impendi totam carptim,
raptim, percurrendis tot luculis, imò enim verò fulgetris,
ad quæ etiam dies caligat. Vno verbo: OBSTUPUI; nec-
dum desuperoratus, nunquam adeò desuperorandus: ita isto
afflatu sideratus sum, quo nolim me levare. Neque si apud
te sim plura dixerim.

Nobilissime & Amplissime Domine;

Si iudicio posteritatis multum Ennio ille catus
Ælius Sextus, Horatio autem Cascellius Aulus
debent; præclari jureconsulti, sed illorum clariores
carminibus, quamvis obiter iis inserti: quantum
Hugenio debeo, qui honorifico nimis elogio me sui
poëmatibus arbitrum facit? Namque Musæ tuæ partu-
rienti me velut obstetricem accessis, nequid *Monstri*,
vel *Abortus* oriatur. Ego verò, vir & vates nobilissi-
me, monstrum censeo, te inter negotia tam ardua,
tam tetra, tam lepidos amænosque versus gignere.
abortus, sed maturis partibus elegantiores, puto illa
Epigrammata, quæ aliud agenti exciderunt. Scripse-
rit argutulos illos versus in aulâ Ausonius: tu pares
in castris, inter classica & strepitus armorum, effu-
disti. Cum docti facundiæ tuæ acumina admira-
buntur, plus tribuent sapientes præstantiæ animi;
per quam licuit inter fragores propinqui Martis de-
licari cum Camænis: candorem verò amabunt
omnes, quo tot Amicos, Eruditos autem quoscumque,
tanquam

DE MOMENTIS.

tanquam amicissimos celebraſti. Proſus eâdem operâ & Muſis & gratiis litâſti. Spero, Editio ſecunda (hanc enim diſtractis cupidè exemplaribus exauſtam auguror) tot fiderum choro & meum inferet nomen: cum ſcriptum ad me epigramma non cedat editis. Cujus me judicii falli, per amorem mei, ſuſpicarer; niſi idem de verſibus judicarem, quos exemplaribus inſcripſiſti ad ſummates eruditi Ordinis, Puteanum & Wendelinum. Quibus cum in reliquis concedo, in Amore Cultuque tui non ceſſero. Epistolæ tuæ non reſpondeo, niſi imparem me benignitati tuæ & ſermone & rebus eſſe. Vale.

Virtutis & doctrinæ tuæ perpetuus cultor

D. TULDENUS.

J. FORESTUS.

***

HAc cauſâ dictâ, altera nec minoris momenti & ejusdem delicti, videlicet ingrati tudinis, mihi apud te dicenda eſt. Iam diu ſummi beneficii, miſſo mihi inſigni Poëmatum tuorum opere, tibi reus ſum; quod nec epiſtolâ quidem agnovi. Verùm non inertiâ, ſed nimio legendi ſtudio in eo peccavi. Malueram ſolidas gratias ſolido munere percepto tibi agere. Tunc mihi gratiâ erant agenda pro honore quem mihi in offerendo ſcripto habueras, nunc & pro voluptate & utilitate quam ex lectione ſus cepi agenda ſunt, & uſuraram loco tibi erunt. Quod quaſo ut ita pro humanitate tua interpreteris & me, ſi non erroris, ſaltem mali animi, ſine quo crimen committitur, puram habeas, meque ut ſoles, ames. 11X. Cal. Octob. clc. lcc. XLIV.

***** 2

ISAA-

ISAACUS GRUTERUS.

INterim absentem Hugenum meliore fui parte spectandum mihi exhibet novorum Poëmatum liber, Brunonis tui commodato (forſan audaciùs petito, cum rogata vacuum dimiſſent bibliopolia) ſuppleturus bibliothecę necdum tranſlatę defectum. Deſultorius, inquam, per aliquot ſeptimanas, itineri & neceſſarię morę impenſas, lector, Hagę incidi in Momenta deſultoria, edecumatum authoris genium in caſtreñſibus turbis velut ſecuro Helicone feliciffimum teſtantia. Adeòque me afflavit ſpiritus tam acutè, tam terſè quoſlibet, neque vexato cerebro natos conceptus expedientis, ut ad reliqua, ſuam poſt expectatura Levanam, vix patienter anhelet. Sed hæc dicendę ſalutis devia ſunt; habitura ab humanitate tua quidquid juſtę excuſationis dignè conferre ſcriptor nequit. Vale vir nobiliſſime & amantem amare perge. Hagę ex ædibus clariffimi Graswinckelii, qui novum ut veterem vetus hoſpes amicum ſtringit limpidiſſimę benevolentię ulnis, & officioſiffimè te ſalverè jubet. XIII. Cal. Octob. clc lcc XLIV.

Monſieur.

IE ne ſçaurois excuſer mon retard, à vous preſenter mes humbles remerciemens, du tresnoble preſent, de vos rares Poëſies, & des vers, qu'il vous a plu y ajouter, de voſtre tres-digne main, en ma faveur, & beaucoup plus, que je ne merite, ducamp de Maldeghem, du 22 de Juillet de l'an paſſé, ſi non, en vous aſſeurant, que je n'ay reçu le paquet, qu'à l'entrée de ce mois, ayant ſejourné par les chemins pour affaires de celui, à qui on l'avoit remis à Amſterdam. Je l'ay donc bien reçu, Dieu merci, & vous en ſuis

DE MOMENTIS.

suis tres-obligé l'ayant veu avec tel contentement, que je ne m'en pouvois saöuler, y remarquant avec le cher gage de vostre bienvueillance, la continuation des rares dons, qu'il a pleu & plaist à Dieu, de verser de plus en plus, tant sur vostre personne, que sur celles de vos excellentes & fleurissantes plantes, qui arrivent tantost à une maturité, dont je me resiouïs avec vous, du fonds de mon cœur, & vous en souhaite, & à eux, tout comble de contentement & benediction. J'y ay pris un tresgrand plaisir, à m'y rememorer beaucoup d'anciens amis & excellens personnages: Comme aussy, d'y voir, comme un vif pourtrait, des raretés de vostre tresplaisante Haye, en laquelle il me semble de me mieux pourmener, par le denombrement que faiätes de toutes ces belles pieces par le menu, que lors que j'avois le bien d'y esira.

***** 3

ELE-

ELEGIA,

JOHANNIS LUDOVICI CALANDRINI,

In

MOMENTA DESULTORIA,

Doctissimum Poëmatum Opus,

Non momentaneum, sed perenne, (sic voveo)
Nobilissimi & Clarissimi Viri, Domini CONSTAN-
TINI HUGENII Equitis, Toparchæ Zulichemii, &c.
Principi Auriaco à Consiliis & Secretis, sibi ab Au-
thore, cum amantissimis versibus, Genevam dono
missa.

EXul Musa redi : quam nos , jam lustra per octo,
Sæpius invitos, deseruisse piget.
Musa redi : facilisque exaudi vota precantis,
Dum novus è Batavis, vester Apollo jubet :
Ille cui niveâ cinxistis tempora lauro,
HUGENIUS, vestri gloria summa Chori,
Milleis pedibus limata poëmata mittit,
Et renovat priscae pignus amicitiae;
Carmine mellito quam significaverat, annos
Cum sex atque decem vix bene natus erat.
Triginta & binos iterum repetita per annos
Nunc eadem, quantum pondus amoris habet?
Quas tibi pro tanto referemus munere grates,
O præstabilium flôsque decûsque virûm?
Tunc liquidè placuit ripam narrare Lemanni,
A tenerisque annis edere digna viro.
Nunc celebras altâ sublimes laude triumphos,
Bellicaque illustras PRINCIPIS acta tui.
Sylva Ducis, Mosæ Trajectum, Breda recurrunt
Heini & navalis parta corona manu.
Nunc Meteora lubet pedibus detrudere cœlo,
Abdita Naturæ : cedat Aristoteles.

Sol,

ELEGIA.

Sol, stellæ, cum nocte dies, venti atque planetæ,
 Nix, glacies adsunt: pallida luna pluit.
 Nunc facili alloquio gratos invisis amicos,
 Et libet hîc versu liberiore frui.
 Primus es, ô *HEINSI* clarissime, Ductor & olim
 Noster, & auspiciis debeo multa tuis.
BARLÆE Hugeniæ animæ pars altera, nomen
 Clarum, docta tuum versa pagella sonat.
SCHYRMANN A, ingenii mirandis dotibus, ævi
 Lux nostri, virgo prodigiosa, subit.
 Occurrunt faciles *SALMASIUS*, atque *RIVETUS*,
HOOFDIUS è Muda, *VOSSIUS* Amstelia.
 Partes inde suas sibi Patria vindicat Haga;
 Principis hæc sedes, imperiique locus:
 Fæcundis adeo hanc ornasti versibus, ejus
 Fama sit ut nullo non celebranda dic:
 Compita, stagna, forum, sylvasque viasque recenset,
 Fossasque ac portus, Templaque sacra Deo.
 Aulaque succedit, tum qui septemplíce telo
 Concordi Patriam protegit ungue Leo.
 Curia quæ suprema Patrum, varique Senatus
 Quantæ sint curæ, quàm gravis ordo, canis.
 Magnatum & veniunt spectanda palatia versu,
 Inque his præcellens, *HUGENIANA DOMVS*.
 Ordine quam tanto Domini symmetria struxit,
 Pars ut in humano corpore quæque sita est.
 Pulchra domus, celso laqueari, & fornice constans
 Architectonicos exhibet arte tubos.
 Pulchrior interior, nitidusque domesticus ordo,
 Quæ veram faciunt vivida membra domum.
HUGENIUS Pater & caput est: virtute coruscans
 Omnigenâ: (rari lucida imago Patris.)
 Illum ars, natura, & fortuna coëgit in unum,
 Quæcunque optari maxima mente queant.
 Summa illi pietas, immensâ scientia rerum,
 Et cum divitiis, suspiciendus honor,
 * * * * * 4 Omnia

ELEGIA.

Omnia credibili splendent majora : ratamque,
 Dicere si coner, vix habitura fidem.
 Agnovit Princeps : meritò tibi credidit Aulæ
 Arcana, Illustris Consiliumque Domus.
 Conjugium ex voto, culmen Deus addidit omnis
 Lætitiæ : brevis at, proh dolor! illa fuit.
 Parca tori sociam florente ætate revulsi:
 Ut sit Stella foli, cœlica stella polo.
 Sed valeant luctus : dum quina in prole relucet,
 Dumque Patrem Nati, pulchra *Quadriga*, beant.
 Patris ad exemplum, & supra si credere fas est,
CONSTANTINE, Patris nomen & omen habes.
 Tu cui, sicut Avo, designat nomina *CHRISTUS*,
 Cum magno referes nomine pectus Avi.
 Deliciæ Patris, & lectissima biga juventæ:
 Splendida nunc sæcli gloria, fama, stupor:
 Vivite felices, binis cum fratribus, ambo,
 Et cumulet donis vos Deus usque suis.
 Quoque Parens & Avus nos est dignatus amore,
 Vos quoque complecti meque meosque precor.
 Nec moveat : crepidam Sutor licet exeat ultra:
 Namque animos addit Patris Avique favor.
 Novimus : & nimis infirmas agnoscimus alas,
 Vobiscum ut montis scandere summa queant.
 Sic visum fatis, in terra repimus ima,
 Annos sexdenos cura pusilla coquit.
 Nec tamen, ille ardens olim, deferbuit ardor,
 Nec minor est Musæ tempore factus Amor.
 Restat amor sterili ingenio : nec contigit unquam
 Fons bene fecundus, largaque vena mihi.
 Quantulacunque fuit, nullo exercente, fatiscit,
 Et longo torpet desidiosa situ.
 In magnis voluisse sat est ; quæ acquirere nobis
 Non datur, in natis spes reperire bona est.
 Primum fata tenent : binos Græcis Latiusque
 Imbutos studiis, cura aliena premit.

Spes

ELEGIA.

Spes & adhuc : superest natorum triga minorum,
Quêis Musę ut faveant , sunt tria vota mihi.

Sed jam tempus equũm : faciles ignoscite cuncti
Si minũs illimis Musa Lemanna fuit.

NB. Si refluxum valuit Rhodanum retinere Genevę
Æolus, ô mirum , si vada sicca dedit ,
Quidni Mercurius Musarum flumina siccet ?
Nomina sed (fatis est) chara valete diu.

NB. Anno 1645. Die Dominicâ, Januarii 19. horis inter octavam
decimamque, Geneva tam terribilis ventorum exitit impe-
tus, ut celerem Rhodani fluxum retroageret, usque in Leman-
num lacum, undaque, muri instar coacervata, cursum suum
sisterent , adeò ut vado sub binis pontibus locisque vicinis
facto, novitate rei numerosa commota plebs , deambulaverit
quasi in sicco, & pisciculos, etiamque majusculos, manu
collegerit quamplurimos.

J. L. C.

OR, quoy que je me sente incapable , de vous rendre
aucun digne remerciement , pour un tel surcroist de
vos signalées faveurs , si est ce , que je serois par trop in-
grat, si je ne m'efforçois d'en temoigner au moins le desir,
par quelque petit eschantillon. C'est ce qui m'a donné
courage , à rechercher , s'il y avoit encore quelque petit
reste de reserve, d'un peu d'air des foibles Muses de nostre
jeunesse , qui alors s'hasardoit à produire quelque vers
sterile & mal agencé, & ayant tiré, ce que j'ay peu, d'une
source fort tarie , je prens la hardiesse de vous presenter,
& à Messieurs vos fils, un peu d'Elegie, mal bastie, cy
jointe, en laquelle je sçai bien qu'il n'y a rien qui merite,
à amuser vos yeux & jugemens tres parfaits, neantmoins,
je vous prie qu'en excusant les defauts d'un marchand
sexagenaire, peu versé en tel sujet, il vous plaise d'a-
gréer la bonne volonté de celui , qui cede volontiers en
telle matiere à ces grands esprits , qui vous en honorent
***** 5 digne.

E L E G I A.

dignement, & n'y pretend aucun rang. Mais, qui ne leur cede ny cederà en affection & respect, qu'il vous porte, & au service, qu'il vous a voué, & aux vôtres, à tousjours.

Je vous prie donc la recevoir, telle qu'elle est, & m'excuser mesmes, que je n'ay peu de moins, que de me licencier à y faire mention, des tresagréables vers, dont il vous a pleu (sans aucun mien merite) de m'honorer des vostre jeune aage: & pource que Messieurs, vos fils, pourroyent estre curieux, d'en voir la piece, j'en ay ajousté une copie; les meschans Dunkerkois nous ayant fait perdre le digne originel, lors de la prise de mon fils, lequel, faisant encor sa demeure en Amsterdam vous assurera de plus fort de nostre affection, & desir, à vostre service & des vôtres, comme je m'y offre, selon mon devoir, de tout mon foible pouvoir. Et en vous baisant treshumblement les mains, & à Messieurs vos fils, je vous assure que je suis, & seray à tousjours

Monfieur

Vostre tresobligé & treshumble Serviteur

J. L. CALANDRINI.

De Geneve ce 15. Mart. 1645.

Cyllenes summo de vertice quò perspectas
Phæbigenam affari lentus Atlantiade?
Dispicio, fontefne Tagi petam, an Ostia Rheni;
Dum mea tam dubio Bilbilis orbe latet.
Ut nisi monstrarit patriam manifesta loquela:
In Batavis natum crediderim Hugenum.

Et miraris, Vir Nobilissime, cunctantiùs me venire ad Te,
cujus lepores nec assequatur Mercurius? Tu præpetibus
istis pennis tam sublime volitans, & vides omnia infra
Te, & despicias Telluris pondera, meamque inter illa Testu-
dinem dudum ex sanguem, & nisi facerent tua illa Mo-
menta

E L E G I A.

menta Subfultoria , planè mortuam ; & ungulatim
scalpuriunt ad vivum: vivum ut me credam perfecerunt,
& exsequias ire Bilbilitano illi, pridem languidulo, jam
etiam composito ac collocato, commodum est. Ollus effertur:
Melior vacuâ jam regnat in Aulâ.

*Feliciter, mi Rex, Benè te; Benè nos, Benè nostrum
sæculum.*

Dum vacabo, Pulle Phœbi (nam vacare quid vetet?)
Dum simul juvat vacare (quando quod jubes juvat;)
Non verebor lector esse, lector infulissimus,
Aureorum, Gemmeorum Carminum pellacium.
Malo spiritu tenaci, malo longis haustibus
Hauriam, quod Tu propinas: quàm semel carptim le-
gam

Quidquid inter ambulandum de Diones hortulis
Suave spirans & venustum displicere non potest.
Non dabo Diem vel Horam, vel quadrantem hora-
rium,

Sæculo debetur omne sæculum quod instruit.
Ne vel hîc morer loquendo, scin quid unum postu-
lem?

Læta quàm sunt, longa sint MOMENTA SUBSUL-
TORIA.

GOTTIFREDUS WENDELINUS.

Ad Nobilissimum & Amplissimum Virum

C O N S T A N T I N U M   H U G E N I U M

Principi Auriaco à Consiliis & Secretis.

I Nelyte Musarum cultor, pulcherrima nobis
Qui procul à Batava carmina mittis humo:
Deci-

E L E G I A.

Deciperis: captant obscuri vatis amorem:
 Sedulitas fructum non habitura tua est:
 Vilis præda tibi pretioso quæritur hamo,
 Castalias perdis non bene cautus opes.
 Munera facundis insignia mitte Poëtis,
 Unde potest dignas Musa referre vices.
 Nos steriles nugas docti pro munere libri
 Reddimus, & parcâ rusticâ dona manu.

IX. Martii clj lcc lv.

IO. SANGENESIVS.

S U M M A P R I V I L E G I I.

CAutum est diplomate Illustrum ac Præpotentum D.
 D. Ordinum Hollandiæ & WestFrisiæ, ne quisquam
 inscio aut invito CONSTANTINO HUGENIO, To-
 parchâ Zulichemii, Opera, quæ ipse intra proximum sexen-
 nium editurus est, imprimi curet, alibiue in totum sive ex
 parte impressa in hæc Ipsorum Ditiones importet aut
 vendat. Qui secus faxit, ipsis exemplaribus, & centum
 quinquaginta insuper florenis mulctetur; ut latius in dicto
 Diplomate, dato Hagæ-Com. x. Aprilis clj lcc liii. &
 signato

J. C A T S.

U r

inferiùs

HERB. VAN BEAUMONT.

CON-

CONSTANTINI HUGENII
F A R R A G O.

clo lo c xxv.

Iter PRINCIPIS AVRIACI, à XII. Cal.
ad VII. Id. Novemb.

Acra dies Marti vultus æstiva serenos
Extulit, ut patriâ impransî decessimus
Hagâ.

Sic Martem decuit; cui non sua pocula
plebes

Delphica, sed lachrymas, sed fœmineos singultus
Lymphataeque nurus, & totam supplice gestu
Obrulit incassum justo pro fontibus urbem.
Proxima candidior Delphis stetit obvia magno
Rotterodama Duci; stetit, & civilia semper
Arma movere nefas armato cive negavit.
Inter mille tubas, inter tot fausta præcantum
Vota virum, & toto reflexos æthere plausus,
Ægra suo auratam solvit de littore classem.
Illam eurgiduli ac tanto vectore superbi
Leniter antiquæ fluctus ad mœnia Dortæ
Deducunt, ubi nigra faces & sparsa per urbem
Lumina nox Phœbo docuit præstare diurno.
Et facere ad seros quædam non visa triumphos.
Postera in adversos stringentem carbasa ventos
Vidit Eôs pudibunda, ut, dum fugit ipsa videri,
Penè Jovi pluvio totus succumberet æther:
Sed nocti confusa dies, confusa diei
Vespera mille joci, quorum fuit alea princeps,

*Militi-
bus turæ
fortè ca-
pite da-
monati.*

A

Et

Et damnosa libri folia, & cum sorte fritilli
 Multa finistrorsum vagus in discrimina discus,
 Tædia longa viæ fecit non longa videri:
 Donec adoptati tardis progressibus Euri
 Præcipites pepulere rates, quasi gnara futuri
 Numina & instantis propedum præsaga procellæ.
 Jam Gulielmopoli à tergo, jam Goësia dextris,
 Jam vada prævectis longè Circæa sinistris,
 Vera truces caput inter aquas, turritaque prodit
 Mœnia, mox fidas pedibus substernit arenas,
 Securoque procul tumidi de litore ponti
 Exhibet horrores, dum sulphure tota nitroque
 Lucet, & emotas emotis ignibus undas
 Temperat: Hinc multo convivas proluit auro,
 Sesquipedesque scyphos, veterum servata per annos
 Dona Ducum, Batavos inter despumat amicos,
 Et Middelburgi calidos ad mœnia mittit.
 O te, magna Patrum domus, aut ignosce silendo
 Si cupiam laudasse, aut fer, dignissima, de te
 Indignas non digna loqui præconia Musas,
 Sive caput Valachrûm, sive urbs antiqua Metelli
 Diceris, aut mediæ melius telluris ocellus:
 Plurima qui de te scivi potuisse referri,
 Nunc quoque plura puto quam sint infirma ferendis
 Numina non daræ Batavorum in vota Camœnæ.
 Ergò focus, ergò totam civilibus armis
 Illustrem, tormenta, tubas, lætosque tumultus,
 Regalesque dapes & munera Principe digna
 Sedulus omisso, superas encomia, dum te
 Grandior exsuperas quàm quæ tibi credere possis.
 Nos propior Flissinga vocat: Cui cymba frequentem
 Cum Duce devexit comitem. nec turba pedestris
 Et magè jucundi rapuit congressus amici,
 In peditum præeuntis iter: quo strata ruinis
 Marmora, magni habitatoris, dum vita maneret,
 Delicias, nunc reliquias, Souburga Philippi
 Castra,

Mar-
nixii
S. Alde-
gondii.

Castra, sui cineres, avido pede pressimus : at me
 Magna viri virtus & quâ vixisse feruntur
 Mortua saxa situ, memorem percussit, & illa,
 Illa sui dudum compos præsencia cœli
 Visa vagos animare lares, ut vivere post se
 Creditur & priscâ Genius tellure morari.
 Flissingam pariter subeuntibus omnis in armis
 Adstitit ad portam latus pedes, omnis eadem
 Lætiôr augustæ civis tulit oscula dextræ.
 Mox festas de more dapes & publica luxu
 Pocula civili Patrum libamus in aula,
 Quâ nil Mattiaci, nil fortè Batavia majus
 Condidit; una pares præstas, Antverpia, turres.
 Postera lux rubuit; facilem trāieimus Hontam
 Sub Rectore suo, quem rustica littore Flandro
 Turba sed armatis sequitur derisi manipulis.
 Sic Groedam, sic sollicitæ non ultima Slusæ
 Mœnia Catzandam pransi emetimus & ipsam
 Vespere non sero festi conscendimus arcem.
 Ardenburga diem totum lustrata sequentem
 Occupat : hinc Slusæ retrò de littore in ortum
 Avehimur currento rotâ per penè quot urbes
 Flandria major alis, totidem de celsis vivo
 Oppida & aggestas in propugnacula glebas.
 Isendica diem medium, Bier vicia serum
 Vidit & exceptis arripit quæque Batavis.
 Mane novo parvam, magno de nomine molem
 Ingentem, magni magnus cognominis Hæres
 Introit : hinc quam sit Romæ fas dicere Nasam.
 Proxima nocturnæ læta est Axella quieti,
 Prima triumphorum Pueri, cui tota triumphus
 Vita fuit, totos explet victoriæ fastos.
 Hanc quoq; cum Phœbo nondum cessisset Amorum
 Alba parens, primo ripam fugientibus orru,
 Gocsa sinistra volupcrati fuit, Husta timori
 Dextera, dum cæcas nescit naclerus arenas,

*Maurisy
Fort.*

Neuse.

*P. Mau-
risii ado-
lescenti.*

Ignotique vadi major formido propinquis
 Incutit horrendum Batavis, sed inermibus, hostem.
 Mox Deus & faciles favere volantibus Austri:
 Ut nunquam certasse magis cum lampade Cœli
 Visa sit in summum crescenti gurgite Scaldim
 Rapta ratis. Locus est quo pon vicinior alter
 Imminet ingenti Antverpæ, stat pervigil illo
 Miles & augustam votis capit invidus Arcem:
 Hactenus Auriacam portarunt lintea classem,
 Ulterius cum Fata volent latura triumphos,
 Fata minus radio turres Antverpa sinistro
 Despectura tuas. Restabat littore eodem
 Area magna Ducum, furias frustrata facisque
 Una ter Hesperias, & quam damnare ruinæ
 Ter voluisse Dei, ter non voluisse fatentur,
 Berga pudor, totiesque pudor, fugientis Iberi.
 Hæc adita est, hic prora stetit, hæc tota per orbem
 Visitur, & bene defensas ostentat arenas,
 Et campos ubi rubra fuit, cum totus Ibero,
 Rarior Hollando manaret sanguine cespes.
 Sed longè prædicta lues & sparsa per urbem
 Contages minuere moras: hinc Thola minori
 Sede, pari affectu cœnam non Principe, non se
 Obrulit indignam: turbatum nocte soporem
 Lenivit curata cutis tam vespere lauto.
 Manè diem doluit nimium sibi nacta serenum
 Tarda freto languente ratis, quasi pondus amicum
 Ægrius aveherent undæ sibi & Æolus undis.
 Vespere præcipiti Patrium sic littus & urbem
 Introiit, sic mane novo properantior Heros
 Per nebulas atrumque diem decessit eadem,
 Ut tua non aliàs, domitorum Regule Regum,
 Celsior humanâ steterit virtute potestas.
 Dorta neq̃ inspecta est: eadem de Roterodamo
 Cura fuit: Delphos quadrupes, mirantibus Euris,
 Advehit, ut remoræ proram vis nulla stitisset.

Haga

Haga domus Venerum, votorum terminus Haga
 Ameliis reducem Fredericum tradidit ulnis.
 Cedite civiles epulæ, tormenta, triumphi,
 Nulla voluptatum thalami par nata voluptas.
 Amelii amplexus, iterata per oscula mille
 Mille vices, iterum amplexus, iterum oscula mille
 Este quod amplexus tales decet, este quod optat
 Belga, nec Auriacos ultra differte nepotes.

c l o l o c x x v i .

C V N Æ A V R I A C Æ .

Sub Natalem Principis GVLIELMI.

D II Batavûm, Dii Belgarum, Dii quotquot
 ubique
 Vivitis, & litus non lævo lumine nostrum
 Aspicitis, præstare Deos, & singula quique
 Numina in has pleno profundite fidere Cunas.
 Spes jacet hic Batavûm, & quiddam quod præstat Jûlo
 Dardanidæ; fuerit certè magnæ arboris ille
 Truncus, hic, hic majoris erit post sæcula ramus.
 Perpetuam libertatem, jus vindice ferro
 Tutandum, infandique odium immortale Tyranni
 Hoc legimus vultu; quem quondam sole propinquo
 Ferre negabit adustus Iber; plus fulminis illo
 Projicitur, quam cum medio sublimior axe
 Torres, Phœbe, diem, & summo discrimine findis.
 En caput, en ferro factos per tempora cinnos,
 En frontem æternæ subituram frondis honorem,
 En cristis galeâque & sanguine subter Ibero
 Velandam, si prima datis tria lustra Sorores.
 En patrium cum fronte decus, sub fronte virili
 Maternos oculos, & jam nunc sæva minantes
 Hostibus & promittentes non sæva puellis.
 Ecce, cui roseo cedatis fraga labellum,

A ;

Os

Os patrum, os matrum, os oscula figere natum;
 Imperio natum simul & simul arma ciere,
 Arma, viros, aciemque & ferro impingere ferrum;
 Os natum, populo in magno si fortè coorta est
 Seditio, mulcere animos, & ponere fluctus.
 En humeros ferre arma pares, en brachia grandes
 Admissura toros, & longas Principis olim
 Porrectura manus, quas non nisi crimen & hostis
 Horreat, in justos æquas æquè atque benignas.
 Cætera quid memorem? bene sic, natura, probèque.
 Curasti; fecisse marem laus omnis & una est.
 Mox faciat mas iste mares, quos mascula longum
 Ditet & æterno connectat germine proles.
 Dii Batavum, Dii Belgarum, Dii quotquot ubique
 Vivitis, ardentì faciles concurrite voto.

*Ager Caspari Barlæo, Doctori Medico, Vati & amico summo,
 Ut levare morbum pergat iterato carmine.*

UMbra mei, vix ullus eram; vestigia magni
 Nominis urgebat pes tertius; omnis ab omni
 Cesserat, impexum fugiens per tempora crinem,
 Ore rubor: stabant oculi, poterantque videri
 Sidera de fixis, emortua sidera cœlo
 Pallenti: stabant, nec si vel pagina (cujus
 Da summos, Barlæe, viros, da quem liber, uno
 Te reliquo:) nec si contra monumenta stetissent
 Cum seclis victura, loco cessura putasses.
 Spiritus (hunc movi solum) spirabat ut olim
 Vidimus æstivis quiddam sudare cavernis;
 Halitus hic dici possit, si possit; Ab illo
 Aëre quis vocis fragor? heu! quem regna silentium
 Nocturnique Dei, votæque soporibus umbræ
 Sustineant, non, Luna, tuos obteundat amores.
 Verbo, talis eram, qualem, Barlæe, vel hostem
 Obvius aut gemitu aut lachrymâ digneris oborâ.
 Cum subitò de te prægnantem Carmine chartam
 Intuitus

Intuito & multo solantes omine ceras
 Præbentique avidam blandis affatibus aurem
 Hei mihi quam vires traxerunt ossa novellas,
 Quam cœpi meus esse, iterumque iterumque renasci,
 Et morbo procul esse meo, componere gressum,
 Porrectumque efferre caput ! stupuistis amici :
 Atque aliquis nata est, ait, hæc de Vate Galeno
 Pagina, & inclusit quo nunc quoque digna fovetur
 Extorquenda sinu. Mihi sensim hygieia vigorque
 Pristinus obrepunt, pergin' prævertere, pergin'
 Festinæ laudem solus meruisse medelæ ?
 Esto quod es, Barlæe, mihi; confunde Poëtam
 Et Medicum, duplicemque Deum tam sæpe propina,
 Ut recreer, sanerque simul ; salvere priori
 Carmine præcipiti iussus medicamine, credam
 Perpetuum cogi nullus languere secundo.

E I D E M,

Cum altero carmine salutem agrotanti falso ominatus esset.

HEu, Barlæe, parum invalido valuistis amico
 Hippocratea cohors, procul estis ab omine vates:
 Me gravior secidiva tenet, me tertia torret
 Quæque dies, mediâ Medicorum nausea torquet.
 Jam prohibe versus, jam totum Heliconæ, domosque
 Pieridum præclude, satis sic urimur unâ
 Febre, nec asciti face fas ardere furoris.
 Tu quoque verte *Stylum*. quo si cum laude mederi
 Et fructu, Barlæe, voles, omitte nefandos
 Numina vana Deos, & cæci somnia sæcli;
 Sursum oculos, animumque leva, fer seria sursum
 Vota pius, venerare Deum, qui sidera nutu
 Torquet, & hoc uno formavit sidera nutu.
 Ille meum vestrà prece delinquit, Amici,
 Ille meum vestro flexus deliniet ignem,
 Audi summe Deus, nec, si quæ gratia restat,
 Longius heu ! merito plenam differto salutem.

*Repulsâ Febri, ut credebam, sumpto de humanis
ossibus ramento.*

Quis mihi ventriculum repidè novus insidet hospes?
Quis durâ se parte sui mihi miscet, & intus
Pulvereo per non sua viscera depluit imbre?
Aureus imber eras, Divûm Pater, osseus hic est;
Te penes inventi sit honor, quæ gratia restat,
Vendicat hanc, qui sanatum sibi vendicat autor
Pulveris infusi Hugenum, quem dira, minantem
Osse, lues parvoque abigentem pulvere fugit.

O pulviscule, de quo tu mihi corpore cumque
Raderis, & cassis instauras artubus artus,
Re gestâ revocatus abi; cum laude peractum est
Quod poteras; solidare tibi: quâ relliquus unam
Efficies socio compactus pulvere massam,
Æternam voveo videas compacte quietem.

Quisquis eras, voveo: voveo, & si truncus Iberam
Clauterit iste animam; Batavorum funeris iram
Absolvit sepelitque dies; odisse cadaver,
Hispani est; Batavi, Hispanum fecisse cadaver.
Quin ego, si præstant Batavis Hispana, quotannis
Auriacus voveo serat hæc medicamina victor,
Auctaque perpetuis crescat Medicina triumphis.

CLIO CXXXVII.

In Secundas Nuptias

P. Hoofdii, Sattrapæ Mudenfis, & Leonoræ Hellemans.

Desierat superesse sibi vernacula Pindi
Gloria, naturæ summa petentis opus
Hoofdii, in Batavis ignoti mysta cothurni,
Qui novus augustum prodidit autor epos.
Desierat, facilesque Deos experta precanti
Egrediâ dudum prole beata domus
Orba requirebat tanti qui nominis hæres
Redderet ingenio tantus & ore Patrem.

Ipse,

Ipse, quod injungi potuit, Fortuna, peractum est,
 Quâ jubeas hominem sorte fuisse, fui,
 Te quoque passus, ait: Fecisti læta Maritum,
 Lætior Erpenia de Genitrice Patrem:
 Restat utrimque nihil; privasti dura Maritum
 Conjuge, privasti perfida prole Patrem.
 Vna diem clausura dies extrema dierum est,
 Hactenus officio defuit illa meo;
 Hanc quoque, si factum Cœlo, Patriæque tibi que
 Sic latis est, Batavum quo decet ore, feram:
 Parce viris, occide senem; prævertimus annos
 Ingenio, senium prima juvenia fuit.
 Risit Amor, referamque faces face, dixit, eadem,
 Facte senex Cœlo jam juvenesce mihi;
 Reddo vicem, natura; viri canescere frondem
 Passa, fer æstivos cana redire dies.
 Cum dicto Leonora novæ socianda juventæ
 Adstitit, in dextras vincula jecit Amor.
 Iecerat hæc in corda prius, nec solvitor unquam,
 Addiderat, quæ nec solvere Fata velim.
 Addimus hoc omnes, &, vive beata secundum
 Copula, & in priscas ito perita vices.
 Sive prior placuit, poterit prior iste videri
 Nexus, & hoc vitâ est posse priore frui:
 Sive piget viduas inter duo gaudia noctes
 Tædiaque argentis commemorasse thori,
 (Frustrâ commemores quæ, si præsentia fingas,
 Nec nisi ficta velis, nec memorata leves)
 Est ubi dispungat lapsos male Cynthia Soles,
 Iste rui quo sis nescia lectus habet;
 Hic age quod Patriæ est; hæredem poscimus omnes;
 Hoofdiolum Vari da, bene nupta, tuo,
 Qui sublime tener quiddam balbutiat infans,
 Et patrium indocto vagiat ore melos.
 Sic Hoofdi, sic facta parens Leonora, secundam
 Vive, nec inveniat tertia vita locum.

CLO LO CXXIIX.

De Iohannis Iſacii Pontani Hiſtoriam Danicam.

A Mſtela poſtremo dudum famoſior Indo
 Quam ſibi, & Arctō non minor orbe ſtupor,
 Mole ſua Baravis nulli illustratus obibat;
 Omnis ad immenſum ſubſtitit autor opus;
 Quāque ſciunt Patriam populi, neſcivimus urbem.
 Incolæ, & hic Orbi, non ſibi, civis erat.
 Donec in abſtruſas ævi, Pontane, latebras
 Auſus es æternæ noctis adire ſpecum,
 Parvaque in excelſum vectæ primordia gentis
 Canaque longo ſolvere fata ſitu,
 Ignorisque focis peregrinum addicere civem,
 Vt patrios poſſet, jam ſibi, noſſe lares.
 Tum ductos in vaſta foris pomeria muros,
 Verſaque in ærias infima præta domos,
 Orbem urbi incluſum, deductum in fœdera Gangem
 Ambuſtæque procul nomen amicitiaꝝ,
 Iaponem indigenam, Populum (quid plura?) dedisti.
 Perpetuâ nulli proſperitate parem.
 Tanta ſequi ſolas decuit monumenta coronas,
 Nec minor huic potuit proximus ire labor.
 Iamque inſtas, Pontane, tibi, jam grandior autor
 Aggrederis longè ſceptra petita loqui:
 Canutos veteres, & nomina nata triumphis
 Haraldus, &c, quæ dira Britannus habet,
 Suenones, & quo titulo virtutis Erici
 Regali decies nati obire domo.
 Felici calamo ſeram dare fata quietem
 Poſteritas à te pendula tota rogar:
 Iamq; parum eſt urbem aut Reges; jam poſceris orbē
 Quæ patet, & coelo mox adhibendus eris.
 Euge animi tam vaſte vigor quàm limitis expers,
 Singula te, par eſt, inferiora putes.

qu: Eer-
 nijck.

Forſi-

Forſitan hæc etiam condet, ſua, Regna, vetuſtas,
 Imperiique olim ſinis & ortus erit,
 Indigeniſque novis (prohibe clementia divûm)
 Barbarus in tantas ibit arator opes.
 Forſitan &, qui ſole facis compendia mundi,
 Amſtela, ut obdurent ſæcula, nullus eris;
 Et potis eſt moriari, nihil compagine rerum
 Afflictâ. (hoc etiam dii prohibete nefas)
 Mox poſſit periſſe ſuus cum Conſule Rhetor,
 Scriptaque collapsa cum regione ruant.
 Eripe te, Pontane, neci, totuſque ruinam
 Effuge, quam pars eſt tunc ſubitura tui.
 Omnia complexus viſes quantum omnia ſcriptor,
 Quem pigeat, mundo non moriente, mori.

De Barlæi Poematis in Venetorum Laſaretto, ab hyſſina ligamēte, ad expiationem quadrageſimalem deſcripti,

I O C V S.

Q Vis pudor eſt Batavâ de libertate triumphum
 Ducere funeſtæ clauſtra nefanda domus!
 Iudice me, Venetûm claudant Laſaretta Senatum,
 Purpuraque in cippoſ intret iniqua ſuos,
 Purpura, nil meritas adigens in vincula Muſas,
 Vincula, ſi terræ non adeunda Dijs,
 Nec foliis adeunda tuis, digniſſime divûm
 Præco, ſub infanda compede factæ nocens.
 Ite Patres, ſacræ ſpirant è vatibus auræ,
 Ite, ſacro-ſanum præcinit iſte meloſ,
 Carmina, tam nocuum nullâ redolentia virus,
 Quam medicâ Phœbi Patris arata manu.
 Ite Patres, ſaſſiſque luem juga veſtra ſubite;
 Sanctior admiſſâ Pallade facta domus
 Hellebori impletura vicem eſt, & ſanior hoſpes
 Hoſpitibus medicam conferet intus opem.
 Nonnullis poterit Pindus Laſaretta videri,
 Nonnullis poterit Gyrgathus ingeniis.

Tanti

Tanti erit imprudens de libertate Batavâ
Consilium, tanti nos habuisse reos.

Ad BARLÆUM.

HEinus excelsâ cœli regione vagatus
Nescit humum, Cyrhamque procul, mea
culmina, torvè

Despicit, & Bata vas negat agnovisse Camœnas.
Vossius, ille omnem tibi quem debemus amicum,
Se didicit debere sibi; nec vile coactæ
Nomen amicitiae calamo coluisse laborat.

Burghius Arctoos adiit, Barlæ, triones,
Conductamque manum pretio tam sedulus uni
Occupat, ut nequeas non excusare silentem.

Umbra viri, quem vix versu memorare venusto
Nominis extensi terror finit, aut in amicam
Incidit, aut veteres ingrâtè spernit amicos.

*Broster-
busius.*

Conticuere omnes; & jam loca vasta silentium
Hospes adit, Batavas hospes visurus Athenas.
Tu quoque mute files; & adhuc properantia retrò
Flumina, & obnixum stupeamus in ardua Rhenum?
Rhene retrò propera, potuit Barlæus amanti
Lentulus intepuisse, & amico vivus obire.

Forte quod insignes alibi veneratus amicos
Et potis Euganeos Leidâ pertingere colles
Obliquus mea tecta beas, & carmina nuper
Vna, semel scriptor, binis lectoribus offers,
Objicis, & culpam facili molimine purgas.

* * * *

Classe

Classe Hispanicâ ductu P. Heini occupata.

REMEDIUM VTRIUSQUE FORTUNÆ.

Hesperix spoliū, quo non opulentior hospes
 Appulit ad portus, Terra Batava, tuos,
 Heinius, afflictis invisum nomen Iberis,
 Creditur invictâ diripuisse manu.
 Iamque liquet, nec vana fides autore laborat.
 Nec veniet claudō, qui neget ista, pede.
 Si tamen est inter calicem quod fata minantur,
 Tantalexque valent fallere labra vices,
 En quantum, Batavi, calicem hunc & labra lacunæ
 Dividit, en quantum gaudia nostra freri.
 Vicinus hoc nihil est: restant mare, monstra, procellæ;
 Cæli temperies quod superemus habet.
 Quam propè dilectæ fumavit Sestos Abydo,
 Quam puer has multum sospes aravit aquas,
 Quam semel interiit! quam nil, nisi fata faverent,
 Profuit expertis incubuisse toris!
 Doctior ignotâ jacuit Palinurus arenâ:
 Nate deâ, quâ te non feriere Dei?
 Quod vetus exemplum? quoties vicina reversas
 Thessala, non Tempe, perdere visa rates,
 Et procul extremâ victor discriminis Arcto
 Naufragus, in portu sentiit esse necem!
 Larga sui vindicta Deum est; ne nesciat orbis
 Nullo non aliquid numinis esse loco.
 Parcius exultet, quisquis rate fretus onustâ
 Spirat ab infido vel sua lucra mari.
 Quisquis eam casus tulerit, moderata voluptas
 Immodici pœnam rara doloris habet.
 Cætera si spernas, Heini, fuge littus iniquum,
 Hosticus auriferis quo Tagus exit aquis,
 Quoque novenarum sedes augusta sororum,
 Infestum, quamvis culta Coimbra, caput:

Texta

Scire

Scire negant illic qui sit clementia, quid fas,
 Vt Batavis non sint numina dura, deas.
 Omnia tuta time: subeat, si classe coacta
 Occupet hostiles ultor Iberus aquas,
 Quà nervus eripias ereptum vellus Iason,
 Vt, quod nulla dedit damna, nec ulla ferat.
 Nam quid agas picaus coram latrone viator?
 Effugias, quo te sospire sint & opes?
 Et nolis, invictis viris, imbellis Iberi
 Fœmineas iterum sustinuisse manus!
 Non tu te virtus, non, quam tutare, Batavum
 Gloria non memorem siverit esse tui.
 Haerere has prius Auster opes, pretiosaque terras
 Viscera vel rapier flamma, vel unda bibet,
 Es vapor incens fugiet, te flante, metalli,
 Quam tua sit parvo fama triente minor.
 Invidcant aurum superi, victoria nostri
 Major erit; cedent damna superba lucro:
 Audaces Batavos narrabunt secula: pharis
 Victor eris, quàm quæ classe Talenta vehis.
 Nec dolet immensæ facilis jactura peculj;
 Totus ad Hispanum pertinet iste dolor;
 Bis perent illi, quas, cum perisſe necesse est,
 Et voluit Batavus perdere, vicit opes.
 Jam nihili es, Fortuna: Veni quâ fronte sinistra es:
 Partim non pocius in tua dona manus:
 Ure, seca; veniet quo non acceptior hospes
 Appulit ad portus, Terra Batava, tuos.

cLo Io c XXIX.

*In Hortum Fratris optimi, nuper fedi &
sepeliri captum.*

Hortule, sin parci malè circumscribimus, Horte,
Fratris amor tam digne mei, quàm dignior illo
Nullus amore meo; quamvis cunabula nondum
Deseris, atque aliquâ saltē primordia mundi
Parte refers, chaos antiquum, confusaque rerum
Semina & hæc nondum digestam in corpora molem,
Nescio quâ, non cultus ager, dulcedine mixta,
Pellicis, & juvenum tacitè properantia sistis
Lumina, & Haganis non fastidire Puellis.
Sive quod ad juvenum, quos non sibi nutrit Hæga,
Vota facis, vestrosque aliquis visurus ocellos,
Magna minorque Deæ, cognati fideris **ANNÆ**,
Hugenios pertextet agros, &, vivite, dicet,
Vivite, qui timido causam præstatis amanti.
Siye quod huc impune gradum latūra puella
Innocuos domini salte perstringet amores,
Securumque gelu, nec erit quod provida raptum
Hinc metuat pulchris, hinc speret mater ineptis,
Hanc servare minus, magis hanc extrudere mercem.

Hac illis ratione places: Mihi sola videndi
Causa tui in pretio est: te si patietur adiri,
Se patietur herus; nec si comitator umbræ
Ingrediar, gravis hospes ero, nec **S T I L L A** repulsam,
Nec proles utriusque feret, nec Matris avitæ
Gressibus aut geminæ claudetur porta sorori.

* * * *

In eundem.

HOrte, cultoris domini laborum
 Culte digestor, redeatne rerum,
 Sole declivi, satur à perenni

Fellus aratro :

Sive pallenti fugiente Fratrem
 Cynthiâ cœlo, libeat futuris
 Denuò pectus benè præparatum

Solvere curis :

Sive anhelanti Cane sævientis,
 Sive directum ferientis Astri
 Suadeat sese rabies opacâ

Fronde retundi.

Horte, quæ laudum series tuarum
 Occupet vatem prior ; unde quid sis,
 Vnde quis post hæc fueris, quis olim,

Dicere tentem ?

Vidimus, cum, nec facie nec ortu
 Nobilis, cum, nec segetis nec herbæ
 Dives, ingrati meritò subires

Crimen agelli :

Fortè Pisonum Fabiæque pauper
 Gentis assertor, modicâ superbum,
 Caule succisâ, sterilis ferebas

Parte legumen :

Fortè te promo facili, penuque,
 Fœta lactucis, fatuâve betâ,
 Riserit majus nihil appetenti

Olla colono.

Nulla vicinæ inferior paludis
 Gloriæ dos est : quotacumque digno
 Terra virgulto caret, aut salubri

Pascua flore ?

* * * *

Auria-

Auriacus è castris ad Sylvam-Ducis ad Epist. Barlzi

Auriaca nomine scriptam.

VNIUS Henricum reperis in crimine culpæ :
 Quem sine te decuit non valuisse, valet.
 Cætera si matres inter causere nurusque,
 Causa, gynæceo iudice, nostra cadat.
 Nunc sexu potiore regi non æqua recuses,
 Arbitrio subsint miles & arma virum.
 En ego Perdiccas & quos de morte Crateros
 Eruis in litem provoco sponte meam.
 Nec gravis instanti fueris, Ptolomæ, Batavo,
 Nec, si iudicio stas, Meleager eris.
 Dicite, bellaces animæ, quâ lege salutis
 Consultum Patriæ vultis, & esse meæ ?
 Tertia fallacem complevit Cynthia frontem,
 Tertia tota mihi, tertia nulla fuit,
 Dum canis infesta feris monstroque perenni
 Sylva stat, & perstat, milite cincta meo.
 Vna patum valli series fuit, altera primam
 Ambliit, extremam flumina bina lavant.
 Nec Batavos modò fossa ferens post Sceptra ligones
 Hostica multiplici tubere turgent humus.
 Hinc humiles inflammas aquas, hinc prodiga retrò
 Flumina, & in fontes cogitur unda suos:
 Naturæ faciem confudimus, humida siccis ;
 Excidit ingenio pulverulenta palus.

* * *

B c l o I o e

cdo Ioc xxx.

LAURA LATRONI

2 l. pra-
tor. 5. ad-
versus
eos. ff. de
Sep. viol.

Thoma Martinellio Monacho Dominicano, qui effosso Petrarchæ cadaveri ferebatur brachium dexterum abripuisse.

Eu furor invidiæ est, seu spes insana nocendi,
 Quâ sacra Petrarchæ diripis ossa mei;
 Scilicet ut sparsi nusquam vestigia, nusquam
 Reliqua discerpti perstet imago viri;
 Impie quàm nihili es! quàm quo contendis abernas
 Calle miser, quàm se destruit iste labor!
 Illatum decuit memores tot crimen in annos,
 Et prædatrices in tria sæcla manus;
 Ereptum terris æterni vatis amorem,
 Ereptum Lauræ nomen utrique Polo;
 Te tibi; quem par est memorem venerabilis umbræ
 Credere ad infandum diriguisse nefas,
 Utque animæ ingentis sceleri occursum vit imago,
 Sic aliquâ duro displicuisse scelus;
 Eradenda fuit, quam nec Iovis ira, nec ulli
 Eradent ullâ posteritate dies,
 Gloria, quâ stellas, jam non novus incola cœli,
 Attrigit æternâ fronde decorus apex,
 Tum quoque cum fragili nondum resolutus amictu
 Sospes & hac terris parte superstes erat,
 Et poterat Petrarcha mori, Quò mortua demens
 Exanimi longum corpore membra rapis?
 Tene immortalis, quoties tria verba locuto,
 Tantillâ speres clade nocere viro?
 Ten' cœlos turbare gravem terrestribus umbris,
 Ut superum jubeas ora quod ossa pati?
 Tota Cani fuerit facilis jactura sepulchri;
 Diogenem lædat parva rapinameum?

Impie,

Impre, jam nihili es: sedes terrena beatas
 Non tangit minimo cœlite cura minor.
 Quod magis invidas, minor est jam cœlite Laurâ,
 Nec patimur damni quod peperisse velis.
 Illa meis olim, fateor, confusa lacertis
 Brachia in amplexus incaluere pares.
 Illa meas ardens hederas, mea vincula dixi,
 Nec semel erratum est utrius utra forent;
 Illa meæ, fateor, coitura in fœdera dextræ,
 Dexterâ, ni Fato displicuisset, erat;
 Dexterâ non ficti toties non parca furoris,
 Incensi toties prodiga testis heri:
 Sed brevis hæc secum discussit inania vitæ
 Fabula; par fumo, qualis amabar, eram;
 Qualis amor, flammæ; quam non debilis ardor
 Educat, æterni sanctus amoris amor.
 Hic ego nec proprii temerata lege sepulchri,
 Nec moveor vatis quò ruat urna mei.
 Putres relliquiæ, seu jam cinis estis, amantum,
 Non moror effossæ quâ pereatis humo.
 Ossa toris quondam, quorum non degener usus,
 Brachia turgidulis sæpè revincta meis,
 Non egeo vestri, melioribus ambior ulnis;
 Ambior assidui luce beata viri;
 Petrarchâ potiore fruor, mortalis utrique
 Sarcina, si redeat, sit reditura gravis.
 Divulsura duos Clotho sociavit amantes;
 Vi denata pari vita renata fide est.
 I nunc, & modicæ spolio bellator arenæ
 Nobilis, egregiæ præmia cædis habe.
 Quos rapis, in cineres ibunt ætate lacerti,
 Decipietque manus arida præda tuas;
 Decipiet, sparsæque vago per inane rotatu
 Omnis relliquias ora vel aura feret.
 Hæc Zephyri mites, hæc te clementior Auster
 Pulveri honorato solvere justa parant.

Quem voluit livor non esse, futurus ubique est;
 Participes populos jam facit urna sui.
 Una capax Ovidi tellus fuit, una Maronis,
 Petrarcham toto condier orbe decet.

CLO I O C XXXI.

IN DANIELIS HEINSII Equ.

*Ad Sylvam Ducis, alibique in Belgio aut à Belgis rerum
 gestarum Anno MDCXXIX. Historiam.*

Atalis anni sæpe concussas vices,
 Obversa Fatis Fata, nutantes deos;
 Dubiâque sortem lance librantes diù;
 Tandem Baravos, triplicisque adorez
 Frondem implicantes FREDERICO tam suo
 Quàm non Ibero durior laurus stetit;
 Auri natantis, Occidentis viscerum,
 Vectæ Corinthi, velleris Peruvii
 Argo Batavæ sponte submissas rates;
 Oppressa civis non sepulti mœnia
 Somno merove; teste Phœbo, pallidâ
 Sorore, cumque Siderum prius choro
 Fugatum Iberum; vi superbos poplites
 Flexos Baravâ, supplices sævas manus,
 Vitæque lucem, perditâ Vesaliâ,
 Lucro putantum, mox pudore, mox metu
 Ferri irruentis æstimantium nefas;
 Collapsa retrò signa, victrici fugam
 Aquilæ imperatam, ponte vix uno satis
 Constante tot prementium vestigiis
 Trementiumque: detumentem Scherzium
 Sub FREDERICO pressa retrò flumina,
 Colles subactos, æquor ingestum solo,
 Vallum procellis; Bergii segnes dolos,

Prævisa

Prævisa tela, colliquatam grandinem,
 Serique rutilo fulminis spretas faces:
 Et mox vetusta cædunt cacumina
 Succisa SYLVÆ, vindicatum patriæ
 Decus, superbam rebus adstructam fidem,
 Testatur ætas, quam videmus, & negat
 Vidisse præsens, asseritque, & ambigit,
 Suspensa toto tota de miraculo.

Iam fluxa cœli puncta, denascentium
 Momenta rerum, panè dum nascentium,
 Quâ vi moremur? excidit quod est, fuit
 Quo nunc fruamur: abest magis quod nunc adest:
 Vicisse parvi est, si, quod est victoriæ,
 Constat fuisse, nec triumphus se capir.

Sic sensit ingens Heinsius, sic entheus
 Dictavit ardor gestienti dexteræ:
 Et, asseramus, dixit, æternum suis
 Ducem Batavis: FREDERICUM posterì
 Coævum adorent: occupet mens & manus
 Ævi ruentis improbè alatas faces.
 Si Sylva vinci, si potuit Vefalia,
 Si Vesper omnis, Vesper possint rotæ,
 Auriga sæcli possit, invicti dies
 Et Fata possint, obruant nullæ vices
 Vefaliæ parentis aut Sylvæ vicem.

Victura verbis charta suffecit fidem.
 Æternus annum Scriptor includens sibi,
 Fecit perennem: fascinata sæculi
 Momenta credas: nesciunt Stellæ fugam;
 Torpent gelatæ: quæ fuere, sunt tamen,
 Et stant futuræ: segnis obstupentium
 Amnis dierum repit: intentæ sibi
 Noctes morantur, omnis, aut retrospicit,
 Aut cessat hora, spectat, aut spectaculo
 Prostat sequenti. Nil agis, præsentium
 Egene semper & flagellator Deus;

B 3

Non

Non omne sævo sæculum indulget tibi
 Quæ, quâ rotator Fata quadrigâ vehis,
 Detrahit annum justior tuâ manus
 Valentiorque, siue quid plectro Deum
 Certare, seu petorito aurigam iuvat.
 En de triumphis hinc tuis & hinc tuo,
 Hic ducat Heinſius ſuum, hic dictat ſuos.
 Fuiſſe Troas, Ilium, Teucros duces,
 Nil Cecropis reſtare, nil Sidoniæ
 Reliquum furentis; de tot aggeſtis ſolo
 Saxiſ ſaloque, ſi vel hoc reduces velint,
 Speluncam amantes non reperturos ſuam;
 Non eſſe Romam, non Quirinales deos,
 Cadaver Urbis ævitornæ, umbram coli:
 Tot rudera inter penè jam ſeptem ſibi
 Latere colles: exules fruſtrâ domi
 Aras, & urnas, & penates quærier;
 Hæc tu trophæa vindica ſis, hoc tuis
 Ferox peremptor imputa damni rotis.
 Naſſovium eſt, durare; bis Naſſovium,
 Quod Heinſio debetur, indomabili
 Annis triumpho, perpetis victoriæ
 Lauro recenti ſemper, & ſemper novâ,
 Et gloriæ ſuperſtitem, & ſæclo, & ſibi,
 Perenni adeſſe poſteris præſentiâ.
 Cum ſe fuiſſe, quicquid eſt, aut jam fuit,
 Aut in futuri nocte concubia latet,
 Poterit fateri, ſiue nolit, obſitum
 Annis ſitruque, ſic fatebitur tamen,
 Hoc, ſoſpitanſ Heinſii præſenſ ope,
 Hoc viſ Matancis facta, pax Sicambiæ,
 Hoc Sylva dicet, hoc Veſaliæ dies,
 Hoc FREDERICUS VICTOR, hoc Batavi; ſumus.

clō lōc

CLIO IBC XXXIII.

Ad R. Honerdum in suprema Curia Senatorem, de Virgilio & Lucano inter pocula collatis, animi autem gratiâ hoc illi à me & aliis pralato.

Æcundos calices, qui me fecere disertum,
Cum gravis ad lances causa tuenda fuit,
Cum tres Lucanum socii fecere Poetam,
Quartus in historia jussit habere locum,

Fæcundos, Honerde, probò: facundia vino

Cocta, parùm, nî me fallo, coacta fuit.

At causâ certante tamen certavimus, & jus,

Scilicet, & fas in partibus omne stetit.

Nam quis ego de re dubiâ contendere tecum

Sobrius, aut Baccho quis præeunte velim?

Sobrius hoc tandem & nullis ardentior uvis

Affero, Lucani sacra Camœna mihi est.

Sacra; nec offendo, quem vis invitus adorem,

Perpicuum lævi carmine Virgilium.

Huic sua majestas constet, non constet, ametur,

Non placeat, sapiat denique, non sapiat;

Non veto, non turbo, non disputo: sed Lucano

Sic quoque sustineas mitior esse meo.

Hoc te causa Deûm victrix, hoc victa Catonis,

Hoc Magni manes, hoc pia Polla rogat,

Polla rogat, vati vates sociata marito,

Sarta sient veteris vincula conjugii,

Historicisque, offensa refert, si nata fuisset,

Nullò non Romæ digna marita fui.

Sed Romæ quas non potui contemnere tædas

Vnica Lucano Polla superba proco?

Contempsisti, quis it inficias? & summa petivi;

Heroës animos nil mediocrè movet.

Consulis uxor eram, nisi Cæsaris ira fuisset,

Et vivo virtus facta Nerone nocens.

B 4

Sed

Sed summi viduam laudavit Roma Poëtæ.

Crevit ab invidia Cæsaris ille favor:

Et stetit ambiguum, fuerit Pharsalia bello

Clarius, an tali perpetuata manu.

Hoc liquet, ad seros scriptam superesse nepotes.

Pugnatam primâ displicuisse die.

Scriptæ delictum studuit non perdere prudens

Roma, triumphatæ non meminisse nefas.

Iam scriptæ pars Polla fui quotacumque : quis obstat

Livor, & in manes exspuis acre meos ?

Tres sociâ Libros limâ purgavimus, autor

Vnicus, autoris censor uterque fuit.

Cætera nec curas experta est cura secundas,

Nec nisi festino dente polita nitet.

Et durat tamen ; & certè nullius Homeri

Simia, de nullo ditior Enniade,

Stat pede nixa suo, &, nativis fulgida pennis,

Non timet ultrices indè vel indè feras.

Quâ nos cumque manu volvas, Pharsalia nostra est.

Quodque placet, Lector, debet amata sibi.

Lector, ama, quod amasse probant odia ipsa tyrannos,

Ivit in invidiam cum furiatus amor,

Et primum, placuisse, nefas, superasse coævus,

Altera, portentum tertia culpa fuit.

Quid moror ? hæc summa est: nihil invidisse Maroni

Sæcla, Venusinæ nil nocuisse Lyræ,

Quæ, tot Apollinei cum ferrent ætheris astra,

Lucani solem non valere mei.

Scilicet (hoc fas atque nefas audire) cupressum

Quod ferit, ar busto parcere fulmen amat.

Talibus invasum propugnans Polla maritum

Nescio an in somnis adstitit, an vigili :

Adstitit; hoc de vate volo mihi credere vatem,

Exiguam tenuis posco poëta fidem :

Et facies, Honerde, furens quid fœmina posset

Vivaci candens edidit indicio:

Quin

Quin rugis aliquid visa est caperata minari,
 Quales turbandi credimus esse maris.
 Tu quibus insultes agnoscito sobrius umbris,
 Et vel defunctæ vivus ab ungue time.
 Sin pugil illustrem decertabundus arenam
 Polcis, & armatâ cominus ire manu:
 Adsto equidem, & quod vos umbratilis alea belli
 Auferet, & quod sors diriget arma moror.
 Vteris arbitrio non spectatoris iniqui;
 Inter sum studio partis utrimque pari.
 Ecce furens vacuo dudum Argentaria circo
 Bella per Æmathios tota recenset agros,
 Iamque impugnatæ crudescit imagine pugnæ,
 Et quo non placuit vincere Marte parat.
 Carmina censuræ primos experta maniplos
 Hic acies, hic vis prima nocentis erunt.
 Tu cæsim punctumque feri: certaminis horror
 Ingruit, Historici quale Maronis amas,
 Cum per castra truce[m] volitans Laurentia Turnum
 Lufit, & Æneas quod foret, umbra fuit.
 Hoc moneo, si fortè breves accenderit iras
 Incassum plagas quæ feret aura tuas,
 Cum tenuem, decepte pugil, sine viribus umbram
 Pro Polla totiès non fuisse gemes;
 Bis fieri frustra nolis, aut æmula primis
 Ultima in umbonem perdere tela meum.
 Spectator sine telo, humeros imbellis inermes
 Afferro; pugnantes perdere suadet honos,
 Pacatos pudor ipse vetat: non æquus Achillem
 Dedecet, Honerdo convenit æquus agon.
 Tum, quid agas? fugiam; fugiam velocius umbrâ
 Quæ patris Æneæ scandere visa ratem.
 Quò fugiam verò? quò, si non simplice gyro,
 Si, cincto ² duplici monte, latere licet?

B 5

 Vin-
 ghis, Sc-
 natorib.

¹ Cyro-
 nio,

² Belli-
 montio
 & Rei-
 gersber-
 ghio, Sc-
 natorib.

VINCENTIO FABRICIO,

Medicina Candidato, Poeta.

AB EXERCITV.

QVi me inter arma, Nordovix, novenarum
 Mystes Dearum, non novelle, non prisce,
 Sed sic utrumque, ut utrum fies, parum constet;
 Puer diserte, non puer, vir imberbis,
 Qui me inter arma, non inermibus chartis,
 Sed de pharetra maximi Deum telo,
 Telo Merillæ fulminum, gravi telo,
 Ignotus ignotum feris, & invisum,
 Mox invidendum, laureate Fabrici,
 Sed inter ulnas educantium, ad cunas,
 Et ante cunas laureate Fabrici;
 En dexteram, fidemque, si quid hoc tanti est,
 En pectus imum, & intimum, en amicorum
 Esto meorum; per fidem, per hanc dextram,
 Per Heinsum, commune nomen utrique,
 Commune numen, crescet ille crescenti
 Coævus ævo, fixus, acer, æternus,
 Par ardor illi, quem foveris utrimque
 Fabricius Merillæ, & illa Fabrici.
 En arte Coâ prorsus & Galenorum
 Cæco apparatu, quo magis meus fias,
 Nihil necesse est. Vixerit senex Cous,
 Fac totus in te vixerit (quod ut cano
 Fiat, mereris jam puer) quid expectem,
 Nisi ut propinquis æger à manu tanta
 Reddar, quod orto Parca neverit, vivam,
 Et sim diu, qui nil quidem interest an sim?
 At qui sepulto cespitem gravi mole,
 Gravioribus negotiorum, & armorum
 Ni Patriæ, nec Principi, sibi extincto,
 Surdo, silenti, nescio Camœnarum,
 Permessidos, Pindi, tui, sui, trunco,

Vitam

Vitam remittis, & procul jubes vivam,
 Loquar jubes & audiam, jubes cantem,
 Permessidem credam facis, facis Pindum
 Colles cruentos, & sororibus divis
 Quasi interesse, qui sororibus diris
 Quæcunque vektor, aut revertor, intersum,
 Cujus Galeni, cuius è Deum turba
 Potentiorum, τῶν ὑπὲρ ἰατρῶν,
 Manumque, opemque, magne tiro, non vincis?
 Me cæcus error, me profunda caligo
 Involvit, aut mortale non facis factum,
 Qui me inter arma, Nordovix, novenarum
 Mystes Dearum, neminem, nihil, nuda
 Novum creasti, nempe recreavisti.

cLo lOc xxxiv.

*In I. Smithii Ecclesiæ Neomagensis penum antiquariam
 instructissimam.*

DEfuncti cinis Imperii, grandæva suppellex,
 Parva peregrino reliqua Roma solo;
 Frustra Deum, putres Genii, fumose Penatū
 Horror & ararum sic quoq; sanctæ lapis;
 Crinibus in nodum tortis, fera signa, Sicambri,
 Quæ deriserunt qui timuere Patres;
 Fibula decepti toties jam fabula vulgi;
 Annule quem fracto gemma nitore decet;
 Arma virum, phaleræ, magè nunc deflebilis urnæ
 Testa frequens, laceræ lampades, ossa, styli;
 Vestigata diu pedis uncia, trita fritillo
 Tessera, pertuso debilis ære lebes;
 Gutte, triens, phialæ, Setini cara lagenæ
 Vitæ, Saguntino pocula ficta luto;
 Ridiculi periamma Dei, bene nupta sigillo
 Clavis, inassueti cymbala fissa soni;

Numme

Numme situ præstans, vili venerande metallo,
 Quem senium, rarâ sorte, virere facit;
 Cara strues carie, regina pecunia certè,
 Quæ Regum titulos reddis & hos pecudum.
 Vobis, thesauri, fumos & inania rerum,
 Et maris & terræ viscera posthabeo.
 Nec satior visis tamen; en quicumque voracem
 Creditis aspectu pascier, esurio.
 Nec moveor tactis; nihili est rubiginis horror,
 Sollicitâ nihili testa voluta manu.
 Ardet ab amplexu totius avara metalli
 Mens magis antiquæ noctis inire specum,
 In sæcli penetrare sinus, in viscera veri
 Ire juvat, te, te, Roma, priore frui.
 Quis Genii genius, quæ dis reverentia, quæ dos
 Propria, quæ lapidi victima, thura, merum;
 Cur aurita fiet rufi persona Batavi,
 Quâ quondam, quâ nunc parte Sicamber aret;
 Quâ lacerarit acu, qualem, cui fibula vestem
 Vinxerit, unde sagum strinxerit, unde togam;
 Annulus in dextra quando, quâ fulserit, in quâ
 Fulmine non nocui sanguinis arma virûm;
 Quâ phaleras gestârît equus; quas flebilis urna
 Reliquias trunco carmine muta notet;
 Lampas ad humanos quæ non descenderit usus,
 Cui magis in cultu, cui minus apta Deûm;
 Vixerit æternæ tantum se pasta lucernæ
 Flammula, an invisæ larva sit illa rei;
 Osseus argenteo num cesserit, hic aurato
 Ipso vertendus sub Cicerone stylus;
 Rettuleritne parum cui se præberet arandam
 Nacta cedro dignam cera beata manum;
 Vnde sat inventi constet pedis uncia, de quo
 Non dubiam faciat marmore sumpta fidem;
 Quâ se parte cubi damnosa canicula, quâ se
 Felici dexter senio prodiderit;

Arcti-

Arretina quid antestent quibus inter amicos
 Laurus erat Tuscis Porfena fictilibus ;
 Qui calices, qui non vili de pulvere nati,
 Quod Surrentinæ leve toreuma rotæ;
 Vnde sit, exanguem Lemures timuisse Priapum,
 Quem, puto, nec vivum tota Suburra timet ;
 Quæ promi fuerit, quæ duræ densa novercæ,
 Quæ non morosi pandula clavis heri ;
 Æra Celenzos lugentia matris amores
 Quanta Corinthiaci præda sonora juvet ;
 Quis nummo pretium Consul, quorus arroget annus,
 Quid sibi ferratus, biga, quadriga velit ;
 Quis solidum, quâ parte, crepet, cui lamina fucum
 Fecerit, aut ferrum in viscera condiderit ;
 Qui referat rerum dominos, qui fronte Quiritem
 Præferat hesternis sordidus ille situ,
 Quo spiret non falsus Otho, quot curta Tribunos
 Puncta, quorum Imperium cæca litura probet,
 Cur magis hunc illo firmet consulta senatus
 Gratia, an argenti pluris, an æris honos :
 An pretium utrivis duplicarit miles inauri,
 An proba missilium pondera, forma, valor.
 Singula nosse juvat, juvat omnia : & omnia jam, jam
 Singula perspicies, omnia percipio.
 Erudit incautum prisca facundia Smithi,
 Ambiguoque piam præstat ubique facem,
 Invisi Romæ Smithi, quem Roma superstes
 Si videat, civem non neget esse suum.
 Nunc age, qui rerum tot ad hæc portenta stupebas,
 Omnibus hoc unum rarius hospes habe :
 Largitur Dominus quod non habet, integra mecum
 Aufero quæ lacera hic aut mutilata vides :
 Exeo non satur, & satur exeo ; Roma nequivit
 Auro, quam pepulit Smithius ore famem.

c l o l o c x x x v .

*In Incendium quo pars Aula Hagienſis conflagravit, die Natali
Principis Auriaci xxix Jan. c l o l o c x x x v .*

VRIACI cunas nullo splendore notari
Non tulit auguſtâ ſorte ſuperba dies ;
Et vetuit fortuna nefas, lux addita luci
Fulſit, & ad feſtas horruit Haga faces.

Quis pretioſa ſacræ deploras pabula Veſtæ ?

Uſſimus, ut myrrham, thus & aroma, trabes,
Concuſſas ætate trabes, vicina ruinæ

Tigna, diu ſædo tabida tecta ſitu:

Denique quod perdi potuit conſumpſimus, ut quod
Pœniteat perdi reſtituatur opus.

En-rurſum, fortuna, faves: illuſtria divi

Omnia natales omina parturiunt.

Casca novis penſare, bonis mala, putria pulchris,

Χάλκεια χρυſείois, aureum & Auriacum eſt.

Εὐ π-
πλόη-
κα, οπ
νιναια-
γνκα-

Ejuſdem incendii T Y P V S.

E Lapſa tectis tota viſ ſeræ dudum
Captiva flammæ, culminique vicino

Minata ſtragem, pabulo nives ipſas

Omnemque Brumam ſumpſit, ut leves lanæ

Floccos alendæ cælitus datos jures:

Crepuere muri, fornices, tholi, tigna,

Proceres, tigilli, tranſtra, perticæ, poſtes;

Suggrunda ceſſit, multus aream latè

Conſtravit imbrex, non ſuo pavimento:

Oblita munus alterum, alterum cochlis

Implevit, ad ſcapum peruſta; deſcenſum:

Gemuere bis recocta calx, later, teſtæ;

Flevire vitra, lachrimasque nativis

Fudere guttis; non ſuëta fornaci

„ Cæmenta mugiere; Prô ſacræ rupes,

„ Paterna ſaxa, frigidique ſeceſſus,

Prô

„ Prô semper Aulæ care splendor incertæ !
 Rubuere lapsi cardines , timor vestes
 Solvit solutos; pessulo fidem porta,
 Portæ negavit pessulus; seræ & claustris
 Claves negarunt , clavibus seræ & claustra:
 Caryatides suspirio, vale , muto
 Telamonibus dixere, patriæ cladis
 Faciem, jugique triste schema trans ipsas
 Visæ invicem dolere marmorum crustas :
 Atlantibus loco focoque summotis
 Nemo Hercules successit; usta compages
 Cænaculum omne corruens focum fecit:
 Confluxit auro, si latere sic posset,
 Fugitiva plumbi vena ; fortius ferrum
 Trepidavit & sudavit; æris, argenti
 Par-pallor, & fuga, & latebra : qui cælum
 Tulit Philippus, malleumque & incudem,
 Veltorculi, compendio gravi, prælum,
 Igni Batavo cessit, &, redemptores
 Sui Philippos certus hîc recusari,
 Obvolvitur invisum caput, liquabundi
 Quidquid metalli repperit, sibi induxit,
 Et tutius duxit liquarier in turba,
 Quàm non perire : Quid Philippus ? ipse
 Terror Philippi, terror unicus , terror
 Iustus, perennis, univèrsus, immotus ,
 Terrore iusto, incendio (quod avertit
 Favor Deorum) Patriæ, orbis incensi
 Tantùm movendus, Patriæ Pater, cœli
 Proles, stupor mundi, stupere momento,
 Pallere visus & pavere ; sed quali
 Te, nate divâ, te pavere pallentem
 Decuit stupore, te penatibus, te, Dîs
 Trojæ ruentis & parente sublato,
 His tantùm, Iulio & Conjugi : Hanc & hanc fornax,
 Corinthiâ confusior, suo gemmam

Vovc-

Vovebat æri : vidimus, videmusque ,
 Videbimusque, donec hunc dies nostri
 Diem videbunt , donec his cruor venis
 Inæstuabit, tùm tremore præclusis ,
 Nec dùm reclusis ; vidimus (comæ rursùm
 Horrore surgunt) ambientibus raptum
 Flammis lulum , & ambigentibus pressam
 Fumis Cræusam ; vidimus. Tace verò,
 Aduſta fauces Musa, nil supra summum
 Nefas nefandi est ; scilicet, peribamus.

Cum derepentè vis amica , vis major
 Ardentis Hagæ confluentium pleno
 Succurrit æſtu : candidas nives inter,
 Candore toſto, candidus pedem civis
 Tulit manumque ; torribus bis ambuſtis ,
 Prunâ & pruinâ, itum in gelu est, itum in flammâ,
 Itum in ruinas, peste, vel manu factas ,
 Pesti opprimendæ; quâque vel gelu fixus
 Defecit humor, vel ſuperba profuſas
 Hinc Veſta lymphas devoravit, hinc ſprevit,
 Hinc advocatis ivit aucta Vulturis,
 Succellit in penuriam , gelu, flammis
 Inviſtus & vento, latex, virûm ſudor.
 Ut inuſitatâ dii deos manu ſervant !
 Quem frigus auxit, vicit ardor ardorem.

Ad BARLAËUM cum hoc Scazente.

OMitte ſi quid ore vel manu prodis,
 Tulli Batave, Maro Batave ; victuris
 Perenne cedris : ampliùs caleſcendum eſt
 Quàm quo caleſcis, vel Poeta vel Rhetor,
 Foco perenni : patriæ focos, aras
 Patriæ, calentes igne non ſuo, Veſtâ
 Vili, profanâ lucidas, repræſento.
 Epos moleſtum, triſte carmen, inceſſu

Claudum

Claudum pedestri, verba cruda, suspirant
 Plagæ recentes: Veritatis ornatum
 Præstabit ustulata Veritas; fucum
 Fumi, cinis, fuligo: quære fragrantès
 Vbicumque flores; hic labantium exsuccas
 Necto corollas, quodque jam scies lector,
 Titione Pimplam, pallidasque Pirenes
 Turbo scatebras, ne quid exeat puri,
 Sed, fæce potus infimâ, luto scribam.
 Sic Fata nempe, sic jubetis infensi
 Bataviæ, incensi Dii: ecce parendum,
 Barlæ, Cælo; incendii color carbo est:
 Dignum lapillo candido diem, dignos
 Stracte, rosisque, aromatisque natales
 Carbone fœdô, non libens, tamèn fœdo.
 Absolve scenam censor, adde quas Fatum
 Nolit lituras; pone, pone funesto
 Carbone nigrum Theta, Theta funestum
 Chartis nefandis, Carmini ruinoso:
 Placet perire, quem nec esse, nec scribi
 Decuit, nigrum diem, nigerrimâ nocte.

De secundi Incendii causis, nondum satis perspectis.

Mirantur quibus orta sient incendia causis,
 Auriacos iterum quæ subiere toros.
 Nullus ego: quis enim laceras cum patre Gradivo
 Vulcani dudum nescit amicitias?
 Insanire fabrum dubites, castissima quamvis
 Hic cubet & Marti juncta marita Venus?

De iisdem.

Græculus incendi librans examine causas,
 Nugæ, ait; in causis proxima, καὶ ἦν erat.

*De Principe GULIELMO in nivem prolapsō, dum ex
eodem incendio eriperetur.*

Non cecidit puer Auriacus, quod nescia veri
Fama, vel, ut solita est, sponte sinistra tulit.
Indivisibili vis est notissima centro,
Quā, quod ait vulgus labier, attrahitur.
Hic fuit, & melior magnes, quo constat lulum
In patrio raptum procubuisse solo.
Oscula servato properans dare, traxit euntem
Candida in amplexus terra Batava suos,
Muneraque, ut flores nequirit, contraria flammis,
Ambusto medicas obtulit uda nives.

clb lbc xxxvi.

*Ad G. Staackmannum & G. Barlæum Mare liberum
versibus affruentes, contra Seldenum.*

STaackmanne, lux, Barlæe, dux Poëtarum,
Par Pegaseium; vindices rei vastæ,
Iustæ patroni, com meatuum & ponti,
Ponti & Batavum: fundite Hippocrencios
Largi liquores inter orbe divisos
Nostro Britannos, inter invidum terræ
Gibbum atque Terram: pellimur mari prisco,
Novo natandum est; summovemur Arctois
Partim procellis: fundite, in quibus toti
Dominemur, undas. vester hic, viri, vester,
De fonte quem Britannia tridens nondum
Præsepserit ulli, fluctus exuli pontō
Succurrat Orbi; navigabitur passis
Vtriusque velis, innatabitur musto,
Permessidis musto innatabitur, lacti,

Qua-

Qualis Dearum est. fundite uberes venæ
 Quâ sit solo, cœlo, saloque mercede
 Carere lucrum. me volente quocumque
 Pulsi salo legamur ad sales vestros.
 His ecce piscor; libero mari liber,
 Latio Batavus: hoc silentio, mecum
 Hoc melle pascor. quidquid, ô boni, quidquid
 Ultrâ rogatis, abnuo: Diis Terræ,
 Diis æquorum, & si Diis placet, Diis auræ,
 Pugnare vestrum est: vester, ô cataphracti,
 Instare Seldenis labor: mihi vocem,
 Mentem, manumque derepentè vix lecti
 Furor libelli perculit: stupefcenti
 Hæc sola veri fervor extrudit verba,
 Hos ira questus: hocce purpuram & sævos
 Potuisse fascēs; hucce torva nugatum
 Mandata servum compulisse Seldenum!
 Prò gentium fas, prò tuam fidem, Groti!
 Prò. vis volenti plura defuit linguæ;
 Stetit palato fixa, dentium septo
 Vallata cæcum murmur in salivosa
 Convolvit alveo; nempe ceu Mari clauso.
 Staackmanne, lux, Barlæ, dux Poëtarum,
 Parnassium par, copula unicæ nexu
 Virtutis unico, insolubilis nexu,
 O falsi utrimque vindices rei falsæ,
 Qui clausit inferioribus fretum Belgis,
 Miramini os si clausit infimo Belgæ?

cō lōc xxxvii.

Επιμνησθε in mortem STELLÆ Vxorū dilectissima.

INvenere viam longo suspiria nisu,
 Invenere sinu verba revulsa viam.
 Deficiūt lachrymę, sicci sum⁹ imbre perēni,
 Aret aquę rivus, cætera ventus erunt.

Ventus erunt imo gemitus pulmone petiti,
 Ventus erit planctus longa procella mei,
 Ventus erunt sine principio, sine fine querelę:
 Tempestate meā vectus in astra ferar,
 Astra, quibus comitem sese clarissima cœli
 Stellarum, soli proxima STELLA, dedit.
 Non erit in mundi spatiis quę proximus Æther
 Circuit, ut nunc est, intemerata quies.
 Turbarum dabitur quęis non assuevit Olympus,
 Turbinę, quo nolint, Astra movere paro.
 Concutiat Terram terreno saucius igne,
 Concutiat, Terrę proxima regna, Fretum,
 Celsius ardenti fas est non reperere: Cœlum
 Raptus & invidiā, & luctu, & amore peto.
 Missum me facito Tellus, ignoret Cœli,
 Invidiā STELLÆ & luctu, & amore meę.
 Audite Stellę, audite grandævę faces,
 Audite sæcli lampades, lychni Deūm
 Audite, non est Stella par STELLÆ meę.

Circuli, perenne carmen, omnis ævi Musice,
 Panda moles annulorum, concinentes orbitę,
 Sive Solem bajulatis, seu minora Siderum,
 State fornices canori; vanus est rotę labor,
 Vana luminarium ter mille convolutio,
 Præstat Una mille Stellis, quam penes se pallidę,
 Vel pudore, subrubentes, vel stupore saxeę,
 Cunctę inutiles fatentur aut minorum gentium.
 Fulgete verò, lucida Siderum,

Fulge-

Fulgete ; non est invidiæ satis
 Immenſa veſtri congeries meæ,
 Non eſtis omnes fulmine ſingulo ,
 Non eſtis omni fulmine ſingulæ.
 Fortior oppoſitis inſurget STELLA maniplis ,
 Clariùs ardebit collaris advena ſignis ,
 Et faciet vicina fidem, quàm turbine juſto
 Hic animi deſertus agar , deſertus ab illo
 Lumine, quo Cæli caret omni lumine lumen.
 Cælo receptum Sidus, immenſo ſinu
 Æternitatis intuentis te Dei
 Beata civis ; inquilina gloriæ ,
 Securitatis ſempiternæ, gaudii ,
 Pacis, bonorum, quæ nec auris audiit
 Humana, nec vis luminum, nec ingeni
 Terrena cepit ; ſive contemplor tuæ
 Felicitatis neſciam noctis diem ;
 Crudele votum, quo ſupernè, ſi queas,
 In has paludes retrahare, in hanc Stygem,
 Crudele duco : nec voco te, Lux mea ;
 Adire malim ; Sive me, & noctis meæ
 Vmbras perennes, nec diei conſcias
 Poſt te tenebras penſitantem concutit
 Diſtriſtus in me Numinis vindex furor
 Non immerentem , cum truci divortio
 Erepta ſæclo, ſponte non tuâ , mihi
 Me ſuſtulifti, mel meum, turtur mea ;
 Non inſto Fatis, non paro, non molior,
 Quibus remiſſa deſeras Polum preces.
 Ignosce, fixum Sidus, omnium decus
 Pudorque Siderum, places toto magis
 Diviſa Cælo, rapta relictò places,
 Orbo beata : nec chelyn, ſi ſis meæ
 Fabella ſortis, moverim, Orpheiam chelyn ,
 Quo lapſa Cælo illuceas terræ nova
 Mihi que Stella, forſan ocyùs novo

Non vor-
 rei rive-
 derla in
 queſto
 inferno
 Periar.

Plangenda luctu, forsitan tardo, tamen
 Plangenda rursus, forsitan nullo, meis
 Superstes, ut convenerat, fatis, tamen
 Sic possidenda, ut invidente cœlitum
 Amore, Crystallus manu tremulâ levi
 Frangenda lapsu. tam brevi confinio
 Iactura distant & metus, tam sunt idem :
 Periisse certè finis est metûs, mali est :
 Periisse conducit, juvat non esse quò
 Lapsi labemur ; tutior quàm stantis est
 Status jacentis ; post ruinam nesciunt
 Casum ruinæ : pulvis esse, nil potest
 Dejectius omni celsior metu miser.
 Et ecce pulvis omnium vilissimus
 Miserrimusque sancta, gloriosa, te,
 Te, diva, ad-oro. ne loquentes lachrymas,
 Flentes loquelas oris olim cogniti,
 Et, addo, chari, &, glorior, solum tui,
 Ne sperne prostrati pares atro nigras
 Luto querelas ; (pulvis & lachrymæ lutum est.)
 Hæc itur ad te proximo sursum gradu.
 Cum venerit, venturus optanti luto,
 Qui de luto me pulverem faciet dies ,
 Perimet peremptum , conteret luctû levi
 Non obloquentem, non peribo nescius
 Tiro perire, deseram quod est cinis
 Libens volensque, desinam quâ desii,
 Pridem diuque : flatus, hem, flatus, vapor
 Dissolvat hunc aut pulverem, aut lutum, aut nihil.
 At ille, quo, si quid fui, solo fui,
 Expers ruinæ æternitati cum tuo
 Reddendus hospes, illud ætherium mei,
 Quod esse gnarus, quid sit ipse nescio,
 Imaginem scio creatoris Dei
 Deo offerendam, sed redemptori Deo,
 De carceris mœrore, lamentis, situ,

Caric ,

Carie, solutis penè nunc repagulis
 Exhibit ales, evolabit ocyus
 Flatu retento, bulla si crepans perit.
 Et scandet ultrò quàm viam Via, Veritas
 Et Vita fecit, quàm præisti, tu pia,
 Tugnara vitæ, veritatis & viæ.
 Nec obviàm prodire, quàm poteris gradu,
 Marita sponso differes rursum tuo,
 Nec de-eris amplexui, nec osculo,
 Quali coire Pax & Æquitas solent.
 Coibitur quali solent argenteæ
 Calore guttæ, sordium obnitentium
 Vinculis remotis, invidique pulveris
 Cedente massâ, confluent, quàm dividi
 Ægrè tulerunt, una-mens-mentes-duæ.

Mox, si peracti reliqua est vel umbra, vel
 Imago vitæ, si quid est curæ super
 Mortalis ævi, edisseram quantis miser
 Post te tenebris hæsitaverim pater;
 Quàm sole nigro traxerim duos dies,
 Orbasque noctes: pignorum sexûs tui
 Meique sexûs, quinque nostri partium,
 Quàm sedulò matremque gesserim & patrem,
 Narrabo longis curiosæ ambagibus,
 Sermone longo: quàm viros, quo tramite
 Virtutis & scientiæ locaverim
 Dulcis quadrigæ amabiliissimas rotas;
 Tetraстыli columnulas meo-tui,
 Iam nunc columnas, explicantem si feras,
 Orientis astri, STELLULÆ, cui tuam
 Si tradidisse ut lampadem visâ es facem
 Faci subortæ, Stellulæ primos dies
 Profectulosque, forsan & primæ facis
 Crudos amores, forsan & puerperæ
 Ramique ramum, avique mel nepotulum
 Recensitanti non gravem Patri atque Avo

- Præbebis aurem, & quàm perenni posteris
 Defuncta duces posterùm propagine
 Nescire noles. Forſan. Ohe, ſomnii
 Satis ſuperque eſt : non vacabis ſcilicet
 Ineprienti; tota deſpicatui
 Natura vivæ, tota erit mortalitas :
 Narrabo ſurdæ fabulam & ludibria
 Tot vanitatum ; nec profanari feres
 Cæleſtis auræ fordibus ſacrum meis.
 Gravi, decenſe, blandulo ſilentium
 Nutu imperabis ; ſed ſilentium loquax,
 Cœleſte murmur, congruos loco, pares
 Deo ſuſurros; Sermo cogitantium
 Futurus ille eſt ; ſermo ſanctus, intimi
 Deoque voti ſpiritus commercium.
 Quod ſi profari fas ſit & motis labra
 Ciere linguis, geſtiet fonti ſuo
 Mens diva mergi, tendet unde originem
Apoc. 4. Benè nata traxit : Irin ingentis throni,
 Quaterque ſena tot Senum ſedilia,
 Albasque veſtes & coronas aureas
 Adire feſtinabimus prono genu,
 Cervicæ pronâ ; Sancte, Sancte, Sancte ter,
 Ter centies, ter millies cantu novo
 Novoque ſemper accinemus impetu
Apoc. 5. Agno. Leoni, cujus æternus manu
 Meruit recludier unicè dignâ Liber.
 Serena lux, amœne concentus, dies
 Divina, quam diù, diù ceſſas meam
 Fugare noctem, quam diù non emicas
 Nec invocanti ? prò Dei atque hominum fidem,
Rom. 7. Quis membra mortis exuet miſero mihi ?
 24. Quis tam miſertus addet huic alas luto,
 Quis monte ſacro, ſarcinæ potens meæ,
 Siſtar beatus, quo quietis ultimæ
 Potiar tuique, STELLA, quo nequeam Deo

Carere

Carere nec te? Prò novi Cœli, nova
Tellus, & almæ pura Iustitiæ domus.
Quà, quando vos adire, quà dabitur frui?

Sic sæva primi flagra perpeffus mali,
Crudo dolore major & luctus novi
Recente plagâ, Thyrsis avios vago
Colles meatu & aridos magni Maris
Muros pererrans, aridos, nisi quòd mari
Flendo rigârat sæpe calcatos suo,
Sic se domabat, sic sibi fortes manus
Nunc inferebat, nunc recrudescentium
Horrore torminum dabat victas manus,
Vices propinqui, siccus aut humens, Freti
Utrimque adumbrans: sic super Cœlos sibi
Ereptus, ægrè visus est Cœlis rapi
Terrisque reddi: Cum rotarûs ultimi
Labore fessum gurgiti involvens caput
Fax prona Cœli mille succedentium
Produxit agmen: mille mœsto Thyrsidi
Nullæ fuerunt. Cessit, & prono quoque
Vultu, Valetè, dixit, agmen aureum,
Ignes stupendi, languidæ mihi faces;
Valetè, non est Stella par STELLÆ meæ.

2. Cor. 5.
8.
Πότε ἡ-
ξω καὶ
ὁ φθισ-
μοῦ τοῦ
σώσω-
μαι ὅ-
τις.
Psal. 42.
3.

Poco mǎ-
cò she
non ri-
masti in
Cielo.
Petr.

*Ad Nicolaum Heinsium D. F. cum versculis
transmissis.*

HEinfi, maxima maximi Parentis
Spes, laus, delictum, intimique amores:
Heinfi, non puer, erudita proles,
Imberbi senio, Patris stupendi;
Quæ te colluvies ineptiarum
Lectorem petit, ire trita cœpit
Per vestigia, quæis solet mearum
Utrò colluvies ineptiarum.
At spectâ, Iuvenis diserte, spectâ;

G 5

Hæc

Hæc in tempora natus es, quibus te
 Obfirmarier arduis, paternis
 Exemplis decet: Ille sic & alfit
 Et sudavit, & impotentis ævi
 Nugacis, stolidi, inficii, impudentis,
 Obrudentis, ineptientis ævi
 Totam sustinuit dicacitatem.
 Iam succenturiare, jam subito
 Ad fastidia longa nauseanti.
 Non omnis noceo; Deos Deasque,
 Quarum præsidio Poëta, quarum
 Rhetor præsidio parente dignus
 Audis, Heinziade parente, testor
 Hæredem ingenii, ut molestiarum,
 Toti te similem patri videre
 Totum te cupio videre patrem.

Ad I. Vander Burch,

Aperto aggere Merke fluvii, post expugnatam Bredam.

Prima coronavit Bredanos Flamma triumphos,
 Cum fera stramineas induit hasta faces.
 Proximus elisis crepitavit ab Ignibus æther;
 Dixervis æstivâ nube tonare Iovem.
 Functa est officio Tellus, cum sulphur & unâ
 Carbonem & petrae contulit una salem.
 Restabant Undæ, restabant signa fluentis
 Lætitia per, quæcunque natatur, aquas,
 Tandem Naturæ signo dato, & obice rupto,
 Vasta manumissi Fluminis ora parent.
 Applaudit cataracta Duci, tolluntur in altum,
 Præcipientes lapsu quo graviore ruant.
 Et postliminio reduces Bredana lebere
 Excipit & Nymphis nubit amica Ceres.
 Euge, pater venerum, siccos aqua ducit in urbem;
 Si me, si Bredam quaeris, habes comitem.

Carmi-

Carmina scribuntur vel aquæ potoribus, ipsa
 Hordea, sed lupulis vincta, Poësis amat.
 Quin, si multa fidem Bredæ cortina meretur,
 Hoc est Pegasei fontis ἀγασθὶ υἱὸς ἄρ.
 I bone, quo tua te sitis evocat, I bone Burghi,
 Tota natat festo festa liquore dies.
 Euge, vola : qui pontus erat, jam manè, frequenti
 Teste, tot in testis vespere potus erit.

clo Io c xxxix.

In

DANIELIS HEINSII Equ.

Exercitationes ad libros Novi Fœderis.

Vàm primùm genitore Deo, cruce, morte
 nefandâ.

Placato, patriâ FILIUS arce stetit ;

Plurimus crepti volvens oracula scriptor

Testis & interpret gestit esse Dei :

Quàque fuit vernantis agri ditissima messis,

Messorum planè prodiit æqua manus.

Omnis in hoc ævi pietas sudavit, & omnis

Tor membranarum pondere terra gemit.

Heinriadæ tamen, Heinriadæ (nihil addimus ultra,

Quo nihil effari est celsius, Heinriadæ)

Neglectas placuit per tot vestigia spicas

Exequi, & hanc summam messi adhibere manum.

Summa manus quasi prima fuit, venit amphora factus

Vrceus, atque ingens pagina sera liber.

Nempe, quod ætates oculatas fugit & omnem.

Lyncea, ab Heinriadæ lumine lumen habet.

Vltimus infanti QUANTUM NESCIVERIT orbi

Indicium, senio præcipitante, facit.

Quan-

Quantus qui, nocti factâ vi, vespere nigro
 Redderet auroram, debuit esse Liber!
 Christe, Creatori Domino cognate Creator,
 Æterno lux, Æterne, coæva Patri,
 Manna merum, Panis cœli, qui pane stupendo
 Ora tot explēsti pendula ab ore tuo;
 Ecce Creatoris rursus mysteria dextræ
 Sentio, & hîc præsens numen adoro tuum:
 Auribus hîc oculisque novæ miracula frugis
 Objicis, & magno rursus alimenta gregi.
 Scilicet è tenui, duce Te, succrevit aristâ
 Pascere par mundi sæcula sancta seges.
 Te duce facta fiet: spretâ, multiplicis Hydræ
 Moribus, invidiâ, Te duce tecta fiet;
 Te duce qui rugiet, vanâ & sine dentibus irâ,
 Nesciat hoc unguis in DANIELE LEO.

In

MARCI ZUERII BOXHORNII

Historiam Bredæ expugnata.

HActenus edomitæ muti miracula Bredæ
 Scivimus, & captam vix capit ulla fides.
 Hactenus attoniti stupor, admiratio Belgæ est;
 Quæque palam vidit, penè tacendo negat.
 Boxhorni princeps ingrata silentia solvit
 Par operi, priscis æquiparanda, manus;
 Quodque sat Auriaci pateat vaga laurea Martis,
 Victoris populi Martia verba movet.
 Cœpraque terribili memorat confecta trimestri,
 Qualibus Eugeniæ spes brevis annus erat;
 Hîc ubi surgentis frustra spectator arenæ
 Horruit ad primæ mœnia molis Iber.
 En quid agis Lector? scriptæ moliris an actæ
 Prodere, an utrivis congrua verba rei?
 Tolle manum. scriptæ laus est non unius ævi,
 Totius acta labor posteritatis erit.

In

*In ANDREAE RIVETI Vindicta Mariae
Matris Domini.*

QVâ torvus irâ saxeæ sacer Legis
De monte lator saxeas furens fregit
Manu tabellas, nempe numinis bruti
Pungente probro; torvus, acer, insultæ,
Injuriosæ, effrænis, impiæ, insanæ
Commenta laudis, quæ abacta vitandis,
Si sis superstes, Gratiola, cum Sponso,
Cum Prole diâ inhospitalis Ægypti
Quæras latebras, execratur offensæ
Divinitatis Archimysta Rivetus.
Agnosce fœdi fœta mater erroris,
Agnosce, Roma, veritatis oblata
Munus, diserti candidum instar autoris.
Non dissidemus si sapias: piam, sanctam,
Castam, pudicam, virginem, Dei matrem,
Quid porro? felicissimam creaturam
Docti fatermur, credimusque persuasi
MARIAM eandem. Crede quod jubet credi
Quem credis? idem matris, & Pater & proles,
Deus redemptor. quo furore candorem
Laudando lædis, quo modestiam palpo?
Adverte demens, &, monente Riveto,
Toties monente pertinacem & ingratham,
Tandem docere: stant sacerrimi sacro
Finis modusque, Veritas, Via & Vita
Quos ipsa sanxit: deficis vel excedis?
Tollis vel addis? omne Jota blasphemum est.

In

In L. Beverovicii de excellentia Sexus fœminini libros.

Post vitæ momenta, coactamque agmine multo
 Mobilis an fixi limitis historiam :
 Post debellati rem gestam Calculi, & omni
 Calculo honorati sensa diserta styli ;
 Post Latio assertum Hippocratē Medicamq; potenter
 Elotam prisco flumine barbariem :
 Post meritam Celsi laudem titulosque Batavi,
 Tinctaque Romano melle fel, ac aloën :
 Celsius audaci graditur pede maximus urbis
 Antiquæ civis, rector & Archiater.
 Cujus ut angusto nomen vix clauditur orbe,
 Commissura metri non capit arcta mei.
 Bella viris indicta movet, ductorque tremendo
 Agmine, quod faceret Penthesilea, facit.
 Fœmineas longè nostris excellere lauros
 Totâ stipatus dictat Amazoniâ.
 En Batavi, fera turba, mei, quibus expedit armis
 Fidere, quæ miseros sumere scuta mares ?
 Riserunt Batavi, & cuidam de plebe Poëtæ
 Succurrit socios sic animare viros:
 O passi graviora, minas contemnite vassi
 Fulminis; occumbet sub duce caussa suo.
 Destruitur præcone, procul, procul eruta sexûs
 Gloria: pro nobis dimicat illa manus.
 Quod facit infectum reddit, præposterus artem
 Exserit & cassâ Beverovicus ope.
 Intumeat, quâcunque sibi meritissima plaudat
 Fœmina, sit quâ se conditione bect:
 Cui victas dant cuncta manus, facundia nostra est,
 Nostra perennandi gloria, nostra Venus.
 Indicium, malè susceptæ clarissime causæ
 Proditor, exemplo, Beverovice, facis ;
 Exemplo, cui fera fidem ne fortè negaret
 Posteritas, æri par facis & chalybi.

Ille

Illa stupens operis magni cum lemmate parvo
 Æternum formæ compositura decus,
 Illa favens causæ victrici, ô masculine, dicer,
 Heroum vigor, ô nil nisi flamma mares!
 Quis contendat huic, calami muliebris opella,
 Quantumvis doctâ garrulitate liber?
 Quid? mulier? quot se marium facundia solo
 Cum Beverovicii conferat eloquio,
 Cui caput est operis, tot jam per sæcula salvi,
 Per tot victuri sæcula, costa viri?

*Ad eundem, cum Epigrammate Belgico, Cap. 3. lib. 2.
 de Excell. sexus feminini adscribenda.
 Dordracum prætervectus.*

Hoc tibi mantissæ, Musarum digne sacerdos,
 De medio natum gurgite nostra dicat;
 Pulverulenta dicat, qualis sudavit & alsit,
 Qualis ab æstivo fusca labore redit:
 Stridorem, si rauca strepit, didicisse rudentes
 Inter, & aurigas inter, & arma puta.
 Si titubat malè composito pede, talis aquæ vis,
 Dum caneret, venti, dum veheretur, erat.
 Denique si lapsa est, lapsa est labentibus undis,
 Et fluvii faciem rapta ruentis habet.
 Quod magis ignoscas, peccat properando: quid, inquis,
 Quo festinandi tura colore ruit?
 Te Beverovici cultamque sororibus octo,
 Bartaviæ Cirrham, sensit adesse domum;
 Hos animo votisque diu, velisque petitos
 Exilii metam credidit esse lares.
 Pro venia rerum ratio est: vicina quieti
 Ocyus in terram præcipitata ruunt.
 Excipe præcipientem, si non gravis hospes amico est;
 Exceptam Pindi de grege scribe tui.
 Sin piget exceptæ, proscriptam fronte severâ
 Restat honorato plectere servitio.

Ape-

Apedibus dic Schurmannæ manibusque stupendis,
 Si placet ancillæ non leve munus, erit.
 Illa quid? excedet levibus velocior Euris,
 Nec finet ingratas rumpere Fata moras.
 Nempe nec exilio possit magis ulla beato,
 Nec postliminio nobiliore frui.
 I bona, quò sortis tua te vocat aura secundæ,
 Invidiæ, fateor, non sine dente meæ.

In

Iohannis Smithii, *summi Antiquarii, Dissertationem*
pro Neomago Oppido Batavorum.

Hunc quoq; , si fas est, si quam non vana meretur
 Deucalionæ stirpis origo fidem ,
 Hunc quoq; , tot gemmas inter nummosq; loquaces,
 Eruta felici fidere gleba virum
 Naturâ ludente dedit, *καμήλιον* orbis
 Antiqui, lucem delictumque novi.
 Unica Romanos inter sub iudice lis est
 Et Batavos , utris debeat ille genus.
 Române nascentis pueri cunabula primum ,
 An Batavo Solem viderit iste solo.
 Res Batavas , res annorum sub nube sepultas ,
 Tantam de tantâ prodere nocte diem ,
 Gentilem Batavum adversos habuisse Quirites
 Arguit, & nostro sub meruisse Duce.
 Romanas acies in controversâ Batavûm
 Oppida, nec dubiis tradere castra locis ,
 Tradere Cæsareo, qualique Hortensius olim,
 Quali non poterat Tullius eloquio ,
 Romanas acies inter vixisse Quiritem
 Dictat & in nostrum signa tulisse Ducem.
 Dum pugnant avidæ, dum cunas Roma, parentes
 Imputat ambiguâ terra Batava fide,

Tu,

Tu, quod agis, Smithi, pulchri certaminis anſam
 Multiplicem mox & mox iterumque dato.
 Nec verò ſine Patre ſatum ſine Matre videri
 Stemmatibus ingenui dedecus eſſe puta.
 Rudera cognatos numeras illuſtria, multo
 Conſule, non raro Cæſare fratre venis.
 Reſpue, quo clares, tituli gentilis honorem;
 Nobilior Terræ filius eſſe potes.

clo loc xl.

Ad amicos Amſtelodamenſes mox adeundos.

BArſæ, Voſſi, Vondeli, omniumq; Hoofdi
 Caput & chorage; & omnium Vicoforti
 Hoſpes diſerte; ſi vacatis indocto
 Quantum ſodali non ſemel vacaviſtis;
 Si fert juventæ votus inquies tritæ
 Fervor cathedræ, Rhetoriſque Barlæi
 Auditor unum commodat diem raro
 Frequens amico: Voſſii labor, curæ,
 Sudor ſtupendi publicoque decreta
 Dicendi Origo grandiusque molimen
 Sacrata Lucubratio rei Sacræ
 Interpolari ſi ferunt levi, læto,
 Brevi Lyæo: Vondell ſuper ſæclum
 Auguſta magnum tela Cæſarem ſæclo
 Datura pauſam ſi capit nec optandam,
 Nec pœnitendam; ſiquod Hoofdium fas eſt
 Momentum amicis imputare, quod Belgis
 Decedat, exigentibus diù Belgis
 Calamitatum Patriæ, ſed aſſertæ,
 Tabulas perennes, æneas, mares, omni
 Superfuturas ſæculo, omnibus chartis:
 Si Vicqueſorto non vacare magnatum

D

Victri-

Victtricibus curis vacat frequentesque
 Ab Orbe quâ eruditus est, manum ceræ
 Implere cessant, otioque, nec scriptor,
 Pater insolenti: Inæstimabilis quincunx
 Selectiorum Belgicæ virûm, magnæ
 Amstelredami nobilissimi Cives;
 Si ferre non gravamini quod inviti
 Nondum tulistis, ecce qui bonas lætè
 Perdamus horas, otiosus Haganæ
 Desertor Aulæ, & serio procul vultu,
 Vos, abdicato. Si faveris, & rugâ
 Non summoveitis obvios peregrinos
 Inhospitali, Tessellæque congressum
 Rivalibus non invidere rivalis
 Barlæus audet: Ecce vos rotis, velis,
 Curru, carinis, aut equestribus vestri
 Sellis adimus. Effer omnium, sodes,
 Barlæe, verbis quæ sit omnium concors
 Sententia, si *maioris* quid Poëtastrum
 Dignare, Princeps Rhetorum & Poëtarum.
 Ridete, valete, & nos amate

CONSTANTER.

CLIO LOC XLI.

Ad quatuor Filios, Ingrediente Anno

Licet, exacti finem contingimus anni:
 Qui dabit instantem proximus ortus erit.
 Mos monet & ratio sacris votiva Calendis
 Progeniem salvo dicere verba Patri.
 Scandere amat Pietas, & Amor reverentia dici:
 Ut vix officii cura sit illa mei.
 Quid tamen? inverso placitum est nunc ordine niti:
 Annus ab hac ipsa sit novitate novus.

Descen-

Descendat Pietas, reverentia cedat Amori:
 Fas est officii causa sit illa mei.
 Vos ego, pars animi, vos, voti summa Paterni,
 Vos ô delictum, pulchra quadriga, meum,
 Vos ego quot vixi non infelicitate annos
 Bis duplici voveo prosperitate frui.
 Cujus enim pueri jam nunc vestigia ponê
 Linquitis, hac etiam vincere sorte decet.
 Creditis? hoc voveo; faciant vos Astra benignis
 Nutibus in sano corpore mente bonâ
 Tam mihi dissimiles, ut quos mirabitur omnis
 Posteritas, omnis nesciat esse meos.

*Ad Academiam OXONIENSEM, cum Epithalamia Nobilissimorum
 Juvenum in Nuptiis Principum GULIELMI AURIACI
 & MARIAE BRITANNICAE transmississet.*

E Castris ad Gethsepam.

Oxonii colles, quos inter Apollinis olim
 Festivâ juvenes movimus arma manu,
 Arma nec exciti, nec tentatricibus armis,
 Nec Batavam vestrâ sollicitante lyram;
 Accipite hos hodiè cum floribus ἀμάραντους,
 Quos superi vestris implicuere Rosis.
 Ni foret immensi vis invidiosa Profundi,
 Ni foret obstantis vasta vorago Freti,
 Quâ malè dividimur, quâ prospectare dirempti
 Non ferimur siccis, littora vestra, nives,
 Non ferimur quæ junxit Hymen sociare Batavis
 Pectora gentili candidiora nive;
 Iret in amplexus plebs non ingloria Vatum,
 Iret in officium carminis os & amor.
 Nunc aliquis de fæce virum qui castra sequuntur
 Martia, Phœbæ transfuga militiæ,
 Occupo Belgarum partes implere loquentum:
 Turba salutantum est una, nec una, manus:

Fessa manus, manus Auriaci confecta labore
 Imperii, soli non sibi nata manus ,
 Sic quoque non nulli *οὐπλάς*, affando Poëtas
 Eminus Auriaco prompta ministerio.
 Testor enim, testor, Iuvenes ad maxima nati,
 Grandia facundis carmina texta modis,
 Carmina quæ patet ingenti vernacula mundo,
 Omnibus aptatum gentibus omne melos,
 Auriaco placuisse Patri, placuisse Marito
 Nobile contractæ pignus amicitiaë.
 Nec satis ille Patrem, nec se satis iste Maritum
 Credidit aut animi vota peracta sui,
 Oxonii fontes, nisi vestro rirè sacrata
 Tam bona tam sacro murmure sacra forent.
 Est aliquid, populi voces & vota tulisse,
 Est aliquid, nulli displicuisse bono;
 Gaudia turbatis vultu retulisse Britannis,
 Discussisse Jovis nubila Sole brevi :
 Est aliquid, Procerum plausus, vel nobilis Aulæ
 Moribus ingenuis conciliatus amor;
 Terrenis placuisse Deis, placuisse Deabus,
 Mille puellarum basia, mille virum
 Blanditias, mille amplexus, longo ordine *χαῖρες*
 Perpetuum plenis elicuisse viis :
 Prima maritorum primo libasse cubili
 Gaudia, &, unius ni levis interulæ
 Tutrici prætexta manu cautela fuisset,
 Plena maritalis gaudia parta thori :
 Plus est, Oxonii colles, plaudente Senatu
 Hesperidum fausto nunc Helicone frui,
 Propensisque Deum quibus est sapientia curæ
 Numinibus, Fati culmen adisse sui.
 Fluxa fides populi, fluxa est versatilis Aulæ
 Gratia, & incertæ fulgur utrumque spei.
 Quod Patriæ non fortuitò delecta Juventus
 Consiliis libræ ponderat axe suæ,

Colla-

Collatisque rei priscae præstantibus ad rem
 Exemplis, animis & ratione probat,
 Hoc juvat, hoc solidis altè radicibus actis
 Credimus æterni Fœderis auspicium.
 Scilicet his animis, Princeps utriusque Iuventæ
 Hac Batavæ mistâ fidet utrimque manu,
 Quasque triumphator VIRES ACQUIRET EUNDO
 Fulciet Auriacæ juncta Britannia cohors:
 Cum simulatus Hymen, spretique injuria Regis
 Ultio cognatæ posteritatis erunt:
 Hostica germanæ turbabunt æquora classes;
 Vulturis hujus erit præda, vel hujus Iber.
 Ibimus & Bœtin Tamesis Rhenique Mosæque
 Subdere cogemus colla superba jugo,
 Et malè possessis Domino concedere jussum
 Rapta Palatino reddere regna Duci:
 Denique & à paucis pacem, quam pernegat Orbi
 Efferus, inflexo poscere sæpe genu.
 Oxonii colles, tanto nos omine rerum
 Fata ligant, tantis jungimur auspiciis.
 Jungimur? an vanâ lactamur imagine ficti
 Fœderis, & magnæ futilis umbra rei est?
 Futilis umbra rei est, nisi qui modò fœdera junxit
 Ipsa individuus pectora jungat amor,
 Iungat Hymen, spe major Hymen, re magnus, & omni
 Parte rei, & nullâ claudus ab interulâ.
 En erit illa dies qua complexanda Baravis
 Descendet Patriâ puppe Britannia Venus?
 Quà Zephyri strident, Cœli convexa boabunt,
 Et Maris & Terræ turba, *MARIA venit!*
 Oxonii eives, si sunt rata Fœdera, si, quem
 Ore probavistis, mente probatur Hymen;
 Si placet unius mœror frendentis Iberi,
 Si Batavo-Britonum gaudia juncta placent,
 Exaudite preces Generi, Socerique, Socrûsque:
 Optatam cunctis accelerate diem.

Princi-
pis Gu-
lielmi in
vexillo
Symb.
sub Sole
oriente,
à me in-
scriptû.

Flectite non durum Sponsæ Socerique Socrûsque
Fœcundis linguæ flexibus ingenium.

Omnia speramus, (quid non speremus amantes
Patronis Batavi collibus Oxoniis ?)

Omnia speramus, modò tot, sacra nomina, Vates
P O T T E R U S totidem Rhetoras esse velit.

Acade-
mia Vi-
ce-Can-
cellarius.

CLC XLII.

Ad

IOHANNEM I. F. DEDELIIUM,

Theser de fideicommissis & S. Cto. Trebell. defendentem.

I Care Dædalii fidei commissæ Parentis,
Implumi puerum modò qui conamine terram
Radere, sed dumeta citum, similemque volanti
Tædia vexatæ docuit superare juventæ;
Icare cognatis, non ut fallacibus olim
Ille, nec ignotum rapiende per æthera pennis;
Jam fidei commissæ tuæ majoribus ausis
Erigere. est ubi te prisca consulta Trebelli
Vindicias assertorem, Romanaque poscunt
Jurgia, non canæ fidei commissæ, Patronum.
Eripe telluri totum te, carpe per auras
Ætherium virtutis iter, quâ celsior omni
Sidere inauratos ostentat Gloria lauros
Proxima Diis : indefessi monumenta volatûs
Hinc Pater Æneas, hinc Patruus abstulit Hector.

Fallor, an & vano jam nunc molimine raprum
Excito, & hoc frustra generoso pectus honesto
Incoctum Cœli moneo convexa subire?
Dum loquor, alato nubem penetrasse stupemus
Remigio. Icare, ubi es? quâ te regione requiram?
Hæreo. deficiunt oculi, lassataque longo
Intuitu germana acies cum voce fatiscit.

Nec

Nec testis, nec præco sequor. Succurre Batavûm
 Progenies generosa Patrum, vestigia si quæ
 Tanta sequi pennis, non pigro lumine, gestis.
 Accipite hanc aliquis cursu quam lampada trado.
 Quæro nec inventu, tantâ stipante coronâ,
 Difficilem, cujus *Fidei* super *Astra* canoræ
 Dedelio dignas fas sit committere laudes.
 Jamque adedò quòcumque pedes aut lumina verto,
 Apparent varii stantes in gurgite vasto,
 Quos ego Mæonios inter feror anser olores.
 Nec totus concedo tamen : natet inter olores
 Qui τὸ, Bonis avibus, calamo meliore volanti
 Accinat, affectu nemo potiore loquetur.

Ad Filios

CONSTANTINUM & CHRISTIANUM,

Horatii lectionem aspicantes.

Biga doctorum, (volui, virorum ,
 Dicere , aut certè, Juvenum) quid ætas
 Cumque dicentem moneat, virorum,
 Non puerorum :

Bigæ curæ delictum paternæ ;
 Bigæ currentis decor & volentis;
 Bigæ perculsi stupor , & stupentis
 Gloria sæcli;

Quando confectis Ovidi fluentis
 Mollibus metris, gravibusque magni
 Virgill metris, neque nominandi

Numina post hæc

Silii metris, graviore Flacci
 Pectus heroûm satiare metro
 Destinas, nec te labor implicatæ

Perculit Odæ:

Ecce currenti neque turbulentum
 Suggesto calcar , neque quo ruentes

D 4

Inci-

Incitem, sed quo recreet paterni

Plausus amoris.

Euge, quo magnos animo pusilli

Cæsares, quo tam benè mentientem

Curtium aggressi, & Patavinum ubique

Vulgus olentem

Livium, longos, superi, & molestos

Mole Scriptores ! properate curtum,

Debilem, & durum minus & ferocem

Vincere Flaccum.

Nec pedum fortes novus insolentùm

Terreat saltus ; numerosa tandem

Dictio quâvis veniet suëtæ

Gratior auri.

Quanta tironi cytharæ videtur,

Quanta, quæ nunc nullius est negoti,

Barbitus doctis, fuit imperitis

Carnificina !

Ab sit ut passos graviora nautas

Terreant rugæ minus æstuosi

Gurgitis: fractis Adriâ Lucrina

Ludus in unda est.

Vultis exemplo moneam ? notate

Quantulus, quem terribilem putastis,

Sapphico ludam pede de misella

Plebe Poëta.

Eia, præstantes animo viri, jam

Jam poëtastrum superate Patrem ;

Barbito pridem cytharâque victus

Lampada trado.

In Adventum

REGINAE *Magna Britannia, inassueto per Mensem
Martium asperissimo gelu.*

Astra solœcisimum faciunt; rediere Kalendæ
Ancipitis, Cœlo & Sole stupente, Dei.
Dum nocti patet æqua dies, ignota Batavis
Vere novo fasces aspera Bruma gerit.
Quid? Regina, gravi jam dudum saucia curâ,
Non te versâ times huc quoque Fata sequi?
Pone metum, nil prodigii est; non omine lævo
Torpet inaudito Civis & Aula gelu.
Causa tui stupor est, amor est, & gaudia; quorum
Ignorant finem singula, cuncta modum.
Concutit ossa stupor, Majestatisque verendæ
Religio? insueta est publicus horror hyems.
Urimur immenso læti venientis amore?
Corporis interno summa calore rigent.
Gaudia conferto radiant in pectoris æstu?
Semineci meritò frigore membra tremunt.
Sic vernum, Regina, gelu, sic frigus adustum
Non durâ tecum de regione vehis.
Fallor, an æstivis iterum tepet ignibus æther,
Et faciem in terra, Phœbe, procantis habes?
Ecce vices concussa suas Natura resumit:
Solvitur unda, micant sidera, ridet humus:
Cornua laxato revocant se pandula nervo;
Non patitur longas res violenta moras.
Audi, Diva Parens, non hæc sine numine Vates
Effero fortunæ congrua verba tuæ;
Quo Britones Carolumque tuos in turbine spectas,
Ultima commoti creditur ira Maris.
Rectorem nautasque, ducem sociosque feroces
Turbida, sed sudo proxima, vexat hyems.
Quod Natura, facit Populus: de culmine summo
Illa redit, standi nescia, & ille ruit.

D 5

VITAV-

*Villa,
Hof-
wijck.*

V I T A V L I V M

Inauguratum.

Prid. Idib. Februar.

CONviva mas & fœmina, affines viri,
Frater, Sorores, atque amici cæteri.
Audite legem quâ daruri prædio
Perenne nomen advocamini meo.
VITAVLIUM dici volo, Vitavlii
Edico Legislator ut Vitavlio
Sit nomen inter posteros; Vitavlium
Si quis vocare viret, ô Vitavlium,
Quas ille, quas Vitavlio, in Vitavlio
Pœnas daturus! nempe, bis, ter & quater,
Et quinquies, & sexies sextario
Poto, repoto (semper epoto tamen)
Declinet in Vitavliano sobrius
Vel Atrio vel Area, uno stans pede,
Vitavlium, Vitavlii, Vitavlio,
Vitavlium, ô Vitavlium, Vitavlio.
Et si quidem vacillet, à Vitavlii
Structore sexies Vitavliariter
Vitavliatum cum Vitavliantibus
Invitus invitetur in VITAVLIUM.

Εἰ ἀποδῶν.

AGnosco Purgatorium nolens volens,
Agnosco pœnis Inferûm, totâ Stryge,
Acherunte toto sævius. vultis probem?
Præstò cacata chartula est, quæ, quod diu
Cacata Romæ charta non fecit, facit.
Ades, Galene doctor, & senex Coë,
Utroque præside putidam tueor thesin.
O tristis intestina coli tormina,
O barbarum Rha, & Senna flatulentior,

Et

Et horror ipse, Soccotrina, & Psyllium,
 Et Sarcocolla, & Peplium, & Terebynthina,
 Et Agarice, & Colocynthis, & Fumaria, &
 Euphorbium & Hermodactyli, & tu turbidum
 Turbith, Sagapenum, Carthamum, tu Absynthium,
 Et Cassia & Scammonia, & tergens Cremor,
 Asarum que, Manna & Ceterach, & cæteræ
 Erinnyum, Proserpinæ, Ditis dapes,
 Ana unciis, ana scrupulis, ana granulis,
 Quæ tam ferocem viscerum discordiam
 Ægro cientes me medendo occiditis,
 Purgando me spurcatis intus & foris;
 Vos esse Purgatorium nolens volens,
 Vos nauseando, vos cacando, vos κακῶς
 Purgando Purgatorium dico, voco.
 De cætero securus omni, pernego,
 Si non sit istud, omne Purgatorium.

Ad BARLÆUM

Παραίτησις.

E Castris.

I Gnosce duro carmini, nec aureis,
 Sed æneis & ferreis argutiis.
 Plus Martis est quàm Mercuri, quâ prodeunt,
 Barlæe, quas prodi vides ineptias,
 De civitate, quâ casæ sunt atria,
 Ovile lectus, horreum triclinia;
 Tibicen udis manè, serò flatibus
 Et nocte vexat, arma rundunt & sclopi
 Scribentis aurem, quodque mireris magis,
 Muti & sepulti non gemunt vituli, boant;
 Fornix, popina, (quam propinam dixeris)
 Leno lupæque, Bacchus & paucis Ceres
 Coëmpta nummis, ungulæ, hinnitus, rotæ,
 Auriga, agaso, calo, lixa, mulio,

Rixæ,

Rixæ, duellum, fors, fritillus, alea,
 Styx universa, tota Ditis regia,
 Franco loquace loquacior miles Brito,
 Et Hassus & insolentior Guebrianicus,
 Castrensis assiduus labor, negotium
 Perenne, Vatem lancinant miseris modis.
 Jam quem, quies & otium quanti fiet,
 Barlæ, Vati, non fugit, dic, obsecro,
 Qui possit esse tam feris natalibus
 Epigramma Martiale Martialicum?

*Ad BARLÆUM mirantem unde mihi satis
 ad Poesin otii.*

Non benè miraris confecta negotia tantum
 Futilibus spatii linquere Carminibus.
 Ipse ferax animi tumor anxius, ipsa gerendæ
 Carmina proturbat plurima turba rei.
 Aspice, quæ laxo langueret lenta meatu,
 Quàm de compressis emicet unda locis.
 Temporis & rerum Versus angustia vibrat,
 Qui spatio nasci liberiore negent.
 Mirari posses, post te, Barlæ, vacivum,
 Pondere si multo pressus afellus eam;
 Passibus Heroëm si te sectatus iniquis
 Grande melos tentem prodere, grande malum.
 Non istud tam vana rotat vertigo cerebrum;
 Quo pede me tutò metiar ipse scio.
 Quæ de perpetuo manant te flumine, venis
 Gaudeo guttatim posse salire meis.
 Vis finem faciam? quod in horas evomo, quod nec
 Evomo, de falso quod quasi dente spuo,
 Quod quasi tussiculam, ructum, aut suspiria dicas,
 Temporis & lex & fæx Epigramma mei est.

Ad

Ad

LYCORIM cantantem.

Formosior Lycoris immortalibus
 Pindi Deabus si movet pulcherrimas
 Rogata fauces ; candidi colles duo ,
 Illustrium par grande luminarium ,
 Et labra, gemmæ, quæ nec Indiæ ferunt
 Quid conferendum, & illæ eburnæ manus,
 Quique articulo me mortis articuli premunt,
 Amore cuncta fœra, facta gratiis ,
 Sic intuentis occupant miraculo
 Aciem perenni, ut aurium infelicium
 Vanescat usus, & canatur fabula
 Jam penè surdo, oculisque solis audiam.

Mox intuentem tanta vis cœlestium
 Quatit tonorum, tanta divinæ ferit
 Lingux tyrannis, ut repentiè distrahar
 Novo stupore ab occupationibus
 Oculi furentis, fervidisque aspectibus
 Et aure solâ cogar intuerier.

Tandem nec aure, nec oculis consto satis,
 Utrisque captus, ut capi semper Dei,
 Infirmitas humana non semper ferat.

Quæ, Juppiter, iste cantus incantatio est !
 Tace, Lycori ; cœcitate me tuum
 Et surditate plectis, & truncum facis.
 At pulchra porro, & læva cantatrix mihi, &
 Canora frustra es : non vides me ^{ἤ μὴ} ;
 Quin psalle, Diva, si taces, insanio.

^ἢ Des-
 pere, non
 auscul-
 tare.
 quasi πῶ
 αἰνέει,
 ἢ μὴ
 γὰρ
 ἡγεῖν. id
 est, vocari.

In

In

ERYCII PUTEANI

Cæsarum Austriacorum Elogia.

ECce quod invidas, qui nunc augusta Viennæ
 Tradita per tantos sceptrâ tueris Avos.
 Non uno cum Sole micas, stipatus Avûm vi
 Non uno socio Cæsare sceptrâ tenes.
 Quot legis hîc rerum dominos, consortia Regni
 Crede super terras Astra redisse tui.
 Crede novâ sic luce frui, ut contermina Mundo
 Fatales iterum non subitura vices.
 Tanti est Austriacis, Puteano vindice, lethi
 Cœlitus expertem sic repetisse diem.
 O minimè mortalis, ô in ludibria cœcæ
 Sortis, ô in Cœlos imperiosa manus !
 Quos natura Duces, quos inclementia Fati
 Extinctos voluit, non finit una mori.
 Ecce tamen quibus incumbas solatia, Cæsar ;
 Si volet ista quidem, quod volet, ista manus,
 Tu quoque, Cæsareos inter victure Nepotes,
 Post tua cum Proavis fata superstes eris.
 Jam Superi, in vestra vobis statione placete:
 Sic quoque non superos credimus esse Deos.

cIo Io c XLIII.

Super Canam Domini

PRECATIO.

Velle me mihi, Deus, me sæculo,
 Me vanitati, me luto, me sanguini
 Subbullienti, me superbo crimini
 Culpæque noxiisque fermentis Adæ.
 Affige toti mentis obtutum tibi,
 Affige toto saucium mysterio,

Jesu

Jesu Redemptor; **HOC ENIM EST CORPUS TUUM;**
 Quod applicantem constat indignè sibi
 Et morte dignum & mortis in culpa tuæ.
 At, ô superstes Christe, & à mysterio
 Avelle mentem. mica vilis tritici est.
 Quâ debili te sistis, absentem facis
 Præsens ad-orem, glorioso supplicem,
 Passi recorder. **Quin, Homo-Deus, tuo**
Illate Cœlo, Manna vivum de mala
Manu impiorum Patrio raptum sinu,
 Hac mente me, nunc mente me captum, cape,
 Ubi sempiternis temporumque expertibus
 Cœlestibusque & gloriosis artibus
 Adhuc refulges: **HOC ENIM EST CORPUS TUUM.**
 Donec peracto quantum aut quantum meis
 Prædestinasti non sepultis artibus,
 Mox & sepultis, in suprema cœlitus
 Expergefactum suscitabis buccina,
 Et gloriosum corpori adscisces tuo
 Quod hic peribit: **HOC ENIM EST CORPUS TUUM,**
 Hoc te satum Parente debetur tibi.

Æterna Proles, Ipse de Deo Deus,
 Fave precanti, & omnium causam suam
 Causam putanti, & omnia causam tuam,
 Quotquot rebellis arma sæculi ferunt
 In se ruentis, in tuum, Pastor bone,
 Gregem furentis, in tuam sepem truces
 Mittentis apros, in tuam caulam lupos
 Insanientes, in tuas Solymas Lupam.
 Donec superbos ferreâ pectus datos
 Virgâ domabis, perpetisque gloriæ
 Tribues coronam militantibus tibi,
 Oculisque terfis æviterni compotes
 Facies triumphæ, sanguinis pretium tui.
 Veni, fidelis, ne morare; subveni
 Tuis Redemptor; **HOC ENIM EST CORPUS TUUM.**

In BAR.

*In BARLAAM Defectorem, falso me raptus
accusantem, in itinere Amstelodamensi.*

BAsia ducturo Viduam sperata Poëtæ
Alter, at ex ima plebe, Poëta tulit.
Scilicet, ut Viduæ successit prisca priori,
Neglectâ potior prisca priore fuit.
Tessala ductorem subito distraxit amantem;
Excidit hoc iterum nobilis Anna viro.
Bis viduam miseratus amans Rivalis honesti
Et pulchri, viduam clausit utrâque manum,
Et, certè contempta places, misere miserti,
Dixit, habes cui sis non malè juncta comes.
Illam læva fides spretæque injuria formæ
Fecit amicitiaæ fœdus amare novæ.
Constantemque adeò pro fluxu nacta Poëtam
Basilis dignum credidit esse suis.
Nec, ¹ si summa rei, nec si benè tradita Belgis
Exigerent ternas ² Pontica jura vices,
Dura renitenti voluit pugnare lacerto :
Multa fides multam poscere visa fidem.
Moribus antiquis, mixtâ gravitate lepori,
Blanda, modesta, sui larga tenaxque fuit.
Viximus, ut solis serò sapientibus, utque
Invidia soli displicuisse rear.
Inunc & raptos viduæ nolentis amores
Invitos, Helenamque objice nempe novam :
Crimina, cur, Agamemnonios in Hagana furores
Pergama & in Batavum moveris arma Parin.
Respice Cæsareas leges; quæ tollere grato
Nequitia, ingrato tollere justitia est.

¹ *Een
somme-
tje.*
² *Hew-
len.*

*L. Gene-
raliter.
Cod. de
revoc.
donat.*

CONSTAN-

CONSTANTINI HVGENII
EPIGRAMMATUM

L I B. I.

clā Io cxxv.

In Manes Auriacos

C. BARLÆI.

Risimus has inter lachrymas; ignoscite Cives,
Gaudia nec vobis invidiosa loquor.
Risimus, hos nobis lugendi docta voluptas
Exprimis, hos plausus ingeniose dolor,
Quæ mihi Barlæio præeat suspiria planctu
Præfica, quæ grandes effleat ore modos,
Ut veter arridere, pius de Cive Poëta
Factus, & in grandes mollis utrimque modos?
Non decet alba bonum facies in funere Civem,
Lectorem facies non decet atra tuum.
Hinc dolor, hinc lauti luctus, & gratia flendi
Afficit, ancipitem quo feriare magis.
Pace tuâ, Barlæe, subit gaudere gementi,
Vt subit à gemitu gratior urna tuo.
Qui me flere velis, fletu minus ora venusto
Infice, tam comptè qui jubet, ille verat.
Vos tamen ut, magni Manes, flevisse libenter
Arguar, in fletus invoco porrò meos:
Sed Batavos fletus, patrii lamenta doloris
Conscia, de tali languida verba sinu.

E

Qui

Qui malè plorantes sequitur pudor, esto Baratum,
 Vix rubor humentes afficit iste genas:
 At benè lugendi sequitur quæ gloria Vatem,
 Hanc; Barlæ, tibi cedimus, una tua est.

GL O I O C XXVII.

In

I. VALLENSIS Principis Auriaci Medici
 primatii de Rerum inconstantia Versus
 mihi inscriptos.

Erpetuos rerum fluctus vicinaque summis
 Infima, & hæc imo nescia stare loco,
 Siquis adhuc, ignara sui præcordia gestans,
 Nescit, & alternas hæctenus ire vices:

Helleborum, aut istos jubeam potare furem
 Versiculos, Medicæ munus utrumque manus.

Mox reliquum supplebit Iber, fassurus & ille
 Posse quid alternos in sua fata dies,

Atque aliquem elatæ casum succedere sorti,

*Cujus in
 obsidione
 tum ver-
 sabamur*

Atque aliquid Grollâ majus adire necem.

Tu tamen hæc ignosce tenus, doctissime rerum

Arbiter, est quod te dedocuisse velim.

Tempora temporibus succedant, arma triumphis

Altera, lætitiæ proximus ito dolor;

Omnia fortunæ perimat rigor, omnia tollat

Gratia, fors istam nesciat ulla rotam:

Do tibi me **CONSTANTER**, & hic, me sospite, semper

Unus amor, quo te prosequor, unus erit.

I O S E -

IOSEPHI HALLII *piarum Observationum prima,*
è versione Gallicâ; Latine raptim reddita, in
ejusdem Vallensis gratiam.

Quam primum cecidit, lachrymarum exaruit humor;
 Nascitur & perit haud segnius ipse dolor.
 Invenias, qui plorantem soletur amicum,
 Invenias crudo vulnere qui det opem.
 Vanescat vis prima mali, deferveat ardor,
 Vix risum illa tui lingua miserta tenet.
 Non tam parva pias perimunt momenta querelas,
 Nullius non est temporis iste dolor.
 Quin, si lapsa Deo restant praesentia, cujus
 Quem damus huic nequeat temporis esse dolor?
 Qui trito salient gemitus de pectore, nullum
 Hi Juvenem, nullum dedecuerunt senem.
 Felices lachrymae, quas tempestitiva juvenus
 Cum dederit, nunquam sera senecta dabit!

Ad VALLENSSEM, praemissos versiculos nimium
laudantem.

Siccine praecoctum calamo pariente Poëma,
 Esse aliquid promptum credis, amice, melos?
 Nec memor es veteri vatium placuisse magistro,
 Rem bene praevisam commoda verba sequi?
 Judice me, laus est omni indignissima Lauro
 Alterius nostris verba ligare modis.
 Alterius venum partus dare, nobile furtum
 Fingere, & hac plagii dissimulare notam.
 Nempe, sit hoc laudi cuiquam, quod inunxerit auro
 Quas Medico sumam te praecunte pilas?

*Ad eundem, opera pretium non videri, Latina versioni
piarum observationum IOS. HALLII vacare.*

BArbara Roma sibi est; patriâ suus exulat illâ
Civis, &, ut linguas perputo, rara domi est.
Et Batavi sudamus adhuc sudore Latino?

Quò tibi, quò mihi tam vanus, amice, labor?

Quæ Patriæ gravis & patrio dedit ore Britannus,
Esto, sibi Gallus, vel sibi Belga dato;

Egregiam hic laudem feret, hic pietatis honorem,
Grande operæ pretium constat huic & huic.

Scilicet est Gallas inter quæ interprete Gallo,

Quæ Batavo in Batavis imbibat ista nurus;

Quæ Latii sermonis opem vel casta requirat,
Vel pia, vix ullam terra Latina ferat.

I nunc, ut veterum placeas vernaculus umbris,
Italiæ dudum barbara plectra move.

Roma, strues falsi, non si Romana resurgas,

Jamque tuo discas cum Cicerone loqui,

Cum Cicerone loquar, quò te pia verba docerem,
Verba nec Italicè nunc habitura fidem.

In Effigiem meam, paulò ante nuptias pictam.

TAbella, fare, quanta me vis gaudii,
Quanta obsidebat intus exultatio,
Cum penè Stellæ victor aut prorsus meæ
Stellas supernè quotquot illucent polo
Calcere visus & triumpho proximus,
Interpretes felicitatis te meæ
Hoc frontis æquor, hunc alacri lumine
Serenitatis indicem vultum bonum,
Transferre jussi posterorum sæculo.
Dic, ante tempus, dic, ab ævo principe
Nil Orbe divos, nil suo beatius
Vidisse Cælo; nil videre utroliber.
Tace, Tabella, dixeris vel sic nihil.

GULIEL-

GULIELMUS NASSAVIUS N.

ad Grollam deditioni proximam cæsus.

NASSAVIUM germen, nativa Parentis imago
 Mauritiæ, ad Charites natus & arma puer,
 Ut nihil invenit Patruo quod Grolla negaret,
 Jamque daret victas penè subacta manus.
 Illicet, hæc patrio, prima hæc vindicta, sepulchro
 Defuit, hæc partim debitor ipse fui:
 Nec magis hanc possint rapere opportuna juventam,
 Nec minus invito claudere Fata diem.
 Euge, feri me, quisquis eris, felicior hora
 Non sequitur; propera, dixit, & occubuit.

Ad Amicos Epistolium extemporaneum dissimulato
 Carmine.

Carmina qua pridem vobis misi Amsterodamo, Haga restitui, nisi displicet, impero. Amici; scilicet utres illa dies, non amplius, absint. Quatuor indulgisse velim, nisi causa repugnet; quam nisi non nescitis, Amo; ridetis? amate; nec vitio saltem fido verteris amanti Haga displicuisse moras. quas rumpo. Valete.

Ad I. BROSTERHUSIUM, cum hortum floridum
 perennem præscripisset.

Nec verperpetuum, nec erudita
 Brumæ tempora, nec tepor Decembri
 Æstivo placet insolentis umbræ.
 Lucullos tegat illa, pervicaces
 Naturæ dominos, sui impotentes,
 Quos nil Fata sibi negare passos
 Tæder fertilitatis incoactæ.
 Me nunquam similis dies dici,
 Me rerum rota, me vicissitudo

B 3

Aren-

Arentis capit & virentis horti.
 Tum tu me capis , hortule , hortulorum
 Quondam de numero feraciorum
 Intra prædiolum future nostrum,
 Tu me, Stella, capis ; nec occupato
 Tam dulci vacat hortulo hortulorum
 Curam arcessere vel feraciorum.
 Si rides, miserere, Brosterhusi :
 Neu me, per Venerem Cupidinum que
 Quot non millia pyxidi Sabææ
 Includas , reverendè Myropola ,
 Durâ deferè sub necessitate,
 Quin da, da, bone, da, perenne quo non
 Hic hortus vireat , sed hortulanus.

clō Iōc xxviii.

De PONTIFICE Poeta.

Scribere Pontificem Versus non miror, Amici,
 Mirater versum scribere Pontificem.

clō Iōc xxix.

*In IACOBI VALLENSIS M. de Sylva Ducis
 expugnata Carmen, mihi inscriptum.*

Ictori Auriaco , cui virginittis honorem
 Invictæ cessit Sylva subacta proco,
 Perpetuus lethi victor Vallensis & Orci
 Invictâ posuit docta tropæa manu;
 Victurum invidiam, victurum sæcula Carmen ,
 Præsidio dignum posteritatis epos.
 Dumque sui nec parca nimis nec prodiga virtus
 Ambigit augustum cui dicet auctor opus,
 Vicimus. en Batavo, placui de plebe , Galeno ;
 Magna mei frontem nominis ausa ferunt.

Ite

Ite triumphatæ reduces de sanguine Sylvæ,
 Me sequitur nullâ cæde cruentus honor.
 Ista meos olim redimet victoria fastos,
 Iste meus de te, Sylva, triumphus erit.

In effigiem P. HEINII,

Talis Jasonidæ Batavi, victoris, imago est:
 Vincentis faciem cernere nemo velis:
 Illos intuitus radium de Sole propinquo
 Ferre potens totâ Classe redemit Iber.

*In Theſaurum librorum à I. GOLIO ex Orientē in
 Patriam allatorum, quo tempore Claſſem Hiſp.
 P. HEINIUS occupaverat.*

QVæritur, & vario nuper sub iudice lis est,
 Utra Batavorum gloria cedat utri.
 einius occiduo detraxit vellus Ibero,
 H Eoï spoliū Golius Orbis habet.
 Heinius interitum, turbatâ sorte, minantes,
 Golius æternas per freta vexit opes,
 Heinius in paucos ducit sua munera rivos,
 Participes omnes Golius ore facit.
 Felicem Patriam, quæ se prædives utrimque
 Nescit utrâ potius prosperitate beet!

Organo Musico Hagienſi inſcriptum.

VIetrici Patriæ, Cœlo victore, triumphos
 Accentura sacris relligiosa modis,
 Singula quæ per se Batavi bona verba loquantur,
 Vna tot ambivit vocibus Haga loqui.

cIo Io c xxx.

Cum Epistolis Hostis-Amici ER. PUTEANI interceptis, & Lovanium missis.

Ictores Batavos, quia libertatis avitæ
Tutores, durum, quàm bona causâ, genus
Non pudet invisâ vitâ donasse tabellas.
Quo ferus afflatu desuit esse Leo?
Ite leves tabulæ; salvas præsentia propri
Numinis & flammâ inter & arma facit:
Ite, fatemur enim Puteani nominis auram
Hostiles iram dedocuisse manus.

QUOD SIBI FACTUM VELIT
SUISQUE
HUMANITATIS
ERGA HOSTEM
PROFESSOR CANDIDISSIMUS
HUMANITATIS
APUD HOSTEM
ET BONÆ MENTIS
PROFESSORI CLARISSIMO
ERYCIO PUTEANO
CONSTANTINUS HUGENIUS
FACIT
L. M. Q.
HAG. COM.
POSTR. NON. DECEMB.
cIo Io c xxx.

Prætoris Principis.

QVid peream concussa ratis? Respublica mecum
Navigat, & Patriæ sub Jove summa salus.

cIo Io c

cLo lOc xxxi.

In

H. GROTIJ: *Institutiones Iuris Hollandici.*

Quæ patriam observat Grotius servare, reservat:
 Quæ putat in Patria non patria esse, putat.
 Quid scriptore putas, Lector, tam sana putante,
 Quid melius tam non sana putante putas?
 Non puto, quæ putat hic lectu benè digna, putanda,
 Quæ putat hic lectu non benè digna, puto.

Ad ARN. VINNIUM I.C. *Iurisperdientia Contracta
 Libros edentem.*

Obstupui de re dictâ cum dicere velles,
 Possè, vel ut posses dicere, velle legi;
 Obstupui magis, ut Legum prudentia mole
 Penè suâ imprudens obvia facta steterit:
 Quasque vagis, inquam, setis tot sæcula scopas
 Laxavistis, opus qui redimiret erat.
 Ergo forum verris, Vinni, non fasce soluto;
 Laudo licet seræ sedulitatis opem;
 Hàc tua tot veterum phaleris compendia præstant,
 Quà minor est pugni robore passâ manus.

In divitem deformis edificii autorem,

Vitrui atque Midæ rudis indigestaque moles,
 Auri stultitiam passus acervus hic est.
 Dispiciant superi, quæ nos fortuna beatos
 Tertia, nec dives, reddiderit, nec inops;
 Si quo nil habuit paupertas durius in se,
 Ridiculos homines nunc faciunt & opes.

E ♀

Mutilus

Mutilus manu dextrâ globo ferrea ablata,

O Si dextra minus, quanto magè dextra fuisset,
 Quæ nunc læva minus, fors mihi læva fuit !
 Certè læva magis, non tam malè læva fuisset,
 Quæ sic dextra nimis non bene dextra fuit.

Ad ADRIANUM VERGOES I.C. in Concilio Principis Collegam de Domo natali IOANNIS SECUNDI.

G Ocsi, digne meo sanguis cognate Secundo,
 Digne vir egregii posteritate viri ;
 Si vacat, & nosti, rogo, quo pulcherrima magnum
 Nascier indigenam viderit Haga loco,
 Certus honoratos lauro vestire penates,
 Certus ad augustos addere thura lares.
 Ut vacet, & nôris, jam non rogo ; clarior Haga
 Ambiguo, in partem laudis ubique venit.
 Vera licet lateat: non est ingloria de qua
 Forsitan hac dubites vagut ille domo.

In adversarium Iudicii aleam detestantem.

P Osci restitui Titius quam Mævius agnam
 Possidet, & si vis, lege probemus ait.
 Mævius, agna mea est, clamat, vivamus amici ;
 Nil mihi cum turbâ iudicii, agna mea est.
 Dicite, Causidici, num sit victoria pluris,
 Nec cecidit causâ qui cecidisse timet?

Enigma de speculo,

Q Væro mea an par sit superis an iniqua potestas:
 Res unas facio non faciendo quæ.

Eni

Enigma de Codice compacto.

Adverte Stoa, verfor in tuo sacro ;
Quis liber & non liber & tamen est liber ?

De Amico gratulante natalem tertii filii.

Qui ter felici, FELICITER, inquit amicus,
Quà ter sum felix non velit esse quater.

Ad apostatam praelio navali elapsam.

Naufrage, sed Fidei primùm patriæque sacrorum, *Nempe*
Agnati decoris mox & amicitiaë; *una na-*
Quò fugis infensi demens compendia Fati? *ve, crue-*
Oblatæ poteris mortis obire diem. *ris Flu-*
Non poteris; instat gravius, quo plectere discas *etibus,*
Naufragium superos non sine naufragio. *& tardâ*
per densa
cadave-
ra prorâ,
Iuv. 10.

Epitaphium VARENNÆ, Nobilis Galli,
Musci elegantissimi.

ORpheiam terris animam raptura Varennaë
Impia cum foderet nobile sica latus,
Creditur, occluso voci pulmone, canorum
Vulnus olorinis ingemuisse modis.
Mittite, qui vestro regat hinc de marmore, Thebæ,
Aurito pueri Muscus ossa lapis.

clo Ioc xxxii.

In Telescopium.

Dis, dicas, liceat tandem mortalibus esse,
Si procul & propè, & hinc esse & ubiq; queunt.

In

In Idem, ad amicum I.C.^{tum}.

Qui de naturâ contractus dicere solers
Grandia de moto limite bella moves,
^{2 Contra-} Jam de ^{stione.} contractu Naturæ, dic, & an æquum,
De stadio passum qui facit, ille facit?

In Metium Telescopii Inventorem.

Tot stadiis distans Metio non excidar Jo
Quot benè servari non potuit radiis,

De Montecuculo & Ossa in Palatinatu castr.

Stratum Ossæ Montem strato imposuere Suëci.
Jam nihili est vetus hoc, Imponere Pelion Ossæ.

In Jesuitæ Poesin politissimam.

Libellus iste quem videtis, hospites,
Et mundus & fæcundus & facundus &
Profundus & rotundus & jucundus est.
Quàm clarus est tam charus est, quàm vastus est
Tam castus est: tam mollis est quàm follis est.
Sed vanus est quàm planus est, & est mendax,
(Jam claudicas, Jambule, & cupis claudi)
Est Jesuita porro; quid sit, & non sit?

In libros Iconum Illustr. Virorum

ANTON. DYCKII.

Vivitur ingenio: servat cum vertice dextas
Dyckius, &, sunt cætera mortis, ait;

In

In meam ibidem effigiem.

Hugenium illustres inter mirare? paranda,
His umbris lucem quæ daret, umbra fuit.

In

Ipsius DYCKII effigiem.

Osaliquis frontem atque oculos imitatur aude
DyckI, nemo manum non imitabilem.

Enigma de Terra uliginosa.

Est locus in Batavis, ubi nec gratissimus hæres
Terram defuncto non velit esse gravem.

In AULUM.

Sæpè capit quatis, Aule; benè est; hoc amphora
poscit,
Quæ dubitat sitiens plena sit an vacua.

In

Albo ISAACI GRUTERI, ex adverso

D. HEINSII.

Grandis amicitiae felix vicinia, quàm te,
Te solâ cupiam perpetè posse frui!
Claude librum, quæcunque malâ mihi sorte sinistra es
Dextra, quid Hugenio distrahis Heinsladem?

De Persecutione Viri doctiss.

Vexarier livore miramur virum,
Quem persequi quisvis potest, nemo sequi?

Ad

Ad Iesuitas, Trajecto expugnato.

Εἰ δὲ
 πῶς ἔχ
 ὑπο-
 κεί-
 λογῶν
 ἡμεῶν,
 μετ' αὖ
 ἐχθρῶν
 ἡγεί-
 εθι, ἀλλ-
 λά νῦ-
 θεῖται
 αὖ α-
 δελφῶν.
 2. Theff.
 3. 14. 15.

FRatres & socios adhuc potestis
 Prolapsæ Batavos habere Romæ,
 Romanæ socii Paternitatis,
 Si quàm veste palàm nigrâ venusti,
 Quàm comi gravitate, quàm decorâ,
 Tam candore cato, sed innocenti,
 Serpētem referatis & columbam.

*In filium BARLÆO natum quâ die lectionem publicant
 Amstelodami auspicabatur.*

Mascula Barlæo proles agnata loquenti
 Grande sapiēcenti prodidit omen Yæ.
 Arrigite, Amstelii, quâ jam dītescitis, aurem;
 Illa hōmīnes urbi vox dabit, illa Mares.

In eundem.

Utile Barlæus veteri juncturus honesto,
 In specimen proles mascula, dixit, ades;
 Adfuit, & placuit populo paradigma; sed illa,
 Illa magis, subitos verba datura viros.

In Dōctoratum ER. PUTEANI.

I 6 3 2.

Iussus Atlantiades Puteano tradere si quæ
 Credat adhuc superūm dona deesse Deūm,
 Percussus præsente viro tirubavit, &, esto
 Doctior, ut nequīit dicere, Doctor, ait.

In

*In adventum GODEFR. VVENDELINI summi
Mathematici in Castra Trajectina.*

Qui Wendelino miles occurris meo,
Occurre mitis; arma, vim, noxam, dolos
Averte, si Batavus es, si noster es;
Averte charo vertice & charissimo
Nuper Batavis. non Iberi (spondeo)
Candor ruboris iste contraxit luem.
Innoxium; paci, Deo, Musis sacrum,
Puteani amicum & Hugeni, Belgam vides.
Per sacra Musarum, Dei, pacis, rogo,
Parce innocenti, parce. quid multis moror?
Ab Archimede tempera sævas manus,
Qui Wendelino miles occurris meo.

In Effigiem Chroni pennæ Amori præscindentis.

Eternis alternis poteram reditare Cupido;
Aeternus jam comes, inquit, ero.
Increpuitque senex quæ non peccaverat alam
Sollicitas, segnes plectere tela manus.

IN PUTEANI Brumam.

Si similem, Puteane, rei decet esse tabellam,
Errasti, non hæc frigida Bruma tua est.

In Effigiem

GERARDI MERCATORIS

Geographi Rupelmondani.

Parva Rupelmondæ pars est Mercator, & illa
Pars mundi, & Mundus pars quotacunque viri.
Quis capit hoc, partis partem non totius esse,
Vel, si sit, totum parte capi & capere?

In

In eandem.

Impiger extremos currit Mercator ad Indos,
Sic laurum sibi, sic, lector, tibi repperit aurum.

Tubulus Tabaco impletus.

Quod placeo, fumo est : ne dicam gloria mundi
Quo proponantur jure Falerna mihi ?

cLo lOc xxxiii.

In LYRICUM malè exceptum.

Chyfidis ante fores extidctâ cum face mœstum
Occinuit pluvio sub Jove Gallus epos ;
Cum per adoratas durâ mercede fenestras
Obruit innocuam saxeâ grando Lyram.
Galle, quid exardes ? movisti saxa canendo ;
Zethi frater es & filius Antiopæ.

*Ad Amicum, cum correpta in epigrammate Syllaba
longa errorem excusâret.*

Candidulas ad amicum ab amico pectore voces
Nec pede, nec librâ pensito, nec numeris.
Pondus in affectu est: sciolos incuria verbi
Vexet, & è longâ litera facta brevis.
Tu tamen, ut subeas aliquid pro crimine pœnæ,
Jam, rogo, succedat Litera longa brevi.

Ad eundem.

Nihil est iniqui: quantitate lapsus es,
Et quantitate postulo plecti velis.

Ad

*Ad eundem in suburbano, cum primam in voce parum
produxisset.*

Sylvestrem tenui musam meditatus avenâ
Nuper, ut in tenuem correpta est longa parentum
Ordine, longa gravi, clavis natalibus, ortu
Syllaba, Grammaticæ tandem sua damna rependis
Scilicet, & tenuis fortunæ, stirpis egenæ,
Progeniem, non grande *parum*, largè producis.
Mirer an invideam? invideo, dulcissime rerum,
Invideo, ut video quantum tibi compede laxâ
Libertas, quæ sera, tamen respexit inertem,
Ludere quæ velles calamo permisit agresti.

In IACOBI GHEINII effigiem planè ipsi dissimilem, Iosi.

Talis Gheiniadæ facies si fortè fuisset,
Prorsus Gheiniadæ talis imago foret.

Aliud.

Hæreditatis patriæ probus Pictor
Invidit assem Gheinio, creavitque,
Quem recreet semisse, posthumum fratrem.

Aliud.

Qvos oculos, cujus video sub imagine frontem?
Define, spectator, quærere, non meminî.

Aliud.

Gutta magis guttæ similis fortasse reperta est;
Tam similis guttæ non, puto, gutta fuit.

Aliud.

Gheiniadem tabulamq; inter discriminis hanc est
Fabula quantillum distat ab historia.

F

Tan.

Aliud.

Tantum tabella est, si tabella quæ bella est :
At hæc, tabella bella, bella fabella est.

Aliud.

Cujus hic est vultus, tabulam si jure peculi
Quisque suam possit dicere, nemo sui ?

In hortum suburbanum PH. DOUBLETII.

Qui de Doubletia, proclivi Vespere, villa,
Naribus, ore, oculo pastus, & aure redis,
Quæro, suburbanum magè te nitor, hospes, agelli
Cepit, an urbani cum sale candor Heri ?
Ambigis : & quàm par, inquis, lactuca labello est,
Quàm bene quàm culto cultus agellus hero !

Ad Iuliam.

Quid fugis os ori, quid figere labra labello ?
Julia ad-orari si patiare, Dea es.

De amicis perpetuò coambientibus.

Copula amicorum nunquam divisa vagatur:
Hanc individuum dixeris esse vagum.

Ad Sepulchr. GUSTAVI Regis Sueciz.

DE Terræ motu posthàc malè quæritur; illam
Gustavi cinerum, cum tremit, umbra quatit.

Ad POSTHUMUM, de Pictore Medicum.

Olim quem toties errasti prostitit error :
Quem mox errabis, Posthume, terra reget.

Ad

Ad PAULUM.

Timet venena Paulus, & nummistribus,
 Tribus, nec hebdomalibus, sed mensuris,
 Qui salviâ se salvet assumit coquum:
 Paulum venena non necabunt, sed fames.

Phyllis agnita. è prosa Hispanica.

Occurrit velata suo sua Phyllis amanti;
 Agnitæque, ut non te fallere, Thyrsi, rogat,
 Nec potui non visa? Rogas homicidula? sensi
 Sanguinem, ait, plagis emicuisse meis.

In acerbulam puella effigiem.

Non loqueris, formosa, sed est in nutibus illis,
 Est quod amans audit, Iulia; non patiar.

In effigiem GUSTAVI Regis Sueciz.

Cœlum aliquis cœlo, stellas expressit & ignem,
 Primus hic armati fulminis effigiem.

Problema. ab Hispanis.

Quæritur, efferri manibus si debeat Orbis
 Machina, quot corbes impleat omnis humus?
 Si corbem facias, respondet tota Mathesis,
 Dimidium Terræ qui ferat, ajo duos.

Edictum Vnde vi.

Exurus hinc & inde grandibus bonis,
 Prætoris exspes Irus implorat manum.
 Hic Vnde vi promittit interdicere.
 At alget ille, & esurit: quid Vnde vi?
 Quin unde vivat, Prætor, hoc præstes rogat.

Discrimen navigantis & sub tonsore sedentis.

Ille mari vehitur, huic stricta novacula supra est,
Et dubitet quo quis mavelit esse loco?
Ille tribus digitis à letho distat, hic uno,
Hic hominis dextræ subjacet, ille Dei.

*Incidamus in manum Iehova, nam magna sunt miserationes ejus,
in manum autem hominis ne cadam. 2. Sam. 24. 14.*

In Aulam.

Avlicus aulæi paries velatur amictu :
Si quis inest Aulæ candor, ubique latet.

In

DANIELIS HEINSII,

*Pulcherrimum capacissimumque Musæum quod
nuper occupaverat.*

Angustos egressa lares æterna supellex
Heinsii in angustos amplior introiit.
Quidni? fœta libris scriptum quæ includeret Orbem
Penè capax Heinsii debuit esse domus.
Quod conata diu nescire modestia, tandem
Scivit, & invito, laxius este mei,
Excidit, este viri, quorum stipatus in orbem
Agmine nemo brevi latius orbe fuit.
Quantra futura, putas, hospes, si quando futura est,
Digna tot hospitibus, hospite digna domus?

Equus dono mihi à Principe datus.

Invide, quid celsæ subitò declivia sortis
Objicis innocuo non satis æquus equo?
Hoc satis est, domitor dominus dominantis Iberi
Quem voluit famulum ferre, fero dominum.

Deser.

L Ectule, quo quasi valva meo me cardine verso, Pro. 26.
 Tantus amor somni, tanta cupido tui est, 14.
 Ut, si fortè tubâ, finali manè, supremâ
 Evocer, & non sit septima, non movear.

*In Tumulo convitiatoris, qui, accusationem publicam
 ex officio intentaturus, obmutuit, & mox
 animi agitudine obiit.*

D Isce Deum, qui me discis, derise viator
 Dum potui; ultorem, me duce, discite Deum.
 Cujus erant maledicta joci ferventibus annis,
 Sermo viri, carmen fortè futura senis,
 Ut malè dicendi semel est bene facta potestas,
 Et bene non potui, nec malè, bis perii.

In eodem.

Q Vi cineres istos, hospes, convitia calcas,
 Quæ si non jaculor nunc quoque, terra vetat.
 Sed me more meo sic sic ulciscor, & illam
 Mordeo, quæ, quod non mordeo, terra vetat.

In eodem.

*Indignis
 si malè
 dicitur,
 maledi-
 ctum est,
 si dignis
 dicitur,
 benedi-
 ctum est.
 Plaut.*

L Inguaprocax tacet hic: calathis date scommata
 plenis,
 Non meruit violâ nobiliore tegi.

In eodem.

T Erra tibi levis esto, cui levis ipse fuisti,
 Cui gravis, hæc tantum sit tibi terra gravis.
 Ambigis ad votum? scito me dicere, Mævi,
 Quam non vidisti sit tibi terra levis.

In eodem.

HAc jacet in terra plenus livore vacerra,
 Penè pyro aut pomo, vel nuce major homo.
Qui legis hæc, hospes, si vis discedere sospes,
 Ni fugis has oras, rumpe repentè moras.
 Succurrat cordi quantum te sæpe momordi,
 Injecique manus in juvenes & anus.
 Nondum discedis, nondum mihi nec tibi credis?
 O bone, quidquid agas, ne incide in hæc plagas.
Quæ bellum in vivis commovit lingua cuivis,
 Uni non moveat mortua nec foveat?

In eodem.

*Deo Me-
 mo Sa-
 ctum.*

D. M. S.

ET PROCACI VMBRÆ

N. N.

QUI, QUOD BONIS MALISQUE OMNIBUS
 PERPETUO SCOMMATE IMPETITIS
 TOTIUS VITÆ CRIMEN
 VNO MOMENTO EXPIAVIT;
QUÆSITA SILENDI ÆTERNA NECESSITATE
 QUOD CRIMINANDI INITIUM SEMEL NON INVENISSET,
 SUPERSTES ORBIS TOT CONVITIIS
 TANDEM SECURUS POSUIT.

*In Tumulum ISAB. CLAR. EUGEN.**Infantis Hispaniarum.*

PAcis amans, candoris amans, æquique bonique,
 Grata, tenax fidei, blanda, modesta, pia,
 Hoc & anus, quod ames, hospes, vel credere possis,
 Quod stupeas & ames, hoc & Ibera fui.

Lp

In eundem.

INfantem vel anum mors hæc, mors illa peremit,
 Simplice, cum potuit, funere facta nocens.
 Heu! dolor, heu! sanctæ constans infantia vitæ,
 Heu! rigor, infantem sustulit hæc, & anum.

*In HEINSII Naniam, vagam & ἐπίμαχον,
 in funere uxoris.*

*Similis
 depulsa
 à lacte
 apud
 matrem
 suam,*

*Ps. 131.
 2.*

HAustis Heinriadæ viduo, quas si mare magnum
 Suppleat, Heinriadæ deficient, lachrymis:
 Æternam, sua sacra, Lyræ tentavit, & in se
 Humida perpetuis cogere verba modis.
 Nempe, sed incassum; non est inventa dolori
 Gratia par, omnes displicuere toni.
 Cui se cumque metro studuit componere, obhæsit,
 Quo se cumque sequi cum pede, compes erat.
 Projectitque Lyræ, dixitque, Novissima verba,
 Non faciunt ad vos ista vel ista fides.
 Hinc variè vagus iste labor: nisi, pectine nullo,
 Projectæ gemitum credimus esse Lyræ.

In Gelliam testamento deceptam.

Gellia flet sine fine bonum, sine labe, maritum,
 Qui totas inopi liquerit æger opes,
 Mox tabulis decepta mali, cum labe, supremis.
 Flet magè, quod nequeat Gellia flere bonum.

ERASMI statua.

Quod foliis, in ponte, foris, & sub Iove nudo,
 Affixus, mediâ plebe voluto librum!,
 Æneus officium facio viventis Erasmi,
 Jam non effigies penè, sed umbra viri.
 Talis tranquillo constans animoque manuque
 Ad populi in trivio verba, nuces, phaleras,

F 4

Talis

Talis ad hos mundi fumos, ad inania rerum ,
 Aure, quod hîc facio, surdus utrâque stetit.
 Quod, quasi dictator mutus, non audior, & vel
 Irrita, vel nulli verba sonora loquor,
 Hac quoque personam frustra clamantis Erasmi
 Præfero, fors eadẽm verã loquentis erat;
 Cum nova sub veteri incassum novitate verustas
 Quæsiuit quem non repperit Orbe locum.
 Res una in vitio est, unã spirantis Erasmi
 Jam non effigies penè nec umbra vocer;
 Quod ridere vetor, quod possint æra vetare
 Ne quo te feriam turba Batava sale.

Roterodamum, in eandem.

Hanc ex ære tibi, superet quæ sæcula, massam,
 Non auro nutrix Roterodama dico;
 Ne videar summi pretium conferre metalli,
 Auree vir, quo nec gemmea digna fiet.

Ad eandem,

Quid legis? Hoc ipsum, quo me, dum vita maneret,
 Plus scio, plus fateor, non didicisse; Nihil.
 Quin folium vertis? Romæ hæc favet, illa Lutherò,
 Vtra satisfaciãt pagina, adhuc dubito.

*Quos
 fugiam
 video,*

*quos sequar vix video. Erasmi. Epist. ad Bern. Episc. & Card. Tridentin.
 clō lō xxxi. nec adhuc sit satis, nec ab Lutheranis, nec ab Anti-Lutheranis,
 Id. Epist. ad Iod. Gaver. clō lō xxiv.*

De eadem ad Urbem.

Falleris hac civem statuã quæ reddis Erasmus,
 Ænea inappositè est, debuit esse salis.

Eadem.

Bononia.

Patria si repetat peregrè quæ verbera sensi,
 Non in pelle quidem nunc, sed in ære luam.

C O N-

CONSTANTINI HUGENII
EPIGRAMMATUM

LIB. II,

CLIO LO CXXXIV.

*In R. HONERDI Nummos Historicos Conf, Belgii,
perpetuo Epigrammate illustratos.*

Es patrię fragili dudū commissa metallo,
Vive meā semper, dixit Honerdus, ope:
Non patior mundi miracula, te Libertas
Belgica, dum nequeant sæcula, posse
mori.

Dixit, & æternæ mandat monumenta papyro ;

Cui si componas æra, papyrus erant.

Quæ tanto, quæ non debetur, Patria, Civi

Gratia? obærata es nomine tota novo.

Tota pari speres immenso solvier ære ?

Tota parem statuâ reddere posse vicem ?

Aurea, si struitur, præ quam tibi struxit Honerdus

Privato prudens ære, papyrus erit.

In eisdem.

Præ Arum perennis æneâ perennanti

Visa est tabellâ Belgii & Batavorum

Res ad stuporem gesta sæculi & Cœli:

Æternitati proximam dedit formam

Prudens Avorum cura, proximam Patrum.

Hinc circularem Calculi ferunt frontem,

F s

Hinc

Hinc orbe clauso, nesciunt sui finem,
 Et, si velint perire, penè non possint.
 At sic perennem Belgii aut Batavorum
 Rem non putavit, qui perennibus post se
 Chartis Honerdus vivet, Orbis, & post te.
 Perennitatem publicam suâ fulcit
 Æternitate; dat superstites Orbi
 Nummos ahenos, dat superstites ævo,
 Sibi coævus. Disce, qui stupes, Lector,
 Æternitate præviâ Poëtarum
 Durare quid plus posse quàm quod æternum est.

In eosdem.

*In Mose
 Nomo-
 claste,
 Trago-
 dia.*

CArmine non duro nuper qui fregit Honerdus
 Marmora, se superat cum docet æra loqui.

In eosdem, ad HONERDUM.

Tollere postremum docet argentaria nummum,
 Sublatumque novo multiplicare gradu.
 Grande decus vatum, sic te præeunte nomisma
 Discimus humanæ sortis obire vicem.
 Singula quo jacuere loco, valuerunt putanti
 Singula, quo nunc sunt, singula myriades.

Ad eundem, ut Mosem Nomoclasten, Tragediam, edat.

Post invidendæ rer periculum famæ,
 Honerde, factum, prosperèque ter factum,
 Post & Cothurni & Comici salis laudem,
 Post Calculum omnis calculi gravem plausu,
 Post omnis omnes alexæ bonos, grandes,
 Dextrosque jactus, post adorem semper
 Ubique partam, serio atque festivo;
 Prodi cothurno serius novo, prædi
 Post tot triumphos maximo, tui victor.
 Orchestra pridem friget, & pedem poscit,

F s

Qyo

Quo quassa quondam Cordubæ dicam scripsit,
 Bœtisque, quod Batava debuit, vicit.
 Quid fonte labra proluis caballino
 Longum diuque? qui Poëta prodisti
 Jam non repente (nam repente nec dives,
 Nec fit Poëta vir bonus) sed incessu
 Gravi, molesto, quique euntis in clivum est,
 Recto, decenti, quique euntis è clivo est,
 Virtutis omnem semitam perivisti.
 Quid in bicipiti somniare Parnasso
 Juvat hoc diu, hoc interdium? Viden' planis
 Plebs sparsa campis ut vagemur, ut siccæ
 Sperata fauces diâ dona suspirent?
 Descende tandem, Honerde, quid moras nectis?
 Descende sacro monte cum Nomoclaste.

In ejusdem Thamaram, Tragediam.

CONREUS Ammoni mereor quod amando me-
 remur:
 Si culpa est Thamaram deperiisse, mea est.
 Nec fugio pœnam : sed enim se injuria Virgo
 Vindicat; huic Frater vim facit, illa mihi.
 Illa mihi, illecebrâ nimum lenonis Honerdi :
 Hoc decus hoc Veneres dante puella capit;
 Et capit, & rapit, & rapimur promiscui amantes,
 Prædaque tot Venerum turba marita sumus.

BARLÆO, *ad ipsius epistolam de ALIQUID,*
misit aliquot Epigrammatu.

GRANDE Aliquid, Barlæe, tuæ vox consona voci,
 Consona sublimi, quo quatris astra, metro,
 Vastum Aliquid, Cœli capiens convexa character,
 Omnis ubique loci fertile schema rei,
 Te, te Aliquem, decuit, te grandiloquum, te celsum,
 Te producentem nil nisi grande aliquid.

Nos,

Nos, humili terram pede qui vix tundimus, & vix
 Repimus, & tantum, quod sumus, aure sumus,
 Quærimus exiguum, quâ possint nostra referri,
 Voculam. & inventa est: Ecce n̄, non aliquid.

Ensis Hispanus amico dono datus.

P Vgnanti Batavo quisquis me cincte præibis,
 Arcanæ quod ames artis acumen habe:
 Durior Hispani quàm, quâ sum, dextera fabri,
 Durior Hispano sanguine tinctus ero.

*Ad ANNAM MARIAM à Schurman,
 Vnionem.
 ut minus lateat.*

Q Vò te Nympha, cui tam custodita, quoùsque
 Subtrahis, & multâ laude sepulra lates?
 Celatæ virtutis onus fit inertia, fit nox,
 Fit gravis, æternæ noctis imago, sopor.
 Prodi, parca Venus, partuque Batava marino
 De tot virtutum nascere, diva, mari.
 Sol in Virgine plus satis est, in Sole rogamus
 Virgo sit, accendas orta fugesque diem.

SCHURMANNAE rescriptum.

Ad

*Oecultum Apollini cujusdam ad lucem me provocantis
 Oraculum, responsio.*

M Agnum Musa virum sonat, utque ego sim quoque
 vates

*Ingenium Constans da mihi Phœbe tuum.
 Ast quo jure meum poscit clarescere nomen.
 Cum pro me causam qui latet Autor agat?*

Ad ipsam.

SOL in Virgine, non latui; nec vana tegendi
 Nominis obscuro carmine cura fuit.
 Sed radiis admora tuis scintilla perivi.
 Non vider Eoum quæ regit Astra jubar.
 Surge adeò, quantusque fies oriturus, oborri
 Casum deliqui, non satis orte, roga:
 Surge, quod optavi, quod votis omnibus opto,
 Surge, die noctem pelle dieque diem.

Ad BARLAËUM, cum superiore Epigrammate.

ME nova non bigamum tentat, Barlæe, voluptas.
 Ignoscis? rem cum Virgine nunc habeo.
 Da veniam, est quod ames, non indignere; cœtur
 Eminus, & fœtum reddit uterque parens.

B A R L Æ I.

NON equidem invideo, mi Constantine, quod ista
 Illustri rem cum Virgine nunc habeas.
 Ipse ego, nullius quanquam violator amoris,
 Hac ipsa rem cum Virgine quondam habui.
 Ecce, tuus te prævenit Barlaus amando,
 Et mea tot retrò messibus Anna fuit.
 Serus amas. serò nimium tibi poscitur Anna.
 Prævertit stimulos nostra libido tuos.
 Hanc tetigi, hanc pupugi: sed non ut Phyllida Mopsus,
 Iupiter Asterien, Cynthis Antiopam.
 Et tetigi tamen, & pupugi, sed carmine blando:
 Inque vicem blando carmine me pupugit.
 Succuba nemo fuit, nemo fuit incubus. insons
 Virginitas, insons flamma, thoruaque fuit.
 Ergo sumus gemini, verum sine crimine, mœchi.
 At mea laus hac est: me coisse prius.

Ad

Ad BARLAAMUM.

Moeche prior, nisi quadruplici tot basia versa
 Ostentes, dubiam vix tueare fidem:
 Usque aded amplexus, intacti signa pudoris,
 Exporior ctudâ in Virgine difficiles.
 Denique nil agimus, nisi adhuc succurris, amantes.
 Quid, Barlae, satin' seriùs ista mones?
 Poscis ab indomito producat corpore SOLEM,
 Quod Chymicus nequit, à Vate caco-chymico?

*In Effigiem SCHURMANNAE αὐτὸς ἔγραψε, αἰχμὴν
 & ipse versibus inscriptam.*

DE facie gratum est: sed enim, bis quinta Dearum,
 Cur magis illustri parte stupenda lates?

Pingere se incertam nequirit, quæ, mobilis usque
 Et nova, non cessat se superare manus.
 Nec lateo quâ parte tamen, si cœperis esse
 Lector, ubi inspector desinis esse mei.
 Mente, manu vultum retuli; plus litera pinxit;
 Scripta refert mentem litera, picta manum.

• *In eandem.*

HActenus una fuit; furto datur altera Phœnix.
 Publica privatum gratia crimen habet.
 Quàm bene non prodit, quæ se, fugiendo, fatetur
 Dextera Phœnicem surripuisse sibi!

In eandem.

ANna, fatebor enim, poteras plus picta placere,
 Forma que non sculpti gratior æris erat:
 Sed magè sculpta places. Aiunt vñire puellam,
 Picta cui multo mala colore nitet.

Quæ

Quæ, tantum virtutis amans, ignorat Amantem,
 Cui specie, si fas, non placuisse, placet,
 Quæ paucis non dura viris si nupserit, unis
 Ingeniis uno nupserit ingenio,
 Quæ, mens tota, velit solâ se mente videri,
 Membra supervacui ponderis instar habet.
 Philothro niteat, cretam ferat oblita ? scalpi
 Debit, & scalpi debuit ungue suo.

*In Pateram DIONYSIO VOSSIO destinatam,
 donum posthumum.*

Hoc auro quoties cineri Dionysia dño
 Solvitis, affuso solvite plena mero.
 Si defint latices, supplebunt cætera Musæ,
 Orbis, & orbarus cætera flendo Pater.

Epitaphium Vetula, uxoris viri non senis.

Non ego, non sterilis juvenem grandæva maritum
 Fallo, sed ingratus nil peperisse feror.
 Spem tibi, spem pèperi moriens, quæ conjugis exfors
 Reliquiis inhias multa puella meis.

In STAECKMANNI Asinum ad Lynam.

Iratus quod muta loqui Lyma cogis Asellum,
 Quodque Lynam mutus cogis, aselle, loqui,
 Hunc miror magis, hunc tacito rumore disertum,
 Qui calamo linguam scriptor utrique dedit.

Ad avarum, lusciosum, exophthalmum.

Esuriant oculi, qui cæcutire videntur,
 Dum, tibi quæ non das, his alimenta negas.
 Et mirum est si te fugio, quem tendine laxo
 Pertæsum domini lumen utrumque fugit?

Qui me vexarit, non est quod carmina longa
Horreat, in Syrtis incidet & brevia.

In turpium Imp. nummos.

Ambigis unde habeam Regina pecunia nomen,
Qui Regum titulos hic legis & pecudum?

In nummum Iul. Cæsaris.

Postera de quovis formetur turba metallo;
Cæsaris effigiem nil nisi ferra ferant.

In effigiem ALEXANDRI M. equo currente vestî.

Credimus historiæ tandē, & tibi; quâ patet Orbis,
Sic festinanti non satis unus erat.

Ad BARLAEI Epistolam elegantiss. ambiguitati.

Iuppiter, Amphitruo, neuter, vel uterq; Menæchm⁹,
Quem tu cumque jubes esse, nec esse jubes:

Qui, quod ais, nec ais, vis, non vis, asseris, & non

qu. Sex.

Asseris, ædificat, Sexte, nec ædificat,

Empir.

Te rogat, & non te, dicas, nec dicere cures,

Miserit hæc, an non miserit Hugenus.

Misit, ais? non misit, ais? nego, non nego: tantum

Hoc nego, quod nunc est, posse nec esse;

Tuum

C. H.

Ad C. MYLIUM, de receptu exercituum, nostri ad Bredam,

*Hispani ad Mosæ-trajectum perperam à Poeta quodam
fuga dicto.*

Unde bonus, Myli, malè dormitavit Homerus,
Unde, quod hic gestum non fuit ille refert?

Trajecti, Bredæ, quod Iber, quod victor Iberi

Fecerunt, fuga sit? non fuit umbra fugæ.

Fato, consiliis lentè concessit uterque.

Mentior; hunc vatem fugit uterque Ducum.

In

In eundem receptui canentem.

IN populum coniecta fuga est: ignosco Poëtæ
Censor; habet speciem, nec fugientis habet:
Aufugit, & credi fugit aufugisse: quid ad me?
Dum fuga confessi sit fuga facta fugæ.

In Ponticum.

INsaniebat Ponticus poëtast-r,
Aut Versibus vacabat usquè se dignis.
Confundit has hodiè vices, nec alternis
Nugatur; unà insanit & facit Versus.

Ad Candidum.

Quid me quanta rogas vini præstantia, quid me
Quanta cibi? Non sum, Candide, vir sapiens.

*Facundi
leporis
sapiens
scētabi-
tur ar-
mos.
Horas.*

clo lcc xxxv.

*In tripudium regium Parisi à Rege, Regina, Regnique
Proceribus saltatum.*

B A R L A E I.

CUr malè regales subsannas, Mome, choreas?
Cur dicu Reges ista decere minùs?
Exercet Dictynna choros, totque inter & ignes,
Et superos, saltus diligit illa suos.
Ipse per astriferi spatiosa palatia cœli,
Sol speciem Regis subsilientis habet.
Stat, graditur, vastumque celer se verjat in orbem,
Et quamquam grandi fixus in orbe salit.
Si fas est saltare Deos, & legibus ire:
Fas erit, ad leges currere Semideos.

G

Nodus

*Nodus in scirpo.**ad BARLÆUM, in superius Epigramma.*

Currere Semideos? iterum, Barlæe, negamus:
 Non facit ad Francum dictio dura pedem.
 Mylius hoc fugit, Hugenus fugit, horret uterque:
 Currendi præceps vocola facta fugæ est;
 Facta fugæ est, & facta colo: das LILIA, nendi
 Nescia, currendi nescia, curriculo?
 Justus & invictus currat? salit pede iusto;
 Ad leges salit. quas? ais: ad Salicas.

Aliud.

Si se currentem ficto pede sciverit absens,
 Non iusto pede Rex triverit hosce pedes?
 Ambigo. at innocuo venia est oranda Poetæ:
 Nescivit longos Regibus esse pedes.

Ad Regem deprecatio.

Iusta Deum soboles, sociis propensa Batavis,
 Crede, nihil focii sub sale fellis habent.
 Qui quàm Justitiæ cultor, quàmque ultor iniqui
 Audiit ad leges intemeratus eas,
 Cælos, Astra, Deos ad leges ire profatus,
 Addidit ad leges currere Semideos.

*Ad R. HONERDVM ut se in tripudia nostra
 pertrahi patiatur.*

Adde pedem pedibus, regalibus adde choreis,
 Quantumvis niveo vertice, verne senex:
 Barlæus juber, Hugenus rogat: ut quid utrivis,
 Si te rem salvam poscat, Amice, neges?

HONER-

HONERDI, *ad Reges tum Suecia & Polonia Legati.*

MEn' etiam saltare placet? canoque iubetis
 Ludibrium capiti deproperare pedes?
 Parcitus ista viris. Non est mens ebria nobis:
 Mollities Faunos hac Satyrosque decet.
 Quàm gravis Arctos ibo Legatus adoras?
 Quis Batarvo possit dignior esse status?
 Oratore Gothustali non cedat ab armis,
 Et cupiat sumpto membra movere mero?
 Ad crotali leges accinctus acinace saltem?
 Astringant gressus cymbala vana meos?
 Ferte sacres porcos, vestrum purgate cerebrum;
 Aut nostro vitium tollite, si quod habet.
 Creditis? & potius choreas, pro lemmate, Regum
 Ponitis? hìc etiam, sed mea pleetra negant.
 Qui saltare potest, possit laudare choreas:
 Sarmatus enervet non ferat Vrsa fides.
 Si tamen has nobis dabitur componere gentes,
 Adscribi Saliis hac ego lege queam:
 Scilicet ut Marti placeat cum ducere restim,
 Illius ad numeros Alpheisibæus agar.

Ad BARLAËUM,
in communem adversarium.

IAm Satyri sumus, & Fauni, & mens ebria nobis,
 Et caput Anticyras poscit utrumque suas,
 Vtraque mollities. quid ais, Barlæe, ferendum est?
 Fortibus à viêto, stantibus à tremulo?
 Vapulet ut meruit; vel cinctus acinace. fama est
 Quatuor Alcidem non tetulisse manus.
 Vapulet ut feriat; generosæ fervor arenæ est,
 Verbera quâ vox & verba, ferire loqui est.
 Et, Barlæe, quod in voto est, ad nostra vicissim
 Et sua Legatus verba ligatus erit.

*In effigiem Patris mei in Biblioth. HEINSII
appensam.*

HUgenii libros inter mirate Parentis
Effigiem, causa est quam, puto, Lector, ames:
Credidit esse librum, cujus quot supputat annos
Tot virtutis ait Heinsius esse libros.

In eandem.

Ambigitur niveam Æstaté, Brumamne virentem
Dixeris, Hugeniô dum fuit iste color.
Quidquid id est, quos fortè putas in vertice canos,
Protumpens toto de senecandor erant.

In eandem.

HUGENIUS Pater in tabula, quam vivere jures,
Cur Leidæ taceat, causa nec ambigua est:
Qui talis tam facundè, tam sæpè, tot olim,
Tam bona, tam memori dixerit Heinsiadæ.

Ad HEINSIUM.

Qui mitto Patris mortui umbram mortuam,
Hoc tantum, amari viva postulo,
Tuus
C. H.

*Ad amicum, tectum adibus, quas tum extruebam,
aeneum imponi consulentem.*

ARe domum tegier suades: ego non tego: mirum
Si quis obæratam nolit habere domum?

Pilula Medica.

SI benè conveniunt, nec in unâ sede morantur.

D. M.

DOctori Medico titulum Das Mute character,
Facturo sacra Diis Manibus, an manibus?

In

*In tumulum filioli G. BARLAZI Epigrammate
Patris ex persona mortui loquentis inscriptum.*

Disce quid hic jaceat, quanti spes quanta Parentis,
Quanti quàm felix cura magisterii ;
Quo præeunte puer nondum puer, incipit infans;
Infans exanimis, verba diserta loqui.

In tumulum celebri Historiographi.

Quid vicina tegant, ultrò vicina loquentur
Saxa ; quis hic jaceat, hospes, ubique leges.

In precum formulam Fratri oblatam.

Qui mea me toties, Frater, pia verba petisti,
Accipe, sic labiis itur ad astra meis.

De Iudeo paracharacta.

Debet, &, ut grandi subito se liberet ære,
Artifici nova dat, fiat, ferit æra manu.
Et reus est, faciens quod non debebat, Apella,
Et reus est, quia quod debet Apella facit.

*Quasi ad PUTEANUM ; ut sibi Musisque consulat.
Exercitibus ad Lovanium accedentibus.*

Dedet Pieridum fontes, qui dedere Sylvam
Victori potuit Schertzius Auriaco.
Si dubitat, Puteane ; juva tu voce manique :
Nondum est quæ Grudios terreat ira tuos.
Qui Thenas nequit, serâ prece flexus, Athenas,
Te tempestivo supplice, stare voler.
Elige quis vivas : Belgæ licet : ut quid Iberum
Non piget ? & facit hos ulla STATERA pares ?

Eâdem obsidione.

Castalides Grudiæ, quarum quæ proxima cœlo
 Pars Puteanæ sanctior arce sedet;
 Dicite quam vovi Præfecto ferre salutem,
 Si liceat per quæ non satis arma licet.
 Dicite inarmatæ, quantum potè, Palladis arces
 Dedat, ut armatæ corruat ira Deæ.
 Dicite, qui sacras funesto sulphure turres
 Tundimus, & Belli subdimus omne nefas,
 Unius Hospitii fratres pia jura Batavos
 Polcere, & innocuas jungere posse manus.

* * * *

c l o l o c x x x v i .

Υ Δ Ρ Ο Φ Ο Β Ι Α

B A R L A E I .

Argum.

Inuitati Amstelodamo Mudam ab Hoofdio, loci Satrapa, Wic-
 quesfortius, Vossius, Barlaus, Bartolottius, Bakius & Hugenus,
 pictâ phaselo, prosperâ tempestate Mudam delati fuerunt. A pran-
 dio primis tribus, aduerso Zephyro, & Tâ flumine turbatiore, sol-
 vere timentibus, postremi cum uxoribus navigarunt. XIV. Kal. Sex,
 c l o l o c x x x v i .

In BARLAËUM.

Moverat æstivas inflatior Ya procellas,
 Et poterat socio sic soror esse Mari:
 Absq; quod inflatè decor, in multiplice rugâ,
 Quâ male visa fuit ringere, risus erat.
 Cum saturis Mudâ monitis sex ire capellis,
 Magna trias parvæ noluit esse comes.

Vossius

Vossius in dubio, & quidam, *vix fortius*, alter
 Credere se notis non valere Notis:
 Barlæi ancipites Pirene Pallida mentes
 Impulit, exemplo crevit uterque pavor:
 Ingemuit contempta suis Heroibus Argo,
 Nec tuba vexati tanta rudentis erat:
 Vespera, si rubuit, rubuit pudibunda, Batavos,
 Pontigenas, Pontum posset timere viros.
 Quæque aded socii tulimus, quæ tota feremus
 Natio, mas, non mas, damna Poëta dedit.
 De Græcis, age, de Latiis nego, credo docenti,
 Quidquid sive jubes credere, sive veras;
 Sed Batavis, ignosce, potestas, Flacce, Poëtis
 Quidlibet audendi non satis æqua data est.

C. BARLÆUS *Zulichemi Domino,*
υποβοσίων exprobranti.

Moverat astivas inflatior Ta procellas,
 Et socio poterat savior esse Mari,
 Absque quod inflata furor, in multiplice ruga,
 Quæ male visa fuit ringere, terror erat.
 Cum saturis Mudâ monitis sex ire caballis,
 Parva trias magna noluit esse comes.
 Vossius in dubio, & jam nunc vix-fortior alter
 Credere se ignotis non voluere Notis.
 Barlæi ancipites Pirene provida mentes
 Impulit, aquoreos tunc timuisse Deos.
 Si gemuit contempta suis Heroibus Argo,
 Nec tuba vexati tanta rudentis erat;
 Vespera si rubuit: rubuit puduitque Batavos
 Pontigenas Ponti spernere posse minas.
 Quæ nunquam socii tulimus, quæ tota repellis
 Natio, mas ter mas damna Poëta timet.
 De Græcis, age, de Latiis, age, credo docenti
 Quicquid sive jubes credere, sive veras,
 Nam cunctis, ignosce, potestas, Flacce, Poëtis
 Tam temerè audendi non satis æqua data est.

Forti viro C. BARLAEUS,

Crediderim timuisse viros, tremuisse Poëtas
 Amstelios, falsum pectora falsa Salum?
 Crediderim siccus, cujus dux Fœmina facti
 Sobria, idem potos non potuisse viros?
 Scilicet. Vnde tamen tam cauta libido timendi
 Tam subitò madidis vatibus orta fuit?
 Nescio; five sciam, cupio nescire videri;
 Nil mihi cum doctis unguibus esse volo.
 Hoc liceat: dulces isthinc mea Muda lagenas
 Obtulit, hinc falsas Ennosigæus aquas;
 Salse rei falsæ vindex, ignosce roganti,
 Truferit hic magis, an traxerit iste liquor?

C. BARLAEUS

C. HUGENIO Neptuni & Amphitrites alumno.

Cvm tua te veheret velis audacibus Argo,
 Cum veherent matres transtra superba duas,
 Divisit fors lava viros. pars horruit undas,
 Pars tumidas secuit nescia mortis aquas.
 Detinuit timidos Hoofd! tunc Suada Poëtas,
 Detinuit vates Heleonora suos,
 Detinuit Susanna chelyn, qua passeris artes,
 Qua cecinit doctas, Aulice scriptor, aves.
 Si timui, tanto prudentia juncta timori est;
 Si timui, jussus (crede) timere fui.
 Si timui, si vela fui non vestra secutus;
 Sic placui domino, sic placui domina.

C. BARLAEUS, Fortè viro, Forti convivæ.

LArga supos vacuis affudit Muda liquores,
 Largior impletis præbuit Ya suos.
 Amstelidæ saturi multo inter pocula nifu
 Cum, quibus expediat mergier, ambigerent;
 Præva-

Prævaluit cadus, & veteris vis condita Bacchi,
 Displicuit Batavis amplior unda meis.
 Successit, Seldene, labor contemptus; abhorret
 Libero, amat clauso Belga natare mari.

C. BARLÆUS

C. HUGENIO, *conviva profugo.*

Cum dubias anceps traheret sententia mentes,
 Et vellem, nollem Te, Zulechemæ, sequi;
 Me sequitur magni facilis clementia Vossii,
 Inque meas partes mox Ioachimus abit.
 Tres sumus excordes numero. tres torva timemus
 Flumina. tres solito tingimus ora mero.
 Tres fugiunt, nec sueta Ducis vexilla sequuntur,
 Et sociam gaudent tres violare fidem.
 Res omnes facit ista reos. peccavimus in Te,
 At Satrapas, quo vos arguat, actor habet.

Ad Tessalam, de BARLÆO, Amante strenuo.

Tessala Barlæo non nuper visa Poëtæ,
 Qualis amatori Julia nostra suo,
 Tessala Caninefas, seu Frisia dicier ambis,
 Almerii Pharos & fax animata soli;
 Ibit amatorum, si vis non torva videri,
 Per freta, per sævos æmula turba lacus:
 Ibit eò zonam qui, nec se perdidit, ibit
 Amstelidum crispis compta juventa comis;
 Ibitur invitâ Superûm vi; si pavet omnis
 Navita, non rarus, faxo, natator erit.
 Unus ut ignoscas orat, vir fortis ad arma,
 Arma virûm, calamos, arma virûm, calices,
 Nempe tuo vulnus rabiosa canicula Vari
 Fecit Amor; visâ saucius horret aquâ.
 Si bibat hanc, metuit ne, quâ tibicine clares,
 Marceat infami languida vena situ.

G 5

Deni-

Denique, si ventis placeat, sibi cautiore inquit,
 Nec Veneris fractâ puppe, vacare mori.
 En quid agas? si quâ sprete te injuria formæ
 Mordet, habe tecum lumina, conde facem.
 Non si tota micet, non si de littore clames
 Blanda, veni, pretium nuda laboris ero,
 Non si Vere novo, non si benè potus Abydo
 Classe novâ possit solvere, Seston eat.

BARLAEUS

C. HUGENIO, *Deorum Aëoli & Neptuni contemptori.*

Non me, Muda, tui nuper tenuere liquores,
 Non ea vis Bacchi, non fuit illa gula.
 Ut decuit, timui Superos, Tethynque Iovemque,
 Nec volui tantis obvius ire Diis.
 Hos, Vir dure, pius timui. nam piscibus aquor,
 Non homini fallax destinat unda viam.
 Si tua nacta fuit speratum audacia portum,
 Fortunâ minus est, plus pietate regi.

C. BARLAEO, *Prudenti Philosopho.*

Pectoris heroi, quo non augustius olim
 Intumuit, toto corripiente Deo,
 Substitit ad primas, nullo discrimine, noti
 Fluminis ad primas vis labefacta minas.
 Barlæum excussit terror sibi, fortior omni
 Vate, quod hic timuit, fœmina fecit iter.
 Credimus? an, quia distracto graviore procellâ
 Res cum Rhenano gurgite habenda fuit,
 Spreverit Ya tuas? potuit sprevisse videri:
 Sed fuit hæc lautæ proxima causa moræ:
 Dixerit, ut motas adspexerit eminùs undas,
 Et nemus ingenti turbine, Muda, tuum,
 Quò me cumque vocas, magni Maris arbiter, ò nec
 Crimine, nec, testor, carmine læse meo,

Fas

Fas sit non nocuo sibi consuluisse Poëtæ,
 Fas sit ad incertam cautiùs ire necem :
 Dum turbas irate foris, dum cærule latè
 Cana procelloso spuma colore tegit,
 Intus ego spumas iterumque iterumq; salubres
 Hauriam & innumeros non numerabo scyphos :
 Donec ab ingesto tumeat vesicula Divo,
 Nec superet quo se suggerat Ya locus.
 Sic ubi anhelantis lateri lethale carinæ
 Vulnus, & extremo fortè furore, dabis,
 Naufragus hinc prodar tabulis licet, inde fluenti
 Fune, meo certè non gravis utre ferar.
 Quàm benè virginibus comes it sapientia Musis,
 Quanti Naturæ noscere scita fuit,
 Quàm benè libravit, quantâ ratione, nec ipsos
 Quæ Dii merferunt mergere posse Deos !

C. BARLAËUS,

C. HUGENIO *Navita audaci & intrepido.*

Vade per iratas, mi Constantine, procellas,
 Vade per adversos, navita magne, Notos.
Hæsimus in ripa. fateor. cur ? damna timemus,
Qua mediis sensit dux Palinurus aquis.
Hæsimus in ripa. fateor. cur ? aquore merſa
Non didicit modulis dextra natare suis.
Hæsimus in ripa. fateor. cur ? nolo Poëtis,
Nolo meis toties eſſe vocatus Hylas.
Icarus Icario ſi fecit nomina Ponto :
Fluctus Abydeno ſi fuit urna proco:
Si Tiberim ſeſe jecit Tiberinus in ipſum,
Æemina ſi Thracum nomina fecit aquis:
Si Sappho mulier ſaltus aggreſſa viriles
Non formidatâ Leucade merſa fuit :
Nil moror. hac pereant famâ, quos pœnitet avi.
Non vacat, exemplo deteriore, mori.

SUSAN-

SUSANNA VAN BARELE, Vxor HUGENII

ad BARLAEUM.

„ QVæ de virtutum serie *fortissima* virtus,
 „ Claudier heroo non satis apta pede,
 „ Fornicibus tonat alta cavis; ubi pulpita Doctor
 „ Igneus Herculeo, dixeris, ore quatir,
 „ Supremis habitasse labris convicta docentem
 „ Pallida, si quatiant ventus & unda, fugit.
 „ Eluit unda, efflant Zephyri quod ahenea dicas
 „ De bis ferrato prodere verba sinu.
 „ Sic studiis impallescent? hos barba tremendi
 „ Fulminis, hos animos sub gravitate fovet?
 „ Cessit palla togæ; poterit toga cedere pallæ,
 „ Et mea semimares stringere vitta comas:
 „ Quin jam laurigeræ scandent subsellia matres,
 „ Et nova doctorum fœmina doctor erit;
 „ Vel facere instituunt quæ se docuere suosque,
 „ Vel quæ non perimant facta, docere viri.
 Tam fera Barlæo Mater Barlæa paventi
 Scommata, non ego, ne decipiare, dedit.
 Placasti, confesse, Jovem: magis ardua restat
 Pugna; satisfieri nunc sibi Juno petit.

C. BARLAEUS ad ipsam.

Αἴτιον μὲν ὕδωρ.

P LUS audes, Barlæa, viris. plus ausa fuisti,
 Plus animi, quàm nos, mascula Mater, habes.
 Erravit Natura parens, cum condere Te, Me
 Vellet, & in tantâ culpa parente fuit.
 Illa tibi grandes animos studiumque virile
 Indidit & voluit viribus esse marem.
 At mihi fœmineos animos pectusque remissum
 Dum dedit. hac fecit conditione virum.
 Ista mares tibi causa dedit, natosque virosque.
 Dum mea fœmineo syrmate tecta strepunt.

Hinc

*Hinc fluctus, hinc spernis aquas animosa, Notosque
Virque Deos contrà, fœmina sola viro es.
Me mea dum negat esse virum formido; vocari
Iam barbata tibi fœmina promereor.*

Idem ad eandem.

S*Vecubui generosa tuo, Barlaa, marito,
Et dedimus victas, clara virago, manus.
Nunc chartis ovat ille meis, victoque Poëta
Exprobrat, & me vult succubuisse Tibi.
Cedo iterum intrepidaque volo succumbere Matri,
Et Constantina laudibus esse minor.
At si sortè tuâ est potior mea causa; pudoris
Hoc etiam fuerit dissimulasse mei.*

Idem.

R*oma stupe. de me Victrix jam nupta triumphat.
Fortuna nunquam sors fuit illa tua.
Captivus, victusque trahor. mihi scommata Mater
Objicit, & salso perfricat ore scholas.
Tanti undam timuisse fuit. me mergite fluctus,
Mergite vesanos pontus & Ya metus.
Vlterius nolo proprio superesse pudori.
Infamis tanto crimine fama mihi est.
Scilicet ascendet doctorum pulpita Mater,
Et timidas cupiet vitta docere togas.
Peccavi, Superi. sexum mutate timentis,
Vestiat ignavos pallida palla pedes.
Aut si Barlaum cupitis me recta docere,
Signa gerat sexûs tanta magistra mei.*

Idem.

Idem.

O Rta mari Venuse est. Veneris Barlaa propago est.
 Quid mirum? nullas si timet uxor aquas.
 Formavit tellure senex mea membra Prometheus.
 Quid mirum? terra si sua terra placet.
 Nec culpa est, timuisse: nec, has sprevisse procellas,
 Nempe suo duplex causa probata Deo est.

Idem ad HUGENIUM.

S I fateor peccasse Viros, si prodita facti
 Causa, satisfactum non sibi Iuno putet.
 Si verè Phrygias, at non Phrygas esse Poëtas
 Eloquar, haud factum sit tibi, Iuno, satis.
 Si potui placare Iovem tot Versibus, esto,
 Thure satisfactum non sibi Iuno putet.
 Si regeram toties, cras altera & altera reddam,
 Crede, satisfactum non sibi Iuno putet.
 Si scribam pelago matres periisse maresque
 Sapè, satisfactum non sibi Iuno putet.
 Mollia Barlaa tu suggere verba marita,
 Mollibus hanc ipsam sapius abde jocis;
 Suaviter arride: nutu testare, quid optes;
 Tange verecundos, nauita magne, sinus,
 Basia basiolis superingere mille, vel ultra:
 Crede, satisfactum tunc sibi Iuno putet.

S U S A N-

SUSANNA BARLAEUS

CASPARI BARLAEAE

satisfacienti.

BArbara doctor, succube, ignavâ pedes
 Vestite pallâ, de Promethei senis
 Luto loquaci massâ, terra territa
 Liquore noto, terra nascentis Deæ
 Concussa cunis. euge, basiantium
 Non falsæ Rhetor, qui Sali salem fugis;
 Quidquid merere, mas miselle, mas Mari
 Impar marique, nolo nescias tuas
 Convicte laudes: Teste Mudâ prædico,
 Ubi res virum poposcit, & gravior scyphus
 Argo natante, grandior clavâ scyphus
 Hydram domante, dexteram Alcidae novi,
 Edico Mudâ teste, FECISTI SATIS.
 Ubi causâ vatem, causâ non fortis viri
 Fortem patronum; teste Mudâ prædico,
 Edico & Hagâ teste, DIXISTI SATIS.
 Expecto mandes, an satisfactor, satis
 Fictor, satis victor, satis vector, satis
 Hector vocari, doctor an dictor velis.

O H E,

OHE, IAM SATIS EST.

I Ambe claude miste non claudo, veni,
 Compone diffidentium Poëtarum
 Composte litern; sicca lis, vinosa lis,
 Lis falsa, lis non falsa, de solo exorta est.

V Afremente, turbido Mudæ sinu
 Spumâ tremendi gurgitis, sub infesto
 Vitam Ennofigæo credidit Hugens, suæ
 Maritus & malus Poëta Barlææ;
 Ac, si vocarent Fata, supremæ diem
 Adivit horæ ab Hoofdio renitente,
 Miratus ullum posse tam dubiâ die
 Timere, nec timere poculis, mergi.

B Accho fremente, turbidâ Mudæ domo
 Spumâ bibendi gurgitis, subingesto
 Gulam Lyæo credidit fagens, parum
 Marinus, at bonus Poëta Barlæus,
 Neque, ut vocârunt fata, supremis diem
 Abrupit horis Hoofdio propinanti,
 Miratus ulli posse tam lautâ die
 Vacare, nec vacare poculis, mergi.

I Ambe claude miste non claudis, utri
 Palmam dicamus è duobus athleticis?
 Quin ambo censeantur in causâ pari,
 Si sprevit hic, ubi ille contempsit, mori,
 Si constat ambos navigasse

CONSTANTER.

In Pollam.

Pollam puellam & bellam amavi, anum linquô :
 Quid increpas, puella bella, quæ neutrum es?
 Cessante causâ nempe cessat affectus.

Apophthegma Morionis.

Morion stultorum simulavit spargere sulco
 Semina. quærenti, quidni sereret sapientum?
 Non isthæc, non omnis, ait, fert omnia tellus.

*De CL. SALMASIO, cum, præmissa Bibliothecâ,
 in Hollandiam navigare differret.*

1.

Substitit Armoricis ingens Salmasius oris,
 Dum natat Arctoo sarcina docta mari.
 Quàm bene prudentem sine se tibi mille rapaci
 Commisisse putas, Ennosigæ, libros?
 Ipse liber tot librorum si vectus eadem
 Nave sit, hæc duplici pondere merfa fiet.

2.

Nuda stat in patrio Salmasi littore virtus.
 Nunc, age, quem dederis, Patria, discere virum.
 Ad libram, Liber & liber, responsa librorum
 Libera, cui Liber est sarcina visa, dabit.

3.

Quidquid Aristippum, decuit Salmasium; uterq; ,
 Quas habui, Ponto, tu rege, dixit, opes.
 Addidit hic, pereant; sic te Fortuna lacerato;
 Si tabulâ sospes enato, nil periit.

H

Si

4.

Si facis ad laudem Cynici projecta patella,
Doctaque te solam pascere nuda manus;
Quæ non Salmas¹ est, qui, missis omnibus, Orbem
Quo valeat solus pascere, nudus habet?

Ad Anonymum, Amici fidem iniquè traducentem.

Prave cavillator meriti nil tale Poëtæ,
Qui nigro ruis in candida sensa dolo;
Mitte Fidem infidâ Fidei prætere lervâ:
Detorquere bonæ verba, malæ fidei est.

*Miles è salubri aëre Castrorum ad prasidia
luc infecta remissus.*

Nulla nec æstivis adii contagia Castris:
Prædatrice domi cingor ubique luc.
Sen. Cæsaris infandi Rector bone, vivere saltem
In freto, & in portu me fateare mori.

Corbia (ut rumor erat) Gallie recuperata.

Corbia debilibus, facili conamine, muris
Capta, novo valli robore cincta redit.
Ride posteritas: *Infans* prudentia nusquam
Tam fuit in plagas ingeniosa suas.
Perdit opes, operam, tempus, socios & honorem,
Vt, quod erat, Galli tutius esset, Iber.

Austriacorum è Gallia receptus.

¹ *Pras.*

Ros.

² *Princ.*

Sabaud.

³ *Card.*

Richel.

⁴ *Card.*

Inf.

⁵ *Picco-*

lomo.

Dum, Gallo cristis Aquilam terrente, superbam
Victrici obruerent Lilia fronde ¹ Rosam;
Inter discipulos bellandi incredulus omnes
Fertur in hunc ² Thomas increpuisse modum:
Ite domum fatui. quid enim nugamur; ³ Atlantem,
⁴ Infantem & ⁵ Pumilum sternere credibile est?

L' Estr-

L' Estrappade.

HOs etiā, Fortuna, rotas: Tolluntur in altum,
Præcipientes lapsū quod graviore ruant.

Ad Ensem meum.

HVmanum fugio, vel iustā cade, cruorem:
Non illā victor conditione siem.
Læde laceffitū lædentem, ut lædere cesset.
Si me defendis, fide, satis furæ est.

*Ad L. REALIUM, cum Galilæi sidera Medicea, & ex iis
modum definienda Longitudinis Ordd. exhiberet.*

DEspiciat cæcum Galilæi sidera vulgus.
Ad populum phaleras: paucis Lectoribus Ille
Gaudebit, quibus inculces, experire Reali,
Nil Ur̄s præstante vago per cærula nautæ,
Quā pulchrum est digito monstrari, & dicier,
Heic es.

*Pro quatuor sphaeris ferreis, in tubos fumarios Aedium
meorum impositis*

FVmus homo, impleri fumo malè, disputat Orbem:
At me sollicitum crassior error habet.
Omnia si quadrent, non debuit ille vapore
Impleri; totus debuit esse vapor.

Pro iudem.

MIlle tot ornari reprobat mea culmina Mundis,
Mille probant. Vbi conveniet sententia, fiet
Iustitia, & Mundi, me destructore, peribunt.

Pro iudem.

AVrea prima fuit, post hanc argentea, post hanc
Ærea, post Ætas ferrea quarta fuit.
Hoc Orbem doceat quadruplex & ferreus orbis,
Ferrea, si redeant quatuor, omnis erit.

H 2

In

In eadem.

TOto summa soles habitare Ciconia Mundæ
Væ tibi, nunc totis quatuor exul eris.

Pro iisdem.

SI placet hæc paucis; at non, si viveret, uni
Posset Alexandro non placuisse domus.
Ille tribus ter me, quater Orbibus esse beatum
Quatuor invito diceret Orbe virum.

Pro iisdem.

Qui malè contempto tegier fumaria Mundo
Disseris, en carpis quæ nec, inique, capis.
Non libuit mundi, libuit faciem dare Mundi
Immundi, poteram commodiore loco?

*In monumentum Reipub. Venetæ, quod de Alexandro III.
Pontifice adversus Fridericum I. & Othonem filium
Anno c13 c LXXI IX. eximie merita esset,
à Pio IV. Pontifice erectum, ab
Urbano IIX. deletum.*

Victor Quiriti Barbarossa calcatus,
Victore Marco, innotuit fide longâ
Tradentis ævi; nulla grandis exempli
Pondus vetustas, livor, ira concussit.
Nunc ipsa veritatis umbra non fertur;
Fit vis tabellæ, iniqua nunc manus, quod pes
Olim superbus Cæsari, facit telæ,
Telæ innocenti: ingratitude delevit,
Quod sæculum nequivit, & dies, ulla
Dies nequibit. Christiane, si nescis,
Papâ docente jam scies, quid intersit
Terrena virtus Cœlicæ: quod extruxit
Pietate Roma, Urbanitate destruxit.

In

In idem.

CÆsara prostratum, Veneto sternente, Quiriti,
 Fassa diù, tandem perfida Roma negat.
 Perfida an hæretica est? quid erit fas credere, quid non
 Credere? Vim Meritis quæ dedit, ipsa rapit.

In effigiem Card. Richelii.

Mercedem, pictor? Veniam pete Gallia donet;
 Indigni pretium grande laboris erit.
 Excidit, infami lapsu, mortalis imago
 Conanti diam reddere Richelii.

In eandem.

Stupende cardo non fatentis Europæ,
 Non diffitentis; sed ferentis Europæ,
 Et sic fatentis; Richeli, genus divûm;
 Non te in tabella simplici tuoque totum
 Vultu intuemur, Trismegiste: personam
 In qua triumphas triplicem, unicâ fronte
 Reddat necesse est, quæ tuam relatura est
 Subire totam nata dextra Naturam,
 Et Galliam, & Te reddat, & tuum Regem.

Ad REGEM Magna Britannia, pro Mari libero.

Intempestivas non hostibus, hostibus olim
 Promeritas, infer, Carole Britto, manus.
 Magne Deûm in terris, quorûm, si pellere possis,
 Nolle solo Austriacos, velle salo Auriacos?

In mortis metum.

Cur timeam mortis, quem non vitabo, dolorem? *Senec.*
 Si nequeo, brevis est, si queo ferre, levis.

H 3

Milite

Milite Gallo discessum ex Hollandia protrahente.

Fauſta ſoluturo ſpirarunt flamina Gallo ;
Solventi Zephyris in via facta via eſt.
Ergo dolent Batavi, ſtupet & ſubridet Iberus,
Quod Gallo levior ventus & aura ſient.

Ad Lesbiam larvâ teſtam, arcendo Soli.

Detrahe perſonam capiti, præpoſtera formæ
Conſulis, ut ne ſis, Leſbia, nigra, nigra es.

Ad eandem.

Si faciem, ne quâ penetrabile Sidus adurat,
Velari craſſo tegmine cauta ſtudes ;
Me miſerum quæ larva teget, cui frigida frontem
Ambuſto duplici, Leſbia, Sole feris ?

Ad eandem,

Quid pice ſericeâ formoſam lactea frontem
Leſbia, nube nigrâ condis utramque facem ?
Redde diem Cælo & mihi, perſonatula; iniquum eſt,
Ne pereas uno Sole, perire duos.

In Aulum.

Sen. **A**vlus dierum plenus, adjici nihil
Deſiderat cauſſâ ſuâ, ſed filii :
Huic ſenex prodeſſe, non ſibi, cupit.
Quod vivit Aulus, liberaliter facit.

CON-

CONSTANTINI HVGENII
EPIGRAMMATUM

LIB. III.

METEOROLOGICÆ

*PERIPATETICÆ,

adversus Aristotelem,

LIBER SINGULARIS.

Munera nondum intellecta Deum.

Ad summum Philosophum & Poetam

CASPARUM BARLÆUM.

*Ambu-
lanti cō-
mentata

Horat. **V**ATES RECLUDENS, IMMERITUS MORI,
VERUM NEGATA TENTAT ITER VIA,

Senec. **E**TIAM NOS ALIQUID PACIAMUS ANIMOSE,
SIMUS INTER EXEMPLA.

Amplissimo Doctissimoque Viro

G A S P A R I B A R L A O ,

S.

DUm te tenebrio malè feriatuſ exercet, Bar-
læ doctiſſime, quod cur tam obſtinatè me
celaveriſ nondum capio (niſi fortè me
anonymum illum ſuſpicariſ) ego me ad
Exercitum, &, ecce, tecum exerceo. *In nova fert ani-*
mus. Libuit à via divertere, & in majeſtate ſua Natu-
ram ludos facere. Iudica quo ſucceſſu. nec parce im-
manibuſ auſiſ. Pauçorum dierum iſte labor, & ca-
ſtrenſiſ; quid autem labor? feriæ fuerunt, ambulanti
à meridie, pediti vel in equo, ſuccisæ, *sicut meus eſt*
mos. Adverte, ſi tanti eſt, an ſatiſ *immediuſ*, ſatiſ alibi
venuſtè vel acutè nugatuſ ſim. Fuit, ubi iſ ſpecioſo
paradoxi commento defudavi; nonnulliſ facile de-
functuſ. Verba utique ad præviſam rø, præcipiti
venâ, quaſi cū *χρηſtipuſ* provoluta ſunt. Congruis,
Latinis, preſſiſ adedè & nervoſiſ cum cura uti conatuſ
ſum; ſalvo, quantum potui, cujuſque rei caractere.
Rogavi ne parceret. parce tu Scriptori tamè ab ope hîc
librorum deſtituto, aulico & occupato: *à quo inter*
omneſ convenire nullam rem bene exerceri poſſe, non elo-
quentiam, non liberales diſciplinæ, legiſti apud Philo-
ſophum, qui, ſi Hiſpanoſ audiaſ, ad Æbucium Libe-
ralem ſeptem libroſ ſcripſit de Veneficiis. Nam cru-
deli populo ſcilicet veneficiuſ pro beneficio eſt, &,
ſi reſ poſtulet, atrociffimuſ facinuſ diluitur linguæ
lapſu. Ama me & vale, cum amicis, Voſſio, Wicque-
fortio, Vondelio, &, ſi ruri non eſt, humaniſſimo
Hoofdio. Sprangæ, in Caſtriſ ix. Kal. Nov. Anno
cloccxxxv i. H s Ad

Ad eundem.

Dogmata scrutanti malè vestigata Stagiræ,
 Non Samio, nec per somnia, visa leni;
 Digna focus & avis & libertate Batavâ,
 Sin mavis, Batavâ simplicitate, loquor.
 Quis mea, quis veterû, quis tu, Romane, quis Hellen
 Ingenii subdas libera colla jugo?
 Excidit, hæc leviter tentanti, mascula casu
 Dictio, & audaci punxit aculeolo.
 Mollior, & quasi de sexu inferiore secuta est
 Altera, dum vari languida vena stetit.
 Hinc descenderunt similes longo ordine nati:
 Fecerunt mas & foemina progeniem.
 En jocus est, Barlæe, brevis contempta freti fors,
 Et furor æstivi velificatus Yx.
 De quo
 lib. 11. Hæc præsit audendo Pictoribus atque Poëtis,
 Hanc, ignosco, licet serò sequare ratem.

Ad eundem.

Censor severæ veritatis, arbiter
 Severe falsi; fabulantem fabulas
 Suffer Poëtam, parva dicendis mora est,
 Parva audiendis; veritati nec jocus
 Nec verba vim factura nosti: scilicet
 Sic vivitur, Barlæe, sic victum est diu;
 Fuco placetur, veritas odium parit:
 Aut fallere aut falli student homunculi;
 Ad falsa proni, ad veritatem nauscant.

Pluvia

Pluvia post ardorem Solis.

Væritur, infano Phœbus quâ torruit æstu,
Ut fuerit pluvio Vespere lota dies?
Occurrit ratio. grandi conamine Cœlo
Ridenti lachrimas exiliisse puta.

Rubor vespertinus.

Q Vi sub nube niger picea quasi luxerat æther,
Vespere præcipiti si rubet, unde rubet?
Convictus peccasse, rubet pudibundus, & ultro,
Crastino, ait, voveo, Sole serenus ero.

Rubor matutinus.

U Nde dies roseis Auroræ tota quadrigis
Manè rubens, madido vespere sera pluit?
Potus enim qui manè rubet quocumque liquore,
Non dubiè toto vespere micturiet.

Hirundo humilis.

S I ruet in terram de Cœlo proximus imber,
Cur nondum madidæ proxima hirundo volat?
Præsentes adeò rata quas benè prævidet undas,
Jam narat, aut, ad humum prona, natare parat.

Anas se proluens.

Q Væ roties se merfat anas prælagula toto
Vertice, sic, inquit, tota madebit humus.

Pavo querulus.

Q Vid fera prælagit quæ se Junonia mœstè
Invocat, & planctum planctibus addit avis?
Prælagit miseranda, quibus, quâ sicca superbit,
Jam jam deciduis pluma madebit aquis.

Crepi-

Crepitus operis intestini.

INtestina crepant murorum robora, grandi
 Turbine, turbato grandine Terra tremet:
 Horribiles instant straturi cædua venti:
 Quis concussa metu pedere ligna neget?

Lucerna crispa.

VNde, gelu fluviis instante, volubile sebum
 Cincinno Lychnos induit Jonio?
 Qui flammis damnatus erat, jam denique cristam,
 Servandus fido frigore, tollit adeps.

Luna pallida.

OBtinet antiquum, si, quod venator, Arator,
 Navita, Pastor ait, pallida Luna pluit,
 Testis es, Actæon, quantas, pallore feroci,
 Irâ sive metu Delia fudit aquas.

Luna rubicunda.

LVna rubet; quid tum? cras à tibicine disces
 Quàm res sit vero congrua, flare rubram.

Luna Alba.

PAllida Luna pluit, rubicunda fiat; alba quid omnes
 Dixisti; superest, alba serena fiet.

Stella scintillantes.

QVæ grave scintillans portendit ab æthere frigus,
 Jam descensuro frigore Stella tremit.

In eadem, Amantis.

SI scintillantes portendunt frigora Stellæ,
 Illa nimis dubiæ sortis imago meæ est.
 Cum risu micat insolito, si frigore amantem
 Non ferit, aut feriit Polla, ferire parat.

Ara-

Aranea prodians.

Svdabit paries, & erunt mox flumina rimæ,
Submergi metuens prodit Arancola.

Nebula ascendens.

Sol fitit, & nimias (premit ipsos crapula Dives)
Jam jam cogetur reddere potus aquas.

Tonitru, Pluvia, Tempestas.

Nescitur Cœli cur diluat unda fragorem?
Ambigitur cur hanc flamina discutiant?
Juno Jovem satura tonitru gravis increpat: ille
Mejit, & his, inquit, flamma residat aquis.
Quid Soror & Conjux? rabido suspiria nisu
Efflat, hic est quo tu turbine, nauta, peris.

Nebula descendens.

Provocat audaci Superos certamine Titan,
Quantas de Terra tollere possit aquas.
Excidit ingens urna Deo: ridetur ab omni
Cœlite: non niteat lætior illa diis?

Ignis fatui.

Quid fatuos ignes memorabo? spectra? vapores?
Nescio. si taceat Julia, dicat amans.

Nix.

Quæ sit origo Nivis, si non bene creditur ardens
Diva reo barbam vellere Juno Jovi?
Mollius hoc: Tonfore Deum properantiùs uti,
Furtivis avidum basia ferre toris.

Eadem.

Lana fovet pecudes, algens nive Terra fovetur:
Credite, si tepida est lana, calere nivem.

Grati-

Grando.

Compactâ divis manibus nive ludere potos.
 In cœlis, acri frigore, dico Deos.
 Illa per ætherios præceps, ubi solvitur, ignes
 Gutta fit. hinc nostro frigore grando coit.

Glacies.

Frigore durari fluvios concedo Stagira,
 Qui coëant sanus nemo sat explicuit.
 Explico. dum fugiunt tremulæ, sine veste, miscellæ,
 Exiles, atomæ frigora particulæ;
 Concurrent, veluti se, tempestate coortâ,
 Muta, pecus mutam, mutua turba regit.
 Compressæ faciunt, quantum testudine factâ
 Tu, Romane; ferunt quadrupedem, arma, viros.
 Mox, ubi anhelantes nimio sudore liquefcunt,
 Solvitur acris hyems, effluit unda vitro.
 Discite nunc scioli causam, cur proximus hæres
 Debeat extremi frigoris esse calor.

Sol, Stella, Luna.

Vana facem Cœli finxerunt sæcula Solem,
 Vana quot Astrorum lumina, tot faculas.
 Usque ad eò Divorum epulas agnoscimus omnes,
 Nemo nec Ambrosiam judicat igne coqui?
 Sol focus est Jovis, est ingentis nempe culinæ;
 Cætera Stellarum turba, Deûm foculi:
 Luna minus dubiè superarum pelvis aquarum.
 Hoc cœnaturus Juppiter ære lavat.

Iris.

Cvm tot sustineas ac tanta negotia, Cœli
 Nuncia, curvatam pondere non stupeo.
 Quod vario vultu es, miror minus; omnia Divis
 Ut referas, omni fronte parata venis.

Hinc

Hinc suffusa pudore rubes, hinc candida risu,
 Alba metu, flavâ concita bile micas,
 Hinc viridi spem fronte refers, hinc cœrula tollis,
 Uxor Aristarchi veste, colore, statu.
 Qualemcumque voles da, Quintiliane, colorem,
 Vna datis unâ concolor Iris erit.

Pluvia.

Vnde ruit superis tantus de sedibus imber?
 Assero, si turpe est mejere, flere Deas.

Stella volans.

Sitare loco nescit, nec in una sede moratur:
 Sinon decipimur, lumina, Stella volat.
 Nauta cave: cras non dubiè dominabitur undis,
 Qui jam descendens sidera turbo quatit.

Terra motus.

Si pereant quæ nascuntur, par pondus ubique,
 Semper, & æquali robore Terra ferat.
 Sed perstant quæ nascuntur, resolutaque durant
 Quæ quâcumque tui prodiga Vesta paris,
 Et benè miramur, si mole molestâ, ut iniquâ
 Mente sub ingesto pondere asella, gemis?
 Nec malè miramur, si, quâ præcordia tendis,
 Concutis ingentem mota superficiem?

Parelii.

Sol genuit Soles, viriatâ nube puellâ:
 Fortiter hoc: sed jam jam parer orbus erit.
 Quàm similis Divo est turpissima Bestia? fallar,
 Ni nimis hos fœtus, Phœbe, fovendo necas.

Cometa.

Quâ prodis, crinite, palam est, insaniet Orbis,
 Plurimus incendet pectora nostra furor.
 Si dubitat quis, es indicio, qui, vertice raso,
 Sic furis, assumpto, Galle, capillitio.

Pla-

Planeta.

A Io Stagiritam, quæ tam vaga in æthere Stella est:
 Ambulat atque errat cum duce Aristotele.
 Hoc ridere juvat: quasi nolle & ipsa Planetis
 Esse minor, septem Græcia clara fuit.

Dies. Nox.

N Octe dicque vices rerum Natura notavit:
 Mœrorem tenebris, lumine lætitiâ.
 Quis pudor est, semper tirones discere, quæ nos
 Nigra docet nox, & candida quæque dies!
 Tandem nec puero, nec iniquâ mente ferendum est,
 Quod toties æquâ, nocte dicque, tuli.

Eclipsis Solis.

P Hœbus amat, calidusque suam nunc Daphnida,
 Vestam,
 Ambit, & insano deperit intuitu.
 Diva Soror, si vel casu, vel amantibus obstat
 Invida, neclimos virgo procantis amat;
 Ligitur ille; ajunt, animo, fert fronte dolorem,
 Æternam nubes abdit opaca facem.
 Me ratio diversa regit: jubet, ajo, Sorori,
 Ut speculum incompto commodet; Illa venit.
 Adstat, & averfam terris se præbet amanti,
 Divinâque Deum proxima fronte refert.
 Hic obiter te, Phœbe, vides, obiterque recensens
 Quam vaga currenti miscuit aura comam.
 Tandem compe redi: rogat hoc quæ se nec Amantē,
 Dum te, non illam tu proce, Vesta videt.

Eclipsis Lunæ.

I Am furit, atque alias alio sub cardine fratrem
 Cynthia nugatur quærere amicitias.
 Postremò, si lumen, ait jam turbida, pergis
 Usque tuum Terris condere, condo meum:

Et

Et lateat, & (tantæne animis cœlestibus iræ !)

Vt lateat, multâ se pice fœda tegit.

Ridet ad hæc rādio Frater, rabiðæque liquatâ

Cum pice personam detrahit: illa nitet.

Ut niteat (tantæne Deas levitate moveri !)

Proxima ridentem rursus adire parat.

Quàm bene cum terris agitur, quòd, gratia quantum

Rara, duos inter sit brevis ira Deos !

Macula Lunares.

Vnde, rogāt pueri, maculata est Cynthia? non hoc
Solis ab intuitu fusca puella roget.

Macula Solares.

Svnto, quibus commenta placent, maculæ, astra,
vapores,

Quæ medio Lyncei, non ego, Sole notant.

Si quid inest, quod adhuc nequeat cataracta vocari,

Audiat Hippocrates, gutta serena mihi est.

Parasclene, ante pluviam.

Consultit oppositam sibi de se Delia nubem ;

Hinc illinc divæ virginis ora nitent.

Compta lavat faciem. faciem lavat umbra vicissim ;

Dumque pari nos & se lavat imbre, perit.

Virga.

Multo fune Diis Titan tentoria tendit :

Mortales moniti tecta subite, pluet.

Halos. Corona circa Lunam.

Sola Deas inter cœlestem Iuno coronam

Induit: hæc regni cum Iove signa gerit.

Quam tu, virgo Deas inter, nec imago coronæ est.

Vsq̃ue adeò laudem corporis umbra ferat ?

Quâ te cingis, aqua est : metuens Actæona, ut olim,

Pallida, at in Cœlis tuta savabor, ais.

Lancea ardens.

EYdæ, Mortales, pacem prædicimus orbi:
Vsta Deo Marti lancea displicuit.

Chasma.

TErribilem Cœlo foveam suspecto sereno.
Quis, quid, ubi, quantum dixeris esse rei?
Nescio, nec pudor est: cœlesti lumine cernit,
Quæ superant Cœli sidera, sola Fides.

Lapis fulminaris.

DIra Jovis jussu cudenti fulmina Fabro
Excidit incauto malleus, an cuneus?
Neuter. ab intacta tentavit rupe favillam:
Primus ab infracta defiluit iste lapis.

Pruina.

TErra tepens, ne putrescat, cum carne saliri
Postulat; hæc hyemem prata bovesque ferunt.
Sal faciunt Sol atque Salum, facit Ignis & Æther,
Ipsa vaporando terra salina sibi est.

Ros.

ACcipe posteritas, quod se scivisse nepotes
Gaudebunt, se non scisse puderet avos.
Sidera sudarunt nocturno lassâ rotatu,
Dum procul est Phœbi qui voret ignis aquas.
Inde graves udo ceciderunt æthere stillæ,
Inde frequens omni gramine gutta sedet.

Draco volans.

Hic est, Astrologi, caput, hîc est cauda draconis.
Vestra nec ignoro somnia, nec patior.
Longa decussari vobis, non lata, videtur
Linea? jam non est linea, jam nihil est.

Ven-

Ventus.

ESt ventolevior quæ de spiramine venti
 Haftenus in vulgum didita causa viger.
 Discite doctores: quibus hîc agitamur, anhelî
 Naribus exspirant flamina Solis equi.

Ignis lambens.

SI de nocte cui, fato crescentis Juli,
 Visa fuit summas lambere flamma comas:
 Est qui de nobis exit collectior ignis,
 Obvius insurgens frigori, ut interimat.

Sidus Helena. Castor cum Polluce.

INclamata diu Tethys dormitat, & uno
 Spernit adhuc miserûm lumine cœca preces.
 Evades Palinure, ambos patefecit ocellos;
 Jam vigil effræni vincla datura mari est.

IAmque opus exegi quod vel levis ira Stagira,
 Vel poterit verum & novitas abolere trimestris.
 Cum volet ille Deus, qui animi, qui corporis hujus
 Jura tenet, certi spacium mihi finiet ævi.
 Parte equidem non hac meliore per ima perennis
 Astra ferar, nomenque erit ut vaga nubila nostrum.
 Quà patet indomitis Hollanda potentia terris
 Nullius ore legar: quin hæc per sæcla fameque
 (Si quid habent falsi) lectorum scripta peribunt.

Ad BARLÆUM.

SI Meteorologiam meam, ambitiosè nomini tuo
 Snuper inscriptam nondum accepisti, minus damni
 est, quàm si te tinea ad cœnam vocaverint, raptum
 aliò ex condicto, Mudam puta, vel ad Vossium, Wic-
 quefortium, Baeckium, aut Vondelium, *omnis homi-
 nes qui se præstare student cæteris animantibus.* Et, si
 quid sanè tabellarius sapuit, jam in Myropolio legor
 gravis autor, *vel thuris piperisque sum cucullus, vel
 scombris tunicas dedi molestas.* Sin tradidit illustres
 paginas, Barlæ mi, facinus, mehercule, te dignum
 facis, & sacri Codicis non immemori Lectore, qui
Stulto non respondeas in stultitia sua. Anonymum si sic
 excepisses, dubitare possem, an non melius tibi con-
 sultum esset; nisi obstarent, quæ notâsti obiter, mul-
 ti ponderis argumenta. quibus cum accedant Her-
 culeâ illa, quibus, laceSSite pugil, amentem jugulasti,
 atque adeò merentem, (ut qui in Sacris, quæ profi-
 teri fertur, voluit videri non legisse τὸ, μελέζυ (ὡς καὶ
 αὐτὸς μόνος)) assero, & fatentur omnes boni, interfuisse
 tuâ, & amicorum, ne hoc impunè ferret. Prostrato,
 mihi denique illudere libuit, & *Leonem*, ut apud Se-
 necam est, *subulâ impetere.* Facit hûc Epigramma,
 quod in capite invenies nonnullorum, quæ his addi-
 di ejusdem farinæ, sive furfuris. Si inspicere singula
 dignaberis, in Castris, vel itinere memento nata. ex-
 cepto quo Realium alloquor, eximium, ut nosti, vi-
 rum, qui nunc ingentis rei, & suâ curâ dignæ, procu-
 rationem obit. In illo, & cæteris, futilis venæ meæ
 genium agnosces. quo cum delectari te tamen, pro
 humanitate tua, professus sis, etiam hoc ære, nomen
 aureum, quo me obligasti, dissolvi patere. Loquor
 nunc de tot selectissimis deliciis, quibus tu me par-
 tim, partim tuo nomine, cujus ille verax & perpetuus
 præco

præco est, Cl. Wicquefortius impertiit. Inter illas quoties attentionem pasco, repeto ejusdem Senecæ luculentum illud & subactio aulico, an subtili oratore, dignum: *Quocumque*, ait, (nescio nunc quo loco) *oculum miseris, id tibi occurrit, quod eminere posset, nisi inter paria legeretur*. Nobilis & arguta laudandi ratio. At Amice, si te legat, ne hac quidem sibi satisfaciat. de me, ut porro filere pergas, sincerè postulo. Placet merenti pœna, præ encomio, quo me in ruborem agis; dum anguli nimirum acuti cum obtuso comparationem longè venustissimam præposterè nobis applicas. Rursus in verba Senecæ impingo. Acumen Epigrammatibus meis adscribere voluisti. Audi Philosophum, cæteris, si quid video, extantem, quantum de cupressso inter viburna scriptum est: *Acuta*, inquit, *sunt ista quæ dicis. nihil est acutius aristâ: quædam inutilia & inefficacia ipsa subtilitas reddit*. Hac aristâ, quasi virgulâ, crede, mi Barlæe, sæpius me castigo; & si quid casu opportuni excidit, quod, *non dum refrigerato inventionis amore*, plausum inventori eripiat, aliundè me intueor, & numquid me, inquam, induo in *artificii veterosissimi nodos*? Sed hæc Senecæ item, ni fallor, dictio est: nisi finem facio, totum hodiè recitabo. neque enim diffiteor, perpetuò mihi obversari sapientissimum mortalium, cujusque unius gratiâ laxiùs otari optem, quàm nunc per istud licet, quo mihi *cum officio luctandum est, quia semel recepto*. Neque enim fefelli, cum in Castris me quàm densissimis occupationibus distrahi clamavi, & hæc non nihil veniæ apud literatos promereri. Solo ultimo bimestri invenio, & stupeo, & indignor, scripsisse me, vario sermone, ad CCXVII. epistolas privatas. Adde rotam Ixionis, &, quàm eò loci Respublica me exerceat, expende: Judicabis quàm angustè tot Epigrammata sederint: per quas rimas emissâ gracilitate

H 3

suâ

suâ nimirum punxerint, ut de arista dicebamus. Sed, licetne, inquires, per doctorem, cujus tu in verba jurasti, *epistola, sinistram legentis manum implere?* sanè, si tertiam invenias, quam ab innocenti servo senex Aulularius poposcit, jam occupata fit. neque occupatio me tamen; qui & ista me nugari testor inter non ausim queri quot avocamenta. Vale tandem, vir doctiss^{me}, & vel hac etiam de causa file, ut sic loqui desinam. In pistrino meo, Aula Principis, biduo post Id. Novemb. clō lōc xxxvi.

CON-

CONSTANTINI HVGENII
EPIGRAMMATUM

LIB. I V.

CLIO IO C XXXVII.

Ad STELLAM, Vxorem charissimam defunctam.

Confundunt elementa vices, Natura no-
verca,
Ut paterer, voluit me patiente pati.
Nascitur alba dies, nigra nox perit, ut perit omnis
Stella, mei pereunt te pereunte dies.

Ejusdem dextera è gypso, quasi ad carpum abscissa.

ME spondente, sacri coierunt fœdera lecti;
Me necitante, duæ viximus una caro.
Candori comes accessit Constantia: ne quâ
Candida deficerem, saxeâ facta fui.
Defeci collapsa ramen, nexuque soluto
Quæ sacrarat Amor vincula deserui.
Perfida deserui? non si tortore tyranno
Arguar, evincant ultima jura ream.
Judicet ipsa Fides quo culper crimine, quam, cum
Solvere non possent Fata, scidere manum.

*In titulum Celsitudinis PRINCIPI à REGE Chri-
stianissimo delatum.*

QUOD premis Austriacum vanâ virtute superbum
Verberibus, verbis erigis Auriacum;
Non stupeo, Ludovice; facis quod regula dicitur
Justitiæ, tribuis, Juste, cuique suum.

In idem argumentum.

Additur extremis; fieri quod posse negabam :
Cautior exemplo disce quis addat, Iber.
Quæ facit hoc meritis, aliquid factura superbo est
Gallia, quod fieri posse, superbe, neges.

*In Heroi HERAVGIERII Navem, quâ olim Breda capta,
ab Hispaniis exustam.*

In tabulas furit ultor Iber cum laude nocentes :
Nobilis infami corrui igne ratis.
Quàm serò sapiunt Phrygiæ ! (neq; enim Phryges) uri
Debuit, ut vivo cespite fœra steterit.
Nunc caret invidiâ factum, Batavoque volente
Sæpe vel in portu *naufragus* hostis erit.

Ad Urbium præfectos, cautio.

Cui grave commissum valli tutamen, honorque
Principis & Patriæ, quâ regis urbe, salus,
Plurima te cautum faciant exempla: juberis
Vincere, si non est vincere, velle mori.

In Aulum.

Avlus in officio est, ex officio facit Aulus
Officium; quod id est officium? officere.

*In mortem scelesti à plebe discepti, mox à patiaro
immani facinore.*

Infame crimen, crimen omni crimine
Magis nefandum, turpe, durum, barbarum
Vindicta præsens expiavit, promptior
Punivit omni talione talio.
Cavere fontes, nulla spes fugæ aut moræ est;
Sanata pœna est, claudicare desit.

F R.

FR. HENRICI PRINC. ARAUSIONUM

Anni triumphales, usque ad clō lōc xxxvii.

Postquàm res Batavùm Bredæque affligere civem
 Mauricio potuit sors semel atra Duci :
 Præbuit Henrico, Fratri cum laude negatas, 1627.
 Cincta suo circum celsipite Grolla manus.
 Sylva, Ducū domus, & Venetūm soror æmula Sylva, 1629.
 Sylva natans medio gurgite rapta fuit.
 Has Poliorcetes objectā mole coëgit,
 Has, quasi Neptunum Marte, fugavit aquas.
 Forti fraude, dolo bellace, levi momento
 Vesaliam Patriæ reddidit atque sibi;
 Velaviam Patriæ atque sibi. Cum Classe subacta
 Hispanas nullo sanguine cepit opes.
 Naufrago & armato vitam donavit Ibero, 1631.
 Ut, quam conficeret, reliqua turba foret.
 Mille triumphanti navalem fronte coronam
 Captivi madidâ composuere manu.
 Solvit ad hostilem flatu duo vincula Mosam: 1632.
 Venlonæ accubuit strata Rumunda suæ:
 Tertia lassatis Ledæi Castoris armis,
 Trajecti subiit pontis habenā jugum.
 Denique, nec præsens, prærupto monte superbam
 Limburgum ferro fecit & ære suam.
 Addidit Orsoviam nutu, conamine Bercam 1633.
 Quo pavidas Rheni penè retorsit aquas.
 Harum capta levi furto Divortia furto 1635.
 Fortius ac dicto promptius asseruit.
 Post tantos sine nube dies, sine labe triumphos,
 Quorum quisque stupor posteritatis erit,
 Ne fuerit, quæ magna fuit, quæ maxima, virtus
 Nassavidūm, ne vis ultima militiæ,
 Breda fame superata, fame moribunda videndi 1637.
 Victorem Dominum nunc quoque victa foret.

*Tabula è regione Hispanicarum inscriptionum in Templo
Breda appensa.*

CLIO IO CXXXVII.

AUXILIO
SOLIUS DEI
AUSPICIIS
CONFEDERATI BELGII
FERDINANDO AUSTRIACO
HISPAN. INFANTE
CUM INGENTI EXERCITU
FRUSTRA SUCCURENTE
A XXXIII. JULII
OBSESSAM
A XXIIIX. AUGUSTI
OPPUGNATAM
FR. HENRICHS PRINCEPS
ARAVSIVS
BREDAM EXPUGNAT
SEXTA OCTOBRI.

*Epitaphium L. REALII, Ind. Exprofecsi
Philosophia Magnetica peritissimi.*

QVod nec sponte, nec ad noti monuméta sepulchri
Affluis, à sæclo ferreus, hospes, habes. .
Talis inexhaustum magnetica turba Realem
Cinxit, & à vivi pendula voce stetit.
Quin proprio ductu charis comes ossibus hærens
Ferrea, si liceat, lamina claudat humum.
Magnus enim Magnes jacet hîc; qui pyxide multâ,
Quos voluit lapidem discere, se docuit;
Se lapidem, se Magnetem, se sæculi amorem,
Qui, quia se sapiens, noverat & lapidem.
Qui, quia se, lapis, & lapidem, sine pyxide Gangem
Creditur & Boreæ victor adisse domum.

Julia-

Iuliacum olim expugnata.

V Incitur agricolæ & Regum socialibus armis :
Gloria in ambiguo est : Mars sceptrâ ligonibus
æquat.

*In secundas nuptias Ill. D. de Brederode, & Loïsa
C. Solmensis.*

S Olmia ridendo præstat quod mille petenti
Nassaviæ votis, tot periere dies.
Euge, bonum factum ; nisi spe deludimur, unâ
Nocte bonum Feudum nupta Loïsa facit.

In I. BEVEROVICII de Calculo Tractatum.

N On patior, Beverovici, tua tormina ; nullum
Vesicâ, nullum Renibus urget onus.
Durius ægroto ; totum stupor ista legentem
Fecit inauditâ duritie lapidem.
Exede quod, Medice, intristi, saxumque voluta
Quod facis, ut saxo, qui latet, exstet homo :
Extet homo, qui te lapidem, facunde, docentem
Non lapis, &, quo nunc non valet ore, canat.
Quid fugis aut palles ? nempe illud flebile pensum
Sisyphi, at hoc Batavi Deucalionis erit.

In receptu ab obsidione Gelria.

A Vditur hostis, castra perstreptunt latè
Vago tumultu. Nempe quid ? parat pugnam,
Et vellicare nos minatur à tergo ?
Non, si quidem sapit. quid ergo, quid turbat
Tam manè, quid molitur ? aureum pontem.

Ad Philippum Doubletium ex fracto crure decumbentem

Protrepticon.

STare loco nescis, infidas optime rerum,
 Crudeles experite nives & lubrica Brumæ.
 Quid facias? vel si gravior, superanda ferendo
 Fortuna est. ne cede malo. si tibia fracta est,
 Ne frangi patiare animum: si multa jacenti
 Elanguenda dies, noli, generose, jacentis
 Doubletii meruisse notam: cum Cæsare stando
 Disce mori, si Fata vocent: ista corde, supinus
 Corpore, dum calli cocunt: contunde dolorem
 Euphoriâ: pudeat Majoribus esse minorem,
 Fratribus Imperii Batavum. quid inertia longi,
 Chirurgo torquente, doles fastidia lecti?
 Plurimus hæc interrumpet congerro vocanti,
 Si vis, collusor, si vis, compotor amicus.
 Si non vis, si turba nocet strepitusque dolenti,
 Si mavis te, docte, frui sine teste sodali,
 Ecce vel invitum fecit Fortuna Poëtam:
 Scribere Scæzontes vacat, & stanti pede in uno.

In ejusdem lapsum.

I, cole candorem vani cognominis umbram,
 Nec fidei in terris nil superesse puta:
 Decepere virum summo candore superbæ,
 Quo nullo fruimur candidiore, Nives.

*In ejusdem adhuc ægri versiculos invectivos,
 de re nauci.*

FAcundos gemitus, ægri non ægra, supini
 Non prostrata mei somnia Doubletii
 Qui legis, exclama, quantos canet integra quondam,
 Quæ dedit hos tantos Tibia fracta modos!

In

In eundem.

Doubletium proprio rabies armavit Jambo,
 Pentametrum durâ lege Poëma creat.
 Quâ nixus ratione? quid est cur arma ferocis
 Archilochi voluit posthabuisse novis?
 Cujus clauda vetus decuit vestigia Scazon,
 Quî curto truncus maluit ire metro?
 Credidit, ut res est, vilem de crimine vili
 Historiam senos non meruisse pedes.

Ad eundem.

Ω Ἰππων φίλε, τὼ πὶ φύσιν καὶ τὴν ὁμολαμῶν,
 Quâ primâ poteris linq̄uere strata die,
 Dum callus venit & venienti robora callo,
 Quo nondum fueras jure φίλιππῳ eris.

In non impunè mejentem.

Mejenti Cynico, quâ noxa est mejere, calvo
 Pileus ablatu vertice pœna fuit.
 Ille quid? exarsit: quis enim neget illud iniquum,
 Quod licuisset equo, non licuisse cani?

De Eutycho.

LVstravit Eutyclus pater sex filios:
 Dixitque claudo, macte, nobilis puer,
 Cœlestis iræ tarditatem tu refers:
 Dixitque cœco, tu arbitram justî Deam:
 Dixitque lusco, tu unicam Cœli facem:
 Dixitque lippo, tu perenne fontium:
 Dixitque surdo, tu truces Maris deos:
 Dixitque stulto, tu Orbis omnes incolas,
 Et, transeas cum cæteris erroribus.

Is

In E. PUTEANI Gnomas Belgicas.

QVas peregrè corrasit opes, quas exul Athenis,
 Non sibi, quas Romæ, non sibi, delicias,
 Delicium sæcli, Patriæ vernaculus offert
 Immenso Scriptor codice & exiguo.
 Infinita sui subiit compendia virtus,
 Hellada cum Latî charta Brabanta capit.
 Ferte Jovis frondem ; servati Civis honorem,
 Venloa cum Grudiis me meruisse probant.
 Ingentem Erycium, Batavo duce & hoste & amico
 Hugenio, reducem, si legis, hostis, habes.

Ad incertum.

PRave senex, cui fera nivem non impluit ætas;
 Ne treme, decrepitum non manet ille decor:
 Candorem à teneris abigenti, nempe senectâ
 Non veniet (nimis est candida) canities.

*Ad Typographum Reipub. descriptionem parvo
 volumine edentem.*

FAlleris aut fallis, contracte Typographe; non Res
 Publica quam cudis; Recula publicula est.

Ad illustrem virum, obscuro loco natum.

STemmata quid faciunt ? nascuntur in æthere ranæ;
 Terræ divitias infima Terra parit.
 Quod splendes Auri est ; Auri, quod origine viles :
 Aureus & Terræ filius esse potes.

F L O R E S F L O R I

In eodem.

SI nec odor constat, nec honor, nec gratia Flori;
 Causa patet: quo flos carpitur ungue, perit.

Flor.

Flor. 2. 15.

Oppressus Urbi propriæ facem flammæ
 Templisque & aris ipse Pœnus immisit,
 Quæ pasta DIs, infantibus, tabulis, auro,
 Seprendecim Patriæ dies supervixit;
 Vt quâtenus Carthago tota Romanis
 Non posset eripi, triumphus arderet.

2. 2.

Punica Romanæ, Carulo duce, classis, opum vim,
 Arma virosque ferens & propugnacula, cessit.
 Tum victor: frustra, socii, laceremus & arcem
 Et muros: deleta mari Carthago perivit.

2. 4.

Alpina, Gallos, corpora, & sub humenti
 Cœlo educata, sic suas nives constar
 Referre; mox pugnantibus fluit sudor,
 Levique motu & Solis igne laxantur.

1. 9.

De singulari Roma & annum & duplex
 Jus imperandi fecit: ut corrumpier
 Nequeat potestas solitudine, aut morâ.

1. 10.

Ardente Scævola manu, ipso interrito,
 Rex pavit, ut si Regis arderet manus.

1. 10.

Occisum Aruntem mutuo mox vulnere
 Complexus ipse Brutus occidit, quasi
 Sequutus usque ad inferos Adulterum.

Prin-

I. II.

P Rincipium belli & finem ter quinque diebus
 Quinctium & à stiva raptum fecisse stupemus ?
 Nempè ad opus festinavit Dictator arator.

I. 13.

I ncendio urbs deleta, Galle, non fuit:
 Quin gratiæ debentur immortalibus,
 Quod ignis ille Romuli abscondit casas.
 Lustrata & expiata Civitas fuit.

II. 2.

C æsa Mari Pœno multarum naufraga classis
 Littora terrarum complevit & imperiorum.
 Intercepta tamen victoria tempestate
 Principis ad Populi fastum fecisse videtur,
 Splendorique fuit Ponto periisse triumphum.

2. 17.

P ompilio violata fuit victoria, quâ nec
 Roma satis potuit non pudibunda frui.
 Vicisti Viriate cadens: qui fraude necârunt,
 Non aliter vinci te potuisse docent.

Ludi augures anni 1638.

*Hyeme
 præce-
 denti.*

Vid querimus, quâ nos Cœli vindicta cecidit
 Vim non prævisâ cladis habere manum ?
 Fecimus augurium festivo milite; Gallis
 Invitis Batavûm victor Iberus erat.

In Albo I. FREDERICI GRONOVII.

A In', Gronovi maxime? his angustiiis
 Jubes amoris arrha stipetur mei?
 Peccas, diserte censor errorum, gravi
 Errore peccas: non ferunt brevi freto

Immen-

Immensa claudi, non sit Oceano minor,
 Quâ quàm, Gronovi chare, sis charus mihi,
 Scribam papyro. Nempe scripturus fere
 Quot hoc libello paginæ vacant libris
 Egeam vacivis. Judica quid sim potis,
 Ubi confluente grandium turbâ virum,
 Quod nec satis natura fert, Album est nigrum.

De Hispani in exitu Dunckerckæ caesi.

Ecce quid hoc monstri est? dicas abeundo redisse,
 Naufragium in portu tam citò fecit Iber.

In diem Natalem filii secundo-geniti Principis Arausii,

CLC LDC XXXIX.

NAsceris Andreæ fatali luce, Batavum
 Mille puer votis, mille petite Patris.
 Accipimus Pater & Baravi prælagia; totum
 Scilicet *andreas* te fore fata notant.

Inscriptio Vitaulii, Villa.

QVid faciat lætas segetes nec scire laboro,
 Nec vacat; hic satis est, si scio, quid faciant.

In Tumulum

BERNARDI SAXONIS, VVelmariz Ducis.

QVisquis ad hos cineres adstas incautior, horre
 Hospes, & exuvias Herculis esse puta.
 Pertulit heic Saxo, Patriæ invictissimus ultor,
 Sacra triumphato condier ossa solo.
 Quid faceret? fatis Alciden cedere, caussam
 Parca, Nefas, Lethum credidit esse suam.
 Interimendus erat, quo non percunte perissent
 Austria, & innumeræ quas parit Hydra neces.

Ad Amicum secundas nuptias suadentem.

Qui laudas nova vota pater viduus mihi, nec te,
 Nec me, nec STELLAM nosse fatere meam.
 Si te, non studeas tua, non cures mea, vili
 Libertate, novo subdere colla iugo.
 Si me, si quinâ stipatum prole parentem,
 Non fiet hîc, dicas, nulla noverca gravis.
 Si STELLAM nôris, non credas ulla dedisse
 Sæcula, non speres ulla datura parem.

Contra eandem.

Secunda vota plurimus mihi Rhetor
 Suadet, vir & puella, nupti & innupti.
 Cedam furori mille Syllogismorum.
 Quando? inquiunt: mox atque desinent stulto
 Placere Libri, Liberi atque Libertas.

Aliud.

Debentur studiis quæ non rapit otia Princeps:
 Non vacat uxorem ducere, si liceat.
 Proli dura noverca meæ sit, & altera proles:
 Si vacet uxorem ducere, non liceat.
 Nullâ vendiderim pro conjugis libertatem:
 Si liceat sterilem ducere, non libeat.
 Jam de conjugio missum facitote & agamus
 Quod vacet & libeat, quod juvet & liceat.

Aliud.

Ducere me uxore vultis. Vetulam ane juvencam?
 Si vetulam, nolo; si juvenem, nequeo.
 Cur juvenem nequeo? ne fortè puerpera plenam
 Oppleat agnatâ prole noverca domum.
 Cur vetulam nolo? Glacies nec larva locari
 Apta, nec est thalamo grata ruina meo.

Aliud.

Aliud.

UXorem sepeli; procul absis altera: par est,
Cui par nulla fuit, nulla secunda fiet.

Aliud.

Desine conjugii votum suadere secundi;
Nolo bonam rursus perdere, nolo malam.

E Castris redux.

HAga, meum decus, Haga, Ducū lectissima sedes,
Haga voluptatis tota medulla meæ;
En iterum sudore vagæ, solennis, amaræ,
Asperæ, inexhaustæ tempora militiæ
Humidus, ad postem fixis inglorius armis
Advolo in amplexus, patria virgo, tuos.
Accipe, & acceptum nisi dedignaris alumnum
Aspice non torvo blanda supercilio.
Auriaci sint de populis murisque triumpho,
Ceperit invictâ castra virosque manu:
Plus Duce victor ero, modò te, pulcherrima, Civi
Qui solâ capitur te, patiare capi.

In comessatiunculam Presbyterorum.

Presbyteros hilarâ madidos risisse popinâ
Traditur: exempli copia, Roma, boni est.
Quid si facta simul monitorum & verba sequaris?
Quod Patribus licitum, fratribus esse negent?

In Principis infantem mortuum Gypso efformatum.

VT gravis Auriaco Fati inclementia flori
Præcipiti vitam sustulit exitio,
Qualis inexperto pullum per inane volatu
Elapsum morsu præpete falco rapit.
Intuita has animæ exuvias super æthera vectæ,
Contactu, formâ, pondere marmoreas,

K 2

Diri-

Diriguit saxo similis tremebundo Mater
 Vix modò lamentis pervia , vix lachrymis.
 Hei mihi quàm crudo par es nova formæ dolori,
 De saxo Natum saxeæ Mater habet.
 Saxeæ Mater, habes quo te solamine vincas,
 Parce piè madidis orba, nec orba, genis:
 Auriaci Infantis Patriâ potiore recepti
 Dimidium docto marmore Terra tener.
 Tantus honorari, parto de morte triumpho ,
 Non potuit statuâ nobiliore Puer.

In ejusdem morte Matris Auriacæ luctus,

Àère tempestuoso.

NEmpè meis ultrò conspirat luctibus æther,
 Immenso lachrymis confluit imbre meis.
 Æthereos fletus Thetys replet omnibus undis;
 Tota latent toto littora mœsta Mari.
 Accedunt Boreæ suspiria suspiranti,
 Quassâ procelloso turbine Terra gemit.
 Omnis inauditis reboat mugitibus arbor,
 Procumbunt laceris tristia ligna comis.
 Claude cavos exhausta sinus Natura, doloris,
 Tota dolor sis sis, umbra, nec umbra mei es.

Ad eandem , Παράμυθον.

Hactenus infandum decuit doluisse dolorem,
 Hactenus infanti congemuisse tuo :
 Tormina torminibus , fletum vagitibus illis
 Non benè maternus non sociallet amor.
 Donec Mater eras, & erat spes altera quem fles,
 Audisti lachrymis officiosa piis.
 Nunc ubi sublatum Patriæ Patrique Tibique
 Donavit Patriâ nobiliore PATER,
 Quæque sub incerti nebula latuere futuri
 Publica sunt partûs ultima fata tui,

Conten-

Contentam fleuisse juber nec flere Creator:

2. Sam.

Disce Deo siccis orba subesse genis.

13.

Impia res lachrymæ est, quibus indignata reposcas

Nec genitum Patri, nec Tibi, nec Patriæ.

*Ad filios paucis diebus solearum ferratarum incredibilem
peritiam adeptos.*

EMBLEMA BRUMALE.

Prefatio.

Scazonte claudio convenire *οκαλίζοις*
 Per læve Brumæ marmor, ô domus nostræ
 Decus arque ocelli, tanquam idoneo versu
 Justum ac decorum censui: sed incæpto
 Mox expulistis, derepentè tirones
 Facti magistri; nec quadrare morosum
 Carmen fateri tanta me rei duræ
 Cognitio adegit, parva tam brevi nisu.
 Hinc, ecce, durum carmen, hinc stylum vertens
 Sermone blando, lubrico, levi & lævi,
 Læves levesque dissero ad natatores.
 Favere linguis; Musa, fas, ratio suadent
 Aptarier pedem pedi, meum vestro.

Ad eosdem,

Avdaces pueri solcis animisque Batavis
 Stare super stantes quos vetat ardor aquas;
 Discite quàm non est ludi puerilis imago
 Ludiçra, quàm jocus in seria vester eat.
 Lubrica mortalis vitæ via marmoris hujus,
 Frigore concreti marmoris, instar habet.
 Quisquis in hac glacie stadii meruisse coronam
 Destinat, armato convenit esse pede.
 Ferratum virtute pedem si negligit, ægro
 Debilis ipçessu labitur aut titubat.
 Neg satis armari est, quibus uti providus armis
 Nesciat infaustum tiro subibit onus,

K 3

Si

Si lævâ dextrâve gravis, si fortè supinus,
 Vel medio procul à pondere pronus abit,
 Ut benè festinet, turpi conamine, casu
 Multiplici, pravâ displicet arte bonis.
 Sin medio rectus vitiorum, tramite certo
 Virtutis durum sub pede calcatur iter:
 Nulla nec adversi vis in vestigia venti est:
 Aut fugat, aut factas rumpit ubique moras:
 Conanti facilè est quidquid molitur, ab omni
 Turbine securâ prosperitate natat:
 Algeat an sudet, nihili est, **CONSTANTER** utramque
 Ingenuâ sortem dexteritate levat.
 Donec in optatâ felicem limine metæ
 Mulcet honorato parta labore quies.
 Audaces pueri, tales sub imagine tali,
 Patre nec invito, semper amate jocos.

Ad eosdem.

CArminis incocti tepidum excusate calorem:
 Anni temperiem frigida vena refert.

Pro glaciè.

Naturam reverenter habe: quicumque cadentis
 Murmura, candentis marmora fontis ama.

Ad BARLAËUM.

Vicinus: audaci cessit Schola debilis Aulæ;
 Frigida Barlæo Tessela dante meâ est.
 Sufficit infelix nutu prostratus amator:
 Invidiæ finem laurea parta facit.
 Pascere subiecto pulchrè placet; alter ab illo,
 Gratia rivali facta, triumphus erit.
 Accipe, debellate proco Proce, gaudeo victor
 Cedere, me victo Tessela dante tua est.

De

De mirabili herba Te, ad mirabilem BARLÆUM.

A Gange nostro non diù petitur Te,
 Te sobrium, Te providum, disertum Te,
 Suave Te, subtile Te, eruditum Te,
 Te gloriosum, nobilissimum Te, Te,
 Tecum *π θείον*, esca cœlitum Te, Te,
 Jentaculum, promulsis & caput cænæ,
 Fertur potenti, quodque per leves frustra
 Pæti vapores, quodque per graves frustra
 Bacchiliquores quæritur, sacros œstro
 Afflare vates, arduumque potis Tê
 Nil repperiri, prona cuncta diri Te
 Proferre venâ, bis valere potum Tê
 Quod sobrius valebat; urstupeat cum Tê
 Sele esse factum quisque quod sine Tê non est
 Genio nec arte. Si fidem meretur Te
 Præco penès te, si quod esse produnt Te
 Te teste Te sit; Teste te & bonis Te ac te
 Amantibus, teste, me diligenti Te
 Ac te, disertè de Te dixit ac de te,
 Barlæ, qui te dixit esse totum Te.

In ebriosum febricitantem.

C Vr levis Æmylio gravis est medicina? veretur
 Quæ posset febrem tollere, posse sirim.

Pro Medicis, focus.

Q Væritur an Medicis nullo Respublica damno
 Orba sit: orbari non benè posse probo.
 Nempe peremptores hominum si tollimus, unus
 Qui vivos capiat non satis Orbis erit.

In ANNAM garrulam edentulam.

M Iramur juveni dentes collabier Annæ,
 Quos tam perpetuo verberare lingua ferit?

In ANNAM garrulam edentulam.

Miramur juveni dentes collabier Annæ,
Quos tam perpetuo verberare lingua ferit?

De Creditore securo.

Mollis, ais, pluma est quâ somnum debitor hauris;
Mollior est quâ cui debeo, Paule, cubat.

Pauper in cænum lapsus.

Tollere de cæno lapsum properantibus Aulum,
Mittite ait, non tam molle cubile domi est.

*Ad Iacobum Myeropium ut carcerem GULIELMI BAVARÆ
Com. Holl. mente capri inspecturum
comitetur.*

Hic est, Myropi, furor, hæc infania varum,
Res non difficiles reddere non faciles.
Quod sanè poteram verbis petiisse solutis,
Carminis infani lege ligatus ago.
Infanti Comitæ visuro claustra serasque
Insano Comiti, si vacat, esto comes.

Corona nihil ambiens, in scuto cujusdam Gentilitio.

Hoc vita, spes & ambitus mortalium,
Hoc splendor Orbis est, coronatum nihil.

Somnium.

Qui cogitando somnio
Et somniando cogito,
Vel cogitans, vel somnians;
Implexa cogitatio est,
Et impeditum somnium,
Seu somnians, seu cogitans,
An somniando cogitem
An cogitando somniem.

In præstantissimam picturam L. à Calcar.

Sic volui, dictus proprio mihi nomine Calcar,
Post me cursuris addere calcar equis.

*Epitaphium IULIAE, nullo splendore
sepulta.*

Iulia pulchra foris, intus pulcherrima, putri
Pressa situ, jacet hîc: pulchræ pulchrique dolete.
O furor, ô scelus, ô atrox injuria Fati,
Tantillum pulchri tantum servare sepulchri!

LYDIAE, splendide sepulta.

LYdia foeda foris, intus foedissima, solo
Pulcra situ, jacet hîc: pulchræ pulchrique dolete.
O pudor, ô scelus, ô excors, insania Sæcli;
Tantillum pulchri tantum servare sepulchri!

*In aquas odoriferas, à Legato Lusitania dono
mihi datas.*

FVndit odoratas Baravis Lusitania lymphas,
Et capimus lepidi muneris indicium.
Scilicet, hoc liquidè voluit falsèque monere
Dulcibus, ut falsis auxiliemur aquis.

*In effigiem infantis Domini, & Mariae Matris
pomum tenentis.*

OMali damnande malo, Justissime, Malum
Eripe foemineâ nunc quoque, Christe, manu.

Ad podagricum debitorem.

Solve fidem; frustra est Podagram prætexere: quid si
Promissis nequeas stare? sedere potes.

In aneum pollicem Statua Ducis Albani.

ad P. HOOFDIUM possessorem.

DA veniam, tua si parcè cimelia laudo,
 Queis, Hoofdi, ratio detrahit ipsa fidem.
 Æneus Albani pollex nequit esse Tyranni;
 Debuit ex illa ferreus esse manu.

Ingratitudo.

Servire grātis est nefas & ingratis.

In Gelliam.

*Pro αὐ-
τοφώ-
ρῳ.*

Quam bene conjugii sit onus latura, probavit
 Quæ modo deprensa est Gellia ἐν αὐτῷ φέρεται.

In Pontificior.

Papicolis est pro numine Papa : papæ !

In T. GRASVVINCKELII Catilinam.

Quæ gravis augusto doctè Sallustius ævo
 Prodidit insanum verba locuta nefas,
 Doctius hic, lector, Romæque & ab ore rotundo
 Hellados ascitis induit eloquiis.
 Induit hic, ne quære quis Hic ; vix carmine tanti,
 Vix toto nomen clauditur Orbe viri.
 Dic modò, ni manes miseret vexare Latinos,
 Vt placitum Belgis pro Cicerone loqui,
 Crispe, dabis veniam, quæ nunc sunt sæcla virique,
 Post Batavos patriâ primus in historia es.

Rustica.

Candida nata fui, cur vivam fusca, rogatur ?
 Non uno Sol in Virgine mense fuit.

In

In Principum AURIACI & AURIACAE effigies.
domi meae.

SI domui non vana Laris tutela ; quid isti ,
 Cum Junone Larem semper habere Jovem ?

In Nuptias Pollucis & Lydiae.

Nobilis & formosa meo sua Lydia ducta
 Polluci Logicè est ; ob Genus & Speciem.

In divinisissimas effigies
Anus & Puellæ ab incerta manu.

SI, quis homo post has homines se condat Apelles,
 Quærit homo, hoc primum dispice, num sit homo.

Ad Carum.

Simne bonis avibus Sceverino in littore pransus
 Nescio, Care ; bonis piscibus esse scio.

Epitaphium GULIELMI STAECKMANNI.

STaECKmanni quod humi potuit procumbere, Fati
 Legibus, hic patriâ conditur, Hospes, humo :
 Quanti, disce, viri ; quantum se condere mœrens
 Frisia visceribus invidet ægra suis ;
 Et gestare velit ; gestantem quidquid honorum
 Arte quis, ingenio, vel pietate gerat.
 Omnibus ille aditis, omnes contemnit. acerbo
 Hunc cene tu raptum funere, Friso, doles ?
 Sidera restabant : quid ni properasset, adire
 Qui nihil hic ultra posset, adire Deum ?

In

*In nuptias Principum GULIELMI AURIACI
& MARIAE BRITANNICAE.*

QVanti noster amor, quanti sit amica Britannis
Belgica Regali sanguine vineta, vide.
Inferimus duplici super aurea Lilia natae
Floribus argenteis aurea mala Rosa.
Consule nunc oculos; num sit color æmulus isti;
Post oculos nares consule, num sit odor.

De Tito & Mævia.

SI quantum postica places antica placeres,
Iam mihi basiolo, Mævia, tacta fores:
Sic Titus à tergo præeuntem punxit: at, inquit
Mævia, jam, Tite, da basium ubi placeo.

*In obitum OTHONIS Bar de Gent, Toparchæ Didenii,
Vezalia Victoris ac Præsæcti.*

Didenii Herois temerè, Vezalia, ploras
Fessa triumphato condier ossa solo.
Ante duos & bis quinos sic voverat annos,
Hoc si non posset stare, jacere loco.

In eundem.

REs hodiè Patrum & nostro nova contigit ævo,
Civibus ingrata ac hostibus ac sociis.
Didenium intra se condi Vezalia, Galli,
Brittones, Batavi flent, & inultus Iber.

In effigiem meam, quinque liberorum vultibus cinctam.

QVò genus & formam CONSTANTER opesque &
amoris
Intempestivi spernat ubique faces,
Hugenium dià privatum conjuge Patrem
Hoc armaverunt Fata satellitio.

In eandem.

Circulus à centro paribus patet intervallis :
Par Patris à centro linea, par & amor.

In eandem.

Ambiat omnigenûm doctos prudentia rerum ;
Εὐκυκλοποιῖα est hæc Patris Hugonii.

In mortem Proregis Hiberniæ.

Straffordus, omni laude celsior, fero
Plebis furori dedicans dium caput,
Constantiâ Catone, vel Pæti manu,
Vel sub Nerone Stoico dignâ sene,
Omni que Stoâ, patriæ dolor & stupor,
Ut invidendo clausit exitu diem,
Mortem decoro fecit aggressu levem ;
Scelerisque plectens pœnitentiâ reus
Flentem popellum, visus est iudex reo
Mortis popello tradere, ut flendi, vicem ;
Non hanc levis compendii sortem ratus
Iniquitate temporum Deo dari.
O dignus innocentia viri vigor,
O sub securi nobilis securitas !

In mortem pulcherrimæ Matronæ,

A N N Æ K I L L I G R E V

Sub ponte Londinensi submersa,

16. Iulii, Anno clō 16c xli.

Impia vis Annam vili clausura sepulchro est:
Non potuit condi nobiliore loco.
Grandia præstanti respondent marmora formæ;
Bis deno moriens fornice tecta fuit.

Qui

2.

Qui videt Herculeo stridentem gurgite Solem,
 Manè revicturum novit abesse jubar.
 Heu ! Britones, instat vestri nox ultima mundi,
 Sol subiit vestras non rediturus aquas.

3.

Quid Tamisi Lachesique damus , quod ab æquore nostri
 Invida commisit plurima Nympha nefas ?
 Divinâ Divam facie & virtutibus Annam
 Ascivere suis Numina Numen aquis.

4.

Iocund.

Non sceleris, Neptune, tui est, de sospite turba
 Unica lethales Anna quod haurit aquas :
 Quâ placuit gravitate (leves impunè natârunt)
 Virtutumque suo pondere mersa jacet.

5.

Parce supervacuo manes affligere fletu,
 Quorum nec later hîc umbra , nec ossa jacent.
 Vilis erat Divæ tellus, in flumine mæsto,
 In terræ lachrymis Anna sepulta fuit.

6.

Vanus ut extinctâ, dolor, & præposterus, Annâ est:
 Si, quamvis abiit, non obiisse potest.
 Credimus extinctam Venerem , si fortè per æstum
 Ludere gestivit quo fuit orta Salo ?

Cau.

7.

CAussa fuit, cur contemptis pulcherrima terris
 Anna sub illustri Ponte subivit aquas :
 Egressura mali victrix ludibria sæcli
 Nempe triumphali fornice vecta fuit.

8.

NAufrage Pons, Arcus homicidæ, jacta maligno
 Omne in infausto flumine læva strues:
 Quid primus mihi cumque dolor dictârit acerbi,
 Annæ fata tui criminis esse nego.
 Quin Theridi ignosco. quid, summo gurgite nantem
 Si rapuit? falsa est: credidit esse rosam.

Epitaphium

MICHAELIS MIREVELDII

Pictoris præstantissimi.

Æ Mathiæ memor aut Thrasymeni littoris, horre
 Quisquis es, & Patriæ cladibus illachryma.
 Parca virum vitas Pictoris morte peremit,
 Arte perempturus quot fuit ille neces.
 Æmylium Cannasque puta; Mireveldius istic
 Non una Batavum cum legione jacet.

*In effigie meam ab eodem jam decrepito paulo ante
 obitum pictam.*

O Miranda senis Mireveldi dextera, vitam
 Vivida quæ toties, nunc moribunda dedit!

Epitaphium IACOBI GEINII F.

Aufer, viator, nobili pedem busto;
 Hic artis, hic modestiæ penu calcas,
 Hic Geinium: qui quid valeret in vivis
 Nescisse mortem mirer? ipse nescivit.

Sin

Sin penè scivir ipse, noluit sciri.

- Fortasse posteri scient. Sciant porrò
Vel nesciant, tam scire Geinius curat,
Quàm qui, sciens quod credidit, quod hìc scimus
Nescire nos scit, & scientias, artes,
Et omne quo tumemus inscii, fenum,
Et hoc putamen, corpus, & nucem cassam.
Infer viator labili pedem busto;
Non artis aut modestiæ penu porrò,
Non Geinitum, (sefellimus:) Nihil calcas.

In obsidionem Arcis Gennepæ.

Conculsa crebro recta, muri, fulmine
Sidunt ruuntque, & incidunt sensim sibi:
Ut Arce quâ potitus es potirier,
Et exhibere mox quod expugnaveris,
Subire quàm superare durius fiet,
Et invenire Gennepam, quàm vincere.
Invicte Frederice, quid porrò furis?
Cum veneris, cum viceris, vix videris.

*In ejusdem munitionem demoliendo institutam,
ad Milites.*

Hoc agedum, si fortè capis, vindicta Deorum,
Hoc me, perdendi turba perita, doce;
Quomodò quam nisi delendo non cepimus, Arcem
Servandæ ratio proxima destruere est?

C O N-

CONSTANTINI HVGENII
EPIGRAMMATUM

L I B. V.

CLIO IOC XLII.

*In mortem C. MYLII V. N. & M. ZUERII
BOXHORNII in eandem funebrem
orationem.*

MYlius incoctum veteri virtute Batavâ
Pectus, amor Patriæ, lingua decusq; meæ;
Mylius, Aonidum sacer à lanugine lacris,
Quas ad canitiem credidit esse suas;
Jure suo sæcli saturum caput insixus astris
Ivit ad heroas, quos superavit, avos.
Indulge lachrymis, Academia; sive maritum,
Sive sit hoc Natum perdere, sive Patrem.
Quin triplici luctu quantum pia Mater alumno,
Crede Viro Viduam solvere, crede Patri.
Si lachrymis implexa via est, quibus obruta cladi
Frustra coneris congrua verba tuæ:
Accipe sublimis de majestate Zueri
Quâ flendo saltem voce diserta fleas.
Est aliquid, quod mole suâ se prodere tardus
Inveniat quo non hæsitet ore dolor.
Desine nos verò sociis animata querelis
Poscere præclaro debita justa seni.
Facundam solis hodiè singultibus Hagam
In tanto pudeat funere, posse loqui.

Ad lectorem Poëmatum meorum.

A Mice, non amice, quisquis es, Lector,
Lecture, non lecture quæ damus, quæ non
Damus (coacti blandulis amicorum
Impulsibus, precibusve, sive mandatis)
MOMENTA vulgo; parce dentibus, parce
Lingux faventi: non meremur aut illos,
Aut hanc moramur: ecce, quanta sunt, ipsi
Edicimus, fatemur & probè scimus,
MOMENTA non ullius esse momenti.

In effigiem FR. A NC. A RSSENI I
de Sommelsdijck.

O S hominis sublime, cui par Belgica, cui par
Gallia non audit, muta tabella refert.
Quàm benè conjunctos, quales Natura creavit,
Arssenium pictor reddidit & *tacitum*!

In effigiem I. GHEINI I F. Pictoris excell.

G Heiniadæ caput impensè pretiosa tabella est.
Quid si Gheiniadæ sit caput atque manus?

*Ad Christianum filium, ut tam scribendo quàm
legendo se exerceat.*

R Edde vicem, bene paste puer; nimis illud ini-
quum est,
Quod semper nolis edere semper edas.

Ad Cinnam.

L Ac, oleum, vini que cados, quos sæpè daturum
Pollicitus Cinna est, hætenus ore dedit.
Lentule, quid fugis aut cessas expungere; possis
Fortè magis liquidi nominis esse reus?

Cælebs

Cælebs misogamos.

FLaccus adulando terricæ, mea sola voluptas,
 Occinit uxori, quoties de fornice caldo
 Extrahit aut madidâ correptum crine popinâ.
 Ergo quid? uxorem pergis me ducere velle,
 Intrepidum ne fortè trahat sua quemque voluptas?

Tabacum.

Difficile est captu & facile est, sine dentibus ore
 Extractas terrâ, cœlo committere frondes.

Perpetuum mobile.

VAna supervacuo maduit sudore Matheſis:
 Gallæ perpetuum mobile lingua facit.

In effigiem H. GROTIJ.

Quidlibet audendi Pictoribus atque Poëtis
 Copia, ut est hodiè, non satis æqua datur.
 Restituit patriæ Grotium sine crimine pictor:
 Si vel idem Grotius cogitet, ecce reum.

In eandem, ad Pictorem.

Mille libros unâ retulisti, incaute, tabellâ:
 Exiguo tantus venditur ære labor?
 Disce quid exponas; ipsa est quæ milite cæco
 Rapta Lovestenio Bibliotheca fuit.

*Ad Principem, tegete meâ plumariâ aliquot
 noctibus tectum.*

Sanguinis augusti rivos pretiosaque Belgæ
 Passus es in plumis membra tepere meis.
 Redde vicem, Patriæ columen, famulumque sub alis
 Frigentem sine te perge fovere tuis.

In effigiem Card. D. Richelii.

GAllica cui soli moles incumbit Atlanti,
Cujus ab ore sui nescia se didicit,
Richelium frustrà, Pictor, formare laboras,
Nì similem faxis os humerosque Deo.

*In effigiem ABRAH. de MORI Verbi Divini
Praconis Matri missam.*

AVribus hunc oculisque, Parens anus, excipe
natum :
Aurea cum vultu concio missa venit,
Facundo toties quod præcipit ore Batavis,
Dicere & hìc mutum crede, Memento MORI.

Epitaphium Iuvenis Advocati.

MÆvius eloquio Patriæ prodesse paratus
Ecce finis patriam ditat & auget humum.
Triste solœcismi vitium ! malè *declinando*,
Ore quod intendit Mævius, osse facit.

Pana Sycophanta.

Improbis infani scriptor Cæcinna libelli
Contentus paucis Lectoribus, in mala tandem
Vincula, *contentus* paucis lectoribus, ivit.

*Ad D V I S B U R G A M,
GERARDO MERCATORI
olim habitatam.*

DVisburga mercimoniis olim frequens,
Nunc vasta bello & orba cive Civitas,
Cessa dolere nominis domi ac foris
Laudem sepultam, Mercurique artes bonas
Marti subactas. Civis unicus probè
Hæc damna pensat ; ecce qui superstitè

Ec

Et orbitati publicæ & Patriæ rogo
 Famâ perennis, mille Mercatoribus
 Major, tuetur asseritque posthumam
 MERCATOR unus Teutoburgi gloriam.

Ejusdem Epitaphium.

Q Visquis ades, frustra meruis ne fortè sepulto
 Sit Mercatori tantula terra gravis.
 Omnis terra viro levis est, qui tota quod usquam
 Terrarum est humeris pondera gessit Atlas.

Ad avarum.

S I plus bono sit optimum,
 Et omne magno maximum,
 Quid munus usque novum dari,
 Nunquam petis novissimum?

Ad Candidatum Iuris.

Q Vas discis, studiose, vel ipso nomine Leges
 Hoc te perpetuò crede monere; *leges.*

Sacerdos vapulans.

M Vltatus & verberibus & verbis malis
 Cur se sacerdos vindicare negligat
 Rogatus & defendere aut linguâ aut manu,
 Οὐ δὲι μάχῃ, φησὶ, τ' δ' ἔλοι θεῷ.

2. Tim.

2. 24.

Debitorum in carcere.

I N ære dudum, nuper in ferro sumus:
 Qui solvier vult, solvito.

Ad senescentem amicum, ut literis incumbat.

S I stadium nequeas, studium decurrere tenta:
 Cœpisti canos mittere, mitte canes.

Aggeres damnosi.

Aggere conclusos quisquis possederit agros,
Aggere, perpetuò qui sibi dicat habet.

De muliere furasi.

Intolerabilius nihil est quàm fœmina dives,
 Nescio quis quando veterum de conjuge dixit.
 Belga, scio, paucis hæc qui vernacula fecit,
 Cui quod habet furto rapit & malè prodigit uxor,
 Intolerabilius nihil est quam fœmina **Dicveg.**

Desordre.

Tam sacra Romæ res fuit triumphanti
 Divinus Ordo, ut ordini quod oppositum est
 Nec nominari siverit suis verbis,
 Αἰτία γὰρ ἀνίκητος ἔμας, invexit.

In funebres magnatum pompas.

O Vanitatum vanitas!
 Ut vita fumus, funus ipsum fumus est.

Fuga temporis.

Quantò virili tempore
 Felicior puertia est!
 Qui volvier visi, volant,
 Qui repere olim, nunc rãpi
 Videntur, & mali dies,
 Præ semper illis optimis.
 Anni fuerunt aurei,
 Nunc ferrei sunt annuli.

CRAPTO Comes Nassavius Sarbruckenſis, CARO-
LINÆ Naſſaviæ Sponſus, ORSOVIO cum
deſtinato Socero elatus, Heuſda unâ
ſepeliendus.

Spes fulgidæ mortalium,
Quàm fumus eſtis & vapor!
Vivæ parabam Filix,
Concumbo Patri mortuo.

Ad amicum prodigum rure repente frugi factum.

TArde agricultor, non rependitur brevi
Adulta calamitas rei compendio.
Nec villa reddet quod liguritur eſt domi.
In urbe dudum perſiti peculii
In fundo, amice, ſera parſimonia eſt.

In fundum ad ſacra votum.

Soli Domino ſit gloria, & domino ſoli,
Qui gloriam ¹ ſoli ² ſolô ¹ Domino dedit.

¹ Dativ.

² Ablat.

*In Poëmata doctiſſimi amici quæ deſtinaverat
OTIA inſcribere.*

UT ſua tam docto tribuam præconia libro,
Vatum, dico, Deus nobis hæc Otia fecit.

Ad Mudam ſub Hoofdio præfecto.

FAcunda nunc Heroë, Mvda, facundo;
Serva diſerti Sattrapæ diu canos:
Hac orba luce ſi ſemel ſies, doctis
Dicere cæca, doctioribus *muta*.

Poëta male Vates dici.

QVis furor eſt vel præteriti vel gnara futuri
Vana Poëtarum credere iudicia,
Quos, qui veridicus mihi ſit, non audeat ullus
Vel de præſenti dicere veridicos?

Nanus ad Gigantem.

A Nimata rupes, pugnifer
 Immenſe, formidabilis
 Colofſe, qui, quod eſt Deûm,
 Mortalibus tanquam pilis
 Utare vel crepitaculis;
 Si qua orta controverſia eſt,
 Quam pertinaci, quod ſoles,
 Sic urgeas conamine
 Ut vincier victus neget;
 Ne gloriare de mea,
 Quam ferre præfers, laurea.
 Cedo rationum viribus?
 Cedo rationi virium.

In Hiſpanos.

Spania Græcis optimè inſolentia eſt:
 Hiſpaniâ nil regnat inſolentiùs.

Cómes GUILHELMÛS NASSAVIUS Orſovio elatus.
ad Vxorem.

Quid mē dura meum privas Chriſtinæ trophæum?
 Debit Orſovium condere Naſſovium.

In Comitē de Guebrian.

Quam latè videas Heroēm, maxime Saxo,
 Tam benè reſſiquias τῶν γε βελώνων tuas!

Ad Gallam, τῷ ἀγγέλλει.

Improba, quæ miſerum totâ me nocte fatigas,
 Diſce σφῆ monitum, Galla, quouſque eadem?
Senec.

Reus in articulo ſuſpendiî.

Quid? nocte totâ ſupplici jejunio
 Precibusque laſſum deſilire cogitis?
 Præcede, reſtim qui choreæ ducis, aut
 Me trude, Liſtor; nemo ſaltat ſobrius.

Epita-

Epitaph. lethargo extincti.

Spiritus insomni lethargo cessit; Amici,
Quid ploratis? adhuc dormio, non obii.

Mat. 9.

24.

Mater furis spurii.

Infortunatum mirer me perdere natum?
In furto natum fama paterque sciunt.

*In cladem Vesaliensem, ex accenso Pulvere pyrio,
IV. NON. Quintil. c15 l3c XLII.*

Ad BARLAËUM.

Homo destinatus pulveri, de pulvere,
Qui pulvis est, in pulverem it per pulverem.
Barlæ, pulvis docte, docti pulveris
Olympicique Præses, & Rector bone;
Ne sperne declinationem pulveris
Indoctiorem; magna pars Vesaliæ,
Si calluisset hanc eandem, viveret.

In eandem.

EN, fragili grandes animos in corpore gesta:
Ardeat exiguus pulvis, & umbra lumen.

Patientia laus.

Virtus in actione quædam singula,
In passione quælibet simul patent.

Suspensus.

Nvlli imputanda culpa mortis est meæ:
Videre testes mille; casu contigit.

Ad amicum.

Æ Re tuo gravior fieri non postulo; solum
Da mihi, quod famulo contigit, esse tuum.

L 5

In.

In Apellam.

QVærenti, subridendo respondit Apella,
An placeat Synagoga an Gynagoga magis.

Ad mutilum sinistra.

MAncus es; at certè, quod jussum est, dextera
si quid
Erogat, haud poterit scire sinistra manus.

Allusio ad portas sacras.

Mat. 8. **E**ξῆλθε πόλεις οἷς σταυρώτησιν ἦτε,
34. Διὰ πάλαιας, οἷς ἂν εἰπάω, πύλῃς,
Mat. 7. Πανόλβι μὲν, εἴ γ' ἐσῆλθε διὰ τῆς
33.

Idem.

EXivit obvia tota Civitas Christo :
Exivit, & latâ quidem, reor, portâ.
Beata, si introïverit per angustam.

Cura lienosi.

MEdicus supinum suscitans spleneticum;
Quod Christus ægro, dixit. Illud interest :
Sanate, dixit Iste, tolle lectulum ;
Sanande, dixit Ille, surge & ambula.

In suspiciosum.

ULtima suspicio non est sine crimine : non est
Ille probus, quemquam qui negat esse
probum.

Suspensus.

UT lapsu graviore ruant, tolluntur in altum,
Quos Fatum, quos & carnificina rotat.
Dimidiæ fortis gravior mihi casus, amici, est;
Summa mali causa est, non cecidisse, mei.

Idem.

Idem.

EXilium est, patriam prohiberi tangere terram?
Ecce dedi exfiliens memet in exilium.

Ad Posthumum.

ME melius non est alieno nomen in ære.
Si mihi non credis, Posthume, crede mihi.

De Gallo & Gellia.

GAllus ab inflato moribundus ventre laborat,
De non inflato Gellia ventre dolet.
Ne mirare domum jugi fervere querelâ;
Scilicet igne perit Gellia, Gallus aquâ.

*Laus I. Vallengis Medici, cum in famuli mei acutissimo
morbo ingenue se fateretur ἀποεῖν.*

VAllensis, optimus medentium senum,
Doctissimusque septuagenarius,
Vocatus ad miraculum morbi novi,
Cujusque causas ipse nec penetrat satis,
Nec esse cuius æstimat penetrabiles,
Faterur artem quâ super qua terdecem
Excellit annos, huic medelæ non parem
His æstare, his hæsitare angustiis.
Hoc est senem peritum, & esse virum bonum,
Hoc est foris & intus esse candidum.

Ad candidum lectorem Novi Testamenti.

PLuribus iste liber verbis non discitur: unum
Si capis hîc VERBUM, candide, cuncta capis.

In idem.

Optima Relligio VERBI est unius; & uno
Quæ plus dant verbo, credite verba dare.

Ad

Ad Læliam.

T Vtior est, qui lentus, amor ; violentia damno est.
Si te deperco, Lælia, dispeream.

In Aulum.

A N Iureconsultus sit Aulus nescio.
De iure non fuisse consultum scio.

In picturam incendii.

N On stupeo vivas oleum producere flammæ:
Tela sed his quod non ardeat, hoc stupeo.

Vellus aureum.

V Elleris augusti laqueo capiuntur Iberi.
Sic vos non vobis vellera fertis oves.

De Phyllide.

C ircumveniri nemo se prudens amat ;
Prudentior Phyllis tamen, quæ brachiis
Circumveniri quid sit amplexantium
Experta novit, juro per summos Deum,
Res, inquit, expetenda circumventio est.

*Ad BARLAËUM :**de expeditione anni clō lōc XLII.*

D E tot coronis, ligneis, & querneis,
Et myrteis, & laureis, & aureis,
Quæ se triumphis nata gens Quiritium
Ad arma pronam proniorem reddidit,
Barlæ, fer sententiam, quæ debita est
Corona nobis, qui duos exercitus,
Ac de duobus Regium servavimus?

Ad

Ad Phyllida de perpetuo mobili.

QVousque motûs vana perpetui doctos
Indago lassat ? cuncta perpetuo versat
Natura motu, cuncta fors ; ruit Cœlum
Et Astra Cœli, & Unda perpetuo motu.
Frustra, quod est ubique, ubique mendici
Ab arte poscunt. dignius gravi curâ,
Stupore docto dignius sit inventum,
Immota, nec vel arte mobilis moles.
Et, heu, reperta est, & meo quidem damno
Immota perstat: nempe perpetuum, Phylli,
Immobile, obstinata, pertinax Phylli.

In Fabulam Percelli Pictorû ὑποποτισ̃ excellentissimâ

Fabula Pegasei si non est fontis origo,
Fabellis hodiè visior historia est.
Aspice quàm Batavæ dispar vetus ungula dextræ,
Exiguas ictu vivere fecit aquas.
Attrigit hanc leviter telam Percellus, & alti
Fluminis & falsi prodiit unda Maris.

Nauta in procinctu, vento secundo.

NAvita de ventis quis flaret, sæpe rogatus,
Sæpe laceffit tot quæstitoribus, Euris,
Eurus & hic, inquit (crepitu de ventre soluto
Quale Jovis tonitru est) tandem conscendite, turba
Vectorum; qui se mecum commiserit undæ,
Quidquid erit, poterit vento gaudere *secundo*.

Deses de lecto.

QVam Lecti Lecto lectè data vocula quadrat !
Nil Lecto, Lector, lectius esse potest.

Lectus

Lectus amica.

SCande thorū Dominæ: si non fandi atque nefandi
Mollia sunt isthæc tempora, nulla dabit.

De Cotta.

LOnga viri sapientis, ait, vel inutilis ira est:
Quod sic Cotta probat: Ira brevis, furor est.

De Gellia.

Nitimur in vetitum: gravis hætenus impostura est:
Imponi gaudet Gellia sæpè sibi.

De Cinna.

BOnum, profectò, nomen est: ludibrium
Pari repensat proxinùs ludibrio.
Debere nulli Cinna vult ludibrium.

*Ad D. Franciscum de Melos Exercitus Hispani Ducem,
è pralio contra Gallos victorem ,
clj lxx XLII.*

LVsitane Melos, qui melos triumphale,
Tyro imperandi fortè, fortè vincendi,
Successibus non usquequâque tuis cantas,
Negloriosus splendidæ nimis fide
Primæque forti: vitrea est, & infida;
Nec mox Batavos vincere est, quod est Gallos.
Quod si reversus metiare nunc horum,
Vel victor, hastas, sæpè, sæpè victrices,
Est qui volantem præpeti fugâ Melos,
Docere possit Pegaseium melos.

Similes labris lactuca.

Lactucas oleo graves & acri
Submersas domini vorant aceto.
Lactucas pueri nec acri aceto

Nec

Nec tinctas oleo vorare docti,
Vellent perpetuò illud esse verum
Lactucas similes habere labra.

In mortem Auli ebriosi.

Non cessit Aulus ebrius Cynico seni :
Ut vixit ille, vixit hic, in dolio.

Ad amicum Iuvenem ab inflammatione brachii sanatum.

Amplexatrici sanatus es, Euchyme, membro :
Hac se proripuit parte vetusta lues.
Qui tam præcipiti raptum discrimine solvit,
Parcius amplecti crede monere Deum.

In puellam dormientem.

Dormire mors, mors somnus est.
Si dormit hæc nec mortua est,
Non dormit hæc, sed mortua est.

Man. 9.

24.

In natalem meum.

Quarta quater reliquis ad sæcula quatuor annis,
Nono mense, die quæ sacra Mercurio est,
Nascebarur homo quidam, non bestia; tantum
Quod nono nasci bestia mense nequit.

Tumor arthriditi sanatus.

Quando tumet mulier, partu tumet illa propinquo:
Quæ premit Arthritis, quando tumet, peperit.

Ad amantem.

Est universo ornatui diversitas;
Fatemur, amens, universo ornatui es.

Ad liberos.

Amate pacem Liberi,
Preciosus unio Unio est.

AA

Ad Aulum, Senem amatorem.

Non te puellas inter, Aule, denigro:
Denigrat ætas; nempe quæ dealbavit.

Pro vicino partu Principis Auriacæ.

OMnia speramus. quid non speremus ab illo
Ventre? veni, puer, an fortè puella fies.
Embryo magne veni, & propera, si fortè puella es:
Embryo de sexu bis meliore veni.

Ad embryonem.

NE propera pasci, si debes filia nasci,
Sin es Mauritius, parve, veni citius.

De Tullio Spurio.

TVllius in terris Patrem appollare recusat:
Sufficit in cœlis, inquit, habere Patrem.

In Thaidem.

Sicut gutta cavat lapidem, res publica, virgo
Defuit esse, Thais; non vi, sed sæpe cadendo.

Ad lectorem meum.

Cujus curta vides Epigrammata, candidus autor
Hoc agit, ut nôris quàm sit sibi curta supellex.

Ἀ' ἐλατρεία.

Iussa rogare Deum panem dare quotidianum
Roma Deum fecit panem sibi quotidianum.

Ingratitudo hominis.

Mat. 12. 40. **E**Ν καρδίᾳ τῷ γῆς ὁ ἥδ' ἀνθρώπων
Τρεῖς ἡμέρας καὶ νύκτας, εἰς τὸ ἀνθρώπων
Εἵπεν ἦν δὲ ἵς δίδωσιν ἀνθρώπων
Τρεῖς ἡμέρας καὶ νύκτας ἡδ' ἀνθρώπων,
Εἰς καρδίᾳ, τῷ γῆς ἔπειν εἰς ἀνθρώπων.

Αα

Ad Aulum Advocatum.

PRaxin protervè nunc bonis, nunc & malis
 Bonam administras aut malam ; prout rei
 Bonæ malæve nata fert occasio;
 Prout faciendæ nempe fert occasio,
 Securus, Aule, praxin illam factitas ?
 Et illud *ἡ ἀσφάλεια* vocas ? nec obvia est
 Imago Justi, cujus è Cælo manum
 Manus sinistram dexteramve bonis, malis,
 Vni cuique suam *ἡ ἀσφάλεια* dabit.

Mat. 17.
 27.

Dos.

DE dote, Natæ Jureconsultus pater
 Rogatus, unde originem deduceret,
 Cum dote do te, dixit, hinc vocabulum est,

De copia satias.

Sic est, amantes, sperno quod plenè est meum.
 Si dat puella, sit repente *ἡ ἐξουσία*.

Lesbia ἐν γαστρὶ ἔχουσα.

DE Lesbia fortasse si quid invides,
 Nec invidéo, nec est quod invidéas mihi,
 Gravis mihi, gravida est tibi: plenè tua est.

Conjugium Nisæ & Mopso.

Quod Nisæ Mopso pulchra deformi datur,
 Mirum est, amantes ? nempe diviti datur :
 Extorta egenis pauper est parentibus
 Donatione perpete propter nuptias.

In oculos.

Captus amans oculis cæco duce dicor Amore
 Ducier : erroris culpa sit ista mei.
 Aspice quàm Stellæ geminæ sunt fulmina stellæ ;
 His oculis dices me potuisse capi.

M

C O N.

CONSTANTINI HVGENII
EPIGRAMMATUM

LIB. VI.

CLC XLII.

Epitaphium infantis in utero Matris sævitiens suffocati.

Ivinate viri vates : Ænigmate condor,
Quo non est gravior, quâ malè condor,
humus,

Patrem habui & Matrem : tamen invida , an invia ,
Mater

Quem voluit me non sivit habere Patrem.

Vixi, non vixi. quo possem vivere Jota

Defuit ; hoc pariens debuit esse parens.

Denique, si saxo quid huic inscribitis, ecce

Præscribo sorti consona verba meæ.

„ Venit in hunc tumulum, quem vivum fata maligna

„ Egredier tumulo non voluere suo.

„ Nata mori, vetus & justum est: sed iniqua Deorum

„ Sævities, nondum nata jubere mori.

In dissidia Anglicana.

Dissiluit fracto naturæ fœdere cera?

Colligis admotâ frustra liquata face.

Ignea fax Amor est: Adverte Britannia; quæ non

Hac face mollescunt fragmina, non coeunt.

*Ad BARLÆUM, cum Filia nuptiis interesse
non liceret.*

Qui me pollicitus Mudanos inter amicos
Non nisi Fraternali funere fallo fidem,
A Patre Barlæo geniales inter amicos
Barlææ sponsâ virginitate vocor,
Cum Socero vocat & Gener & genus omne vocatûm
Cum Patre, cum sponso conjuge Sponsa vocat,
O Sponsi, malè me & frustra tentatis; iniquum est,
Quod mea non potuit sponsio, vestra velit.

Ad Posthumum.

Ambigis unde Ovi vitient alimenta saporem
Fœtida, Porcinam nesciat ista lues.
Posthume, quàm demens torquet te quæstio! porci
Ovum si gustes què sapiat, sapiens.

De Gellio.

Gellius invisâ nullum de conjuge falsò
Dici crimen ait. Credula res odium est.

Epitaphium

CAROLI MORGANTII

Ἡ χλωδιστάτης. Viri fortissimi.

Securus, hospes, si Britannus aut Belgæ es,
Securus in Morgantii sede busto.
Non est furore perciti procelloso
Quod extimescas posthumum viri fulmen,
Nec vivus istâ bile vixit horrendus.
Flagravit irâ mitis, impotentique,
Non sævus, æstu; canduitque inoffenso
Candore. Naturæ fuit solœcismus
Quo cespitavit, innocentibus flammis
Sibi molestus, nemini bono; fortis
Et comis idem victor atque convictor.

M 2

Heros

Heros herusque laude dignus & luctu.
 Quid plura ? miles optimus , bonus civis
 (Securus audi, qui Britannus aut Belga es)
 Soli Patriæ dixit bonum sacramentum,
 Solis Iberis & malis *Sacramenta.*

Ejusdem Hydrope extincti.

Blle ferox, cui nec mediâ fervente juventâ
 Ulla viro flavam subdidit æqua facem,
 Decrepitus nondum viêtos Morgantius annos,
 Horridaque his annis hostibus arma tulit:
Perf. Cùm simul inflatum propenso sesquipede extans
 Tenderet intercus humor aqualiculum.
 Quanta, putas, hospes, fuerit, quæ fulmine vivo
 Tanta super tantis flamma natavit aquis ?

Ejusdem.

Ilicet, ut Fati sancitum lege magistram est,
 Senferit humanas & mea flamma vices.
 Iverit in fumum, quæ me lymphatula fecit
 Lucundumque bonis, terribilemque malis.
 Non omnis pereo : superavit funera quidam
 Relliquus antiquâ mobilitate calor.
 Scilicet hos inter tumulos de nocte vagantes
 De nostris fatuos ignibus esse puta.

Epitaphium

FR. AUGUSTI THUANI,
*Criminis rei, quod à se improbatum, in
 gratiam amicorum cclaverat.*

Qui jacet hic, hospes, pravi, sine crimine, cœpti
 Conscius obtrusâ religione fuit.
 Nec scelere quidquam probitas contraria jovit:
 Commissum scelere est subticuisse scelus;
 Cum violata fides socios impunè negantes
 Flectere nec posset sola, nec arguere.
 O legum subtile nefas, quibus inter amicos
 Nolle fidem frustrâ prodere proditio est !

Ejus-

Ejusdem.

Avgustus, hospes, hic jacet, Thuanæ
 De stirpe (quantâ stirpe!) nobilis proles,
 Ne quære causam mortis; ipse nescivit.
 Quid ipse? mortis autor ipse nescivit.
 Tamen scientiâ hic & ille peccarunt;
 Scientiâ mali reus, sed exosi,
 Et improbat, & improbabilis contra
 Reos negantes, subricendo peccavit.
 Scientiâ peccavit & boni iudex,
 Legis bonæ, sed, hercules, inhumanæ,
 Et quâ Thuanum non feras perivisse.
 O summè iniqua juris æquitas summi!
 Satis fuisse debuit virum fortem,
 Constantem amicum, non suæ reum culpæ,
 Quod non potuit probare, non probavisse.

In ejusdem mortem, imperitiâ carnificis laniena similis.

Cum fera damnatum damnandâ lege Thuanum
 Traderet infami Gallia supplicio:
 Summi sævitiam juris damnante metallo
 Irrita displicuit carnificina sibi.
 Dirigit Licetor; nec adhuc trepidante Thuano
 Abnuat indignam dextera lenta necem.
 Ferrea sæcla vide: plus est in Iudice ferri
 Quàm culpæ reus aut ferra rigoris habens.

De ejusdem crimine Iocus.

Garrula gens Galli est: quid ni sit garrula? Gallus
 Suppressâ meruit garrulitate necem.

*In mortem Duc. Cincmarthii, magni Gallia
 Hippocomia præfecti.*

Quod sis esse velis: modus est in rebus, & ex te,
 De medio sursum non properare gradu.
 Disce secuturus si quis vestigia Magni es,
 Quàm primùm voluit maximus esse, fuit.

M 3

In

In reditum Card. Richelii Lutetiam.

P Allet Iber, spe lapsus Iber; quo plurima mundi
 Machina versatur Cardo quod egit agit.
 Pristina Richeliis redierunt robora nervis,
 Cessit Atlantæis pestis adusta toris.
 Solve Duci votum reduci, quo vincere pro te,
 Quo te complecti, Gallia, pergat habet.

In detractores Richelii mortui.

Q Væ Cardinali turba supplicem vivo
 Subjecit & mentem & manum, nec in terris
 Præsentius prostrata numen agnovit,
 Ruit in sepultum scommatis, jocis, probris,
 Et quidquid ore possit exspui falso
 In immerentes impotens vomit manes.
 Levis popelle, ingrata plebs, inhumanum
 Serpentis instar; Patriæ semel natus,
 Atlas, Atrides, Cardo Regis & Regni,
 Non debuit denascier; tibi verò
 Nec debuit defunctus esse, nec vivus.

In illud cujusdam in eundem,

Ex te subortis esca vermibus lates,

V Ellitur indignè prostrato barba leoni;
 Richelium plebes improba dente ferit;
 Dente, sed extinctum: soboles, quo supplice vivum
 Nuper adoravit, mordicat ore patrem.
 Illicet, hîc tantum non falleris impie, natis
 Ingratis de se vermibus esca jacet.

In ejusdem Cardinalis Bibliothecam.

M Ille libros, & mille libros, & mille librorum
 Millia magnifici publica Richelii
 Cura, bono Patriæ, capsis ingesta superbis
 Nominis æterni marmora viva locat.

Quò-

Quòque voluminibus moles augusta coëmptris
 Cresceret in titulos auctior usque suos,
 Mille libros & mille libros & mille librorum
 Jussit adimpleri millia mille libris.
 Define posteritas *Δαμπεῖν* quo se agmine facto
 Duplicet in multam massa voluta nivem.
 Materiam liquit vestris, qui scribitis, æquam
 Viribus; omnis ubi Gallia sudet habet.
 Scribite Richelium, partos pro Rege triumphos
 Scribite & æternis gesta legenda typis.
 Millelibros impletura est quæ posthuma famam
 Unius capiet Bibliotheca viri.

Epitaphium mulieru prodiga.

R Oditur hìc tandem corroso Galla marito ,
 Qui reliquum vix quod rodere possit habet.
 Serò tulistis opem, superi; quia perdere dudum
 Uxorem nequìt, perdidit illa virum.

In Schedas Cosmographicas

GERARDI MERCATORIS

*ab ejusdem Nepote dono mihi Duys-
 burgo missas.*

E Sto; nec oppresso bellis injuria Fati
 Duysburgo totas depopulârit opes :
 Reliqua sit mercaturæ pars magna , novus que
 Mercator veteri par , potiorque fiet.
 Invideant alii: tot mercibus unius unas
 Mercatoris ego præfero reliquias.

Ad Lesbiam.

D Ebellare viros potuisti bella , sed anni
 Te de-bellarunt , Lesbiam: cede viris.

BARLAAMI,

Ad Tessellam, cum fraga illi mitteret.

Tessela, fraga tibi mitto sapidissima, sed tu,
 Tessela, plus fragis ingeniosa sapis.
 Tessela, fraga tibi mitto dulcissima, sed tu
 Dulcior his fragis crederis esse mihi.
 Tessela, fraga tibi mitto fragrantia, sed tu,
 Tessela, tot fragis suavior hospes oles.
 Tessela fraga tibi mitto plus mille, sed insons
 Tessela, pro fragis millibus una satis.
 Tessela, si fragum fieres; tunc Tessela posses
 Proximior labris tangere nostra tuis.
 Tessela, qua mitto, sunt fraga salubria, nam tu
 Tessela sollicito sola medela mihi es.
 Tessela, si fragum fieres, tunc Tessela, possem
 Tangere Tessalicas, sed sine bile genas.
 Tessela si fragum fieres; tunc optima posses
 In succum verti Tessela tota meum.
 Si tecum hoc fierem; tunc, qua miracula! posses
 Tessela Barlaam sapere vorare tuum.

*Ad Tessellam Viduam**de Viduo,**Vidui**οὐκ ἔστιν ἀλάβειαν οὐροφάνησις.*

Tessela, ne fragum fias; insomnia vaturn
 Somnia naturæ dissona monstra puta.
 Si meret & par grata pari vis reddere fragis,
 Porrige Barlaam tu quoque fraga tuq;
 Fragifero duo fraga refer, flagrantia fraga,
 Queis fragor argutæ flagrat ab ore phrasis.
 Porrige cauta tamen: gens insidiosa Poëtæ est;
 Si duo das, cave ne quatuor ille petat;
 Denique pro quinto, cave ne flagrantior arte
 Quò Carolus quintus Marte tetendit, cat.

*Plus ul-
tra.**In*

In nuptias cujusdam ab Arsen.

Sicut principio sexûs utriusque Creator,
Hic individûe conjunxit ἡλὺ & ἄρσεν.

Mat. 19.

4.

Ad Olum causticum.

Qvod mala defensas opulenti jura clientis.
Non est, Ole, Rei sollicitudo, rei est.

Certamen equestre Cortæ & Mævii.

SI fortè cursu Cotta certet Mævio,
Se judicavit ipse victorem fore.
Benè Cotta judicavit, ex Equo, & bono.

*Dies mortualis Ducissæ Bulionæ, vicinus natali
Mariæ Nassaviæ.*

A Vriaci nuper decessit Filia¹: quid tum?
Post biduum Auriaci Filia nata fuit².

Auli Diata.

A Vlus aquam bibit, elixæ sunt prandia carnes.
Hujus ἄρσεν, ὕδωρ, οἶνον; * ἄρσεν, ὕδωρ.

*Ad ER. PUTEANUM, quarentem per epistolam
an operæ pretium faceret Elogia Imperatorum
prosequendo.*

A Nnè operæ pretium facias in Cæsare multo,
Seriùs an ridens hoc, Puteane, rogas?
Ecce facis, divine senex, & non facis; illud
Omnia (sic facis) in sæcula vivet opus.
Sæcula quas laudes (sic non facis) omnia dicent,
Non operæ pretium, non operantis erunt.

Boletum medicatum.

B Oletum periens medicatum Claudius edit.
Deterius fungis est medicina malum.

M 5

In

In Laonicum hospitem.

PArcite Laonici convivæ velle vocari :
Laonicum fama est esse, nec esse domi.

Soliloquium amanti.

Illustrissima noctium,
Quæ tot sideribus meis
Intercedis amoribus,
Quæ tot sideribus meis
Non accedis amoribus ;
Quorsum tot nocuas meis
Immittis facibus faces ,
Et jam dissimilis tibi
Denatum simulas diem ?
Quin me vel pluvio Jove,
Vel te, torva, benignior,
Quas magni metuant dii
Tempestatibus obrue.
Non hîc est oculis opus
Non tot sideribus tuis,
Non est te, vaga Cynthia.
Implorantibus hanc facem
Luce difficili viâ :
Nec Sestos mea tam procul,
Nec vasto dirimor mari.
Sicco trajicitur pede
Quâ de perpetuâ Pharo
Invitant geminæ faces.
Quas tu per geminas faces,
Non tot sideribus tuis
Illustrissima noctium es.

Spleneticus ager.

Splen ridere facit? Medici sanate phrenesin
In Phycis & me, quem lachrymare facit.

Epita-

Epitaphium

MAURITII HUGENII,

*Ordd. Conf. à Secr. Fratris unici,**incomparabili.*

Hic jacet Hugeniis major de Fratribus: adsta,
 Quisquis es, & Patriæ fletibus adde tuos.
 Hic Pietas, hic ipsa Fides, hic aurea morum
 Integritas, hic laus & lepor, Haga, tuus,
 Hic tacite prudens doctrina, modestia, candor,
 Hic sine dente sales, hic sine felle joci,
 Hic miseri tutela, boni favor, omnis honesti
 Delicium parvo pulvere tecta jacent.
 Plura legas, qui pauca legis, nisi facta legenti
 Obstaret lachrymis multa litura meis.

In ejusdem tumulum.

Quod nigra prætulerit candenti marmora saxo,
 Hanc habuit causam provida posteritas:
 Candorem Hugonii non marmora posse, quid autem
 Marmora? non ipsas posse referre nives.

*Ad avarum, munus novum petentem, spreto (sed accepto
 tamen) priori, quasi infra se fuisset.*

Lanea dona dedi, nunc poscis linea: sed jam
 Reddidit invisum me mea lana tibi,
 Sorduit ingrato de lana munus ovina,
 Et de caprina quæstio mora fuit.
 Da veniam, nec lanea nunc, nec linea mittam;
 Nolo tuam tanti perdere amicitiam.

Ad eundem.

Lanea displicuit merces, vis linea detur.
 Linea? polliceor. nempe Mathematicam.

*Longi-
 tudinem
 latitudi-
 nis ex-
 Epita-
 pertem.*

Epitaphium extincti crapula.

Non esse quod non esse fecerit multos,
 Non est stupori; hoc esset, esse qui non est.
 At me, viator, qui nec esse credebam
 Non semper esse, fecit esse non esse.

In gratiam Poëta otiosi.

Est de tribus mortalibus qui turbidum
 Pernox fritillum lassat: est cui rota
 Versatilis metri rotat mentem & manum;
 Est qui soporis optimam sortem ratus
 Nec alea de nocte nec versu furit.
 Quis utrique prævalet? ferat sententiam
 Si quis nihil agit, oriatur, aut vacat.
 Iste oriatur, vacat hic, ille agit nihil.

PRÆSTAT OTIARI QUAM NIHIL AGERE.

Studium diversum.

Incendit varios homines diversa voluptas;
 Allia vos, alios Alea, nos alia.

De Servo malè commendato.

Perspectæ fidei commendas, Pontice, servum;
 Da veniam, fidei fidere nolo tuæ.
 Illum ego perspexi nebulonem, Pontice; posset,
 Perspectæ fidei ni foret, esse meus.

Pæna par, dispar.

Si libeat; sciolos verbis prosterne negantes;
 Nugantes æquum est sternere verberibus.

*De vario latitiæ publicæ apparatu**In vicinū AURIACÆ puerperium.*

Turgent Auriacæ vicino viscera partu:
 Spes Batavis ridet magna minorque meis.
 Vel pyrio Pagum quassabunt æra boatu,
 Vel: pro re nata nempe triumphus erit.

Ad

Ad Tullium.

Non sufficit, quod promptus est puer, Tulli.
 Discerne promptus an manu sit, an linguâ.
 Est promptitudo noxia, est item frugi.
 Multum interest quod dicis anne agat promptus,
 An, promptus id quod egeris puer dicat.

*Ad I. Vicofortum Equ. ἀπαιδο, nimio Melonum
 esu agrum.*

Siccine damnatas, avido rapiente palato,
 Sic proditrices gutturi esse dapes,
 Sic placuit, Vicoforte, mali lethalia succi
 Indere debilibus semina visceribus,
 Non aliter quàm si prolem dare prompta petitam
 Frigida jam frigans semina poscat ager?
 O bone, si cautas fecere pericula fauces,
 Nec tua te contra est imperiosa gula,
 Parce peregrinis animam laxare venenis,
 Appete de Patria candidiore cibos;
 Atra quod edit edat genitrix Hispania; solos
 Expediat Melos pascere Melonibus.

Adversus contemptores Epigrammatum.

Qui quasi rem nihili spernunt Epigrammata, tentent
 Quid fiet hoc, toties claudere & incipere.

Ad Gallum suspecta nobilitati.

Qui nec loco stas, Galle, nec linguâ soles
 Constare, nec constas amore, nec fide;
 Ignosce, generis, Galle, si ignarus tui,
 Vel sponte, vel casu solœcismi reus,
 De gente, dico, mobili es, non, nobili.

In

*In I. CATSII Equ. Holl. Synd. Ψαμμεζίας.
culturam Villa in collibus arenariis.*

Fertilis ingenio fundi multiplice curâ
Fertilitas, labor est vel mediocris Heri.
Cogere ut ingenio sterili fabuleta virescant,
Cura super vulgum fertilis ingenii.
Catsius hoc potuit. Respublica fas in arena
Consilium tanto sumat ab ingenio.

Ad Poëtastrum.

Illa suos, cunctis apponis versibus : ajo
Qui cunctis addunt versibus illa , sues.

Enigma.

Solvite Grammatici, quem vobis carmine duro
Quâ videor nodum necere solvo manu:
Urbs est Principibus nuper spoliata duobus ,
Quæ periisse virum non queritur , SED ANUM.

Ad amicū secundas nuptias suadentem , cum erudita.

Quid me puellæ literis, linguis, libris ,
Chartis onustæ destinas tristi jugo?
Ductam expedire virginem doctam mihi
Et inter autores recensitam nego.
Si quæ secundam suscitaret viduo facem,
Non digna lectu, digna sit lecto velim.

*Cum TH. GRASVINCKELIUS Equ. librum
de Majestate amicissimis verbis offerret.*

Quam benè convenient & in una sede morentur
Majestas & amor. linguâ calamoque probavit
Qui Majestati comitem tulit Autor amorem.

Pro parricida, paradoxum.

UT quid supplicio dignum par gratia fecit,
Quando Pater natum *sustulit*, ille Patrem ?

Ad

Ad furem festinando turbantem, & se prodentem.

Quid properas? propè eras. propè res properes
propè restim.
Sæpè propè errare es, qui properare pares.

In calceos aulicorum, pedis molem excedentes.

UNumquemque suo se metiri pede quondam;
Vnumquemq; suo nunc mentiri pede verum est.

CLIO XC XLIII.

*Ad REGINAM M. Britanniz è gravi
tempestate reducem.*

Diva Caledonio nimum jactata profundo,
Disce quid hoc Cœli turbine Fata velint.
Debet amatque sequi post nubila Phœbus. easdem
Credere Soli, Solii crede Salique vices.
Ut rota Naturæ est, inconcussio ordine rerum
Proxima sunt lætis tristitia, fausta malis.
Quandò spe gravior metus est, nox nubila sudæ
Præstat & immoto mota procella Mari.
Ecce, Deum genitrix, summa de Numinis ira
Spondeo propensos in tua fata Deos.
Quot ma'a nunc pateris, totidem terræque marique
Omina vicinæ prosperitatis habes.

De I. Vander BURGH Ordd. Agente Leodici.

Res patrias agit, & patriis caret exul amicis:
Quæritur, an sit Agens Burghius, an Patiens.

In Phyllidem.

Implexi teneris macilentæ Phyllidos ulnis
Oscula libatum venimus, ossa dedit.

In

*In obitum**C. VOSBERGII, designati ad Venetos Legati.*

EXimium Patriæ raptum lugemus ephebum.
 Quæro, satis iustus num fiet iste dolor?
 Quem Veneto in terris legarat Patria Divo,
 Legatum Divis misit ad astra Pater.
 Quis locus est lachrymis? ad Patres nomine nuper
 Angelus, ad patrios Angelus ivit avos.

In VOSBERGII Patriæ Constantiam exemplarem.

SPem Patris & Patriæ, quem pro virtute vel annis
 Non est jure senem dicere, non juvenem,
 Vidimus innumero pertusum vulnere, mille
 Per tormenta, neci tradere mille neces.
 Altera lugentis Patriæ spes, altera proles
 Ægra novas Patri nunciat exequias.
 Qui tot flagra vides tot cladibus inconcussum
 Romano Belgam robore ferre senem,
 Dic tibi, quod res est; non extat in Orbe Parentum
 Plus miser hoc forti, fortior hoc misero.

*In annoſæ Virginis duos amantes mox à ſponſalibus
mortuos.*

SI quis anum ducit, credat se nubere morti:
 Nam vel anum nuru ducere velle, necat.

In Psalmos Regios

*ab Heroë GRASVINCKELIO Paraphraſi
 Heroicâ verſos.*

Qui legis hæc, aliquis, modulis anguſta canoris
 Carmina, ſancta piæ juſſa Parentis ama.
 Præſcripſit moriens victuro in ſæcula Nato
 Omnia victurum ſæcula Regis opus.
 Solveret hoc individuo jejunia cantu;
 Sumeret hos primos ore vel aure cibos.

Non

Non stetit hic Nati pietas: ardentior illis
 Imperiis doctè gratificata sibi est.
 Addidit ad sacra verba chelyn: fide debitor ipsa
 Liberat obstrictam, quâ valet arte, fidem.
 Hinc grave, divinum studio fallente laborem,
 Sanctius hinc omni carmine crevit epos.
 Ecce vicem Fati: Baravo præeunte disertæ
 Romano Solymæ discitis ore loqui.

In Gallam.

Nescio quid vitii est, postquam me parcius Olus
 Laudat, & incepit dicere Galla probum.

Ad Aulum.

Vos ore præceps fundis, aut calamo rudes
 Inconditosque sæpe versus evomis,
 Incarminatæ præferunt lanæ pilos.
 Nisi carminentur, Aule, non sunt carmina.

Deprecatio.

Quod excipi Regina vult domi meæ,
 Res ardua est quam poscit: omni scilicet
 Exceptione major est, ego minor.

In Gallum agrum.

Viderit Hippocrates quo Gallum pulvere sanet:
 Gallus, homo nequam, non valet, atque valet.

Cæci effugium.

Tercentum petiit dono sestertia pauper
 A cæco sibi vel mutua plura dari.
 Unde habeam? retulit cæcus. Tu videris, ille.
 Non petis, hic, nisi quod videro? polliceor.

N

In

*In mortem Marchionis de Gefvre , propugnaculi
Theonvillani minis obruta.*

GEvrius, heroï stimulis compunctus honesti,
Ad Luxemburgos victor iturus avos,
Post lethale datum Theonvillæ vulnus, honorâ
Cæde Theonvillæ funere tectus obit.
Quæritur indignè quem de radiante pyropo
Occupet illustrem nobilis urna locum :
Prospexere Dii tumulum, victricia solus
Condere victorum debuit ossa cinis.

In Hispanos Monasterii conventum procurantes.

PArhodiè Monachi, par est fortuna Monarchæ,
Improbis ad pacis vota recurrit Iber.
Desperatio, quæ Monachos extrema timentes
Dura Monasterii vota subire docet,
Cogit & Hispanos extremum quærere multâ
Desperabundos clade Monasterium.

Iudex.

UT laude iudex major & probro fieri,
Quod nummus, esse debet, asper & probus.

In cippo Fratris tumulo à vidua imposito.

HVnc tibi cum luctu lapidem fletuque perenni
Unice, supremum munus, Amice , dico.
O si fata velint, lachrymis exhausta , stupore
Saxea, sim lapidis, jam lapis ipsa loco !

*Ad BARLAËUM, cur Poëmata mea ipsum
edere patiar.*

AUtrivivam aut moriar, si fragilem fero
Securus pelago tradidero ratem.
Pro capto populi, pro genio fori,
Vates excipiar dente vel osculo ,

Nil

Nîl mirum, comitem te ancipitis viæ
Si, Barlæe, fero: caussa gravissima est.
Tecum vivere amem, tecum obeam libens.

Horat.

Amans.

NEc me Polla neci, nec Amor, sed uterq; dederūt:
In medium venit & vênit uterque nefas.
Hæc oculis, hic non-oculis, hæc lædit inermis,
Hic telo, hic face me conficit, hæc facie.

Ad Tullium.

INique censor grammatum atque Epigrammatum,
Tulli, meorum, quæ rotunda & recta vis,
Et vis acuta; si vel hoc Superi velint,
Dic per Matthesin, oro, quî faciant, uti,
Quæ sunt rotunda, acuta sint & recta sint?

CLO LXXIV.

In effigiem nobili Heroïne,

VTRICIAE OGLE,

τῆς βασιλοῦ τῆς.

HOs oculos, illam cœlesti fornice frontem,
Hoc nasi decus, hoc oris, & hæcce genas
Aspicias, hoc ebur eximii tornatile colli,
Has Veneris, niveū tuber utrumq; pilas?
Ne pete de tacito divinum gutture carmen,
Omne quod intuitu percipis, harmonia est.
Tanta simul sumptis regnat concordia membris,
Nullus ut accedat Musicus hisce tonis.
Nec te falle tamen; nil vulgò dicimus: illud
Non omni temerè personat aure melos.

N 2

Is

Is modò, qui Cœli harmonicos per inane rotatus,
 Vel tacitam in terris audiet Utriciam.
 Jam spectatores oculos ubicùmque exerce;
 Auscultatores hìc quoque, Lector, habe.

In natalem IACOBI van Campen, Architecti præstantissimi, qui est 2. Feb. ad amicum.

CAmplius oppressi vindex sub nube VitruvI
 Inter, ain', Februas extulit ora faees?
 Nil magis appositum est. edendus luce coruscâ,
 Qui lucem terris redderet, ille fuit,
 Adde quod expurgaturo tot sordibus ævum
 Lustrica decreta est & februata dies.

In effigiem meam, filiam unicam manu ducentis.

PRocul venustæ: ne quidem viduis vaco;
 Ne dum puellis: oocupata dextera est.

*Ad Illustrem BREDERODIUM, in nuptiis
 SOPHIAE Filia: natu maxima*

Cum

Barone CHRISTIANO à Dona.

Ingenium, ingentes animi, splendoris aviti
 Stemma, viro dignæ & Borussò milite voces,
 Factus ad imperium vultus, captura Dionem
 Lumina, trux lepor, acre decus ridentis ocelli,
 Majestas & amor, calor & prudentia, forti
 Melle joci, sale conditus sine crimine sermo;
 Omnia concurrunt & in uno singula ephebo.
 Illustri Batavûm sanguis, Brederode, Deorum
 Indigetum præclare nepos, agnosce benigna
 Fata tuæ, non hoc donum, dare DONA Sophiæ.

Malum Citreum dono missum Medico imperito.

NOn malè collati videor mihi muneris autor:
 Medicum ego malum mitto malo Medico.

In

In ejusdem funus.

Ingratos homines ! obiit Medicafter agyrta :
 Quanta viro funus, quantula turba facit ?
 Hem, legio. nihil est : acies immensa veniret,
 Si tot humo meritum, quod dedit ipse, darent.

In statuum Veneris in horto meo tempestate subuersam.

Rideo ad excussam, solio constante, Dionem;
 Hæc animi, hæc si quæ est, sortis imago meæ.
 Nil mihi cum Venere est, alibi fera regnet Erinny ;
 Hic multo rerum turbine strata jacet.

Pro Cotta, naturâ fure.

Invitis Dominis res contrectare alienas
 Cogitur invitus Cotta, fugâ vacui.

In malos & clamorosos Musicos.

Ipsâ Alphabeti parte nobilissimâ,
 Te, turba cantrix, laudo ; &, omnis, inquo ,
 Vocalis ista Musica est, non Consonans :
 Liquida est ? nec illud. ergo, quæso, Muta sit.

Furtum è naufragio.

Lembus ut in Batavo periit modò littore , quidam
 Dimidium fracti, qui benè cepit , habet.

Epitaphium IACOBI VALLENSIS Med.

&

*MICHAELIS MIREVELDII Pictoris,
 utriusque præstantissimi, Delfis.*

VAllenfi comes hîc dormit Mireveldius : horre
 Belga, minùs fati sic procul hora tui est.
 Ambigitur Delfis, fas sit mortalibus istos
 Addere, an indigetes inter habere Deos.
 Nescio quid fuerint : homines fecisse recordor
 Hunc immortales, hunc veruisse mori.

N 3

In

*In natalem Principis LX^{am}: qui fuit XXIX. Ian,
clō Ioc XLIV. ad ipsum.*

Ipsa salus Patriæ, Pater Unice, cujus ab ipso
Natali toties nascier ipsa solet.
Fas sit ad hæc solus fileam cunabula: non est
Dictio quæ sensus impleat ulla meos.
Qui sexagenos ita quod numeraveris annos
Gaudeo, ut hos idem non numerasse velim.
Quid facias Vari ambiguo, qui, dispare voto,
Quem cupiat fieri non velit esse senem?

In clepsydræ.

Verto vitrum; versæ redeunt ad munia stillæ:
Quisquis heri liquor hæc transiit, hîc hodiè est.
Dicere, queis summo jam descendentibus ævi
Colle parit primas ultima bruma nives,
Vespillo non esuriat, si fata senectæ
Clepsydræ dederint vertere cuique suæ?

*In Incendium, quo Haga Templi Aulici tectum confla-
gravit, Cal. Feb. clō Ioc XLIV. triduo post
natalem Principis.*

Ariacis iterum natalibus affecla, caro,
Dicimus, an charo fulgurat igne dies.
Excipit illustrem cum plausu Patria casum,
Et fabricæ tanti tantula damna putat:
Nec sic damna quidem. quid enim? Laquearia
Templo
Cœlitus immissæ diripere faces?
Ergo, quod injungit Pietas, jam vertice nudo
Stamus: id officii novimus esse sacri.
Et sacra sub dio facientum libera Cœlo
Vota suos fervor, lumen & aura vehent.

Audiet

Audiet Auriacis longos natalibus annos
 Poscentes demptâ sic quasi nube Deus.
 O ego sim vates; ô ut, sine crimine nostro,
 Impediant Patriæ sidera sola preces!

In idem Incendium ad Pontificios exultantes.

Roma, quid exusti lætaris fornice templi?
 Tam tu sæva tui non memor esse potes,
 Quàmque tuas toties experta Ecclesia flammâs
 Pulchrior è flammis exiit usque tuis?

In mortem capite truncati.

Cervice quidam curtus hic Gallus jacet,
 Fisco applicatis & subhastatis bonis.
 Sera est amici quam velint opem dare:
 Nec res nec ipse Gallus est in integro.

Incendii nocturni primus horror.

Nunciat immanis nocturna incendia clamor,
 Et metus incerti est major ubique loci.
 Felicem, qui cui metuat non novit, egenum,
 Quasque vorent flammæ non habet, inquis, opes.
 O scelus, ô miserum contrâ, qui, pravius inopsque,
 Nec se, nec sine se quem miseretur habet!

*Epitaphium N. NUTIAE, Matrona dirisissima & erga
 pauperes munificentissima.*

Nutia in hoc tumulo est; cui, si quid mortua sentit,
 Non dando verulas credo dolere manus.
 Ingentes habuit, sed quas, se iudice de se,
 Si non donasset non habuisset opes.
 Omnia sic danti, cui se dedit illa, daturum
 Omnia ne credas, crede dedisse Deum.

Pro laude propria.

Q Vos genui laudare licet sine crimine natos :
 Quod genui, contrà, non licet, inquis, opus.
 Quidquid id est; quod non genui laudare licebit.
 Ergo veras laudem me quoque ? me genui ?

Ad filios Palimpsesto utentes.

D Ilscite & hinc aliquid, dociles, mea cura, puelli;
 Sicca palimpsesti est pagina, non sterilis.
 Scribendi studio assiduis incumbere cûris
 Vos nec tota quidem vox monet; ecce, πάλιν.

In Censorem nimis acrem.

F Lammeus in cæcum, zelo turbatus, Apellam
 Irruis: at lachrymis dignior ille fuit.
 O bone, non servat, perdit præpostera fratrem
 Cura; quod induras igne, liquetur aquâ.

In Censorem parum candidum.

A Cris amicorum censor, non curo quòd irâ
 Candescas, modò si candidus esse potes.

Terra, Mare, Insula.

P Lana superficies Terræ, Mons; Æquora, Vallis;
 Insula quid ? Terræ gibbus in Oceano est.

Pro Sartore subito divite.

D Itior est Cræso sartor, quem vidimus Irum:
 Miramur si rem fecit ? acu tetigit.

Bellum Danicum.

H Olfatiam invadit retrograda Suecia : solo
 Divisum Imperium cum Jove Cæsar habet.

Terra

Terra uliginosa Batavia , De Venen.

Addimus hoc etiam ad patriæ miracula Terræ.
Est ubi corrodi patiens & viscera nobis
Vulnus alit *venis* & cæco carpitur igni.

*In FRIDER. SPANHEMII
facundiam extemporaneam.*

EN quis ab ore viri torrens, quàm Tibridis instar,
Quàm de Romano fonte Latinus eat.
Non ex tempore, ne fallas ; in tempus , in ævum
Dic, & in æternum dicere Spanhemium.

In Aulum secundò nuptum.

Miramur Aulum , fronte porrectâ diù
Lævique, vultu nunc obire tetrico ?
Habere se dolet miser quod non habet :
Habet secundas non secundas nuptias.

Pro Barone Couvrello , captivo innocenti.

Qvisquis ut immemorem Patriæ & virtutis avitæ
Couvrellum sceleris credis habere reum;
Falleris adpersi pravâ spe criminis : omni
Fortius hoc pectus robore robur habet.
Murus aheneus est qui, ne pallefcere culpâ
Inclusum faciat turris ahena, facit.

Ad Lectorem meum.

Qui mala plura bonis legis hic Epigrammata ,
plus hic
Mole liber, dices, quam bonitate valet.
Pauca, nec inficior, bona do, mala plurima: paucos
Quippe bonos, multos novimus esse malos.
Si sequitur fatum scriptor lectoris , ubique,
Omnibus ut placeat, non licet esse bono.

Senex.

Non amo *præsenti* senio perfectus: amabam :
Ille *imperfecti* temporis error erat.

N 5

Anna

Anna moribunda.

Vivit, & affirmant Medici non vivere posse.
 Quod facit Anna, nequit; quod nequit
 Anna, facit.

In Mævium.

Mævius ut versum voluit vi claudere, verbum
 Apposuit quod non congruit. appositè.

Ad Posthumum meticulosum.

Posthume, si, rem cum causis cognoscere, scire est,
 Nescio te fortem vulgus habere Virum.

In Dictionarium Latino-Gallicum.

Ecce simul corpus veniunt & corporis umbra:
 Phœbeæ partes lampadis autor agit.
 Corpus, inoppressæ est virgo facundia Romæ,
 Umbra, Latinorum Gallica barbaries.
 Ergo vides, Lector, quid poma recentia distent
 Putribus, è ramo pendula deciduis.

*In RENATI CARTESII Principia
 Philosophiæ.*

Nvllus erat toto Naturæ vultus in Orbe:
 Improba formosam larva tegebat anum,
 Nativi pigmenta vicem fraudesque disertæ
 Implebant: unus gratia fucus erat.
 Ut sub nocte diem frustra, sub nube nefanda
 Quæreret Ixion- Orbis ubique Deam.
 Personam capiti sacræ generosa parentis
 Abstulit Herois dextera Cartesii.
 Jamque, Dionæos partus agitante Renato,
 Prodit ab errorum Diva renata mari,

Osque

Osque humerosque Deæ similis stat nuda, novique
 Floris & intactæ Virginis instar habet.
 Sic meruit veri vindex audire novator,
 Mome? novatorem fecit Aristotelem.

Mulieres apologæ.

EN ubi sunt, ubi sunt, infami crimine qui nos
 Accusare solent de levitate Viri?
 Quàm superent levitate leves, elementa loquentur.
 Si levis est Mulier, pende, Vir est levior.

Molitor in hydromyla.

COgor aquam bibere; illud aquæ me cogit egestas;
 Et, si dentur aquæ, vina repenti bibam.

Ad BALSACUM cum Poëmatum libris.

ILLE ego qui numeris solco gravis esse solutis,
 Ecce traho duris verba ligata modis.
 Vir facunde, vir ipsa tuæ Facundia gentis,
 Excipe non duro supplicis ora genu.
 Quem Batava toties in libertate tulisti
 Jam satis est vincti si miserere mei.

Ad Posthumum.

MIRUS homo dici poscis, quia nempe Poëta es.
 Si non insanis, Posthume, mirus homo es.

Ad Aulum.

AVdire vis de nobili prosapia,
 Non Civis, Aule; & nullus est qui disputet,
 Quid Civis autem? ne quidem civilis es.

Anglia.

Anglia

Britanniam lascivæ
Culparier justè negas?
Tamen fateri cogeris
Quòd Insula est, non continens,

CON.

CONSTANTINI HUGENII
EPIGRAMMATUM
LIB. VII.
HAGA VOCALIS.

In Patria

H A G A M V O C A L E M

*A*ccipe facundam, facundo interprete, Vestam.
Iam nil quod taceat quà patet Orbis habet.
Lingua jura labant, & primus Hugenius Orbem
Edocuit toto corpore posse loqui.
Nulla Domus, Via nulla silet, molesve vetusta,
Horrida adorando saxa vetusta situ.
Sacula num timeat, vel edacia tempora Fama,
Qui facit in laudes garrula saxa suas?

CONSTANTINUS HUGENIUS F.

Ad Amplissimos Haga Rectores.

Nanimes (non jam Pagi) magnæ Urbis
Epoptæ ;
Ordo decens patrii , primæ , sacerque
soli ;

Quorum perpetuis nova se, nova rursus , & usque
Grandior & curis debet & auspiciis

Haga domus Divûm, seu quis mortalia, seu quis
Æstimat æternas, numina nostra, Deas ; •

Sumite non duri, vestra de gente Poëtæ
Edita non duris verba Latina modis.

Quam fari doceo, docuit me Patria fari :
Debuit has illi patria Musa vices.

Nec venit in partem vestri ambitiosa laboris:
Vestrae laudis erunt marmora, verba meæ.

Quis scit an extensæ concedent fata sonoraë,
Haga loquax melius vivet, an Haga silens ?

Aucta, nec invideo, vobis auctoribus esto ,
Cœperit Hugenio dum præeunte loqui.

Ad vias ordine Alphabeti dispositas,

Deprecatio.

Magna minorq; Viæ, quarum sibi quæq; superstes
Viver ab elogiis garrula facta meis ;

Si quibus hæc series visa est injuria , facti
Esse mei culpam scite, nec esse mei.

Turbarunt elementa vices , non Vatis iniqui
Somnia: Beta suum debuit Alpha sequi.

Si sic peccatum, si cui præpostera fraudi est
Litera, de Cadmo sumite supplicium.

Haga.

Haga.

Pagus eram, sed cura facit me Principis Urbem:
 Quid? Comitis nunc, an Principis Haga vocer?
 Quos habui Pagus, Comites abiere vetusti;
 Principis esse volo; non habeo comitem.

V I. Æ.

Ambitus Aula posticus major. Lang-Achterom.

Anticam de postica si plurima fecit
 Me via, posticam cur finit Haga vocent?
 Despicit angustam? magis est injuria: rerum
 Quam facit angustam copia, larga via est.

Minor. Kort-Achterom.

Quid si parva solo? plenis sum magna tabernis:
 Magnus Alexander mole pusillus erat.
 Deinde metu potior spes est; dum crescere possunt
 Parva, *brevis retrò* grandia sorte ruunt.

Via Vestalis. Bagijnen-Stract.

Multa meum mulier, virgo, non virgo, recessum
 Incolit. ut nunc est, ante fuisse puta.
 Nil detraxerunt mutatae sæcula: solo
 Tunc quoque, quod nunc sum, nomine sancta fui.

Rivus. Beeck.

Naviget Anticyras qui te, pulcherri me Pagum,
 Corporis eximii schema referre neget.
 Ecce tamen, vel in Anticyris te corporis ullum
 Eximii, sine me, schema referre negem:
 Me sine, (da veniam) sine quo sis, Haga, cadaver.
 Quem solum vivi sanguinis instar habes.

Via

Via scoparia. Bessem-tract.

M Armoreis alibi placeat sibi splendida rectis:
Quod nitidè & frugi splendeat Haga, meū est.
Indulgetur ibi malè sanis sumptibus: illā
Vertitur, hac melius verritur arte solum.

Portus cerevisiarius. Bier-kæcy.

F Esse viator, ades: totā hīc te prolue Bredā:
Si vis, Rostochium, si vacat, adde Bremam.
Nec te magnificæ satiet liquidissima lymphæ
Copia, plus coctæ flumina laudis habent.

Aula interior. Birnen-Hoff.

A Vla, Venus, Mars, Mercurius, Lex, Curia, Fiscus,
Omnia sunt juris, sacra, profana, mei.
Haga meus nihil est nisi circulus, hospes: at hīc te
In centro Batavi Fœderis esse puta.

Incile. Borgh-wall.

I Vste stupor mundi, quæ parvi nominis Hagæ
Nomina splendoris credis inepta tui;
Me vide, & excellens dudum sine compare dicas,
Si non majorem, jam reperisse parem.

*Amstelo-
damum*

Sylva. Bosch.

Q Vadrupedes olim, bipedes nunc ægra trucidō:
Fecerunt homines ferrea sæcla lupos.
Facta voluptati, fœdis vitiata duellis
Languet: dic an sim depopulata feris.

Via Sylva nova. Bosch-kæde.

H Actenus extensi finem pomœria Pagi
Inveniant, isto limite stare velit.
Stare negat? jam Fata feris, jam Numina Nymphis
Parcite. si fossam transeo, Sylva perit.

O

Aula

Aula exterior. Buyten-hoff.

Interiore licet quòd sim præstantior Aula
 * *Vide* * Vitaulli domino teste, probare queam:
pag. 58. Quanta siem doceat verbum vetus: Exeat aula,
 Hoc est, hìc habiter, qui volet esse pius.

*A signo
avis Casuarie
sub quo
celebre
olim Lu-
panar.*

Via Casuarie. Casuaris-straet.

Seu peregrina bipes, seu casu multa supino
 Nominis autor erat non peregrina bipes,
 Tandem præcipuis par sum pertusa plateis,
 Deque viâ tantum, pervia facta fui.
 Transitus egressusque patet: quâ turpiter hospes
 Hæserat in media me, penetrare licet.
 Tuta venis, procul hinc omni Sirene, juvenus,
 Quâque perire soles capta, per-ire potes.
 Credibile est, inquis; sed, quod vix credere possis,
 Ipsa venustatem præstat abacta Venus.

*Quâ
Rheda
Aulica
com-
meant.*

Pomarium. De Cingel.

ME primam quas de media vocat urbe frequentes
 Curia, me solam jussit arare rotas.
 Divinaverunt qui me voluere vocari
 Cingula, sic tandem singula facta fui.

Via Gerania. Craen-straet.

Omnipotens mihi magnificum dat machina nomē:
 Non accersitis dotibus intumeo.
 Vana ferè socias inflant momenta plateas:
 Nemo neget solis pondus inesse meis.

Via Danorum. Dene-wegh.

Fabula fert Boreæ gentem, quam nomine prodo,
 Hac Hagæ spoliū deferuisse viâ.
 Quidquid id est, posthac, petimus, ne, Numen amicū,
 Da nos insanos hìc superare Danos.

Via

Via temulenta. Droncken-mans-straet.

E Brius illi sermo fuit, mens ebria, solam
Inter avos qui me stigmatè prostituit.
Ebria si dici merear quâ se ebria plebes
Polluit, hoc toti convenit, Haga, tibi.

Fossa Holoferica. Fluweele Borgh-wall.

S Erica sit quæcumque suo sibi serica luxu est;
Hanc modò dum laudem non neget Haga mihi;
Quid valeam scivisse patres, quibus omine raro
Intus & in cute ὄλως serica dicta fui.

Angiportum Xenodochii. Gast-huys-steeghje.

UT fileam quod quæ ridet latissima, perdit
Semita, quâ Cælum scanditur, arcta via est,
Quod Pictas timor est Domini & dilectio,* Templo
Proxima pauperibus recta dicata docent.

Via Nosocomii. S. Nicolas Gast-huys-straet.

Q Valiscumque vocer, merui carnaria dici.
Utrâ plus videor sanguinolenta manu?
Utrâ stare putas horrendum parte macellum,
Hospes? ab hac lanio regnat, ab hac Medicus.

*Inter
macel-
lum &
Xenodo-
chium.*

Sabuletum, Via pauperum. Geest.

EVge, mei cives, dum spiritus hos regit artus,
Spiritus hos animos qui regit Astra regat.
Nec pigeat quod egena sumus contemptaq; plebes;
* Ingeniosa sumus; vivitur ingenio.

* Gee-
stigh.

Via adorea. Gort-straet.

PAr sociis & mercipotens quàm maxima quæque,
Plus est quo sociis anteferenda feror.
Inspice natalem; debetur adorea, dices,
Hic ubi adoratum nomina fecit ador.

O 2

Fossa.

Fossa. Gracht.

* Statuario-
rum.

* **M** Armora me angustam faciunt & nuncia famæ
Saxa. vide per quæ strata, viator, eas.
Quantus hic est splendor quas exhibet Haga viarum,
Quarum quæ visa est infima, marmorea est!

Forum herbarium. Groen-merckt.

E Sto, meæ possint aliarum cedere doti;
Nulli perpetuo Vere virentis honor.
Hic acuunt frustra senium vel edacia dentem
Sæcula: quotidie floreo fronde novâ.

Angiportus macellarius à foro in Aulam. Hal-steegh.

N Il mediocre crepabo; Propontides, Hellefonti,
Cimmeriæ, Thracum faucis imago mea est.
Hospes, in Euripo es; sed quo discrimine præstem,
Ipse puta, hic homines evomit, alter aquas.

Via Sylvestris sive lignea, brevior. Korte Hout-straet.

* Appen-
dix ma-
joris via.

M E quoque præclaras inter venerare plateas,
Quamvis fortè brevi de trabe curta ferat.
En * ego quam tribuis videor meruisse coronam:
Una bonum finis pulchra coronat opus.

Latus orientale Anterioris Sylva. Hout-Zijde.

M Agna minorque meo clauduntur limite Sylva.
Hic ubi se vexet tota Mathesis habet.
Ambitus & centrum fit idem. si disputat, ecce
Cogitur extremum dicere quod medium est.

* Media
est via
inter an-
teriores
& ma-
jorem
Sylvâ.
* Hugenii.

* * *

I Numeris aliæ jacent sua compita testis,
Quod stupeant magis hic civis & hospes habent:
Una * domus, paries uni quam nescit * equili,
Absolvit, quâ non amplior una, viam.

Iani

Iani Henrici via. Ian Henricks-straet.

SAt sit ab HENRICO nomen deducere : Ianum
Nescio; ni clausum significare velis.
Scilicet huc adigens vestigia Pacis & Æqui
Et Cæli, Henrico & me duce, carpis iter.

Fossa magnatum. Heere-Gracht.*Versus
Curiam
& Tem-
plum.*

OQuibus illustrem refero subeuntibus Hagam,
Discite, quis sit hic & quantus, ab ungue, Leo.
Cujus ad extremū dominis via splendida pontem est,
Plures quam Dominos vix habet Haga domos.

*Ab oriē-
te in-
tranti-
bus.**Via ponticuli.* Heul-straet.

POnticulus quo clausa fui, cui debeo nomen,
Desiit, ad laudem nominis, esse, mei.
Nobile id est hodiè, quamvis ignobile, cuius
Est in propatulo splendor, origo latet.

*Sub quo
Rivus
com-
meat,
strato
platea
tectus.**Via Scortaria.* Hoere-pad.

CVt Sylvæ parti nomenclatura pudenda est,
Hic ubi tot latebras fas habet atque nefas?
Pro toto partem, totum pro parte docemur
Sumere: an hic aliquid fortè Synecdochici est?
Credo. sed ista meæ certè non æqua figuræ est,
Si sit curva mali semita, recta boni.

Via Nou'-alta. Hooge-nieu-straet.

QVi vitio postica mihi centum ostia vertis,
Accipe quæ sociis anteferenda ferat.
Ut sileam quæ sit grandis præstantia gibbi,
Quod, quæ dimidiū est Orbis imago, mea est;
Hoc loquor: hæc Batavūm splendet Respublica mecū,
Quod supra veteres alta sit, & nova sit.

O 3

Via

Via sublimis. Hoogh-straet,

Alta, potens, merui tecum, Respublica, dici,
Alta situ, tectis ardua, merce potens:
Sed qui fortè meo jactabitur advena fluctu,
Non secus atque alto cymba voluta mari,
Alta mari, dicet, meliùs collata, vocaris,
Quam toties pleno fidere Luna replet.

*Die Luna Mer-
catorio.*

Via Sylvestris, olim restiarium. Hout-straet,

Si talem videat, qui talem restio vidit,
Festinet propriâ claudere reste diem.
Ille ferat vivus rerum incrementa mearum,
Ille ferat retrò semper iisse suas?

Eadem in planitiem hodiè exporrecta.

Ecce quod in terris nescivit tota Mathesis;
Linea nascebar, vivo superficies.

Via nobilis Ida. Ioffrou-Iden-straet.

Arbitrium nudis si quæ dedit Ida deabus,
Gaudeat hoc etiam nomine juncta mihi,
Vicit ibi Venus; hinc Veneres. Ne fallere verò
Tu, Pari; vestitas hæc dabit Ida deas.

Forum Vitularium. Kalver-marckt.

Qui mihi das teneros vitio, malè sane, boatus,
Corrige te, & quanti laus fiet ista vide,
Una quòd innumeras inter clarissima solos

Psal. 51. Subtacet *ad vitulos* cantio sacra meos.

*unde ple-
cti dicu-*

Cæmeterium. Kerck-hoff.

*tur mo-
nachi à
miscere
ad Vitu-
los.*

Parcite de vestro pinguem contemnere fundum,
Putria nunc utero quamlibet ossa tegam.
Si quis ad extremum ducet sua fata tribunal,
Inveniet stantem quo jacet Haga loco.

Via

* *Via Catenaria.* Ketting-straet.

Qui Venerem sectaris, amans, adverte quid ipso
Ad Venerem ductrix nomine præcipiam.
Invenies Venerem; sed, quæ resipiscere cogat,
Proxima stultitiæ est, crede, catena tuæ.

* *Aditus
ad viam
Veneris.*

Agger acanthinus. Kneuter-dijck.

Hoc nihili est, quod quæ patior via lata vocari,
Quovis Ædili judice vicus eram.
Hoc pluris, quod in Orbe omni portumque laremque;
Quæ daret exactis * Regibus una fui.
Ergo quod excedens dixit Cornelia Lesbo,
Vel dic, vel debes, Elisabertha, mihi.

* *Bohe-
mia.*

Via Veteramentaria. Lapp-straet.

Cultra repensque frequente foco malè Lappia dicor.
Quamlibet ad Brumam, Lappia, versa tuam.
Hæc domitas Arctos exarmatosque Triones,
Hæc Borean, Lappæ, strata nivesque necant.

Claud.

Via suffarranea, ubi olim restiarii. Lorre-steegh.

Peccavi? punita fui, me vindice. tanti est
Tornatæ fraudis lora subisse locum.
Cautior ad frugem rediit meus incola. dicam
Omnia? fecerunt me mea lora probam.

Fossa Templi Lutherani. Lutherſche-Kerck-gracht.

Non nihili est quod flexa feror, sed simplice gyro,
Totum Serpentem tu, Tiberine, refers.
Romæ curva via est, tantum subcurva Lutheri:
Ambigis an rectæ proxima sit potior?

Forum pediculare sive scrutarium. Luyse-marckte.

M Vltipedem heroëm nostrū ne despice, præ qua
Nuper, & heu nimio, quadrupede, Haga,
tumes.

Quem cui prætuleris, non est res dicere multum
Ardua: pauperiem hic invenit, ille facit.

Forum Nundinarium. Merckt.

Q Vidquid agant sociæ, tot mensam sola Lucullis
Instruo, tot grandes impleo aqualiculos;
Ut, si quis turbam videas, quæsi veris, hospes,
Quis tot sufficiens expleat ora cibus.

Pondera si rerum, molem, numerumque, exclames,
Quæ tantos valeat perdere turba cibos!
Sed magè post epulum clama, quod vespere sero
Mille mei revehant fercula mille coqui.

Via molaria. Mole-stræct.

Q Vas adii quondam procul absunt limite prisca
Ipsa protrusæ prosperitate Molæ.
Da veniam Civis: tua te pomœria fallunt;
Mendacem Cereri grandior Haga facit.

Via Talparia. Moll-stræct.

M Ollior est mihi dura filex, quàm mollior olim
In mea perpetuò quadrupes exta furens.
O qui me rigidis armasti provide saxis,
Sic tua cum talpis molliter ossa cubent.

Angiportum Luscinia. Nachtegaels-pædjen.

*Qua hic
prima
ante
paucos
annos
audita.*

T Ot mea donavit Batavis Philomela nepotes,
Ut multo vilis sanguine facta parens
Laude sibi raucos videat vix cedere corvos.
Sic vos non vobis nidificatis aves.

Via

Via nova. Nieuw-tract.

Non fugio te, Prætor; habes quo nomine grates
 Auctori referas sæpe superque meo.
 Discere justitiam monitum & non temnere leges
 Civibus Haganis nuntia missa fui.

*A Curia
 in Austrum
 porrecta.*

Eadem.

Cum nova, prima fui, cujus de divite centro
 Ivit in Australes linea prima plagas.
 Nunc nova sum toties, ut jure novissima dicar.
 Credis? anum juvenem summa senecta facit.

Via nobilis. Nobel-tract.

Clara situ, formâ, titulo, natalibus adsto;
 Elige quâ, livor, carpere parte velis,
 Excusa solas, quibus olim indigna vacavi,
 Hugonii cunas; omnia magna vides.
 Stemmata ne nomen dederint, dedit hercle nomisma
 Nobile: & hinc pretii pars fit, olere rosam.

*Roosfen-
 nobel.*

Via nobilis brevior. Korte Nobel-tract.

Curta vocor, sed longa siem, si quilibet Hagæ
 Incola sit curtâ nobilitatē meus.

Via Borealis. Het Noord-eind.

Pincipibus placuisse viris, laus infima; summa est,
 Solis principibus non placuisse viris.
 Auriacis, summâ major: sed maxima multò,
 Esse peregrinis * Regibus hospitio.
 Laude sient lociæ patior quâcumque superbæ:
 Vnica de multis Regia recta via est.

*Vbi Pa-
 latium
 Principis.*

** Gallia,
 Anglia,
 Bohemia.*

Eadem.

Fluxa fides fluvio est; qui quæris iter Mare versum.
 Non amnem in Batavis, me cape, habes comitem.

O 5

Forum

Forum Boarium. De Osse-merckt.

N Il meruere Boves, animal sine fraude. quid autē
 Sigula, si facit hos carnificina reos?
 Quadrupedes certè quàm non moriantur inulti,
 Ossibus hìc bipedum proxima saxa docent.

Suburra. Het Pad-mos.

P Ars potior toto est. si fons Venus una venusti,
 Tota venustati subjacet Haga meæ.
 Ergo quid? indigno compellor nomine Pathmos:
 Dicta domus Venerum debuit esse Paphos.

Via Sacerdotis. Pape-straet.

N On ego Presbyteris, ne te cognomine fallam,
 Non ego sum Papæ strata, Cuculle, tuo.
 Vestra joco, Patres, proavis, non lata, vocabar;
 Vestra, quibus Papæ, sed via lata, placet.

Area. De Plaets.

N On licet in pagis Hagam censere, nec inter
 Oppida: quod medium est, dicitur Haga Locus.
 Haga quod est ego sum. quin, si contendimur, hospes,
 Pars Hagæ dubites dicar, an Haga mei.
 Tu decide nihil: quantum, dic æquus utrique,
 Crevit hic è loculis, crevit & ille locus!

Via Plantaria. Pooten.

Q Vi de non hominum pedibus mihi, quisquis
 avorum es,
 Fortuitâ nomen sorte pedestre dabas,
 Excuses hodiè culpam, si videris autor
 Tot mea quadrupedum frangere saxa pedes.

Eadem.

Eadem.

IN fatis fuit, è plantâ mihi crescere nomen,
Seu foret herbarum, seu foret illa * pedum.

*Plantaria obliqua. Kromme Pooten.**Quibus
frequen-
tissimè
teritur.*

PArcite me curvam probris incessere; non est
Nomenclaturæ vilis origo meæ.
Hic Aquila, hic serpens Epidaurius icone curvâ
Vivir, hic obliquis gressibus, illa * pede.

*Fossa Principis. Prince-Gracht.*** Pede
curvo.
Krom-
mepoor.*

MOsa fave. quod florenti fuit Ostia Romæ,
Ad tua pertingens ostia portus ero.
Tædet arenosos Hagam perrepere colles;
Illa diu nimium sedula, pigra gula est.
Ergo, novis si quid veri est in Vatribus, olim
† Fossa bonis (avibus ?) piscibus acta ferar.

*† Area Principis. Prince-Pleyn.**† In Mo-
sam &
Mare us-
que por-
rigenda.
† Dupli-
ci ordina
Tiliarum
septa.*

ELige an objicias tiliam an Palatia nobis,
Et numerosa quidem vel nemorosa veni;
O nec Hyla melior lassorum fabula Vatum,
* SYLVA, vide, dudum * PRIMA, secunda mihi es.

*Eadem in crucem strata.*** Voor-
hout.*

CVjus inexpleræ violarunt viscera talpæ,
Imperium terræ sancte decussis habes.
O plus præteritis sapientia sæcula ! Patreis
Scivit in hoc signo vincere posteritas.

Eadem ubi domus Amsterodamenfis.

OMitto sociis quâ præsto laude, quod ingens
Includi pateris, Amsterodama mihi,
Glorior hæc potius, superans memorabilis ipsos
* Ostendæ titulos; Area magna Ducum.

** Quæ
Grotio
Area
parva
Ducum.**Via*

Via fulcraria. Raem-straet.

* Pul-
cherri-
mis adi-
ficiis in-
structa.

Non pudet aridulis ortum quod debeo ramis,
Cedere me veterem dum fateare * novæ,
Quamvis ligna novis concedunt arida ramis,
Arboribus rami, Ramus Aristoteli.

Via lima. Scheel-Hol.

Strabo
Belgis
Scheel.

Insani dixerunt specum, speculantibus Hagam
Quæ primo speculam præsto sub introitu.
Altera pars laudi est. etenim novus, Advena, mundus
Haga fit. & fit me nota *Strabone* novo.

Fossa Sparganaria. Schetel-doecks-Haven.

Nec risum, nec probra fero. si scæteo, præstò est
Publica nutricum quæ lavet unda manus.
Si vel deficient lymphæ, nec purior ulla est
Prima meis Regum fascia, nec melior.

Via Scholaris. School-straet.

Vbi olim
Schola
Latina.

Dilige quisque Scholam juvenilibus impiger annis :
Grande tui pretium meta laboris erit.
Otia quam duro succedant lauta labori
Indice me discas: hic schola facta *σχολή*.

Portus. Speuy.

In feto
viximus
moria-
mur in
portu.
Senec.

Sive quodd hoc *πρόδρι* mercator & advena vico,
Sive, quodd hac nimix fauce spuuntur aquæ,
Quod sum dicta siem, videant quæis vane character
Et levis à verbo gloria parva places.
Hoc mihi; pertæsum Pelagi, clarissime morum
Arbiter, in Portu te voluisse mori.

Via

Via epilimenos. Spreny-straet.

SI quâ displiceo, commune, Lutetia, tecum est;
Si placeo, par est laudibus illa tuis.

*Sordeo, quodd placeo, & tecum; quæ sordida non est,
Sordet, ego, nisi sim sordida, displiceam.

Angiportum Stabularium. Stal-steegh.

SUspice me; qui scis homini quid bestia cedat.
Tanta ego sum, quantum est inter equum ac
equitem.

Via fatida. Stinck steegh.

DEsine posticas vitio mihi vertere sordes,
Quæ mihi conferri, virgo superba, doles.
Si tibi non dicunt quàm sis injuria nares;
Consule candidulas quæque puella nates.

Via epipyrgos. Toorn-straet.

ME duce non errat subiturus culmina quorum
Haganus pridem sidera lambit apex.
Cede viâ quæcumque via es quâ repitur: isthac,
Isthac, mortales, itur ad astra viâ.

Forum cespitarium. Torf-merckt.

NOn hoc, cæca, capis, quæ sceptrâ ligonibus
æquas,

Quæque ligone mihi quæ gero sceptrâ dabas.
Cespitè * vivebam vivo, mox cæsa † profundo
Vulnere, non vivo cespitè vivo magis.

Portus novus. Veer-kaey.

DEerat adhuc centum statio bene fida carinis.
Hoc ego (re prius an nomine?) facta fui.
Aspice, re quondam, nunc par cognomine solo,
Vix nova te videor, Vera vetusta, minor.

Forum

* *Pedi-
bus rotis-
que fra-
quentis-
sima.*

*Via in-
ter Sta-
bulum
& Hip-
podromū
Princi-
piū.*

* *Olim
ager pa-
scuus.
† Ingen-
ti fossâ,
quâ na-
ves ve-
huntur.*

*Oppidū
Zeland.*

Via Veneris. Venus-straet.

Quasi
Veen-
straet. **E** Ste procul, qui suppresso mihi nominis ortu
 De vili Batavûm cespite vile datis.
 Ecce quot & quoties habitior calcorque puellis,
 Et non jam Veneris dicite, sed Venerum.

Eadem.

UT vegetanda suis pascuntur viscera venis,
 Omnivorum pascit plurima vena Forum.
 Hisce bonis, his de melioribus optima venis,
 Jure meo venæ nomen adepta fui.

Forum porcarium. Verckens-merckt.

TAm non eximii tædet me nominis, ut me
 Tædeat unius vix satis esse meum.
 Si videas quæ nostra cadunt in tempora sordes,
 Omne forum porcos educat, omne sues.

Forum Piscarium. Vis-merckt.

HUc ades, huc Hagæ sapienti turba palato,
 Hic infensa bonis Piscibus esto frequens.
 Nempe pedem frustra Sceverino colle fatiges:
 Hic procul à falso littore littus habes.

Via Flandrorum. Vlamingh-straet.

QVando erit illa dies quo se pertæsa Tyranni
 Belgica cognatis reddet amicitiiis?
 Flander amans Batavûm solo cognomine Frater,
 Nunc ego; si dextram junxeris, Haga tua est.

Prima sive Anterior Sylva. Voor-hout.

Passa meis modicum tiliis illudere Vatem
 E duplici simplex ordine Stoa fui;
 Passa vel Hugenum. Postquam quincunce stupendo
 Impleor, & sylvam spissior umbra refert,
 Laus levis in vitio est: olim satis uncia fecit,
 Quincunces numeros multiplicata peto.

Eadem.

Eadem.

ME quoque Nassavii ducunt in sæcla ligones :
Perpetui, quando non ero, Sylva Ducis ?

*Arborib.
auctio-
rem pro-
curans
Princi-
pe.*

Eadem.

HAgæ delictum, cantatæ frondis amictu,
Sæpe Poëtarum laurea, semper amor,
Nobilis &, non hæc deliri, ~~sua~~ cuculli,
Rara diù prisco Sylva decore steti,
Et placui simplex Batavis? si digna videri
Nassaviis vellem, ter triplicanda fui.
Hinc spatiis multo nuper quincunce repletis,
Spissior æstivos arceo tota canes.
Quid non Auriaco metuant victore Brabanti,
Gloria cui *Sylva* non satis una fuit ?

Stagnum frue Vivarium. Vijver.

Qui nostram, pueri, Tiliæ spectatis ab umbra,
Discite perspicuæ quid valeamus aquæ.
Si quod agūt homines vapor est, & fumus, & umbra,
Ambiguum est potior res sit an umbra rei.

Idem.

Proxime mons, exsculpre mihi, mihi, qualis Adamo *Vijver-bergh.*
Costa viri mulier; quantus es, Eva mea es.
Tu mihi Cæsareo lacerasti viscera partu,
Visaque sum patulo vulnere tota mori.
Sed vixi lacerata magis; bis læsa revixi,
Læta bis; en, liquidas consulat hospes aquas.
Inveniet sudo duplicem Jove, vivere lævi
Fronte, levique ipsam fronde superficiem.
Disce, nepos Batavum, quàm non rationis egebat,
Qui me defunctam *VIVERE* dixit avus.

Ripa

Collis vivarii. Vyver-bergh.

GArrula gens si me nondum cecinere Poëtæ,
 Crede, mei mutos reddidit ipse stupor.
 Ipse adeò vix expediam quâ parte diserti,
 Quâ primâ, quâ me posteriore canant.
 Quidquid in hanc certè magni quis dixeris Hagam,
 Poscere te dotes plura fatere meas.
 Scilicet, unda propè est, oculos si Fata dedissent,
 Narcissum jubeat me mea forma sequi.

*Vbi olim
 Scopi sagittario-
 rum.*

Ripa Stagni. Vijver-Kaey.

PRistina me telis impendit & arcubus ætas:
 Postera magnificam fecit amatque viam.
 Illa mihi semper malè collimasse videtur:
 Hæc semel & verum sic tetigisse scopum.

Via curruum. VVagen-tract.

SI domito redeat, rhedâ sublimis, Ibero,
 Prima triumphantem festa reduco Ducem,
 Hostica si quærat, victrici classe tremendus,
 Littora, quærenda est Ostia ponte meo.
 Hinc Patriæ, hinc Pagi favor est: hæc ambior Orbis
 Prima peregrino symmate pompa mea est.

Mænia arboribus confita. VVall-Cingel.

IGnari per aprica pedem qui mænia fertis,
 Discite ut his subitò venerit umbra locis.
 Ut Phaëtonæas fertur fraterna sorores
 Perpetuis virides cingere busta comis;
 Hic etiam in Morinos nuper producta minantes
 Plurima perpetuis frondibus hasta viret.

Vivarium

*Vivarium.**VVarande.*

QUæ quadrupes multo quondã mihi fecerat antro,
 Incola sanãsti vulnera multe bipes.
 Plaudat quisque suæ; mea non ingloria laus est,
 Hic habitare homines, hic habitasse feras.

Sylva latus ad Austrum. *VVeigh ten zuyden het Bosch.*

EXeat è Sylva, nimia quem noxia quercu
 Umbra monet puri Solis aprica sequi.
 Annus inaudito brevis est discrimine: distas
 Frigus ab æstivo Sidere ponticulo.

Via occidentalis. *VVest-ende.*

OCCIDIS, occidisque diem me teste, *perennis
 Ambulo, me metam teste laboris adis.
 Credimus hoc vani: sed enim te meta ruentem
 Non tenet, occiduum nulla moratur iter.
 Hac partim te parte sequor: non me mola, non me
 Occiduo, ut visum est, limite fossa stitit.
 Infinita feror: tecum, Sol, Carole, tecum
 Perperuã *Vlterius* prosperitate ruo.
 Occidui fontes, si non occurritis, ibo
 Obviam, & in vestris tota lavabor aquis.
 Vos decet Hesperio tandem confundere Bati,
 Tam longas Hagæ Principis esse manus.

*Via Zulenia.**Zuylen-tract.*

SACRA *novem dominis privatum postfero, quisquis
 Hos dederit mecum perpetuandus agros.
 † Pila stylusque dedit nomen; placet omen utroque
 Nomine: ego Patriæ fulcra stylosque dabo.

*Quo
 Sylva
 fossa ster-
 minur.*

* Sol.

*west-
 beek.*

*Vbi Gy-
 mnasium
 Latinum.*

* Musæ.
 † Zuyl,
*Belgis
 Columna.*

P

Æ D I-

Æ D I F I C I A.

Balistarium. Affuyt-huys.

Runcus iners fusi sine me jacet hydram
metalli;

Os aliunde, duos hinc habet illa pedes.

Hoc decies æris pretium est, quod massa superbi
Æris obæratam se sciat esse mihi.

Theatrum Anatomicum. Anatomie. Ontleed-Camer.

Mitte probro Civi suspendia vertere nostro :
Omne malum finis pulchra coronat opus.
Cæsareum sit stando mori : generosior ille est
Cæsare, qui sua post funera stare potest.

Senatus Brabanticus. Brabandsche Raed-Camer.

QVi vetus ignorat verbum, *πλείον ἤμισυ παντός*,
Ille mei censor non sat is æquus erit.
Impero littoribus Mosæque Marique Brabantis.
Fortè nec hæc tota est fimbria veste minor.
Si minor est ; vivus Pater est cui debeo partem,
Qui totum dabit est Filius Auriacus.

*Vbi Con-
cilio Gal-
lica ha-
betur.*

Sacellum aulicum. Capelle van 't Hoff.

Tempora mutantur : fuit olim Belgica Gallo-
Belgica, nunc bello Gallica facta fuit.
Hinc ego, Christicolis doctè vernacula Gallis,
Principibus pateo sancta magistra viris.
Nec talis mihi plaudo tamen: laus altera præstat ;
Rarior est quàm me dote tumere decet.

*Tumuli
Alberti
& Iaco-
bæ Bava-
ræ &c.*

Toto sum pretiosa solo, sum nobilis ipso
Pulvere, sum Batavis ossibus & Bavaris.
Quam cinis & manes animant, quam pulvis honorat,
Quam faciunt umbræ vivere, non moriar.

*Comitum Hollandiæ.**Templum*

*Templum Canobiale.**Clooster-Kerck.*

*Quod in
officinam
Tormen-
sariam
versum,
denuò
sacris di-
catum
fuit.*

A Jove principium feci, cum Numine quondam
Propenso sacris fabrica sacra fui.
Bella profanarunt bellam, sortemque nefandam,
De bella Bello bellica facta, tuli.
Florentis Bello Patriæ successibus aucta
Bella iterum Bello & Belgica facta fui.
Discite mortales à me, de fine beato
Spem non ambigam, qui bene cœpit, habet.

Hortus sagittarius Arcus lignei. Hand-boogh-Doelen.

Q Væsitum est quis, Apollo meis tyronibus autor,
An magè formandis utilis esset Amor?
Cæce sagittator, fatuis dominare Cithæris:
Plus mihi, Phœbæâ qui sapit arte, sapit.

Hortus sagittarius Arcus chalybei. Voet-boogh-Doelen.

E Loquar, an sileam si cui natura noverca est
Artifices inter nomen habere meos?
Eloquar. Hic virtus vitium est: accurrite luscii,
Plus videt hic oculus, quàm videant oculi.

*Ædes Sclopetaria nova.**Nieuwe Doel-Huys.*

N Emo mihi luxum sæcli vel inutile marmor
Opprobrio justè verterit aut vitio,
Nassaviâ fundata manu confinia Cælo,
Quidquid agat Livor, non malè tecta levo.
Dicat, an exemplo factum sit moris inepti,
Splendida magnificas arma docere Scholas.

*Gyrgathus.**Dol-huys.*

Q Visquis ad hæc casu divertis claustra viator,
Sic sanum fatuos crede monere meos:
An dolus an dolor, an fatum nos hisce latebris
Clauserit, & serò quæritur & temerè.

P 2

Clau-

Claudimur, hoc satis est. satis est? nimis esse fatemur,
 Quodque sumus, solum fecerit esse nimis.
 Hoc age, ut hęc faciant aliena pericula cautum,
 Si quis Amans nimis es, sive Poëta nimis.

Templum Anglicanum. Engelsche-Kerck.

O Mea si tanto constaret fornice moles,
 Quantum te Cœli, Terra Britannia, regit!
 His ego te verbis, mater miseranda, vocarem,
 His te participem coner habere mei:
 Gloriam in excelsis Domino, mortalibus ægris
 In terra PACEM prædico: tota veni.

Senatus Hollandiæ. Gecommitteerde-Raad-Camer.

Tota quod assiduis indormit Patria curis,
 Tura quod officiis creditur esse meis,
 Jam satis hoc, quò vel sociarum cedere nulli,
 Vel socias possim spernere, laudis habet.
 Nec socias sic sperno tamen; facit altera major
 Gloria, quod cunctis anteferenda ferar.
 Patria conveniens venit ad mea jussa vocantis;
 Sæpe quod unita est imputet illa mihi.
 Publica res Batavûm, si fers, fero ponderet æquus
 Arbitr, an major jussa jubente fiet.

Camera rationum Generalium. Generalreits Reken-kamer.

Qvanti constiterit Libertas, hęc lege; quanti
 Constet adhuc, mea te Bibliotheca docet:
 Scrutatus quantum bello consumpsimus auri,
 Aurea sim magis an ferrea vix statues.

Carcer in Porta Aula. Gevanghen-Poort.

Qvà mea ferali meritò vicina catastæ
 Prospicit infamem rara fenestra crucem,
 Credite me vobis quod Cœlum dicere, Cives,
 Solis Porta malis claudor, aperta bonis.

Offici-

Officina tormentaria. Geschut-Huys.

SINOCUA est nostro tellus tremebunda labori,
 Nescio quid meritam territat augurii.
 Nam, quoties dantem reputo Salmonca poenas,
 Ceu Jovis irati fulmine tacta tremo.

*Graphiarium & Apotheca litium. Griffie ende Fournceer-
 Camer van Holland.*

NE nos postica positas in parte Palati
 Despice; habes quod & hic, Civis & Hospes,
 ames.

Si Batavi conviva venis ad fercula Juris,
 Ista tui penus est, illa Culina fori.

Templum Parochiale majus. Grootte Kerck.

VElleris aurati fumos & inane trophæum,
 Vix pretii partem gloriator esse mei.
 Velleris argentei famam, partosque triumphos,
 Post Vesalam, de te, Sylva superba Ducum,
 Ornamenta puto, quæ, post præconia veri,
 Plurime spectatarum Civis & hospes eas.
 Si spectando dolent oculi, lumbique sedendo,
 Solâ mille tubis aure vacare licet.
 Mille tubis portenta loquor mirabilis anni.
 Organum Aristotelis, crede, minus logicum est.

Suprema Curia. Hoogen Raed.

NE dubita quam me appelles: appellor ab omni
 Judice; sic quæ sim quantaque nosse potes.
 Summa, puta, sum summarum. quid summa? reper-
 ta est

Nequitias laudi nuper iniqua meæ.
 Creditur hic etiam Jus summum injuria visis
 Summa: quod est nusquam sponte tribunal emunt.

P 3

Hei *Revisio.*

*Vbi insi-
 gnia ce-
 lebrata
 solemn-
 itatis au-
 rei Vel-
 leris,
 Item
 Organa
 Musica
 splendidi
 operu,
 cum in-
 scriptio-
 ne histo-
 rica
 trium-
 phalis
 anni*

1629.

Hei mihi, quàm donis distant inventa creatis,
 Quàm se pejorem se facit omnis homo !
 Quàm bona victores docuit Natura videre,
 Tam malus est victos qui *revidere* docet.

Ad eandem abstruso loco sitam.

QUod mediæ passim prostant, tu Curia tantùm
 Nescio quâ post te parte suprema lates:
 Illa quidem par est cœlesti gloria: Cœli
 Infera spectantur quæque, suprema latent.

Aula.

Hoff.

NON ego quæ mea sunt jacto Capitolia, non vos,
 Marmora, non triplici proxima sacra Foro.
 Hospitis immensi dium, dium caput, audi
 Vesper, Eos audi, terror utrique, tego.
 Hæc tumeo; hæc si non tumeo verbosa, fatendum est,
 Laudibus eloquium succubuisse meis.

Domus Assendelfica.

Huys van Assendelft,

PRisca domus, meliore novo molimine facta
 Grandior, & certè pulchrior & melior,
 (Nobilior nequii) sociis concedo puellis,
 Ut me nulla modò pulchrior extet anus.

Domus Barneveldia.

Huys van Barneveldt.

LÆtitiæ vultu, nondum subeunte senectâ,
 Prodo; latet memori clausa ruina sinu.
 Discite non oculis nimum, non credere sorti:
 Quam quis adhuc rectam stare putas, cecidi.

Domus Brederodia.

Huys van Brederode.

MVTavi dominos, semper melioribus usa
 Grandior, & rursus grandior auspiciis.
 Tandem sum Brederoda. quid hoc? quòd nempe
 sit omnis
 In Batavis & sit pulla secunda mihi.

Domus

Domus Culemburgica.

Huys van Culemburgh.

QValis ab occulto saliens Arethusa meatu
 Clarius attritis surgere fertur aquis,
 Talem de tumulo videas, Albane, nitentem,
 Talem post cineres me rediisse meos.
 Huc, mecum vim passa veni, Bruxella; docebit
 Haga Culemburgam non periisse domum.

Domus Nassavia. Com. Mauricii Brasilia Praefecti.

Huys van Nassau.

*Vbi Do-
 mus Culembur-
 gica ab
 Albano
 funditus
 deleta.*

Sive situm spectas, & quæ mihi fonte perenni
 Lambit honoratos nobilis unda pedes,
 Sive quod Americæ spoliis ornata decenter
 Indico ut ingentes arte regantur opes;
 Splendeo: quin ipsos Vates docet ista venustas,
 Fabula quàm non sit jam, Venus orta Mari.

Domus Fr. Sommeldicij. Huys van Sommeldijck.

*Viri elo-
 quantif-
 simi.*

AVdiat Haga loquax, quando post Saxa Viasque
 Et me dicendi fas sit habere vices;
 Si facit ad formam fabricæ facundia fabri,
 Formosas inter debeo prima loqui.

Camera Feudalis Hollandia.

De Leen-Camer.

Clausula malis, non clausula bonis, pro crimine cuique,
 Pro virtute, fidem solvo, fidem teneo.
 Este probi & fortes, Batavi; nec proximus hæres
 Agnati, nisi me dante, vasallus erit.

Templum Lutheranum.

Luthersche Kerck,

INvide, dicendum est, paries, quid amantibus obstat,
 Hei mihi, quæ verbis quinque diremta fui!

P 4

Ecce

Eccē tamen me tangentem confinia veti,
 Me malē contempnam quā ratione colas;
 Quisquis ab extrema cursum Babylone Genevam
 Instituit, per me transeat; hāc iter est.

Gerontocomium. Oude mannen-huys.

TAndem, Roma, tuam per me dedisce Tyrannia;
 Est quod amat senium ferre, juventa negat.
 Claude senes, ut ego. Radius per opaca refractus
 Fortior est: ardet flamma coacta magis.
 Claude senes. ubicumque piæ licet esse juventæ.
 Tolle vagam Venerem & vina, facis Monachos.

Cœnaculum Principis. 's Princen Eet-Sael.

TEmpus edax rerum me succurrente domatur;
 Miriūs in Proceres me subeunte furit.
 Disce quid intersit me stare, Batavia; pasco,
 Qui te perpetuā prosperitate, Ducem.

Palatium Principis, viâ Boreali. 's Princen-Hoff
 in 't Noord-einde.

MAjestas & Amor simul hīc & sæpe morari
 Tertium in hac ipsâ sede tulere fabrum.
 Qualis ero perfecta, putas, quæ, marmore crudo
 Imperfecta, fui Regibus apta domus?

Non in-
 terruptâ
 fabricâ
 dum hīc
 Regina
 M. Bri-
 tannia
 diverte-
 ret.

Culina Principis. 's Princen Keucken.

QVisquis homo est, immundities ne spernat
 opimas;
 Hāc meo in laudes adstruo jure meas.
 Quod feci, non quod facio reputa; nec iniquus
 Quis quod edas edat dispice, sed quid edas.
 Noscite vos, jubeo, molles; & quarite, quæ vos
 Coxit, an ex nitidis fortē culina fiet.

Arma-

Armamentarium privatum Principis. 's Princen Magazin.

Non est quòd Patriæ munito unius ab armis
Auriaco toties victus, Ibere, tremas.
Privatū hic pēnus est: per quæ arma domestica servo,
Austriaca Auriacam discere timere domum.

Hippodromus Principis. 's Princen Picqueer-Schuer.

Nescio quā præstes titulis, Academia, nostris:
Pace tuā, simili sorte superba color.
Erudiunt pullos morosi doctor uterque,
Quadrupedes hic equos, hic bipedes asinos.
Ergo, pace tuā, quanto discrimine vincam,
Circulus hic, illic linea ducta docent.

Concilium domesticum Principis. 's Princen Raed-Camer.

Quæritur ingrati, quid agam; nec verba meretur
Quæstio: sic nutu solvier illa potest.
Curatoris eget, qui se cum sanguine divo
Et patrias pro te, Patria, spernit opes.

Graphium Principis. 's Princen Secretarije.

Naffovidūm imperii nostris arcana latere
Visceribus, novit Patria, novit Iber.
Ambigit alteruter quā nos regione requirat?
Quærito pistrinum Junii & Hugonii.

Cubiculum Principis. 's Princen Slaep-Camer.

Dormi Patria; non dormit, qui fortè timenti
Molliter hoc visus membra fovere thoro.
Crede mihi, quoties Fredericum ponere somno
Creditus, hac toties in statione stetit.

Equile Principis. 's Princen Stall.

Non est quam gracili quisquam modularis avena
 Quæ tot quadrupedes nutrit avena meos.
 Eliget è multis quo se per Ibera cruentum
 Eripiat quondam vulnera sospes Herus.
 Mox amplexu Ducem reducem, dignissima, dicēs
 Una dies fuit his sumptibus, unus equus.

Hortus Principis Mauritiæ διευλα.

's Princen Huys-thuyt.

Quid ni Mauritius geminos calcaverit orbes?
 Orbis Alexandro non satis unus erat.

*Olim
 Holland.
 Comitū
 Cubicu-
 lum.*

Curia Provincialis Hollandia.

De Provinciale Raed-Camer.

Quæ Comitum vixi lectis instructa, labori
 Splendida sum comitum nunc quoque lecta
 domus.

Prudentes legum comites hoc Patria jussit
 Patria ab antiquo dicere jura thoro.
 Plus patribus Patres sapiunt: ubi vana cubantes
 Luserunt Comites somnia, nunc vigilant.

Concilium status Belg. Raed van State.

Qui status Imperii fuit inde ab origine partæ
 Libertatis, hic est, hic erit usque meus.
 Mutatis faciem, sociæ: constantia nostra est;
 Nec præclara suo pondere causa caret.
 Hic Patriam ejurant Patres, hic patria lex est;
 Ut Patriæ prodis, non meminisse tuæ.

Camera

Cambratationum Hollandia.

Reken-Camer van Holland.

Quam bene prospexit florentibus inclyta rebus
 Quæ mihi Fiscales Patria credit opes!
 Hic regit, hic regitur, sine quâ Natura vacillet,
 Quâ sine, quisquis homo est, bestia sit: Ratio.

Auditorium Iuridicum Hollandia. De Rolfe.

*Olim Comitum
 Hollan-
 dia Ca-
 naculæ.*

Dentibus hinc olim, labiis, linguâ atque palato
 Res fuit Hollando publica gesta Duci.
 Successere Patrum sapientia labra palatis;
 Rem linguis iterum, non sine dente, gero,
 Nec rota Fortunæ est; patrii Rota Juris & æqui est.
 Celsior antiquo quâ mihi natus honor.
 Nam Fatis placuit, solis ubi jura dabantur
 Principibus, populo nunc quoque Jura dari.

*Accipi-
 tur ali-
 quando*

Ius pro liquore eorum qua coquuntur. sicuti enim jus summum bonum continet, sic humor ille bonus coctarum rerum maximam continet bonitatem & saporem. Paulus de Cistadinis de Iure Patronat. Parte 1, ad fin. n. 47.

Atrium Hollandicum. Sale.

Quod grave compactis, quos nescit aranea, tignis
 Audaci nixum fornice durat opus;
 Quod ferris confundo libros, quod publica jura
 Misceo privatis mercibus, arma togæ;
 Incola sis, sive advena sis, cuicumque stuporum
 Ille fuit de me maximus; adde novum.
 Adde quod hinc quidam siliçernius ambulat hospes
 Dedecori subter fixa trophæa suo.
 Ingens prodigium! qui non est ullibi, in hac est,
 Hac solâ mundi parte modestus Iber.

*Ex ligno
 Hyber-
 nica.*

*Vexilla
 milita-
 ria ho-
 stib. cre-
 pta.*

Cata-

Catalla. Schavor.

Si volupe est placuisse bonis, si gloria multis,
O multi mea laus, ô, mea turba, boni;
Quanti non hoc est, quantum stetit Haga stertique
Solis me solam displicuisse malis.

Prætorium Hagienſe. Stadt-Huys.

Quod fuit Urbs Orbi, quod sunt Capitolia Romæ,
Hoc ego sum civi, nobilis Haga, tuo.
Impero; nil supra est. veniunt ad jussa vocantis
Justitiæ quanta & quantulacumque domus.

*Ius di-
cendo.*

*Dum
hic Civis
vigilat.*

Quod mirere, die claro sum lumine clauso;
Somno nec valeo, nec volo nocte frui.
Quod stupeas, quantum videas me cumque tenebris
Sollicitam, cæco lumine plus vigilo.

Concilium Ord. Confæd. Belgii.

Staten Generael-Camer.

Opida sint rivi, septem sint flumina Gentes;
Me Mediterrancî gurgitis instar habent.
Vinea sint Belgæ, sint Pagi grana, vel Urbes,
Sint acini Populus quisque, racemus ego.
Dicet Aristoteles, quanto præstantior exstem
Tot sociis: quanto nempe Genus Specie.
Quid moror in minimis? Hic cum septemplex telo
Concordi Patriam vindicat ungue Leo.
Quid faculis ornare diem, quid lampade Stellas,
Quid Solem verbis attinet? hic Patria est.

Falconarium Principis. Valck-huys.

*Caninâ
ibi nu-
triantur
falcones.*

Amphibium civem, Cives, ne spernite: tanti est,
Si Cælo nequeam pascere, posse Solo.
Non volo vel volo: tum bipedes, mea præda, cavete,
Quando volo; quando non volo, quadrupedes.

Liëra

Libra. VVaghe.

U Numquemque suo se metiri pede rectum est:
Unumquemque suo pondere, non patior.
Si studeant levitate graves peccare Batavi,
Publica, ne fraus sit libera, libra veto.

Orphanotrophium. VVees-huys.

N Vbite securi de posteritate bonorum,
Instructi solâ posteritate boni.
Pro loculis erit iste locus: pietate meorum
Hic ubi sit proles orba, nec orba, datur.
Ite, Patres, quo Fata vaeant, Matresque: Parentis
Una loco miseris & Parientis ero.

Domus mea.

O S medium, os sublime; sua sub fronte patentes
Hinc intervallo compare, & hinc oculos;
Tempora; Nasum; Aures; Humeris & Pectore nata,
Pectore, ut est domini, Brachia candidulo;
Ossa nitore suo; tectas cute duplici costas,
Conjuga sub Costis viscera, ventre cavo,
Exhibet una domus: quin, si non fallitur autor,
Ridet ad intuitus blandior, Haga, tuos.
Da veniam infanti; mox ut provectior annis,
Quæ tacet in cunis, pauca loquatur, homo est.

*Non po-
test ad-
esse
ulla sine
Symme-
tria atq;
propor-
tione ra-
tionem
habere
composi-
tionis,
nisi uti*

*ad hominis bene figurati membrorum habeat exactam rationem. Ergo, si ita
natura composuit corpus hominis; uti proportionibus membra ad summam fi-
gurationem ejus respondeant: cum causa constituisse videntur antiqui, ut et-
iam in operum perfectionibus singulorum membrorum ad universam figuræ spe-
ciem habeant commensûs exactiorem. Vitrui. lib. 3. c. 1.*

De Ea-

De eadem.

Q Vicumque Civis, Hōspes, Incola, Accola,
 Longæ, viator, aut malæ satur viæ es;
 Adi libenter hanc domum: Jam nunc homo,
 Humanitatem pollicetur advenis.

DEFESSUS SUM AMBULANDO. —
 PERREPTAVI USQUE OMNE OPPIDUM, AD POR-
 TAM, AD LACUM,
 Quid non? — —
 — NUNC VERÒ DOMI
 CERTUM OBSIDERE EST. *Terent.*

CON-

CONSTANTINI HUGENII
EPIGRAMMATUM
LIB. VIII
TRICÆ MORALES.

Ad
CONSTANTINUM HUGENIUM,
maximum natu Filium.

TRade manum, bonè nate puer, quẽ passibus aquis
Nolo sequi, fateor posse praire Patrem.
*In nova fert animus tecum spatiarier arva ;
In steriles hac te dextera ducet agros ,
De facie steriles: sed quos in viscera eunti
Pragnantes variã fertilitate dabo.*
*Testa, nuxes, apina, Trica moralia dicent
Verba. Cave parvi dona paterna putes.*
*Hoc doceo, quidquid calcaveris ut rosa fiat ,
Ut seges è lolio prodeat, ampla seges.*
*Hoc doceo, dilecte, velut facundia surdis
Muta sit, attentis omnia muta loqui.*

TRICÆ MORALES.

Atramentum.

Ro genio sribentis habet se litera: nigrum,
 Quidquid homo nequam vel nive scri-
 bat, erit.
 Muretur persona: stilo scriptoris honesti,
 Quantumvis nigra sit sepia candor inest.

Idem.

Non latet in nucleis tantum sapientia: rerum,
 Crede, quod erudiat voce putamen habet.
 Est atramento quod sæclis tradat? ab atra
 Mente memor sibi sit docta cavere manus.

Calamus.

Penna, characterum genitrix, multumque diuque
 Tinnula dum durat sepia, sicca silet.
 Quid fugis hoc tu quod nescis nescire videri?
 Garrule, si non est unde loquare, tace.

Scalpellum.

Cutelli nimium esse potest & mentis acumen,
 Ecce levi nimius labe rerusus apex.
 Proxima subtili stupor ac dementia: magno
 Tutius ingenium, cui mediocre, datum est.

Pulvis scriptorius.

Vane vir, æterni si quam tibi nominis umbram
 Literulas credis conciliasse tuas;
 Altera dum sicco manus est in pulvere, quondam
 Sic mea, sic & me, dic tibi, terra teget.

Charta.

Virgine quid primum scribas adverte papyro:
 Ut tua delêris menda, litura manet.
 Vel senio purgante malæ peccata juventæ
 Rellinquant aliquam prima venena notam.

Q

Pulpi-

Pulpitum.

Non satis est oculis acclives pulpita libros
 Admoveant: proni luminis usus ope est.
 Nil agitur doctore bono faciliq; , labori
 Ni simul incumbat prona juvena suo.

Mensa stragulum.

Excute quas animi minimùm sordescere partes
 Suspectas; vitio pervia quæque suo est.
 Nempe foris auroque gravem byssoque tapetem
 Excute, jam gravior pulvere subtus erit.

Patina argentea.

Purpura sis totus, nisi sis virtute modestâ,
 Artibus, eloquio splendidior, nihili es.
 Aurea sit patina, aut quidvis; mihi plumbea massa est,
 Ni non quod videam det modò , sed quod edam.

Scutella.

Convivæ; laus est epuli & mensura , cupido.
 Quidquid agas, sapiet hoc prout ille sapit.
 Si quis avaritiam sequitur, scutellæ sunt lances;
 Si quod Naturæ sufficit, hæc epulum est.

Orbis mensarius.

Hascè gulas, hæc monstra vides ad fercula ? pleno
 Ventre fatigato dente, vorant oculis.
 Hos honor aut virtus tangat, quibus omnia mensæ ,
 Omnia sunt lances, Orbis in orbiculo est ?

Mensa.

ELige, mille premant fumantem fercula mensam,
 An totidem mâlis ut gemat illa libris.
 Hoc refert, cibus hic levis, hic æternus habetur,
 Hic animæ loculos, hic *ἀφροδίσια* replet.

Scamnum.

Utilis es domui quadrupesq; tripesq; supellex
 Quæ plus quàm geminas non capis una nates.
 Utilis & felix quâ (si quâ) Fara dederunt
 Concordes hodiè sede sedere duos.

Clavi-

Clavicymbalum.

HOs ego cum video servos ex ordine fratres
 Vitoties, non vi sæpe salire suâ,
 Aulice, te celsum subitò, subitòque cadentem
 Ad nutum video, sæpe furentis, heri.

Idem.

Tolle, loqui sentis animantes cymbala spinas,
 Tolle manum, lapsi nempe repente tacent.
 Vix aliquis simul esse valet miser atque disertus,
 Vix fato quis non garrulus esse bono.

Idem.

Candida sunt plenis aptata manubria phthongis,
 Atra minùs latos nata movere tonos.
 Ut sibi nostrarum constet symphonia rerum,
 Blanda malis Fatum temperat, alba nigris.

Forceps.

Delectat splendore foci præsentia: tentas
 Tangere neglectâ forcipe? noxa propè est.
 Attendant juvenes. urunt pulcherrima. virtus
 Armet amatoris ferrea utramque manum.

Fulcrum focaria.

Non sat is hoc uri est: adhibes quæ comptius usta
 Non incompressè ligna petire sinant.
 Est modus, est ordo, est moriendi gratia: cura,
 Cujus in exitium est ire, decenter eas.

Columna focaria.

Est genus in terris hominum, quod quale vocari
 Fas sit, hypocritico de Telamone cape.
 Ardorem simulant, suggesto proximi: at illis
 Intima, utut caleant exteriora, repent.

Cineres.

Pende quod exustū est; non est grave scire quid usto
 Exierit; vapor hic reliquus, ille cinis.
 Acta viri si vis expendere, pende cadaver;
 Hoc cinis est: si quid cætera, fumus erant.

Q

Pruna

Pruna è cespitem.

Aspicis ut, splendore novo muratus & idem,
Ardeat exutâ deside cespes humo.
Sic mortalis homo, indutus cœlestia, totus
Fulgor erit, totus gloria, totus amor.

Eadem.

Ignibus exustâ turpi nigredine, ridens,
Nobile & illustre est terrea massa lutum.
Ipse quod accenso candens in cespice splendor,
Ipse sub humano pectore candor agit.

Pruna lignea. adversus secundam nuptiam.

Arsimus. addendum est, exarsimus. Ite secundæ:
Non capiunt flammæ ligna perusta novas.
Proxima erunt Mors & Cineres. servabitis ergo
Quæque suas, Titio, Pruna, Favilla, vices.

Tapetes.

Aspice quàm fuco simulandi nobilis Aula
Aulicum in Aulæis exhibet ingenium.
Quæ vix ejicitur, vestitur aranea: quemque
Desperet laterem posse lavare, regit.

Αφειδων.

Turpia sunt quæ clam facimus, nec turpia: turpe,
Quo duce Naturâ cogimur, esse nequit.
Gens perversa! palàm facimus quæ turpia sunt, quæ
Nec duce Naturâ cogimur; omne malum.

Porta.

Porta, quod os, domui est: imum superûq; labellum
Limen utrumque. vide, quisque, quid introeat.
Est quæ per portam venit, est quæ prodit ab ore
Spurcities: dominum hæc polluit, ista domum.

Mat. 15.

11.

Speculum.

Perspiciua, ut vitrum, Ratio est, Prudentia per quam
Transpicit. Argenti lamina ponè vitrum est?
Nil nisi te spectas. Rationi oppone metallum,
Te tua & oppositi turbat imago lucri.

Idem

Idem.

Nobile commentum, glacies compacta calore,
 Hoc in præcipuis utilitatis habet;
 Si nec homo testis, nec te Deus, improbe, terret,
 Ut sit ubi possit te puduisse tui.

Lectus.

Quamlibet hoc avium volupe est incubere plumis,
 Mollior est animo lectus & utilior.
 Se tibi substernat sapiens: pulvinar, amici,
 Quisque sua faciat de levitate sibi.

Horologium.

Indicat horarum patulus momenta character.
 Vana, quid ætatem dissimulare studes?
 Non quæro, quota sit. cani rugæque loquuntur:
 Fronte horologia est quæque puella sui.

Horologium pensile.

Nil contemne: quibus pariles regis arbiter horas,
 Ad mores aliquod pondera pondus habent.
 Sic affectatâ potis est gravitate labores,
 Sic potis est nimîâ sis gravitate nocens.

Horologium portatile.

Sæpe suis horam cœnandi perdidit horis,
 Cui sua præ vulgi machina tensa placet.
 Tutior in rebus modicis est publicus error.
 Est ubi desipias cum populo, & sapias.

Forfex.

Sæpe magis quid, ubi, quis, quando, in rebus agēdis,
 Sæpe minus refert quàm, quibus auxiliis.
 Omnia si quadrent, non quadrant omnibus: herbam
 Falce seca, telam forfice, fuste nucem.

Malleus.

Hvius durities nihili est, nisi duplicet ictum
 Impigra & intensis viribus acta manus.
 Ingenii frustra vigor est, nisi duplicat illum
 Improbus & natus ferra domare labor.

*Q 3**Clavis*

Clavis.

V Incimus ingeniis omnes, non omnibus, artes.
 Non omni est omnes clave movere seras.
Quin, si quis penetrare vagus cupis omnia lector,
 Aspice ut unius vix sit inire duas.

Lychnus in Candelabro argenteo.

F Lammula pars Cœli est, pars Terræ læve metallū:
 Splendet & hoc radiis, & micat illa suis,
O qui cæcus es ad cœlestia, respice quantum
 Terrenus distet fulgor ab æthereo.

Hypocaustum muliebre.

Q Vid sequimur quas supplet opes industria? præstat
 Unica de parvo cespite pruna focum.
 Si sapiat, facile est inopi non assis egere;
 Et, si non sapiat, dives egere potest.

Digitale muliebre.

V Irgo, cui virgo dedit hanc velut ægida Pallas,
 Est ubi quid pejùs pungere possit acu.
 Dum digiti servantur, opus tutricibus armis
 Hinc oculis, illinc auribus esse puta.

Calceus.

E Cquis erit finis nugarum? Calceus iste
 Cornua nunc, lunam cras vel acumen habet.
 Finem quæris? ama veri vestigia. vis nec
 Fallere, nec falli posse? Deum sequere.

Telescopium.

Q Vod procul est, propè fit: mirabilis iste, sed alter
 Est usu potior nobiliore tubus.
Tu Telescopium mentis, Prudentia, tu, quæ
 Sunt procul & nondum nata, propinqua facis.

Perspicillum.

A Mpliat objectum glacies pellucida. splendor
 Aulicus hoc rebus, quod facit illa, facit.
 Libera ab hoc oculos transpectu; *deme tumultum*
Rebus, habes grandes exiguasque pares.

*Senec.**Idem.*

Idem.

Concordis radii, quantò per densa refractus
 Pressior, è denso fortior exit apex.
 Unanimis Patriæ virtus per opaca malorum
 Robore refracto septuplicata fuit.

Acus.

Destruis hanc telam quâ consuis arte, puella,
 Ni bona ducentem fila sequantur acum.
 Sicut acus, vitium res est subtilis; acuto
 Introitu, à tergo noxia fila trahit.

Eadem.

Non lacerat nisi quòd sanet pertusa, docetque,
 Quod, nisi despicias, discere profit, Acus.
 Perfer, ut irati, sed amantis vulnera Cœli;
 Pungit, at ut punctum farciat illa manus.

Fellis.

Sic solet; intendunt rerum contraria vires
 Oppositæ, venti frigore flamina micat.
 Quæ rerum Zephyris Pietas algere secundis,
 Fortunæ Boreâ flante calere solet.

Pallium.

Pegaste, non pluit; & sudû est. quid onust^a amictu es?
 Hunc gravitas, inquis, publica ferre juber.
 Quàm levis es, qui, quò gravior videaris, oportet
 Tute tibi adscitâ sis gravitate gravis!

Periscelis.

Prime periscelidis dignus sis laude repertor;
 Quisquis es, id nostra liber es invidiâ.
 Si formanda novo detur mihi fascia ritu,
 Illa periglottis vel pericheiron erit.

Ensis.

Sit Sapiens vagina sibi, quâ supprimat iram:
 Nectamen huic tutò cinxeris ense latus.
 Ambigis? ecce, Deo pacis præsentè, nec ipsa,
 Ipsa satès Petri dextera cauta fuit.

Q 4

Idem.

Idem.

Agricolæ nôrunt falcem deponere factâ
 Messè; quid à pugna cingier ense libet?
 Non illis risum moveat, quod plebis, & imâ
 Plebis erat, Ferri bajula Nobilitas?

Idem, auratus.

Sic sunt sæcla: scelus capulo tenus abdimus. intus
 Ferrea sunt, quæ sunt aurea ferra foris.
 Splendeat hæc ætas, non est simul aurea: Ferrum
 Tota sapit, nisi quid durius esse potest.

Pugio.

Verbere vel verbo vexasti fortè Poëtam?
 Armamentarî tela nec una time.
 Ode est quod gladius, Carmen quod longior ensis,
 Pugio Epigramma est: elige quo pereas.

Matula.

Præve puer Bacchi; qui te non posse bibendi,
 Quem querimus nos non velle tenere modum:
 Sicci te calices nequeant aut pocula? certè
 Admoneat toties plena matella tui.

Ovum.

Non ovum simile est ovo; ne fallere; nec fite
 Arte quidem quo nil planius esse potest.
 Ecce, tibi quid homulle places? augetur ab ipsa
 Naturæ noster simplicitate pudor.

Idem.

Nescio num numeris; formâ Deus impare gaudet.
 Non placuit vultum vultibus esse parem,
 Ovo dissimile est ovum. magis illud ab ovo
 Sic potuisse stupes, an voluisse Deum?

Malum Medicum.

Desine nugarum: modus est & meta sciendi;
 Est sine quo Cælum salvus adire potes.
 Nescio an hoc primi Malo cecidere parentes:
 Omne quod est veritum sufficit esse malum.

Pulvis

Pulvis Pyrius.

QVæ fuit angusto vehemens in pulvere virtus,
 Diffluit, & sparsus languet in æthere vapor.
 Crede paraphrastas magnis scriptoribus illud
 Esse quod incluso laxior aura foco.

Chelys.

QVæ circumstantes implet concentibus aures
 Surda sibi est, aliis tinnula, tacta chelys.
 Improbe corrector, quâ tandem fronte disertus
 Es mihi, si me, non te tua verba monent?

Fides.

CVncta ferunt, Cœli, Tellus, Animalia (si quâ
 Convenit attendas aure) quid harmonici.
 Harmonia est quidquid voluit Natura videri &
 Noluit: ecce fidem fecerit una fides.

Eadem.

Siliger æqualis Nervi concordia partes,
 Non sit quo frangi debeat ille loco.
 Si quod dissolvi potuit, conclude fuisse
 Non bene connexæ fœdus amicitiz.

Pyxis.

Semper aperta facit vanescere Cinnama Pyxis,
 Semper clausa situ Cinnama surda facit.
 Docte vir & sapiens, nimium virtutis avarus
 Esse potes, nimium prodigus esse tui.

Ocrea.

Si mihi cum bruto res importuna domando est,
 Inductas bruti pellibus abdo meas.
 Vix cum barbarie est pacato vivere, ut hæc sunt
 Sæcula, nî mores induis ipse feros.

Calcar argenteum.

Qvisquis eques, rerum prudens, rudiore metallo
 Exuit armandos nobiliore pedes,
 Ille palàm factum, non ut fulgore, sed ut vi
 Argento ferrum cederet, hoc voluit.

Q 5

Lupa-

Lupatum deauratum.

R Vsticus aureoli capiens emblemata lupati,
 Quale meos casu mandere vidit equos;
 Est, ait, in nostris Libertas aurea villis,
 Auree tu splendes Aulice quàm miser es.

Stapes.

H Anc adhibe sapienter opem: moderatus ephippis
 Infidet, immodicus transilit ardor equum.
 Quos nimium properando vides non crescere, crede
 Fortunam stolidos transiluisse suam.

Ephippia.

S Tragula quadrupedē dirimunt dominūq; sedentē;
 Dura premit nudi tergora servus equi.
 Quàm procul à bruto distat, tam dignus honore
 Fit mihi, ni solo corpore distet homo.

Solea ferrata.

S I, quod in hac solea est, id quo calcare paramus
 Calcando par est durius esse solo:
 Dic opus esse tibi, quos hæc in sæcula figas,
 Aut chalybe armatos aut adamante pedes.

Leistica aulica.

Q Uod docuere rotæ pueros, (incedere) grandes,
 Si potè, conamur dedidicisse rotis.
 Quid properare juvat? properat rota temporis; illa
 Hoc nescire senes, illa docebit anus.

Lychnus pensilis.

Q Uæ micat in terram diffuso lumine, summa
 De trabe rem summam pendula flamma refert.
 Quæ micat in terris sanctorum lampas, ab alto
 Pendula & in Cæli fornice fixa micat.

Fistula.

Q Vi procul audiri & nullo retinente vocatos
 Sibila vis famulos iussa cieere tuos;
 Tu quoque disce sequi, mox ac tibi cælica dicet,
 Nec suprema quidem buccina, serve veni.

Tintin-

Tintinnabulum.

Vult non esse domi dominus, vult esse, prout vult.
 Obvius his verò fraudibus ire potes.
 Æra moves? veniet: Argentum? promptius: Aurum?
 Ocyus, & jam jam non nequit esse domi.

Speculum Sphericum.

Aspicis in parvo Terram, non Æthera, vitro,
 Omnia gibboso in corpore curva vides?
 Omnia sic implent curvi, sic omnia pravi:
 Rectis atque bonis defuit esse locus.

Manus Lychnophoros.

Refert quos habitus (docet hoc te mortua vivum)
 Induat à teneris larga vel arcta manus.
 Si dudum conclusa plicis assuevit avaris,
 Nec vi, nec precibus mota patere volet.

Foculus.

Disce, senex incaute, quibus confederis arvis,
 Quem calido gestat blanda puella sinu.
 Quod frigescenti subito focus iste patellæ
 Præstat, idem tepidis carnibus illa caro.

Cochlear.

Non nihili est, quòd, quæ sugunt animalia longis
 Haustibus, excerpens sæpe regustet homo.
 Hoc veteres voluisse puta: mediocribus, estor,
 Mensurâ, numero, pondere sume cibos.

Furcilla.

NI, quibus obtigerant digiti, cibus, oris hiatus,
 Fama sit agricolas interiisse fame,
 Ecce supervacuas acies & inutile ferrum.
 Sufficiat longas Regibus esse manus.

Pega-

Kap-
stock.

Pegasus.

Q Visquis es, injecto qui te metiris amictu,
Et simulas partem, quod geris, esse tui;
His ego te falli phaleris an fallere dicam?
Hic sit homo, an tu sis pegasus, ambigitur.

Calix vitreus Rhenanus.

IN calice est quo se correxerit ebrius, & vim
Ipsa quibus peccat vitra docentis habent.
O fuge Rhenanos nimium siccare trientes:
Plurimus in fundo nodus, id est chiragra, est.

Mantile.

C Andida tergendæ terimus mantilia carni,
Et minimæ maculam sordis adesse pudet.
Quandò deterior, tantò neglectior illa est
Quam tu sanguineâ sindone, Christe, lavas.

Fonticulus pensili.

Fonticuli fortasse situs vitiaverit undam:
Hoc potis in primo fonte fuisse nego.
Ite sacro doctis hausti de flumine rivi,
Si mihi me primo Fonte lavare datur.

Pulvinar.

Quo ferimur? quid non mortalia pectora luxus
Cogis & è luxu prodiga mollities!
Corrigitur Natura. homini sua fabrica fabro
Displicet: Illa duas, tres facit iste nates.

Radula.

Rade nucem: nisi sicca situ est, spirabit odorem
Indica, quem cœlo non nisi rasa daret.
Ecqua viri lateat virtus in pectore, sola
Sors mala, sors radens, aspera, scabra docet.

Crati-

Craticula.

Quantula vis flammæ, quanto flagrantior illâ est,
 Quæ torres plus quàm viscera, viva Fides!
 Plurimus hoc plumas ferrum candente favillâ,
 Plurimus hoc martyr credidit esse rosas.

Mortarium.

Disce mori: referunt Iusti mortaria mortem.
 Pistillo fractum vivere aroma vides?
 Proximus ad vitam gradus est è pulvere. speras
 Vivere, qui fieri pulvis, inepte, fugis?

Sal.

Ut sapiat niger & possit mordere palatum,
 Bis bonus est si sal candidus & bonus est.
 Si libeat mordere, mei conviva salini,
 Prode simul lapidos candidulosque sales.

Salinum.

Discite, præcones Vitæ; quæ argentea tantum
 Affulget, melior de sale massa fiet.
 Non satis est præbere salem: plus poscitur. ipse
 Sal terræ dixit ipsa salina Deus.

Matth.

5. 13.

Acetum.

Corrigitur languens acido lactuca liquore,
 Et sapit. exemplo, ni sapis, ipse sâpe.
 Vita bonis & vita malis, sine nubis aceto
 Adversæ, justo mollior esse potest.

Oleum.

Nobilis è plaga sudor morientis olivæ
 Cujus honor, pretium, laus inodorus odor,
 Quæ bene fucatas oculis & naribus Aulas
 Nativa decus in simplicitate doces!

Saccha-

Saccharum.

Mellea fel faciunt, nisi parcius utimur : Inda,
 Si nimia est, nimium fistula dulce canit.
 Cautio sit; si quid nimium est, nec pharmaca prosunt:
 Si modicè sumas, ipsa venena juvant.

Serra.

Destruit & secat & mordet quasi serra secando:
 Si componis, idem subdola lingua facit.
 Si bene componis, nec idem : sine crimine mordet
 Serra palam, tacitis moribus illa nocet.

Terebellum.

Sunt quæ præcipiti penetramus acumine, sunt quæ
 Solus perrumpas ingeniose labor.
 Non est ingenii quod semper acumine fidas:
 Subula non semper quod terebella facit.

Dolabra.

Parcius emineant currentis ferra dolabræ,
 Proficient; paulò largius, officient.
 Pluris in augendis modica est industria rebus,
 Quàm nimix cæcus fervor avaritiæ.

Pastilli.

Incidat ardenti ferro pastillus, aroma est :
 Incidat argenti, mortua massa jacet.
 Dic bona lectori calido; recreatur odore;
 Optima non calido dic; inodora rosa est.

Chirotheca.

Pellibus inductis digiti quam ferre vicissim
 Naturæ placuit ferre vetantur opem.
 Sic fit. ubi curant sociorum propria quisque
 Commoda, res Patriæ, publica causa perit.

Chiro-

Chirotheca Hispanica.

Conjugium est thecæ atq; manûs, & servat odorem
 Pellis ab inducta conjugæ pellicea.
 Dispice ducenda multum de Conjugæ, quæ Tu
 Fiat, id est eadem pellis & una caro.

Eadem.

Mixta malis bona sunt: pensarunt Fata probandis
 Improbis. sic animum divide ubique tuum.
 Prævus homo es, si quæ nequeas ignoscere prævis.
 Sit quod ab Hispanis oderis, istud ama.

Pectus.

Est quod rapta per implexos violenta capillos,
 Est quod læve levis dextera ducit ebur.
 Non nihili est, rerum nodos quo pectine pectas;
 Explicat iste graves, implicat iste leves.

Malum.

A malo quod origo mali est, post sæcula nomen
 Credimus id quod nos angit habere mali.
 Appositè; nisi quod præpostera syllaba fecit
 Hoc breve quod longum debuit esse malum.

Dentiscalpia.

Eruis impactas multâ testudine sordes
 Dentibus: at linguam negligis. illa nitet?
 En quid agis? livet nigro sale cordis amari;
 Nec nisi sæpe sacris lota nitebit aquis.

Annulus.

Avreus es? magis aureus es, quod sæpe supremi
 Sic memorem facias, annule pure, Boni.
 Sola æternorum series immensa dierum
 (Annulus est id quod vivimus) annus erit.

Ad

Ad Filium epilogus.

DEsino. Centuria est; & votum solvimus. adde,
Constantine, parem tu quoque Centuriam.
His armis vitium oppugna. formamque modumque
Patris ab exemplo Centurionis habes.
Bis, ter Centurio stragem si feceris, euge,
Non dubiè victor, cum Chiliarchus, eris.

Con-

CONSTANTINI HUGENII
EPIGRAMMATUM
LIB. IX.

H O M O
&
VARIA SVPELLEX.
APOPHORETA.

CONSTANTINI HVGENII
EPIGRAMMATUM

L I B. I X.

H O M O.

Capilli.

Ortus hic in fila est sudor : quid homuncio
rurges ,
Cujus in excelsa est ipsa corona vapor ?

Caput.

ES, quod es, ingenio: ingenii pretiosa supellex
Hic latet: infernè vivus es ; hanc es homo.

Oculi.

Quàm benè donasset geminam natura fenestram ,
Una domo radium si ferat, una domum ! *Matt. 7.
3.*

Idem.

OAnimi specula, ô *κλέος* portenta stupendæ ,
Vos ego, qui capitis omnia, non capio.

Frons.

Nescio què sartam gerimus sine vulnere frontem,
Quam quis nescit Evam perfricuisse viro ?

R 2

ANTI

Auris.

HAuris fortè fui, quæ lapsu temporis Auris
Dicor. an hoc aurum nomen, an aura dedit?

Eadem.

Nil opus est Medico: Bilē, Rhabarbarū, & ipsam,
Si gustes, Aloē Auris amara caco.

Eadem.

Oppone auriculam: qui te vocat, Arcas, in aulam,
Huic opus aurito teste fuisse scio.

Tempora.

* Nos
Tempo-
ra.

Tempora mutantur & * nos mutamur in illis.
O mores, virgo, ô tempora, dicat anus.

Supercilium.

Sudorē. **S**ylva repellendis præfigitur ardua ventis:
Hæc aliquid vento lævius arcer; aquas.

Palpebra.

Cum tenui Natura oculos munivit amictu,
Hoc homini voluit dicere, Fide Deo.

Cilia.

Quot rigidæ stamus lachrymarum in littore setæ,
Tot sumus in muscas hostica pila, pili.

Nasus.

Pictori noceo: neque enim, sine naribus, esset
Cur pictura Rosæ cederet aut violæ.

Gena.

Ingenium, genus & genium quæ prodere possum,
Et soleo, merito sum Gena dicta meo.

Eadem

Eadem.

Cur bonà mala vocor sedes formosa pudoris?
Nempe quod instar habent non mala mala mei.

Labra.

Labra virum verbosa sient; facundius uno
Alloquitur mea me Julia bafiolo.

Eadem.

Imprime suaviolum tepidis facunda corallis,
Cætera per me sis, Julia, muta licet.

Lingua.

Nil opus est montes dirimant aut flumina fines:
Optima Terrarum lingua Geographica est. *Sermo.*

Eadem.

Quæritur unde siem carnis versatile frustum?
Quot cerebrum format somnia formo plicæ.

Eadem.

Fide cui quicunque voles: mihi causa timendi est,
Quà sapiunt homines, fallere, verba dare.

Dentes.

Disce gula; attentè, lentè, prudenter, acutè
Uti denticulo, parcere ventriculo est.

Os.

Hac cibis it, hac verba volant, quò nèpe triumphet
Mutua de nimia garrulitate fames.

Mentum è more Gallico imberbe.

Disce quid immineat raso tibi . . . . Mento;
Si, quà parte sumus, nos pudet esse viros.

*R. 3**Barba.*

Barba.

Hircæ, pater barbæ, tua est hæc gloria, menti
Excrementa gravem reddere longa virum.

Collum.

Qui dubitat Collum vitæ cur copula dicar,
Permittat nodum solvere carnifici.

Humeri.

Corporis efficiunt humeri tabulata supremi:
Quid caput? impositæ nil nisi turris apex.

Vbera.

Montibus his pasci cupidos miramur amantes,
Quæ ipsos aluit Fontibus ipsa parens?

Papilla viriles.

Quæ Natura nihil frustra fecisse refertur,
Cur negat hæc etiam matribus esse viris?

Ala fetida.

Vertice cornuto est Aulus. dat adultera causam
Uxor, & esse virum prædicat id quod olet.

Brachia.

Hasce viden' chelas, mea lux? non extat amati
Corporis, aut flammæ certior ulna meæ.

Eadem.

Brachia tensâ crucem faciunt cum corpore tenso:
Discite nata cruces corpora nata Cruci.

Cubitus.

Non lectû benè pransus amas, dormire sedendo est:
Qui cubitum non vult ire, eat in cubitum.

Pal-

Palma & Pugnus.

Mollia sunt palmæ, præ pugno, verbera: refert
Rhetoricè num quis vapulet, an Logicè.

Carpus.

Ut collo caruisse caput, vel poplite crura,
Sic poterat carpum non habuisse manus.

Manus.

Scapere ingenii est; quid ni super omnia membra es
Omnia cum capias, ingeniosa manus?

Digitus.

Anulus includit digitum: qui grandior omnem
Includat dextram circulus, Annus erit.

Idem.

Nil opus est famulis; servos natura cuique
Nascenti totidem contulit ac digitos.

Vngues.

Plurimum si debellas, impunè recides
Quæ Deus extremis artubus arma dedit.

Vola.

Omnis homo est mendax. ego me reperisse putabo
Veracem, si cui fortè pilosa vola est.

Linea Chiromantica.

Ille tibi fidat, palmaris linea, qui se
Fortunam pugno claudere posse putet.

Dorsum.

Quid ? plagas & onus ? saltem Natura dedisses,
Cum me ferre dares omnia, pauca pati.

Pectus.

Fortius obrusum est, si vera Mathesis, acuto.
Obrusum Batavi pectus habete mei.

Os sternum.

Nil opus impacti est homicidæ cuspide teli:
Si sternum possis sternere, stratus homo est.

Venter.

Vivitur ingenio ? facilis jactura cerebri est:
Per largitorem vivitur ingenii.

Umbilicus.

Si polus humani quisquam sit corporis, hic est:
Arcticus an sit, an Antarcticus, ambigitur.

Ilia.

Ilia tractanti subeant incendia Trojæ:
Proxima sunt flammis Ilia, Thæi, tuis.

* * * *

Per me sunt homines: quâ me ratione pudendum
Appellas ? pudeat, quem pudet esse, mei.

Vterus.

Me vide, & amentes animos natalibus infla
Nascitur obscuro Rex, ut agyrta, loco

Nates.

Nates.

UT quid iniqua *νευφὴ* cyncræ prodiga pluma est,
Pulvinar nates quæ sciat esse nates.

Eadem.

Nolle manum Nautæ piceos maculare rudentes,
Hoc est, quando nates, nolle madere nates.

Femur.

Cæsarei partus uteri sint gloria secti:
Incisi femoris partus origo Deum est.

Genua.

Scirpus homo ex imo, sine nobis, ventre fuisset;
In scirpo nodum fecit utrumque genu,

Idem.

Evlides capere hoc possit, vel credere? flexo,
Quò pedibus nequeas, itur ad Astra genu,

Tibia.

Corporis harmonicè concordent artubus artus;
Esto; sed harmonicum tibia nomen habet.

Sura.

UT paria æquali superis sint ima quiete,
Credo datas etiam cruribus esse nates.

Calx.

IN stimulos calcem temerè qui nolit adactum,
In calcem stimulos cautior aprat eques.

R 5

Idem.

Idem.

Calc. **S**I callus videas quam sit res proxima calci,
De callo calcem nomen habere putes.

Pes.

QVinque pedis digiti: non indignabere, Lector,
Pentametris aptè versibus addo Pedem.

Planta pedis.

Non cedo capiti: Cynico si credere fas est
Plantanti, quod suum nomine, totus homo est.

Pes opusculi.

CVm Bove lasso figo pedem: jam vade, Tabella;
Quando pedem potui ponere, tollo manum.

C o n *

CONSTANTINI HVGENII
VARIA SVPELLEX.

Manica de vulpina pelle.

Æc secli facies, Emblemata temporis
hæc sunt;
Vulpinâ rapidas pelle latere manus.

Candela candelabro inserta.

VIs animæ tardis sociatur vivida membris,
Qualis nostra gravi in corpore flamma micat.

Tintinnabulum.

LIngua mihi, lingua est dominæ tam tinnula, ut
ambas
Sæpè, puer mutas, sæpe, marite, velis.

Chirotheca.

A Ltera, si Solem studeant arcere tenelli,
Altera, si Borean, hæc epidermis erit.

Aulaa.

SOrdida splendidulis velatur aranea lanis:
Hic tuus, hic Aulæ est, Quintiliane, color.

Parietes aulae tecti.

SIruris Jove nimbofo est præclusa voluptas,
Huc, Hæc; textoris munere sylva sumus.

Pellis

Pellis Vrsina. Ad Herculem.

V Ama leonini est & pondus inutile tergi;
Ursinâ poteras pelle domâsse nivem.

Saccus è pelle Vrsina, fruendis pedibus.

N Vlla tibi victæ debetur gratia brumæ;
Quod nequeas sine me reddere, sacce, meū est.

Idem.

N On moror ætherios, quos nulli sensimus ignes,
Certior in terris sub pede flamma latet.

Idem ex pelle Lupina.

S I vel, sacce, tuæ similis sit gratia fratrum,
Non malè nunc homini sic lupus esset homo.

Teges fulta plumis Anserinis.

M Vra mei volucris melior custodia Lecti est,
Quam Capitolinæ garrula rupis erat.

Scopa vestiaria.

Q Værenti dudum visa est dubitare Barava
Vestibus an scopis virgo carere velit.

Calceus.

S I malè eum pedibus futuri convenit, arctus
In mediis etiam calceus urit aquis.

Idem.

D ilce dolore meo moderatæ providus esso
Cultor amicitia: strictior urit amor.

Fascia cruralis.

E Gregiam libertatem! sub more tyranno
In speciosa dari vincula nemo dolet.

Rosa.

Rosa, calceorum vincula.

FOetenti pede non temerè contendo fuisse,
Qui primas calceis applicuere rosas.

Caliga byssina.

Sit calor ut color est, quasi nudæ serica carnis
Pictorem possit fallere mollicies.

Clathra in fenestris.

Desine, fur, lacerare domum, spe vanus inani;
Ut vitream pellem fregeris, ossa vetant.

Pileus.

Mos monet in momenta caput nudare levato
Tegmine: tempestas horrida stultitia est.

Idem.

Non dubius fons est nudandi verticis, illud
Officii Medicos instituisse puta.

Idem.

Qui tibi adulantem dicunt de more salutem,
Corda velim fratres, non aperire caput.

Idem.

Par ratio est occurrenti nudare capillum,
Et patulâ intranti demere tecta domo.

Pluma in pileo.

Non est ridiculus plümæ mos; munere nostro
Pileus horrendæ cassidis instar habet.

Ocrea Anglicana.

Mirandum, si tota domi est; ocreata tot annos
Procinctæ similis terra Britannia sterit.

Eadem.

Eadem.

Mæonides juret non *Διωνύσιος* Ἀχαιῶς
Collatos populis esse, Britanne, tuis.

Zona Virginalis.

Quæ non invitæ geniali nocte soluta est,
(Nescio quid, Thai, sis) torrida Zona fuit.

Cingulum.

Frustra est innocuum vinclis includere ventrem,
Ni sua cogamus vincula ferre gulam.

Tela muliebris arte perforata.

Ars hæc an furor est, telam properare forando
Perdere, quam possit longa forare dies?

Saccus in femoralibus.

Grandis origo mea est. dubitatis? scite, venusti,
Me Jovis incisum vos docuisse femur.

Idem.

Omni veste placent, peras tantummodò vellet
Hospitibus caupo non placuisse suis.

Vinculum pilei.

Quæ nos cumque premat vesano more tyrannis,
Non decet hæc Batavos vincula ferre meos.

Forceps.

Mecoquus & fabri possint contemnere, si, quàm
Ferreæ sunt hominum corda, sit una manus.

Eadem.

Nulla meis bipedum par est audacia corporis,
Sive pedes hos vis dicere, sive manus.

Scopa

Scopa ficaria.

UT caleas, carbonis eges & cespitis usu :
Ut nitidè caleas, me magis, hospes , eges.

Sella quadrupes.

EFFlorum fulcire nates mea maxima ; quid ni ?
Maxima nobilium est gloria quadrupedum.

Sulea ferrata.

ERRèe Nepruni domitor, si saxeus obstat,
Obstantem ferro, Belga, natante doma.

Eadem.

VIncire, Victores Batavi, brumam quoque: vincant
Frigora, queis tellus ardet, arantur aquæ?

Ephippium.

SI, quadrupes generose, potes me ferre, ferendum
Sessorem dominum jam quoque victæ puta.

Lignum.

SIVE focus, sive umbra placet; me stante, vel usto,
Bruma tepens, æstas frigida, neutra nocet.

Mensa.

LIgnea lusori, Lectori lanca laudor,
Linea eis qui, non esse, nec esse putant.

Eadem.

ME schola *declinat*: sed enim quâ fronte, gulosi,
Quæ vultis pueros posse, nequitis avi?

Lupatum.

ORE reguntur equi: turpe est? hoc turpius, ipsos
Rectores bipedes hac quoque parte regi.

Lamina

Lamina ferrea camino prefixa.

Scutati flammas inter pugnate : puderet
Sumere, quæ lateres non pudet, arma viros ?

Leſſica, Vehiculum aulicum.

CAlceus è foccis, è calceis ocrea crevit.
Omnia nunc, ingens ocrea Rheda, regit.

Eadem.

Gestaris, non longa trahis quod ſymata, ſed quò
Geſteris, mulier, ſymata longa trahis.

Eadem.

Quod noſtro melius mereamur crimine, tempus
Quatuor innoctum dilaceramus equis.

Eadem deteſſa. Caleſche.

Pertæſos corii Batavos geſtatilis arcæ,
Cum vacat, & ſudū eſt, en altera quæ vehat *ἄγυς*.

Eadem.

Ridiculum eſt ſolum ſolus ſi viſis amicum:
Tota domus totas cœpit adire domos.

Eadem.

Vane furor podagræ, fruſtra me compede vincis :
Si claudum prohibes ire, ſedebo domum.

Mos aulicus retrò vehendi.

Res Batavum retrò cœpit ſublapſa referri :
Neſcio quid pravæ ſortis in augurio eſt.

Idem.

Ambulat aula retrò: tanto prudentior Aulâ
Reſtio; retrorſum rem facit, Aula nihil.

Idem.

Idem.

O Cciput in fronte est; quid mox? exspecto deorsum
Ut caput, ut sursum dirigat Aula pedes.

Idem.

R Ideor, Astronomi, calcæ quod mense Decembri?
Sol meus in Cancro Julia anatrofica est.

Muccinium.

U T naso careas, nec sit pituita molesta,
Non magè me careas quàm cute, pelle, poris.

Idem.

C Andida stillanti succurrunt lintea naso;
Naturâ melius præcipiente, manus.

Idem.

L Inea quæ primo violavit stamina mucco,
Non satis emunctæ natio naris erat.

Collare simplex.

T Andem quis melior mos est hodiernus avito,
Quando libri supplet pagina sola vicem.

Manica replicata.

N On homini sit homo? parti pars invida nostri est:
Rusticior collo noluit esse manus.

Calcar.

D Iscite quem stimulum virtus innata requirat;
Si nec Equi justum gloria calcar habet.

Stapes.

S Tas Eques, an pendes? responde; stare sedendo,
Sessor, an hoc melius stando sedere vocas?

S

Bras-

Bracca.

INter utrumque femur collecto firmare talis
Extiti, & incauto Bracca reperta fui.

Equi sôla.

Ungula ferrata est. quid? eques magnete tenaci
Elapsum fræno sustere possit equum?

Thorac fenestratus.

Quam malè, quo solo vitæ pretiosa reguntur
Viscera, pertusum, crispule Galle, facis!

Idem.

Qui tremis illustri sectus thorace, videris
Saucius è pugnâ, Galle, redire mihi.

Annulus purus.

Cedit gemma mihi, quantum superatur imago
Non brevis æterni temporis effigie.

Calceus more Gallico.

Qui primo, Sutor, struxisti ponte cothurnum,
Prime, super crepidam non sapuisse nego.

Crepida holoserica.

Calceus è pelle est; ego byssea: dixerit ullus,
Cedere Bombycem nobilitate Capræ?

Dentati telæ limbi.

Floribus ornatur pretiosæ fimbria telæ:
Fæminei textûs hæc quasi Rhetorica est.

Interula.

Quantâcunque sient ove vel bombyce superba,
Quantula sint hominum corpora, lina sciunt.

Eadem.

Eadem.

Pectoris ingenui virtus, interprete me, sit
Proxima, candori proxima simplicitas.

Clava Hollandica.

Prævalet Herculeæ Batavûm discrimine clava :
Illa feras potuit vincere, nostra feros.

Fides Cithara.

Si sua quid valeant bene norit viscera, mirum
Nî mox harmonicè pedere discat ovis.

Emunctorium Lucerna.

Qui lucere voles ellychnia, crescere ramos,
Sollicitâ multum sueſce putare manu.

Circinus.

Sto pedes & gradior : si poplite flexilis eſſem,
Exſecti poſſes dicere crura viri.

Idem.

Unumquemque meo metiri ſe pede rectum eſt:
Unumquemque ſuo, rectius & ſatius.

Ligna fabrilis.

Sylva domus Batavûm eſt; ramis ornata fenestra,
Arboribus ſtrata eſt area ſectilibus.

Penna.

Plena (quis hoc capiat?) vitâ plumisque volavi;
Mortua & implumis viro voloque magis.

Eadem.

Anſeris eloquio vivit poſt funera virtus:
Officium roſtri garrula penna facit.

S 2

Scal-

Scalpellum.

MVneris hoc nostri est, totum quod perstrepis
Orbem
Garrula, & elinguis me sine, Penna, fores.

Theca calamaria.

SI scopus ante oculum est, si tendis Apollinis arcum,
Tensis ingenii viribus, hæc pharetra est.

Atramentum.

DE bene quæ sitis gaudet quod tertius hæres,
Sepia mille modis verbificata facit.

Arena scriptura inpersa.

Quantula vis hæc est, quod te, nigra sepia, subdo!
Arctoum pelagus mollis arena rego.

Eadem.

OCuras hominum! quarum pariendo necesse est
Primos interitus pulvere prævenias.

Supercilium Camini.

PAllia nos dixit fumosi sepra camini
Quem sua circumdant pallia fumus homo.

Follis.

QVis quibus imbutus studiis, à folle monemur
Discere. qui ventos ore flat, aure bibit.

Idem.

Follis, ad exemplum pulmonis ventifer, uno
Diffidet: hic æstum temperat, ille facit.

Vlna

Vlna.

LEge coërcetur rerum mensura : quid hoc est,
Quod vitæ morum quisque sit ulna suæ ?

Eadem. In furem.

CHærea dives homo est: ulnarum quippe duarum
Amplexu quantum Chærea clausit, habet.

Ventilabrum.

Non est solorum decor aut pudor iste Scytharum:
In Batavis ventum vendit hic, alter emit.

Ventilabrum Gallicum ex ebore scissili.

Quo ventos excimus ebur, fateatur, opinor,
E dentiscalpis Æolus esse suis.

APPENDIX.

OTIORVM
JUVENILIUM
RESEGMINA.

DANIELI HEINSIO

Equiti,

Consiliario ac Historiographo

Regio,

Viro & amico incomparabili.

C*Um in Republica, Vir Nobilissime, quibus illa feliciter incumbit, opellam meam apud exteros aliquoties dedignati non sunt, gloriari apud amicum fas sit, iis me officiis eâ fide ac sollicitudine incubuisse, ut qui plurimis usu vel solertiâ, sedulitate certè atque eo erga Patriam affectu, qui bono in Civi perperam desideretur, nemini concesserim. Relinquebatur ut quò illa etiam hora devenissent, quas vel foris cura publica immunes, vel privatorum domi negotiorum expertes habui cum pluribus ne nescirent, Quorum haud paullo magis interesse videtur, quo pacto subditorum singuli otientur, quàm quibus universi*

S 4

nego-

negotiis attendant; ut ab otio ad malam frugem naturâ proclives sumus, & brevi ista spatio distare perhibentur, parùm boni agere, & mali multùm; sive, ut ferociùs olim pronunciatum nosti, Virum otiosum esse, & malum Civem. Faciunt cò potissimùm Libelli isti; qui magnam partem iis ex abortibus compilat: quos quotidie obtrudi tibi quàm humanissimè passus es, ut de severitate tuâ securi esse didicerunt, clementiam plerique toties experti, nec alio vel tutore vel vindice publici tribunalis majestatem experiri debuerunt. Mea, inquam, refert, Patriæ universæ ut constet, eas me res egisse cum nullas egi; quas plerique cum agunt, summoperè id curant scilicet, ne quis eos otiari existimet; quas verò tu cum ageres, ita te otiari credidisti, ut nec bono Cive, nec homine quidquam erudito indignum ageres, at nec ab illo valdè alienum quidquam qui se uni Sapientiæ aliquando dicatum iret: si quis fortè ab atate pari & Otio, ad eandem frugem ratiocinandum duxerit, & quanto ingentibus illis praludiis tuis præstare constat immen-

immensum eruditionis cumulum, quo te stuporem Orbis literati agnoscimus, tantò serias olim cogitationes meas nugacissimis istis pro modulo potiores fore. Patere nunc ergo nomine me tuo tantisper abuti, quàm exemplo uti necesse habeo. Spondeo non invitus, iis me sensim vestigiis institutum, qua, ut infinito te ponè intervallo secutura sint, nec ipse tua esse negaveris. quin si te iudice credi cæperit, hos etiam inter lusus otianti verbum excidisse non otiosum, ego verò is videri pergam quem à Rep. arceri Patriæ interest, ejusmodi mox otia vacaturum, quod, ut ista paucorum oblectationi, publicæ, nî fallor, utilitati conducet. Vale, Vir maxime, quique nec amicitiam meam hætenus contempsisti, neque secessum scribentis, & OTIA boni consule. Haga-Comitis, VI. Cal. Iun. clō lōc xxv.

A D E V N D E M.

U Nice flos vatum, cui me placuisse measque
 Prima fuit pueri gloria quisquilias;
 Proxima sit placuisse viri, provectior ætas
 Quòd bene, quòd melius tertia speret erit.
 OTIA nunc rerumque inopes fero Carmina nugas,
 Otia, si tanti est, paucula perde meis.

S 5

Fortè

Fortè tuas pridem versas in mascula Musas
 Numina ais Veneres non nisi nosse mares,
 Cætera cum primi putruisse Cupidinis arcu,
 Nec pia tam nihili seria ferre jocos?

Parciùs obtundo, veteres agnosce tabellas:
 Quam videor cramben nunc dare sæpe dedi:

Excute personam, mutato nomine qualem
 Hic ago de veteri est fabula facta recens;

At spectatores bene speratura nepotes
 HEINSIACA sospes quì caruisset ope?

Hoc age, ne careat: quas nunc effaberis olim
 Censuræ de me posteritatis erunt.

Quamquàm ego nec metuo quos dant hodierna
 Catones

Sæcula, nec quos est sera datura dies.

Algeo, nec pudor est; quem charior occupat æstus,
 Discat ab invidia nil timuisse mea.

Nec pudor est, nec erit, quòd nos impune puella,
 Nos puer illæ sâ virginitate leget:

Si tamen iste, vel illa legent; quæ sola futura est,
 HEINSIADÆ rogo sit gratia sola mei.

Sin piget immeritæ punctum tribuisse Thalix,
 Et videor theta dignior ire nigro,

Parce(Deùm, si quæ, soboles; clementia divùm est,
 Nec titulum justo detrahit illa Iovi;

Parce; tuo cum tecta volet ludibria nutu

Quæ ruet in plagas livida turba meas,
 Sola crepet, tantique adeò, quâ vindice solâ
 Turgeat, autoris destituatur ope.

En caream plausu, jam nuda silentia posco:
 Fecerit ad laudes, te tacuisse, meas.

CONSTANTER.

AMA-

AMARYLLIS.

Ecloga.

MOERIS. THYRSIS.

Ndomitæ fastus Amaryllidos, & fera
semper
Fulmina, non oculos, non isthac lumi-
na fronte

Digna, nec ore minas, fugiturus trans Mare Thyrsis,
Thyrsis ad aridulas Neræi diffusus arenas,
Flebat, & aridulas fletu maculabat arenas:
Cum Pueri latè complentes littora planctus,
Et sparsas miseratus oves & ovilia Mœris,
Thyrsidos alter amor, nec post Amaryllida, Mœris,
Talibus incanti rupit suspiria verbis.

Thyrsi, viden' pleno subeuntem littora fluctu
Neræa? mox refluxas idem revocaverit undas,
Mox Mare littus erit, & erunt mox Pontus arenæ:
Gurgitis una vices Phœbe regit, una puellas
Temperat, alternoque ciet præcordia motu.
Non, si dura Lycoris erat, confecit Amyntam;
Oderat hunc aliàs, & amat Galatea Menalcan;
Nisa supercilium fregit, fastidia Phyllis;
Daphnidos hinc, illinc Lycidæ sua gaudia fletus
Et lætæ subiere vices: Amaryllis habebit,
Crède, suas, & tunc Amaryllida Thyrsis habebit.
Crède; sed hos alterna etiam sine, Thyrsi, dolores
Intervalla regant, nec quos adspexerit Eös
Humidulos, tales vesper deprendat ocellos.

THYR.

THYR. Charior hisce Puer, quos quādo adspexerit Eōs
 Humidulos, tales vesper deprendat ocellos;
 Mœri, quid hanc toties iterato verberare plagam,
 Tundis, & exemplis collatā sorte beatis
 Bis miserum esse jubes? Curetne Lycoris Amyntam,
 Daphnida Phyllis, & agrestem Galatea Menalcam,
 Nisi suum Lycidam, curare Amaryllida credis?
 Adspice quæ rerum circumfert sæcula molem,
 Perpetuosque sed & stabiles per inane rotatus,
 Et vaga finito labentia sidera calle;
 Hos gressus Amaryllis amat, hunc non prece, non vi
 Flexibilem dicas animo obfirmasse tenorem.
 Scilicet æthereos quod nemo negaverit ortus,
 Et patrio ductum Cœlo genus, ætheris instar
 Immotos animo decuit præscribere motus?
 Nec poteras, nisi dura, diis prognata videri?
 Heu! poteras formosa; & qui mortalibus exstat
 Cælestes decor addit avos. Ignoscite Nymphæ,
 Non damus hæc meritò vestris cunabula sylvis.
 MŒR. At facilis natura deūm est; ignoscite stellæ,
 Non damus hæc temerè vestris cunabula cœlis.
 Si tamen illa dea est & in illo lumine numen,
 Nec specie deceptus, amas; age, Thyrsi, resurge;
 Jam verbis invicta, moris superabitur olim;
 Et dabit hora quod hora negat. non omnibus omnem
 Protinus advertunt Superi mortalibus aurem.
 Non ego, si primos hodie de rure maniplos
 Frugiferæ Cereræ, non, si tibi, Cynthia, Cervam
 Obtulero, tibi, Bacche, caprum, tibi, Faune, capellam,
 Cras jubeo parere deos, placataque fumo
 Numina præsentem votis deferre salutem.
 Sæpe equidem, si multa pias infecerat aras
 Victima, & innumeras populârat flamma bidentes,
 Tantane vos tuguri cepisse obliviam nostri,
 Dii superi, dicturus eram; cum dexter ab ortu
 Cœlicolas corvus monuit sperare faventes:

Spera-

Speravi; mollesque deos à tempore sumfi.

Disce breves in amore moras, potieris amatâ.

THYR. Adde graves in amore moras, occidis amanti.

Omnia perpeſſos annorum tædia porrò

Perpetiendâ mones? heu! pascere Thyrsida ſylvam

Queſtibus, hirsutum flammis Amaryllida Mopſum!

Mœri, fatebor enim, poterant ſaſtidia ferri,

Atque oculi, tot ſagra, truces, niſi Mopſus ab illis.

Mopſe quis es, qui noſtra tuis componere certes

Carmina & hiſce tuas, Parnafſo judice, cannas?

Me Satyros, nemorūq; , nec ultima numina, Faunos,

Me Dryadas, mariūq; , nec infima numina, Nymphas,

Ad modulos, tua dona, meos, teſtabere Clio

Non ſemel æſtivâ circumfudiſſe choreâ.

Invideas Rhodope, ſectatos Thyrsida montes,

Saxa, feram, volucres, volucres, fera, ſaxa loquentur.

Dicite Pierides, quid amarunt numina Mopſi?

Me pius, & ſacrâ redimitus tempora Lauro

Sylvander, tuus à teneris Dictynna Sacerdos,

Ille Caledoniis tandem memoratus Hybernus

Confudiſſe greges, & confudiſſe Britannos,

Sylvarum Sylvander amor, laudaſſe canentem

Non neget, & docuiſſe ſuas Amaryllida ripas.

Da veniam, venerande Senex, tua rura, paternos

Pertæſi remeamus agros, Amaryllida ripas

Nunc quoque, ſed duram docturi Amaryllida ripas.

Sat miſeros vixiſſe domi, juvat eſſe Britannos,

Si ſterili Batavos decet inſudare furori.

Da faciles in vela Notos, ſubſterne benignas,

Salſe Sali dominator, aquas, deducite mœſto,

Nereides, paſtore gravem per cærula puppim:

Thyrsida vectorem vehitis, ſubſidite fluctus.

MOER. Thyrsida paſtorem rapitis, ſubſidite venti:

Æole ſecluſos cohibe compagibus Euros;

Objice retrorſum Zephyris Mare Neptunine;

Da remoram, Melicerta, rati, da monſtra procellis

Cymo-

Cymothoë, da Glauce breves in gurgite Syrteis.
 Annuitur. commota pari conamine crimen
 Numina ferre negant : &, ne quâ conscius esset,
 Fortior adversas Tamisis devolvit arenas :
 Plura minatur Hyems; jam te, timet ipsa videri
 Cynthia, ne videat; condunt pia nubila Cœlum;
 Thyrsi, nec hunc Solem, nec habebis sidera testes;
 Quid juvat adversos rapere in tua funera divos?
 THYRS. Mœri, per hunc Solem, per quæ mihi sidera
 testes,

Objicis adversos passis Amaryllida divos?
 En ego post ignes undam, post Cypridis iras
 Despicio, Theri cana, tuas; si fata juberis,
 Naufragus extremam subiturus in æquore sortem.
 Ut videas, Amarylli, tamen; Sceverinaque passim
 Securos comitata greges per littora spectes,
 Si pote, non duro morientem Thyrsida vultu.
 Quæ pelagi pietas, miserebitur unda perempti:
 Forsitan illa eadem quæ rettulit unda peremptum
 Alcyonæ Ceyca suæ miserebitur, & te
 Invitos super ora pedes invisâ jubebit
 Ponere, & has etiam; Miserandum Thyrsida! voces
 Addere, & has etiâ, Quid erat præ Thyrside Mopsus?
 Plura Puer fudisse parat, cum plura paranti
 Nunciat optivis intendi carbasa ventis
 Ponticolûm clamosa cohors; levat anchora dentem,
 Vela viri; fugiunt ripæ; volat ocyor Euris
 Ipsa ratis; summâ miserum sua littora puppi
 Thyrsida spectantem solatur Mœris, aditque
 Vocibus, ingeminatque procul, Reminiscere Thyrsi,
 Spreverit una, sed una, tuos Amaryllis amores.

clo lbc xx.

Misoga-

M I S O F A M O C.

S A T Y R A.

Conjugii malè fausta dies, malè festa viris nox,
Nescio vos, neque scire libet. Dos lauta, supellex,
Prædia displiceant, domus & grex? Tolle quod adstat
Famineum caput & triti pia tædia lecti,
Sum deus; adde, necas. O quâ sumus, & Batavorum
Nomine turgemus, pretio pretiosior omni
Libertas, oriunda diis, optanda viris dos!
Quâ subeat mercede tui caruisse? quis ultrò
Excutiat sibi te patriisque eliminet arvis?

Ducimus uxorem: Superi, quam cara voluptas!
Ducimur, hæc summa est; & fluxerit alter ab illo
Qui tuus est, Hymenæe, dies; vos advoco testes,
Quæ volucris volitaris ad hæc pede sacra, Puellæ,
Quantillum, cui ferus equos disjungere Titan
Vilus & hærentes producere Vesperus horas,
Hæsterna teneat reliquum de fronte Maritus.
Rideat, exultet, fundatur in oscula, quorum
Nec potiora Neæra tulit, nec Lesbia poscat,
Rossa suum potiora neget geminasse Poëtam;
Vidimus & mæsto festivum gutture Carmen
Exprimier; ridere foris, quem flere domi lex
Naturæ, gemitumque rogo libare paterno
Iusserat, hinc alacrem scenâ poscente Bathyllum.
O miser! illud heri festum Comœdia nunc est;
Spectator, conviva, venis; qui seria nuper
Gaudia, personatus agit non seria sponsus.
Hinc animo gemit, hinc tremulo simulator oculo
Ridet & admoto convivam fallere Baccho,
Si potis est, sese ipse parat: invita cachinnos
Labra, sales invita docet; dum flebile pressò
Pectore Pænituit roso foveret intestino.

Tolle graves, Hymenæe, faces, fuge tecta, Diones

Cum

Cum telo pharetraque Puer; duxisse triumphum
Sat sit, & hæc fauo tenuis illufisse veneno.

Interea subiti variatâ pelle stuporis
Causâ rogatur, & in rerum libet ire latebras.
Nempe oculos nox una dedit, cum nocte refugit
Fascinum & Idalii blandè vaga somnia Morphæi.
Omnis ut in summo, quantum pote, culmine rerum
Res steterit, instanti nutat vicina ruinæ;
Stare-vetat Natura quod usquam vivere jussit.
Fac voto potiatur, & omnis ad interitum spes,
Omnis it ad metam fervor, venus, ira, cupido.
Hinc animi subitò facies diversa, colorque
Discolor, hinc quod sperat amat, quod possidet odit,
Et satius caruisse putat. Miramur? at illè
Impetus in summo graduum steterit, ulterius quâ
Non datur; inde cadat, ratio docet & monet ordo.
Credibile est arsisse Jovem Junone, quousque
Ivit in amplexus precibus mollita cupitos:
Vix totâ gaudere datum, vix facta Tonanti,
Quæ Soror, & Conjux; quid agis Pater atque homi-
num Rex?

Languet, & ad nova claustra recens ergastulus horret,
Et cuperet non esse quod est sine fine futurus.
Jam Danaën ærata. (cave Saturnia) turris
Non tenet. excubiæ prohibent? erit imber adulter;
Quâ nequit ire, pluet: jam Taurus Agenore natam
Avehit, illicitos Cretâ satiante calores;
Jam Cygno decepta duos promittit ab ovo
Tyndaridum pellex simulandos nomine fratres;
Jam novus Asterien rostro premit ales adunco,
Mnemosynen pastor, Satyri Nyctæida talo
Ludit, & Alcida mentito conjuge matrem.
Te quoque, fallacis tremor, Ennosigæ, profundi,
Nonne ducem simulare gregis, delphina, juvencum,
Defraudata suis amplexibus Amphitrite
Vidit, & esse suas tum pridem tædia tædas?

Ergo

Ergo diis quod habent vile est; & finis amorum
 Conjugii nox prima fuit: vos, dicite, sponsi,
 Copula quæ faciat nunquam solvenda beatos?
 At lucri mellitus odor quæ compede dignus
 Non sit, & in qua non adigat sudare palæstra?
 Displiceat nova Nupta, placet peplus, arca, domus, res;
 Hac miseri mercede sumus; spontanea gratis
 Vincula non sumuntur, habet sua commoda carcer.
 Prô pudor, & virtute parùm condigne Batavâ
 Sermo! rei servire virum! prosternier auro
 Cui pedibus calcare dedit Natura quod usquam est!
 Fœmineos fastus pretio conductus adoret
 Ille solo, ille salo latè datus arbiter! audi
 Fœmina de magno cui tollere forsân acervo
 Contigit, & grandes auro subducere nāvos;
 Celsior his animis sedet & generosior ardor,
 Nec pretio prostant; facilis jactura peculî
 Fortibus & (quis it inficias?) super omnia natis:
 Macte virum virtute vigor; nisi desumus ipsi,
 Nil deerit: Fortuna fabrum si fecerit, euge,
 Uni dives ero manibus quod sufficit; adde,
 Liber ero, propriisque laboribus imperitabo;
 Ipse meæ rector, remex, antenna carinæ.
 Das melior fortuna togam? dabit Aula clientes,
 Hæc quæstum mihi turba; quod auri fortè fodinam
 Dixeris haud sine mente: quid ampliùs? oria, rerum
 Perniciem, fervente manu vel voce fugabo:
 Nec fœdè vacuus languebo, nec undique curis
 Impediari; summa est, dominabor cœlibe toto:
 Nec rugas frendentis Heræ, nec probra timebo
 Pallidus, aut soleam; nec quâ liber urbe vagari
 Ponè traham malè formatos, mea viscera, partus:
 Nec famulæ servus furtivâ nocte cubile
 Concutiatne, & ridiculo ditauerit ædes
 Fœnore, curabo: nec (si licet addere quantum
 Suggestit importuna trucidis compunctio veri)

T

Dis-

Discruciabor ad abstrusam lenone fenestram
 Deprenso; quia nempe crepuscula diligit uxor,
 Postponitque tuo fraternum Cynthia lumen:
 Nec peregre per longa graves insomnia curas
 Sudabo, nec mente ferar quo corpore latum
 Suspicio non vana notet qui semina nostris
 Spargat adulter agris, &, quo profecerit absens,
 Propatulum reduci cornu paret Amphitruoni.

Sed Satyros pridem Satirâ saturavimus; & jam
 Fallor, an hîc aliquâ pruritum fronte notavi?

CLIO LOC XX.

EPITHALAMIUM

*Cæsaris Calandrini, Ecclesia Italica, quæ est Londini,
 Pastoris, & Elizabethæ Harderët.*

Sive per antiquos retrorsum turgida Fastos
 Exspatiata meas, tumidumque nepotibus Olim
 Obrudis, veteres animo commensa Quirites,
 Roma, nec invidiam Gentis meruisse Britannæ
 Diceris, neque Cæsareis gavisâ triumphis
 Una, nec hanc solidè (quæ nunc sunt sæcula) laudem
 Londino patiente feres; sublimior illa
 Se videt, & negat esse nihil non Cæsare majus,
 Sed negat esse suo: Videt hunc de frigore duri
 Pectoris, & glacie quæ mox penetrabilis ulli
 Non fore visa, licet fuerit penetrabilis uni,
 Læta Cupidineos ducentem rite triumphos.
 Nec minus ista suo viridem victoria laudem,
 Victori, nec inauratas debere quadrigas
 Visa minus, quàm cui Dacos, cui barbara Thraces
 Pectora, Sauromatasque truces, Garamantas & Indos
 Obtigit uni omnes semel inclusisse trophæo.
 Sive quod es libet esse, & qualem illudere sæclo
 Miramur, sacro moderantem Regna capistro,
 Et modò non totum subigentem Collibus Orbem
 Hesperii; Schola dissidii, fœcunda malorum

Mater,

Mater, & erroris quantum capit orbis origo,
 Pone supercilium, festum cui laurus adumbrat
 Circumflexa caput, Pastorem *Kaioueg* spectas,
 Pastorem, cui cura lupos quot fœda pudendo
 Emittis gremio, quot humo depromis Erynneis
 Pellere nil merito (da, Cælum, possit) Ovili.
Kaioueg, cui Fidei scutum, cui cassida Vitæ,
 Justitiæ loricam & Verbi cœlitus ensem
 Induit armipotens Deus, indefessa per Orbem
 Selecti tutela Gregis, quò, perdita, quò te
 Concutiat, sceptrumque manu, triplicemque superbâ
 Cæsarie, quâ regna premis, quatis astra, tiaram
 Auferat, & Romæ discat post sæcula Romam
 Reddere, & haud vanum priscae pietatis honorem.

At tibi, quò tantæ felix bellator arenæ
 Sufficias, valeasque foris in prælia, Cæsar,
 Pax niteat sincera domi, Concordia lectum
 Sepiat, æternoque liget præcordia vinclo,
 Junctaque divinum scandentia vota tribunal
 Prospera concilient communi Numina sorti;
 Nec prius importuna toro levet Elizabetham
 Cæsare, nec prius hac subducatur *Kaioueg* Clotho,
 Auferat una dies quos junxerit unus (at ô tu
 Sera tamen luceſce dies) Hymenæus amantes.

Concordes animæ, beate Cæsar,
 Felix Elizabetha, par suave,
 Dulcis copula, turtures gemelli,
 Restant ultima vota, summa restant:
 Fœcundos thalamo super precari
 Lusus, gaudia, basiationes.
 Vos amplexibus osculisque centum,
 Vos implexibus osculisque mille
 Non semper vacuos dies beate,
 Non unquam steriles beate noctes,
 Sic ter tertia prole ter beatam
 Ditet Cæsareâ domum Selene;

Sic augur conviva fiet, sic omine vero
 Cantet distendens Hymenæum turba choraulen.
 Quàm bene, quàm dignas junxistis, Numina, tædas,
 Si decus ingenii pariter, si frontis honorem
 Cæsar Cæsarulis dabit, Elizabetha Kalandris!
 clo loc xxi.

Ad juventutem Ziricæam

ELEGIA APOLOGETICA.

Circæi Juvenes, facibus devota Cyprinis
 Pectora, par telo saucia turba pari;
 Pergeminas Dominæ, totidem tua fulmina, stellas,
 Prima pharetrati, quem colis, arma Dei;
 Per Paphiæ delubra Deæ; per tela, per arcum,
 Cujus in accenso pectore vulnus habes;
 Desine rivalem temerè commota Batavum
 Innocuique dolos subtimuisse viri.
 Non ego Mattiacis obrepfi proditor oris,
 Non ego Circæis dissimulator agris.
 Pone metum. spernenda times. impune Batavis
 Creditur, & fraudum nescia turba sumus.
 Non Helenam, si qua est, (neque sum Paris) ambio
 vestram;
 Hospitii cultor, non violator ero.
 Non mihi fallacis plaudo sub imagine voti,
 Non mihi tam grandis vindico jura spei:
 Mecum habito, & quàm sit novi neque serò futurum
 Ut cadat in casses casta Venila meos:
 Illa quidem (& voveo) felicius eliget, olim
 In magè se dignos introitura toros.
 Audiat intereà, quisquis prior ille procorum
 Occupat adventum suspitione meum:
 Fallier humanum est; sumus in caligine cuncti,
 Nec minùs hic tenebris, nec caret iste magis:
 Nè tamen insignis dementem decipit error,
 Nescio quid miseri nomen Amantis habet.

Non

Non mihi met comperta loquor, sed naufraga laxa,
 Naufragium passo præmonitore, noto.
 Quas dubio lachrymas, quæ non suspiria amanti
 Moverit aspectu torva Puella suo?
 Quis misero pallor, quis non furor occupat artus,
 Si, sibi postponi quem velit, ille præit?
 Et tamen has aliquis (quid non mortalia cogis
 Corda, Tyrannorum maxime, parve Puer?)
 Has aliquis risum lachrymas, hos gaudia fletus
 Dixerit, Elysios posthabiturus agros.
 Vivite felices, quibus importuna calenteis
 Flamma vorat fibras; Me meus ardor agit.
 En dudum Patriis animo procul evchor oris,
 Jam mare, jam terræ mente remota lego:
 Hesperidum hinc Populi, hinc Phœbo subjecta recēti
 Regna manent oculos conspicienda meos;
 Parthenopes jam nunc avido obversatur imago,
 Et cinis Imperii, perdita Roma, tui;
 Et quæ Cæsareo pares Germania sceptro,
 Et modo fœmineâ Gallia quassa manu,
 Quique per Occiduos Tamesis devectæ Britannos
 Juncta Colosseo littora Ponte lavas.
 Aurea libertas, quæ non lustrabimus arva?
 Quanta sub hos oculos, te comitante, cadent!
 Aurea Libertas, priscis adamata Batavis,
 Cum socias junxit fœdere Roma manus,
 Aurea libertas, Superûm data munere Terris,
 Quis tibi, quis sanus, vincula prætulit?
 Aurea Libertas, tibi me voveoque dicoque,
 Tu quoque ne gressus desere, Diva, meos.
 Circæi Juvenes, per me licet esse maritis;
 Ite sub optatum, si volet illa, torum;
 Subdite colla jugo, cippo date crura beato;
 Non facit ab Batavum calceus iste pedem.

Ziricæa. clō Ioc xix.

T 3

A C A-

OXonii colles, & quæ neglectiùs olim
 Festino pueri pressimus arva pede;
 Credite (si qua tamen fidei fæx licta Batavis,
 Nec Musis etiam perfida turba sumus)
 Credite, Musarum virides palatia sylvæ,
 Sylvæ numinibus vota sacella meis;
 Credite, qui, quot onus gestat paritura, Britanno
 Viximus, inviti viximus orbe dies.
 Viximus inviti, quia nam quæ summa videndi
 Vos fuit, & tantum spes fuit, illa fuit.
 Nec reditura fuit, ira nunc proclivis adegit
 Præcipiti pronam Cynthius axe rotam.
 Et modò multa nimis cœlo bacchata Noti vis
 Eripuit cæcas imbris aucta vias.
 Nec, si summa quidẽ placeant incommoda, vel nuno
 Annuat officiis blandior aura meis.
 Carcere torpendum est (sic Dii voluistis) eodem,
 Sola nec exilii credita plaga satis.
 Bis miserum jubet esse, cui semel esse Batavo
 Sors dedit, & geminæ mortis obire necem.
 Sic ego, Brutiadum pariter summotorus Athenis,
 Summoveor Tempe, dulcior Haga, tuis:
 Sic patriæ vicinus agris, sic proximus idem
 Oxoniis, isthinc exul & inde vocor.
 Qualis ad Euxinos (rubuisti Roma) Tomitas
 Perdidit in Scythicas irrita verba nives,
 Qui patriâ voluit Vates ubicunque carere,
 Ne modò non gelidis fas caruisse Getis.
 Da veniam veneranda tamen, da, magna Britanni,
 Londinum, Imperii gloria, magna domus:
 Maxima majoris, quantus patet, Orbis imago,
 Da veniam, regni regia congeries:

Non

Non ego Sauromatas Tamisi compono paludes,
 Non ego vel celebres, quas vehit Ister, aquas.
 Non ego Ponticolum demens tua marmora caulis,
 Non ego tam populis barbara terga tuis.
 Sanius insanimus, & unus tædia (si fas)
 Oxonius vestri movit & auxit ager.
 illa meis unquam si non occurrat imago
 Sensibus, immemorem quod sinat esse sui;
 Forsitan esse tuas aliquid tum turbida turbas
 Aula minus dubiâ suspitione rear;
 Et tenerâ nec dum demulsi fruge palati
 Emicet ad glandes mora saliva tuas.
 Nunc mihi tam memori tam blandas undiq; circum-
 -gestanti mecum pectore reliquias;
 Et modò Woolseias recolenti cœpta ruinas,
 Marmora de domini sorte notata sui;
 (Quàm bene, quàm subitò, quantum vesana levârat
 Gratia, contrivit Cæsaris ira caput!)
 Et modò Bodleias, congesta volumina, gazas,
 Rufe tuis pariles, vel Philadelphæ tuis,
 Pulpita Lutetiis tam nil debentia capsis,
 Quàm Vaticano proxima, Roma, tuo;
 Quæque superba novo stringens laquearia crusto
 Pergula Bodleiam poscit & illa manum;
 Et modò lustranti tot in illo lucida cœlo
 Sidera, tot limo de potiore viros,
 Illustres animas, deductos æthere cives,
 Reddendum stellis (tarda sit hora) genus,
 Palladii Mystas, quorum se tota reclusit,
 Tota sinum votis Virgo virago dedit,
 Quorum si totidem sileant oracula linguæ,
 Intuitus quiddam quo doceamur habet:
 Et modò Woodstochios peragranti mente recessus,
 Et loca Virgineo carcere nota nimis,
 Heu! indigna tamen, quis enim Te vincula Minos,
 Quis te Diva ferat Elizabetha pati?

Ut tulerit Soror, illa Soror, nî fata vetâssent,
 Suppliciis post Te credita digna tuis:
 Denique nunc vicina vagos per cædua saltus,
 Nunc vada pervecto, nunc juga summa mihi,
 Oxoniis obversanti per somnia clivis,
 Oxonii pleno, quantus ubique feror,
 Quis plateæ turbas, subigentes saxa covinos
 Objiciat, carros, effeda, plaustra, trahas,
 Calcar agasonis, gemitum obrudentis aselli,
 Hinnitum stabulo profugientis equæ,
 Causidicûm turmas, spumantes jura patronos,
 Illapsa in pavidos nomina dura vades,
 Chrysidis ante fores extincta cum face carmen,
 Ante diem surdas Chrysidis ante fores,
 Importuna popinales in prandia bombos,
 Fercula clamores singula nacta suos,
 Compita pestiferis passim consepta cloacis,
 Fusa per angustas vasa pudenda vias,
 Contiguas quoquò versum, quot tecta, tabernas,
 Murmura, stridorem, sibila, flagra, minas?
 Quis populi phaleras, torto velaria bysso,
 Pocula de Samiis gemmea facta scyphis,
 Interfusa per angustas aulae fenestras,
 Jàmque graves auro, non elephante, toros,
 Balsama, pastillos, thalami diapasmata, fumos,
 Cinnama, odoratas, Persica thura, dapes,
 Coccina, pelliceas, strictos adamante capillos,
 Et vario semper more, colore peplum?
 Quis rerum salebras, civiles jurgia spinas,
 Aurea perpetui semina dissidii,
 Indigno Batavis commissos Marte Britannos,
 In se fraternas signa reversa manus,
 Prælia retrorso longè contermina Gangi,
 Eoo tristes littore naumachias,
 Et piper & palmas & adusto cinnama libro,
 Et laser, & calidas, lignea pruna, nuces?

Sin-

Singula certatim nec iniquâ lance pependi,
Multa nec ætatem non subiere meam,
Ætatem, nisi vana fides, cui non malè rerum
Exacuant juvenem splendida quæque sitim.
Oxonii fontes, & vos tamen una videndi
Deficiat nullo spes redi viva die,
Et modicos inter Patriæ meruisse Poëtas
Dictus, abhinc nullo, nec novus, ore legar,
Nî vestris habitare jugis, nî vestra supremos
Ad *Vada* prætulerim consenuisse dies,
Lassa super vestro componere tempora musco,
Esse soporiferas murmura vestra dapes,
Nesciri mundo, mundum nescire, latere
Perpetuûm instabiles, turbida fata, vices;
Me quoque quâ fas est, nec quas collegerit angi
Quando resolvendas quisque Cometa minas,
Quid moveant Reges, quid ab Hesperio Hymenæo
Concipiant Britones hinc spei & inde merûs;
Quatenus esse noverca suos sua viscera cives
Perget & insanum Gallia posse nefas;
Summane inabrupto ferient impune volatu
Sidera Pannoniæ signa gemella Ducum
Victrices Aquilæ, nec erit cui longa superbi
Prosperitas mōrit nominis invidiam,
Vel Patrio procul orbe alieno proxima Regum
Posteritas exul iussa latere solo;
Ullane pacato post longa incendia Belgæ
Luxerit haud socio sparsa cruore dies,
An Batavas iterum, tam culta novalia, ripas
Barbarus infando Marte reviset Iber,
Et lacrymis iterum & sanie turbatior ibit
Rhenus, & infames evomet ater aquas:
Sed virides variare toros, prosternier umbris,
Languida fragranti condere membra thymo,
Hic violas amplecti, hîc perpetuos amaranthos,
Hîc crocon, exuvias hîc, Hyacinthe, tuas,

T 5

Hîc

Hic Satyros, Dryadesque, & alacria numina Faunos.

Concutere ad Batavam, quâ patet umbra, fidem,
Securos inhumare dies, desterrere noctes,

Sidera Phœbææ neçtere sera faci,

Otia deglutire: horum si largior olim

Suaferit alternas copia delicias,

Tum tua, tum verò, Bodleje, in fercula ferri,

Æthereos animi, mella meraca, cibos,

Ambrosiam sæcli, monumenta tot ultima tecum

Pervicturorum sæcula semideûm,

Palladios, totidem cerebrorum semina, partus,

Mille sui versos in simulacra viros.

Heu! mea continuis æternum saucia plagis

Belgium, & ærumnis nunc quoque strata novis,

Si bene natales quisquam contemnere cunas

Sustinet, & patriæ vix memor esse suæ,

Hac Batavas mercede queam contemnere cunas,

Hac valeam patriæ vix memor esse meæ.

Sed pudor hoc & fata vetant, crudelia fata,

Candidus ingenui gloria prima pudor:

Iste domum vocat, illa foris impune morantem

Pacato Batavum claudier orbe vetant:

Dum totus furit ungue Leo, dum proximus ardet

Gelder, & ancipiti sternitur ense Brabas.

Audi, Brutiadum Pater; audi, maxime Regum,

Improperant nimias fata pudorque moras.

Si satis Hesperios imbelli Marte cachinnos

Movimus, & calami strinximus arma satîs,

Solve tuo Belgas Tamisi, post penè quot anno

Constituit menses Romulus ire suo.

Poscimus altroversum, & quæ nunc nubila nigrent,

Exulibus miserâ non vacat esse domo.

Oxonix valles, en quàm discordia votis

Obvia conveniunt undique vota meis!

Quàm tristes patriæ simul aspectare ruinas

Eminus, & civi non datur esse pio!

Avchor,

Avehor, opto, tremo, feror in contraria, findor,

Quò decet ire piget, quod libet esse vector.

Bellorum Pacisque Dii, Laurique potentes,

Omnis in hoc unum turba voluta caput;

Arma citant, pietas urget, spes, vota reclamant,

Par agit in partes ardor utrinque pares;

Prævaleat pietas, fuge spes, ignorete sylvæ,

Vestra minus quassæ gaudia mentis erunt.

Londini. clō lōc xx.

ITALIA DECOLOR.

Hesperii Manes, Mundi morientis imago

Prævia, fæx rerum, splendida barbaries,

Marcide flos, cinis, umbra tui, salve Itala tellus,

Indigenam Patriæ frigidioris habes;

Inferioris habes, non deterioris alumnum,

Hospitii sociâ qui rogo jura fide.

Illa per ingenteis olim dilapsa triumphos,

Illa super geminum Fama levata Polum,

Quâ caput atque Orbis latè dominator ocellus

Diceris, hos oculos impulit, hosce pedes;

Jussit ab Arctoïs discedere littoris undis,

Quâ Batavi fontem nescit arena soli;

Scandere monstrosum per inhospita nubila culmen,

Ferre per æstivas torpida membra nives

Jussit, & ô vanis utinam ne lapsa revolvens

Luserit ignarum rumor imaginibus!

Infelix, at enim quàm prisca decoris

Semina, pauca virûm, nulla vigoris habes,

Nulla pudoris & ingeniti (fas dicere) bruto

Luminis, ingeniti, quas alis ipsa, feris.

Impia, divinos, specie pietatis honores

Eripis immenso, qui videt ista, Deo;

Quod colis ipsa creas, quod edis colis, horreo dictis,

Mente Creatorem non capis, ore teris,

Cui

Cui gemitus de corde pios, cui viscera debes,
 Contritique sacras pectoris exuvias,
 Dona viris, pueris spernenda crepundia profers,
 Æra, faces, tabulas, marmora, thura, sonos.
 Improba, cognatas agis in sua viscera dextras,
 Tota rubes fratrum sanguine, tota Patrum:
 Sicas, flagra, aconita doces, non prælia, civem,
 Ivit in acceptos fraus homicida jocos.
 Luxu, fœda, fluis; quicquid congesta dederunt
 Sæcula vel patras una vel exsuperas;
 Non gladium raptor, non novit adultera legem,
 Non Sodomæ sordes, non pice digna Venus.
 Plura jubet calamus, jubet indignatio plura,
 Nî vetet ingenuus plura referre pudor.
 Sisto manum, pede linquo tuos, indigna, Penates,
 Forsitán his olim qui capiatur erit,
 Quo sociæ veteres Romæ placuere Batavi
 Candor, & egregius mentis ad alta vigor
 Fervet adhuc, studiisq; idē **CONSTANTER** abhorret,
 Roma, sed heu! quam nunc altera Roma tuis.
 En reducem dilecta tenes Hollandia Civem;
 Da subeat veteres non novus hospes agros.
 Rettulerint alii insanæ novitatis amorem,
 Italiæ solus tædia sola fero.

Clavenna in Rhætis.

CLC IOC XX

EX ITALIA REDUX.

*Ignoscite viri magni, Pii atque eruditi, quorum in tanta
 barbarie ingentem numerum relictum esse oculus testis
 afferro. Sæculi apud vos vitia perstrinxi, cujus adeò vos
 convivia non tangunt, ut ad laudem inprimis facere vi-
 deantur: vos autem*

Infractâ Cælo meriti virtute locari,
 Nî foret in stellas astra referre parum.

Itine-

*Itinerarium Legationis ad Venetas**Autographum Lectori.*

Cum Batavis Venetas socialis dextera vires
 Jungeret, & geminus mutua ferra Leo,
 Tanta cui Proceres voluere negotia curæ
 Transiit has peregre me comitante vias.
 Hinc levis in modicam crevi cum fœnore molem,
 Qualis in affixas massa voluta nives.
 Qui totidem pernôsse volet, non visere, fines,
 En teneat domini sedula scripta mei,
 Et sine dente jocos, expertes criminis horas,
 Innocuas noctes, & sine labe dies.
 Vidit hic, ille sciet; tulit hic, fugit ille laborem;
 Quæro cui cujus gaudia pluris erunt?
 Fallor, an ex trutinâ feret æquior arbiter æquâ,
 Ille tulit mentem quò tulit iste pedem;
 Sed Patrios posthàc fugias præposterus agros,
 Si potè quos nôris non adiisse locos.

Basilea.

c10 l0c xx.

Pro eodem.

Qui negat hoc tam multa libro tam dissona posse
 Dicier, & mixtos seria ferre jocos;
 Quò sibi tam veteres avias pulmone revellat,
 Audiat, hos Matri scripsimus, ista Patri.
 Qui duo sunt & idem, quibus est mens una duobus
 Ista legent, geminum quid veter esse librum?

Spira.

c10 l0c xx.

In

*In Litem Poëticam GROTH & GVIETTI,
super vini atque cerevisia præstantia.*

Pindari vaticinium.

Nescitis quod saxa sciunt, qui sola supremum
Fertis honorandi Carmina Vatis opus ;
Celsior has animas vulgo discriminat ardor ,
Et minus immensum Vate Poëta sapit.
Fari facta leve est ; infecti præscia virtus
Illa dedit frondem Vatribus, illa fidem.
Sufficit indicio quo non sublimior alter
Thebanam docuit Dorica verba Lyræ :
Ille futurarum trans centum secula rerum
Prospiciens oculo vaticinante rotas,
Et fore qui largo cerebrum turbatus Iaccho
Tolleret insanum Gallus ad astra Deum ,
Et quibus innocui, quantum Dea mista , liquoris
Sedat inexcultam sobria gutta sitim ,
Impeteret siccas vinofo scommate gentes,
Nominaque infamiter veneranda mero :
Cui Batavus (non ille quidem, si cædere, si fas
Pungere, vel pugno vel cariturus acu)
Blandior, assertique recens à Nectaris haustu
Redderet & sapidas & sine felle vices,
Verba laceffitum non accusantia pectus ,
Nec sine dente quidem, si sine bile, sales,
Ille sacro madidam decidit carmine litem,
Ille Deo plenus dixit, *ἀεὶ πῶς ὕδωρ.*

Londini.

clb lbc xxiii.

Propria. Id. Novemb. cIs Isc XVI.

Vidimus horrendas subito sacra pulpita flammæ
 Tecta que Cecropiæ lapsa vorare Deæ;
 Pulpita non flammis, non talibus illa ruinis
 Auriacâ quondam tecta sacrata manu.
 Magne Deus! quas mente, Pater, quas concipis iras?
 Quas rapido Terris incutis igne minas?
 Si quid in humanos valeant præfagia casus,
 Arguit hoc turbas, turbida Leida, tuas.
 Heu Sophiæ sine lite olim, sine crimine Mater,
 Heu Batavi quondam floscule, Leida, soli!
 En quid agis? proprio laceras præcordia morsu,
 Dissidium, rixas, jurgia, bella foves.
 Scilicet, hostilis cecidere incendia flammæ,
 Ustor Iberus abest, ureris igne tuo.

Coram Rege Britan. Citharâ canturus.

Applicat augustam Regum ter maximus aurem,
 Suggere non solitos, dextra Thalia, modos.
 Quid pavido prodixit passu tremebunda? quis iste
 Virgineo subitus funditur ore rubor?
 Regius, agnosco, percellit lumina splendor,
 Torpida præfenti Numine lingua riger.
 Cui tamen ore loqui Batavo datur, ille Britannos
 Desperet faciles in sua verba Deos?

cIs Isc XIX.

Ad

Ad IACOBUM GEVARTIUM

Sen. Antv. à Secr.

*In effigiem Cylandri glacialis, qualem paullo ante
Antverpiani quidam vario post illum carmine ad
miraculum elatum ad me miserant. Mea autem
pictura inscriptio sic habebat.*

MIRA DELENTE.

HORRIBILE PORTENTUM

HAGÆ COM.

V. KAL. FEBR.

PROCUL OMNI INDUSTRIA

EDITUM,

TOTA HUGENIORUM DOMUS ADSPEXIT,

TOTA DESPEXIT.

cLo Ioc XXIV.

TAle super tali surrexit marmore marmor,
Talis ab Holiando substitit unda gelu,
Hic ubi candidulos inter, sua mœnia, colles
Prospicit Arctoïum nobilis Haga solum.
En iterum, Atuatici, rapite in miracula stillas
Prodigii nobis non habitura locum.
NIL ADMIRARI prope res est una Batavos
Quæ docuit temere nil timuisse viros.
Si tamen admotas elusit stiria prunas,
Si calidis algens ignibus arsit apex,
Qualis in Ætnæo (capitis portenta, Brabanti?)
Mista nives didicit ferre favilla iugo,
Prosit aruspicium, constant sua fata cylindro;
Illicet, & stupidi quod stupeamus erit.
Cætera nec pueri suspeximus. Ergo, Gevarti,
Te quoque tantillo diriguisse gelu!

Ad

AD PATREM,

cum ipſſ

QVERELAM BATAVIÆ

Cantionem hexaphonon

Cal. Ian.

offerrem.

SI Patriæ dubius (quam Dii prohibete) ruinam
 Intueor, lachrymas poſcere viſa fuit;
 Si ſubit optatas referens feſtiva Calendas,
 Carmina, concentum viſa jubere dies;
 Si lubet in ſuperas oculum convertere ſedes,
 Torva jubent humiles fundier aſtra preces:
 Hinc triplicem (nam ſic Hollanda Tragœdia ſuades)
 Perſonam triplici munere functus ago.
 Ploro, celebroy precor, Patriam, Dionyſia, Divos,
 Flente, ſacrâ, geminâ, lumine, voce, manu.
 Accipe ridenteis, rerum dulciſſime, ſectus,
 Cantanteis lachrymas (vix mihi credo) damus.

clobcxiix.

Mimeſis Grotiana.

BERGOPZOMIVM:

ARea magna ducum, furias fruſtrata facesque
 Una ter Heſperias, & quam damnaſſe ſupremæ
 Ter voluere Dii, ter non voluere ruinæ,
 Poſt tantas immota vices, interrita perſto.
 Tertia Luna ruit, toties concuſſimus hoſtem,
 Concuſſi toties; non eſt ſine ſanguine ceſpes,
 Sævitoſ atrox per ſumma, per ima, per inſima fulmen:
 Et minimum profecit Iber, præſtantior illi
 Eripuit metator agrum. Fortuna, peractum eſt:
 Sæpius hæc illude; tuus vix hoſte perempto
 Qui tenet hos complexus Iber cum funere muros,
 Sæpe ſit, ut non ſit, ſterili de pulvere victor.

clobcxxxii.

V

Poſt

*Post disputationem Iuridicam,**Lugduno discedens.*

ET jam, Leida, vale : Patrias revocamur in oras ,
 Leida vale, Patrio dulcior una solo.
 Haecenus alma tuo pendemus ab ubere Mater,
 Portio Palladii quantulacumque tui ;
 Haecenus est doctis patulam dare vocibus aurem ,
 Haecenus est avido condere verba sinu ,
 Hic ubi Cecropias, Flandro praecone, per arces
 Cornelius tacito desit ore loqui.
 Nunc aliud trahit aura ratem ; nunc altera mentem
 Cura movet. Quæ, quæ meta laboris erit ?
 Te sequimur, sequimurque tuas mox, Curia, lites ,
 Curia curarum mater, alumna, penus ;
 Pulpita, rostra, forum, sententia, causa, clientes ,
 Nomina erunt studiis non aliena meis.
 Heu ! rerum subito mutatam turbine vestem,
 Heu ! citò Pieriis laurea fixa jugis.
 O mea, sed quondam, faciles in vota Camænae,
 O mihi Thymbræi numina culta Dei !
 En ego, sed primâ vix obrepente juventâ,
 Eripior sacris, turba sacrata, tuis ;
 Eripior, nec sponte feror, nec transfuga dicar ,
 Nec tibi perfidiæ criminis esse reus.
 Quos modò per Patriam licuit tibi trivimus annos ,
 Quod superest ævi vindicat Haga foro.
 Sic tibi, sic, venerande cohors, damus ultima verba ,
 Reliquias prisca verba calor habet,
 Ne neger Aönios ægro pede linquere fontes,
 Ne neger invitus dicere, Leida vale.

CLO LOC XVII.

Epita-

*Epitaphium RUTINGII Ecclesia Belgica, qua est
Londini, quondam Pastoris.*

DVm colit agrorum Domini Rutingius agros,
Christicolasque sacro gramine pascit oves;
Sed super ipsa pias extendens sidera curas
Cœlica præ vili pascua laudat humo:
Invida Mors (non est inopinam dicere: Certe
Invida delitiis Belga Britanne tuis)
Evocat orbe virum. Sequor, innuit ocyor ille;
Et sequitur. videas isse, nec isse putes.
Æquus Amor fuit, æqua Fides: hæc vivus eundum
Dixerat; excedens, hæc abeamus, ait.
Sic vitâ dubitare vetat, sic morte, docere
Qui vitam valuit, non voluisse viam.
Quilquis es (& voveo moneant exempla) Viator,
Sic, abiturus, obi; sic obiturus, abi.

Lond. clō Ibc xxi.

Concordia discors.

clō Ibc xvii.

ILicet, partæ Batavum quietis
Tæduit Civem, pudet otiosæ
Desidem gentis, pudet & beatæ
Ducere nomen.

Quisquis ingentes animo triumphos
Exterûm volvis, quibus inter ipsas
Verticem, vel tunc miseranda, fixit
Belgica nubes:

Quisquis indignum Populo subacti
Reris Hispani domitore festâ
Cassidi natos redimire lætum
Fronde capillos;

V 2

Heu!

Heu ! parùm nostris agitate turbis ,
 Heu ! parùm nostris tepefacte felix
 Arbiter flammis ; age bellicosam

Excute gentem.

Fervet, externo vacuum timore ,
 Belgium rixis ; metuenda plebi
 Convolat plebes , bene ferre magnam

Nescia sortem.

* * * *

Ex Anglia redux. c15 Ibc XIIIX.

Annuit cœpto Deus, & remotis
 Exulem terris per aperta saluum
 Rura, per silvas patriæ trementem

Iurgia vexit :

Annuit Sceptri Triados Britannæ
 Triplicis Rector, tetigit Batavum
 Quâ nihil nostro viget orbe majus

Dextera labrum :

Annuit magno soboles Parente
 Carolus vix nunc minor : annuisti
 Digna quæ tanto sociata vivas

Anna Marito.

Ecquid ingressum reduci, Penates
 Patrii, lætum datis ? ecquid olim
 Qui meos in se Batavos adegit

Excidit ardor ?

Ecquid, ut voces lachrimæ rigarunt
 Ultimas , voces lachrimæ rigabunt
 Denuq primas ; madidumque Salve

Patria poscis ?

Ecquid . . . . .
 . . . . .
 . . . . .
 . . . . .

Veritas

Veritas fuco pia cessit: heu, heu
 Sæculi mores! Ego, nequid errem,
 Cedo; quid tecum mihi publicarum
 Sarcina rerum?

* * * *

Epitaphium

IACOBI GRUSII.

Q Vicunque fluxas temporum exosus vices,
 Et sempiternam mente præmensus diem
 Delira rerum despicias crepundia,
 Ades Viator: ista jam pridem mihi
 Detexta tela, vel peracta est fabula:
 Pridem illa Syrtis, illud omni torvius
 Fretum Charybdi puppe trajectum meâ
 Vix præteractæ fervet à vestigio.
 Vixi; ista summa est: quantus aut quantum rogas?
 Spes Grusiorum prima, Patris corculum,
 Pupilla Matris, utriusque mel merum:
 Formâ, lepore, præter annos indole
 Par penè nulli, plurimis provectior,
 Ter quinque paucos messibus junxi dies,
 Cum parca pronam Parca deduxit colum.
 Quid evocantis increpas Cæli manum?
 Quid ampliores exigis, Pater, moras?
 Præmittor. ecquid invides compendium?
 Sequeris. ecquid ingemis functo viâ?
 Fletus malorum busta, non meum decet,
 Matura vitæ nulla non finis bonæ.

clō lōc x x.

V 3

Ad

Ad IACOBUM CATSIUM,
Syndicum tunc Middelburgensem.

NVM nostri memor, Erudite Catſi,
 Num nostri memor uſque & uſque vivas,
 Diverſo quoque nuper intuentum
 Litus litore cive te ſuperbum,
 Quantum certior eſſe concupiſco,
 Tantum quærere diſplicet, pudetque.
 Taſtum ſoſculus horret, uva flatum,
 Charitas violatur ambigendo.
 Ecquid veſtra tamen Batava nuper
 Viſum eſt commeruiſſe præla Tempe,
 Vel de luſibus eruditiorum
 Quæ ſententia ſtet ferenda noſtris
 Curatum venio monere cures.
 Deformes quoque Simiæ nec Urfæ
 Foveri minus ac placere partus.
 Non auſim quaſi neſcias timere
 Qui neſcis nihil, Erudite Catſi.

CIO Ibc XXI.

Navigans Britanniam verſus.

In effigiem Patris.

HVgeniorum prole bis ternâ Patris
 Blando ſeniles vertici ſparſæ nives,
 Quantumque vivi poſſit occurrit viri:
 Qui candor intus, quanta virtutum ſtrues,
 Quantum decoris incolat, quantum pii,
 Non omnis ævi penna, non linguæ dabunt.

AA

*Ad D. R. THORIUM, si forte in has
nugas incideres.*

DEspecture parùm stabili titubantia metro
Scripta, parùm stabili gurgite nata scias.
Indignare tamen, vatum dignissime Thori,
Nil, vel pontigenum, carmen habere salis.

Londini.

clō Iōc XXI.

THORIUS *ad me.*

NON novares dulces è falso surgere versus,
E tumido quales aquore Naso dedit:
Non res mira tuis veneres in versibus esse,
Ipsa sit in medio cum sale nata Venus;
Sed nova res, quo plura bibo, me plura sitire,
Nec nova, si faciunt carmina salsa sitim.

*De effigie D. HUGENII Patriæ,
à filio delineata.*

HVgenius ille Filii talis Pater
Cum civitati filium talem dedit,
Sese in tabellâ civibus pictum dedit,
Vt non Appelles efficacius queat.
At tu Parentem penicillo tam bono
Dum pingis, ipsum te tuendum publicas
Coloribusque lineis que tam bonis,
Imaginem ut quisque videbit alteram,
Vidisse utraque jure se optimo putet.

R. Thorius.

V 4

Ad

Ad THORIUM.

QVod imperiti comparas Apellæ
Manum Batavi; quod sales, quod & falsæ
Veneris lepores carmini bis insulso
Penitusque nostro sponte vadis assertum,
Thori diserte, ringar, anne ridebo?

Ridebo certè candidæ dolum fraudis,
Blandâque pascar veritatis offensâ,
Formare quas Natura noluit formas,
Celare quos Natura protulit nævos,
Id esse vatum gnarus, hoc amicorum.
Thorius ut nostrâ vidit nihil esse Poëst,
Nil penicillo scivit illaudatius,
Risit, &, ut par est parium præstantia! dixit,
Quantum hic Apellis, ista Nasonis tenet.

Ejusdem ad me.

EST ergo mendax Thorius? est adulator.
Censore sano, cuncta cui licent, Vate?
Quod risit, & laudanda laude donavit,
Ac si nō fas ridere, & eloqui verum?
Non sic abibus; contumeliam tantam
Mussare nolo: Hugene, dic locum & tempus,
Verimque decernamus ut pares armis.
Quamvis juventâ fervidus Dares adsis,
Alterque Proteus induas modos omnes,
Nunc claudicante, nunc gradu irruens recto,
Modo ense sex pedum, modo brevi sicâ,
Ego gravis ævo, sanguinis gelu tardus
Audebo magnum facinus & cothurnatum,
Audere quando cuncta vatibus fas est.

Quos-

*Quoscumque incipies imitabor carmine motus,
Ut me esse factum intelligas umbram tuam:
Docte Hugene, tuam quoties pugnabis in umbram,
Plagas feres quot dederis, at minùs graves.*

R. Thorius,

Ad eundem.

P*ugnabo, quia Thorius vocavit,
Despectâ modò turgidus senectâ,
Turgenti modò fervidus juventâ,
Ferventi modò nixus æquitate
Erupi, calamumque & ipsa movi
Quæ furor dedit arma; nec ruenti
Credas ocyùs evolasse recto,
Cum flammâs bibit Ilion Pelasgas,
Et se Pergama nocte, sed supremâ,
Viderunt mediâ, facemque victis
Idem contulit ignis & ruinam;
Nec nocturna viros ad arma, ad arma
Credas ocyùs evocasse, qui, se
Salvo vix ratus exsulem Parente,
Pressit pondere verticem senili,
Dignum perpete verticem coronâ.*

*Mox ut pressius usque concitatæ
Occurrit furor insolens senectæ;
(Naturæ placuit rapi quod usquam est
Vicinâ violentius quiete)
Ut formis neque Proteo latere
Mentitis animum Viri manumve
Inferri pote, nec Jovi latere
Sperandum, subeatne vel Iuvenum
Obtrusisse, vel Alitem, vel Imbrem;
Ut sicâ nihilo vel ense tutus
Occurras magis, huic parem vel illi
Nacturo clypeum vel arma telo;*

V 5

Hemi

Hem ! dixi pede pallidus regeſto ,
Pugnarem , niſi Thorius vocaſſet.

At tu parce minis in meritos minis,
 Pœnarum dedimus ſic quoque plus ſatis:
 Deſint verbera verbis ,
 Iam jam polliceor fidem.
 Quotquot mundus habet corpora, ſi jubes ,
 Umbras credidero ; denique, ſi jubes ,
 Vel te, lucide Thori,
 Nî Phœbi nimium tenes.

CLC Ibc XXII.

Ad me THORIUS.

IActa eſt ala: pœnitere ſerum eſt,
 Cum tuba inſonuit micatque ferrum.
 I puer ; Venuſinâ ab officinâ
 Et binas pete Bilbili macharas,
 Deterſis bene ſordibus nitentes.
 Feſtina: en video gradu citato
 Pyrrhum incedere flammeis ocellis
 Spectandum, & patrius ferocem in armis
 Enſem fulmineum manu rotare.
 Nunquam iſthac erit incruenta pugna.
 Eho ! cur genua & cutis tremiſcunt ?
 Non eſt hic metus, ut puto, ſed imis
 Sic fervet mihi ſpiritus medullis,
 Dum ſe colligit impotens in iras.
 At mora nimis, & nimis minarum ;
 Leges ponere tempus eſt duello.
 Caſim, nec liceat ferire punctim,
 Sed tuſim in latus enſe varicato :
 Ante iſtum monſtant uterque amicum,
 Totis nec chalybem vibrent lacertis:

Quid

Quod si longius evagantur ira,
Bellum finiat Arbiter Bruartus,
Harentesque cuti duos Poëtas
Fuso dividat affatim Falerno.
Tuta hac poscimus aqua iura pugna,
Leges condere nam decet senectam.

Ergo Marte bono: hem, tibi caveto,
Hugeni optime: prorsus efficacem
Paro in brachia verberationem,
Illa brachia, qua mihi senile
Nodosâ caput obtudere clavâ.
Iam feri ordine quos libebit artus,
Iucundum fuerit modò loquaris.

Quid fingis trepidos voce humili metus?

Anne ut latificis excutias joci
Splenem & pectus amicum
Armati ad speciem senis?
Viso sic Priamo, cum galeâ caput
Et vinctum gladio deprimeret latus,
Illudebat Achillis
Natus non melior patre.
Sed fortes animos flectere nescius
Contemnis senii nixibus irritis
Tristes misit ad umbras
Cassum robore militem.

Tu cedente magis compositus luto
Audacem temere canitiem vides,
Imbellesque tumultus
Et vento similes minas.
Ætatis vitium dissimulas tamen,
Et nudo lateri parcere providus
Bellum umbratile vitas,
Non me, sed metuens mihi.

Meus

*Mens ad I. BRUARTIUM D. M.**Receptus.*

O He! minarum fulmineus modò
 Quà rupit æthram detonuit fragor,
 Et nubis horror Thorianæ
 Decidit in pluviam Falerni,
 Adsta, Bruati, perplacet, arbitro
 Tali, duellum tale; sed ut novis
 Quàm sæpè flammis concitati
 Sæpe novo dirimamur imbre.

Fædus firmatum.

T H O R I U S.

EN acquiesco; quippe mihi decus
 Redintegratum est; non ego sum sitim
 Salesque mentitus, meraci
 Quando opus est fluvio Falerni.
 Ferrum recondo: da mihi & accipe
 Manum quieti pectoris indicem:
 Ferrumen ha lites honesti,
 Qui bene cœpit, erunt amoris.
 O si Indiarum sic querimonia
 Componerentur! sic Capitolum
 Iunctum Lemanno, Hispanus acres
 In Batavos aboleret iras!

R. Thorius.

SIC NOS SERVAVIT APOLLO.

*Ad eundem,**Post obitum optimi Parentis Londinum
reversus.***T**Hori candide, chare, clare Thori,**O** non ultima tertium Britannos

Visendi mihi causa, penè quartum

Prima, post Patriæ imperata Patrum;

Si prisca subeunt senem furores,

Si prisca memor usquedum Duelli

Illos candidulosque blandulosque

Et se propter amabiles ocellos

Condis nube feroculus coacta;

Heu, heu! parce minis & imporenti,

Imbelli, neque qualis olim amico:

Non sum quem Batavi fuisse dicent,

Quem dicent Britones fuisse non sum;

Languet pristinus ille, languet ardor,

Defecit juvenem juvena, dicas

Imberbi puero gravem senectam.

Talem perpetui per ora rivi,

Talem insomnia pallidæque noctes,

Nocturnique dies, & una semper

Curarum series & unus horror

Percussæ faciem dedere menti,

Ex quo me mihi fata chariores

Somno perpetue condidere luces,

Illam illam ancipitis Pharon juventæ,

Quâ me sospite sospitem supremam

Dixi non malè non timere sortem;

Quâ raptâ mihi sorte nunc supremâ

Supremam libeat subire sortem.

Quid censes animi, miserte Thori

Rerum olim quoque non satis mearum.

Voto de meliore, quid relictum?

Si pugnans placui, placere nolo;

Ni

Ni nolim, nequeam ; placere solâ
 Quâ nunc parte datur placere fas sit,
 Hinc planctu, hinc lachrymis, utrimque questu :
 Fac suspiria quæ loquetur in se
 Contortus dolor introïre pronam
 Circumfusa tibi sinantur aurem :
 Forſan qui valeat liquare cautes
 Et ferro lachrymam imperare mœror
 Non ferro tibi lachrymam imperabit ,
 Et solabere quem pudebit armis
 Imbellem petiisse, inermem amicum.
 Sin faxis; agedum, valeto longum
 Vano nomine vana Numinum vis
 Vano culta mihi, valere Divæ,
 Divæ Thespiades valete longum.
 Stat sententia ; non placet Dearum,
 Non ultra libet affeclam videri ,
 Quæ mores oculosque spiritumque
 Tam cultæ tibi tam sinant ferocem,
 Thori candide, chare, clare Thori.

Mari: in Angliam navigans.

CLC LCC XXXIV.

Ad eosdem Hendecasyllabos.

POntigenæ partus, faciles mea verba, Phalæci,
 En stetit optatis fixa carina vadis:
 Ite leves ubi docta pius medicamina miscens
 Suscitât ingentem Thorius Hippocratem.
 Salve, prima, Vale multum, vox ultima sunt ;
 Cætera non doceo, ne docuisse neger.

Epita-

Epitaphium Nomna de Lintelo.

Tolle pedem saxo, meus est cinis iste, Viator,
 Tolle pedem, nunquam desit esse meus,
 Ut mea desieris æternum, Nomna, videri,
 Ut procul orbatō turturē turtur agas.
 Nil viduo divina toro, nil imperat ira
 Sævius, hoc sibi dant vulnere Fata satls.
 Pacato lachrymis, placato funere Cælo,
 Quod superest, misero vendico jure mihi.
 Dulces relliquiæ, tanti tantilla peculi
 Portio, quas Livor dixerit esse meas,
 Vos ego, vos fontes jubeo potare perennes,
 Vos hodie, vos cras partem adere mei.
 Este mei cineres; donec qui gaudia nostra
 Semestri voluit limite septa Deus,
 Quâ cœli statione levis ludibria Mundi
 Despicias, & nihili nomina, Nomna, vocas,
 Congressus iterare dabit, quos limite nullo
 Terminet æternâ Luce beata Dies.
 Tum quoque credibile est communi membra sepulchro
 Eruta diversum nil habitura sui,
 Et cineres ego, chara, tuos discrimine cæco
 Vestiar, & cineres tu quoque, chara, meos.
 Jam saxo demitte pedem, meus iste, Viator,
 Est cinis, & nunquam desinet esse meus.

cIo Ioc x x v.

NOBI-

NOBILISSIMÆ

NOMNÆ A L I N T E L O ,

QUAM SUAVI

CORPORIS ANIMIQUE FOEDERE

CONIUGATAM SIBI

VII°. POST MENSE,

HEU!

FATO PRÆCIPITI,

MORS ERIPUIT,

RVTGERVS HVYGHENS

VXORI INCOMPAR.

P. M.

OBIIT MIDELBURGI IN ZELANDIS

IV°. NON. NOVEMB.

---

 clc lcc xxiv.

Quod jam summa procul villarū culmina fumant,
 Quod fumos bibit omnis ager, bibit omnis ab
 Aula

Ad caulam fumosa domus, quod pascere fumos
 Fumosos Equitum cum Dictatore magistros,
 Quod pueros fumare juvat, fumare puellas,
 Mollius indignor. quin tecum ignosco puellis
 Et pueris, aula, caulis Equitumque Magistris,
 Prime pater Pæti, fumantum gloria, Thori,
 Non fumum ex fulgore, sed ex fumo dare lucem
 Sedule; Te prætor magis lippire decenter
 Quam lachrymā ridente putant; jucunda cuique
 Te Medico tussis, cui nec pituita molesta est,
 Creditur instantes membris emungere morbos.
 At mihi quod sacra latet in vertigine multo
 Præcipuum est; hos te calices fecisse disertum:
 Hæc aliquid certè fumo sacundia debet.
 Fæcundi calices, felix vertigo, saliva
 Nobilis, insignes lachrymæ, gratissima tussis,
 Me quoque, si parçè videor laudare merentes
 Insolitas calicumque super præconia laudes,
 Me quoque vicinis afflatum credite fumis,
 Et sicco titubare mero; brevis iste futurus
 Est furor, exierit sensim vesania primi
 Turbinis, aggrediar stabilis de nare tepenti
 Fundere cum fumis quæ vos per sæcula vèctent
 Verba, vetentque mori, nolint Iovis ira vel ignes.

Pro fumi! sed & hic furor est; ignoscite vobis,
 Fumosoque mihi; cesssem fumare, tacebo
 Sobrius, & sapiam; labris encomia, linguâ,
 Dentibus occludam. quid enim, si Thorius unum
 Arguit ipse sui reliquum fecisse stuporem?

In eandem.

CArmina sputantur fumi potoribus, audi
 Massiliæ si quem fumea vina juvant.
 Thorius exemplo docuit spumantia multum
 Pocula, fumantes omnia posse tubos.

In hancem ejusdem.

Sic Medicè decuit, sic se curasse Britannè ;
 Post fumos nidore frui, meliore culinâ
 Post lachrymas avidæque irritamenta salivæ.
 En ego me, Thori, convivam sisto, vel umbram,
 Qualemcumque vocas. juvat in tot fercula fundi ;
 Et faciem variare gulæ ; juvat esse lepores
 Et lepores. juvat omne tuis condire meracis,
 Brumalesque dies, niveas, te judice, noctes,
 Noctibus & dubias confundere Solibus umbras.
 Tu modò, livor, ades, nec prandia disce Galeni
 Semper foetida, nec putâ Permesside semper
 Pascier, aut solo vesci nidore Poëtam.
 Hem ! tales nec aquæ pariunt, nec ~~admixta~~ Brumas.

CONSTAN-

CONSTANTINI HUGENII
EPIGRAMMATUM

LIB. X.

CLC XC XLIV.

In Natalem meum.

September idem venit & Septembrium
Quartus dierum, quo novellum sæculi
Civem Batavis Haga me dedit meis.
A lacrymis cœptum est iter quod exigo;
Per lacrymas perrexit, & sic desinet.

Interpolatum gaudio si quæ fuit,
Paràm perenni, semper infido fuit,
Et quale Solis sæpè momentaneum
E nube rorida micat nimium iubar;
De cætero *μὲν* fuit, *νῦν*, *πῶς*.
Et summa merces livor, aut ingratiæ.
Vitâ priori si frui bis vivere est,
Ne cogitando bis quidem vivam libens,
Minus revivam, vel peractis denuò
Spinæ rosasque permeem vestigiis,
Primasque retrò fabulæ scenas meæ.
Si, quod futuri conditum nigrâ specu
Producet in diem dies, vultu venit
Non lætiore, non minus claudio pede;
Volate cœli & siderum volantium.

X 2

Cum

Cum forte nostra & morte vestrices rotæ:
 Nec admoveat stamini parcas manus,
 Paræ sorores, quo peracto desinam
 Spei metusque, gaudii & luctus, mali
 Bonique ferre recíprocè fœdas vices:
 Quæ summa voti est, desinam summè malus
 Summè bonum irritare peccando Patrem.
 Properate Septembres mei, non abnuo
 Mutare sedes, & rebeli sarcinâ
 Exutus æternum Deum, æternam diem
 Adire per brevissimas vitæ vias,
 Et, quod timere nemo sobrius potest,
 Mortalitatis ultimum suspirium.
 Audebo magnis parva votis addere?
 Non abnuo videre quamdocunque sit,
 Quæcumque sit, Dei, ac diei compotes
 Mauritium simul meum & Stellam meam.

*In Heinsii lectulum, mediâ Bibliothecâ collocatum,
 Mathematicè.*

MAXIMUS illustri metatus castra Lycejo
 HEINSIUS in mediâ Palladis arce jacet.
 Non poterat meliore loco, liber ipse librorum,
 Et spirans uno Bibliotheca Tomo.
 Quæ circumfuit spatii æqualibus ingens
 Ingentem, doctum docta corona virum,
 Indicat hoc unum, nullo discrimine, cunctos
 Æquali punctum tangere amicitia:
 Indicat hoc unum, nullo discrimine, quidquid
 Omnia sciverunt sæcula, scire caput.
 Nempe quod à centro par est distantia cuique,
 Húc simul, húc æquo tramite quisque ruit.
 Si facies oblonga tamen pugnare rotundæ
 Creditur, & non hic circulus esse locus,
 Excute sublimem potiori parte Mathesin,
 Quæ constanter idem forma loquatur habes:

Conus

Conus hyperbolico divisus segmine Centro
 Fulget, & hi Radii, scilicet, hic focus est.
 I nunc & Meccæ lapides & pendula vani,
 Quæ non invenies, somnia vatis adi.
 Hic se magnificis medius magnetibus, hic se
 Divinus dubio pondere librat homo.

Ad Iuliam è Cancro agram.

HÆc est illa feræ tandem vindicta juventæ;
 Quâ me læsisti tu quoque tacta lue es.
 Disce age quid per te, quid non, retrograda, sensi,
 Quæ tum tota meus, Iulia, cancer eras.

De eâdem.

Qui leporem nequeat Cancer, capit ecce leporem;
 Nempe quod est uno tardior iste pede.

Poëta examen ad tria Iuris præcepta.

Pungere qui Satyrâ cupis & vir honestus haberi,
 Nulla quod evites Regula Iuris habet.
 Crede, licet statuas alium non lædere, magnâ
 Libertate dari posse cuique suum.

Ad magistrillum solacismus excusatur.

O Facinus dirum! petii cum pane butyrum:
 Da, dixi, B O T E R A M. num melius poteram?

*Ad Adolphum Vorstium, Cimeliorum Americanorum
 Principis Mauritiï Nassovii mecum spectatorem.*

A Mice V O R S T I, qui comes grandis viæ
 Perambulabas, assidens foco, mihi
 Et Occidentis arbitro, blandè gravi
 Et eruditè nobili Mauritio,
 Ipsum Occidentem, cum stupore faxeis
 Oculi dolerent intuendo; quid tibi
 Et ipsa res & ipse visus est Herus?
 (Heros, volebam; mos Iambo metricè
 Fuit gerendus) vis meam sententiam?

X 3

Non

Non miror hunc tot monstra, tot miracula
 Qui continentem, dissitam vasto mari
 Et insularem adiverit, periverit,
 Ornaverit, subegerit Americam.

Hunc miror, hunc amplector, hunc absentibus
 Qui grandem Olindam voce præsentem, libris,
 Manu ministrâ præstet, hunc Americam,
 Hunc Insulam tot monstra, tot miracula
 Qui continentem, continentem fecerit.

Consilium Viatori.

SI pluat & nudis Arabum deprensus arenis,
 Non sit quò fugias, nec sit ubi lateas:
 Exue & exutas toto tege corpore vestes:
 Si totus timeas nempe madere, mades.

Impar congressus.

SI comitem parvo magnum contemplor amicum
 Otia fraternis fallere colloquiis,
 Succurrit par non impar, discordia concors
 Hexametro mihi carmine Pentametri.

Ad Phyllidem.

PUlhra places: sed Phylli, mala es; sic nolo maritam:
 Virtus est placitis abstinuisse malis.

*In munitionem, Rebus, à Gallis in confinio
 Flandria occupatam.*

NEc modus in Rebus, nec certidenique fines:
 Spes modò quas habuit Gallia Rebus alit.

Ad implacabilem Parentem.

DUre Pater, quâ fronte negas ignoscere natæ
 Humani culpam criminis? ecquid homo es?
 Peccati veniam solus, si fortè quis extat,
 Qui non peccavit, non dare jure potest.

*In præstantissimi Poetæ Gallici Cornelii Comædiam,
quæ inscribitur Mendax.*

GRavi cothurno torvus, orchestrâ truci
Dudum cruentus, Galliæ justus stupor
Audivit & vatum decus CORNELIUS;
Laudem Poetæ num mereret Comici
Pari nitore & elegantia, fuit
Qui disputaret, & negarunt inscii;
Et mos gerendus insciis semel fuit;
Et, ecce, gessit, mentiendi gratiâ
Facetiisque, quas Terentius pater
Amænitatum, quas Menander, quas merum,
Nectar deorum Plautus & mortalium,
Si sæculo reddantur, agnoscant suas.
Tandem Poeta est: fraude, fuco, fabulâ,
Mendace scenâ vindicavit se sibi.
Cui Stagiræ venit in mentem, cui?
Quis quâ prævit supputator Algebrâ,
Quis cogitavit illud Euclides prior,
Probare rem verissimam mendacio?

Ad Barlaam.

AMpullatarum vægrandiloquentia vocum,
Amstelredamum sesquipedale nimis
Non facit ad nostrum, fateor, BARLAE, palatum:
Est in magnifica voce modus, ratio.
Laudo leves sine felle, graves sine folle loquelas:
Rumpatur quisquis rumpitur eloquio.

*Ad liberos, cum exanthematis contagio domesticâ
successivè decumberent.*

QUina Patri proles animâ dilectior; audi,
Communis papulæ quid sibi plaga velit?
Fraternos animi motus, sociamque ferendi
Quidlibet harmoniam denotat ista lues,

X 4

Sic

Sic mater Natura docet, quæcunque cuique
Acciderint, omnes omnia velle pati.

In controversiam de Coma, in Batavis agitatam.

Occupât illustres calamos, suggesta, scholasque
Res hodie, quid res? recula; nempe P
Parcite materiâ dignæ meliore papyro:
Decidi verbo lis malè mota potest.
Est ubi longa viros vestit coma, lege receptâ?
Est ubi non longo fæmina crine nitet?
Est ubi consuetudo vetus non grande marito
Imperat, uxori grande capillitium?
Quidquid in his sexûs turbat discrimina, quidquid
Vim patriis infert moribus, in vitio est.

*Ad Ioh. Beverovicium, urbis Dordracenæ Senatorem
& Archiatrum.*

VNde fit hoc, BEVEROVICI, quòd Epistola multi
Nominis, & tantùm spe mea, nullâ venit?
Unde quod infami pensas quasi damna libello,
Qui, facie intortâ, desiit esse meus?
Non quo sub prælo sudaret Epistola, sed quod
Quis per Epistolium quæreret, illud erat.

In obitum Ioannis Albert. Banny I. C. Musici.

BANNIUS, humanos moderatus lege magistrâ,
Correctum superos ivit ad astra modos.
Posthac, Astronomi, Cælis confidite: tandem
Vestra solæcismum fidera non facient.

Epitaphium ejusdem.

BANNIUS hic silet. ô tristes epicedia Musæ
Dicite, nec Charitum de tribus ulla file.
Quid vero? tacet illa cohors, nec præfica magnis
Funeribus, magno in funere plectra movet.
Hæsitat; hæc ratio est; post Banni fata choraulæ
Nescia quâ lessum lege modoque canat.

De

De Gravelinga capta,

QUæ cessat grave lingua melos, captâ Gravelingâ,
 Dicere, grande nefas & grave lingua facit.
*In hortos Toparchæ Spyckii grandi impensâ factos
 in quo solo.*

ADDIDIT hoc decus his arvis illata potenter
 Naturæ tantum non violenta manus.
 Arssenius, prædî gratus possessor aviti,
 Ne pereant natis parta labore Patrum,
 Queis alius Vestæ spoliavit viscera fossor,
 Condit hic in Vestæ viscera fossor opes.
 Appositum est, quæ sunt Terræ committere terræ,
 Qui cinis in cineres ipse redibit Homo.

*Ad ditionem Wasiæ Comitum Hollandiæ olim
 castrense peculium.*

PRISCA redit rerum facies : submittere Fatis:
 Iure suo Batavis, Wasiæ, cede meis.
 Cede libens quod, si non cesseris, ultima coget
 Invitam clades, ultima flamma dare.
 Si quid ab angusto speras improvida rivo,
 Et Vaholim & Mosæ vasta fluentia vide:
 Quod Batavi toto nequeunt Tiberique Padoque,
 Intima terrarum tu Rubicone tegas?
 Crede mihi, quos accensum prodibimus ignes.
 Pluribus obstandum est, ut reprimantur, aquis.

*In Sassiæ Gandavensem eodem ex solo instaurari
 & muniri captam quo expugnata fuit.*

PRÔ superi, quibus Hispano sunt perdita glebis
 Servari Batavis mænia posse meis!
 Si, quâ sunt laceræ, coeunt virtute ruinæ,
 Si, modò quæ fecit vulnera, sanat humus.
 Si valet ante alias, & in ævum saxea durat
 Herôo multum sanguine terra tepens,

X 5

Amis

Amiffi fpem ponat Iber, quòcumque Batavos
Victores victrix poffit arenâ fequi.

Tu verò quæ fulphureo nigra fulmine, tota
Vulnus es & lacerâ virginitate fedes,
Saffa, Philippinæ tandem foror, exere vultum;
Nec pudeat primi criminis effe ream;
Auriaco compreffa, etiam non virgo, pudica es:
Effugit invictum nulla puella procum.
Nec pellex, neglecta, time, nec adultera dici:
Uxor es & fido nupta marita viro.

His operis docet, hoc tanto munimine conjux,
Quàm te perpetuò pervelit effe fuam.
Mox ubi tot Lauros paries quot Flandra quotannis
Oppida, conjugii pignora pulchra novi,
(Ecce puerperii decus & miracula) tandem,
GANDAVI, pridem filia, mater eris.

In præfidium Agri Auftriaci prope Saffam.

DIVinate. subimplexa eft ænigmate Saffa:
Quæ fua funt, Batavis hoftica terra tegit.
Parta fibi fervant inimico vindice: prædam
Auriaco cultos afferit Auftriacus.

E Flandria receptus.

QUàm nos fata velint Morinis unirier ipfo
Hinc in difceffu lucida figna docent.
Obfiatunt Euri, subducitur unda carinis,
Sicca tenet Batavas Flandrica gleba rates.
Quò fas & Natura vocant & Fata Deorum,
Crede nefas homini, Flandria, nolle fequi.

In ebrium rivo publico fubmerfum.

GRAvis Lyxo & infar amphoræ turgens
De ponte præceps in Dearum amplexibus
Imæ paludi præfidentium quidam

Humentis

Humentis actum fabulæ ac diem clausit.
 Epitaphium est: Alchymicè, timens fumum
 Et empyreuma, vase duplici vitam
 Decoxit hic, in Balneo Mariano.

In eundem.

Potus & inflato nondum satis utre natator
 Per Batavam Sygias Aulus adivit aquas.
 Tanti est quidque suo curari tempore: paulò
 Seriùs, heu! vino miscuit Aulus aquam.

In eundem.

Aulus bibendo fessus humidorumque
 Satur osculorum nocte, nocte Brumali,
 Scyphis datorum cantharisque dilectis,
 Lunâ facem negante palpitabundus
 Fatum Leandri pertulit natatoris.
 Adverte, potor caute, quàm brevi distant
 Spatio salubre & noxium, quid interfit,
 Aquamne vino misceas, an aquæ vinum.

Ad Renatum Cartesium, cujus hoc Axioma.

Ego cogito, ergo sum.

Nequit tuus non esse, qui te cogitat,
 Quod es, stupendum veritatis vindicem;
 Qui verba damnas fraudulentis commatis,
 Fucum scholarum, fuitiles præstigias
 Inaniarum, splendidas inscitæ
 Larvas, & omnem sæculi histrioniam:
 Qui rebus instas, qui quod est quid sit doces,
 Non quod videri possit aut pravè solet:
 Qui sic per imas intimarum partium
 Graderis latebras, ut quod est densissimum
 Patere rari retis instar feceris,

Quid

Quid retis? angustissimas angustias
 Rei creatæ feceris tuam Stoam,
 Præ quâ Stagiræ sordet ambulatio.
 At sic, Amice, ego cogito, ergo sum.

Tuum

C. H.

Ad Flandriam.

Flandria, flos BelgI, fociis hinc inde petita
 Viribus, hinc precibus sollicitata, veni.
 Offerimus, quam, si capias, das ipsa salutem;
 Quam, si non capias, eripis ipsa tibi.
 Queritur, an sociata velis & libera dici,
 An te strata novo prodere servitio:
 An dominos mutare, an majestatis avitæ
 Cum Batavis toto splendida jure frui.
 Trade manum properè non victa, nec elige vinci:
 Tutius est, si te vincere prima potes.

In

L A M B E R T I G O R I S I. C.

*Syndici Noviomagensis**ad Consuetudines Velavie Commentarios.*

Has chartas reverenter adi: plus ipse modestâ
 Fronte, mihi, Lector, crede, recessus habet.
 Gorisfides Patriæ non soli jura clienti
 Afferit: Augusto grandius urget opus.
 Tota parum patula est satagenti Geldria: Geldra
 Confines populos, & sua scita docet.
 Nimirum cum Sole docet quàm præstet inertî
 Terrenæ virtus cœlica larga sui.
 Nemo suis verò temerè diffidat agellis,
 Cui Natura negat, germinat arte solum.
 En steriles caussata diu Velavia glebas
 Quantâ & vicinos fertilitate beat!

In

*In mortem Urbani IIX. Pontificis Poëta
præstantissimi.*

PAPA Poëta diem clausit : commota laborat
Roma, quis hæc dignè clausit ossa locus?
Parcite, quâ jaceat, proscindere viscera septem
Collibus : in bifido Colle locandus erit.

*In electionem Pontificis Innocentii X. post
Urbanum IIX.*

PAPAM Innocentem cæca fors Romæ dedit,
Nec cæca forsan: ecce, Patrum copulâ,
Urbanitati proxima Innocentia est.

*In serenum aërem quo Constantia Baudania in
Indiam Orientalem solvit.*

QUID patitur Natura, quid Autumnalibus horis
Rarus in Eôo flammicat æthre rubor?
Scilicet Auroræ thalamos Constantia victrix
Occupat, & victæ conscius ora pudor.

*Ex Gallico Fabri scriniarii Adami de Nereis, ad
Iuliam quam equus luto adperserat.*

DESINE quadrupedi gravis esse, & nomine verso,
Quæ non est bruti culpa, fatere tuam.
Quam poterant ficcare tui duo, Iulia, Soles,
Et non ficcarunt, Terrâ molesta luto est.

*In Incendium templi Aulici ad Pontificios
exultantes.*

ROMA, quid exiit lætaris fornice templi?
Tam tu sæva tui non memor esse potes.
Quàmque tuas toties experta Ecclesia flammæ
Pulchrior è flammis exiit usque tuis!

In nuptiæ cujusdam Constantiæ.

TAndem, cui Constantiæ constantia
 Tot constitit laboribus constantibus,
 Constare constat mente, constantem sibi,
 Ex quo, sibi conitantiam Constantiæ
 Constare certus, possidetur, possidet,
 Amat atque amatur par pari constantiâ.
 Superest, amici, in gratiam constantis, &
 Constantiæ vovere, sponso id optimè
 Quod credimus constare, stare

CONSTANTER.

*Ad Wendelinum cessantem de Momentis desultoriis
 rescribere, Epistola.*

SI placui, si non placui Desultor, utrumvis
 Ianue: vel nigro ☉ benignus eris.

In effigiem meam.

ORdinis & Veri & Iusti CONSTANTER amantem
 Hugenum si quis noscere curat, hic est.
 Quidquid ad has quiscumque vides accedere laudes,
 Fama, levis, mendax, garrula finxit anus.

Cessantes molæ.

DEficit aura molis, & ni succurrit egenti
 Æolus, instantem prospicit Haga famem.
 Corporis humani ratio est quæ mentis alendæ,
 Si cessent vento pascier esuriant.

*Ad mercatorem Epigrammatis cujusdam mei
 salebrosus interpretem.*

DEsine terribili nostras implectere spinâ
 Jam satis illepidas, Amstelodame, rosas:
 Resine vertendo versos subvertere Versus,
 Quodque potes solum vertere, verte solum.

De

De Euclione.

Anu maritâ liberatus Euclio,
 Cum vîsus esset, lachrimis ficcè madens,
 Non ferio dolere, juravit deos
 Cæli solique uxore dilectissimâ
 Nil se prius habuisse, nil antiquius.

Ad Amicum.

Discrimen ingens nos, amice, discernit,
 Amore conjunctissimos: soleo nempe
 Aulæ tumultum non amare, tu multum.

Adultera.

Pollicita est fore perfidam, sit perfida: damnat
 Iulia lex vitium; nempe profodiacum?

Cinna solitarius.

Quærenti, solus cur mallet rure vagari,
 Quàm fociis vitæ Cinna viæque frui,
 Non mihi cum fociis, inquit, libet otia stultis
 Perdere: Respondi, Nec mihi, Cinna, vale.

*Ad Nicolaum Heinsum D. F. Spadæ
reducem.*

Cedite, Pegasei Fontes, & fabula fissi
 Montis: habent acidæ quo rubeatis aquæ:
 Est in Spadana vestræ vis æmula rupe,
 Dignum laude virum posse vetare mori.

PArcite virginea n̄vos in fronte Dianæ
 Quærere, qui radiis itis ad astra Sophi:
 Nobilis infami divam fuligine Cenfor
 Liberat, & vitio verſa decora probat.
 Langrius, audaci ſubiens convexa volatu,
 Primus in illuſtri fidere caſtra facit,
 It ſœdæ pertæſus humi quâ ſanguine nullo
 Lurida perſpicuis ripa lavatur aquis.
 Surgite, mortales ægri, de fæce maligna
 Terrarum, quas in fruſta furor ſecuit,
 Et fratrum temeratus amor dulcedine prædæ,
 Et malè mentitum publica jura nefas.
 Integra res alibi eſt. ſocias in regna tiaras
 Langrius & gratis & ſine lite vocat.
 Exuat invidiam proles infana Philippi;
 Hic & Alexander quo ſatietur habet.
 Nondum ſic veteres avias pulmone revello?
 Qui loquor hæc, ingens ipſe dynaſta loquor.
 Sed loquor immeritus. Quid agis, clariſſime Langri,
 Quâ me fronte Deos inter & aſtra locas?
 Excidis intentis, ingentibus excidis auſis;
 Impare congreſſu corruiſt iſte labor.
 Tota nitet virgo, totius Cynthia Cæli
 Inſtar habet; quot ibi caſtra tot Aſtra facis.
 Tolle quod hic unum fordet: Quod Regibus addis
 Hugenum, malè; quod ſideribus, macula eſt.

*In expugnata & mox diruta Huſſæ præpugnacula,
 Sanctorum titulis inſignita.*

Huſſa, caput Waſiæ, pretium expugnata Strategæ
 Vile meo magni ſola laboris erat.
 Proxima vicinis inſtat victoria Divis:
 Cedit ſanctorum longa catena virum.

Nempe

Nempe nec Auriacis res est indigna triumphis,
 Dura catenatis solvere vincla deis.
 Quid tamen est causæ cur tot tibi, victa, deorum
 Tutelam victrix eripit, Hulsta, manus?
 Nescis fortè? puta victorem dicere, soli
 Sancto sanctorum fidere disce Deo.

Ad Hulstam.

IGne triumphali mediam te cingimus, Hulsta,
 Indicium hoc nostri flammeum amoris habes.
 Tu quoque respondes, & mutua fulmina mittens
 Pectoris en, inquis, mutua flamma mei.
 Accipimus grates, respondeat ignibus ignis,
 Esto tuus nostri pignus amoris amor.

In Danielis Segheri Rosæ.

ARdua Naturæ Matri cum Patre Seghero
 Lis fuit, utrius cederet utra Rosæ.
 Succubuit convicta Parens, se iudice, Vivus
 Coram factitio flosculus umbra fuit.
 Si quis es emunctæ naris, jam desit, adde,
 Vivus odoratu vivere, pictus olet.
 Adde; minor Pictore dea est; invenit Olivam
 Pallas, at hic oleum fecit olere Rosam.

Amantis.

HEi mihi, quem possit finem sperare malorum,
 Quem quantum terrent omina, torret amor.

In prodigiosam Autumni siccitatem, obsessâ

Hulstâ.

QUæ quondam attonitos fausti miracula Cæli
 Servavere Patres, iterum clementia Patris
 Æterni attonitos voluit spectare nepotes.

Y

Nempe

Nempe quod Ægypto sicci maris unda resistens,
 Autumno vergente palus non humida Flandro est.
 Non facimus Fortuna, Deam : Deus unicus illam
 Arcet ab his armis nubem, Deus armiger. At tu,
 Tu populi tutela tui, da gratiùs iisdem
 Patribus agnoscant eadem portenta nepotes,
 Gratiùs illud agant, populus tuus esse, Batavi.

In Hulstæ Obsidionem.

*Peripatetico-
vum.* **O** Bāmbulantum Secta, quæ Nassavio
 Dudum Statego placuit, hætenùs placet.
Galeric. Successit illā potior & magis nocens,
 Nocens Ibero: Stoa cognomen dedit.
 Id Hulstæ mox probabit, hanc obambulans
 Ut circuevit, introibit Stoicè.

In eandem.

T Rajecit Brugæ latices, & pascua Lisæ
 Litora, & armatā Scaldin utrumque manu.
 Nunc duplices cinctæ fossas Arausius Hulstæ
 Trajicit, imposito Pontis ubique jugo.
 Magni Pontificis Batavi, quæ prona solebas
 Itali, adorandos, Flandria, disce pedes.

Ad Hulstam, ut properet se dedere.

H Ostica virgultis impletur Fossa Batavis,
 Hulstæ, nec his, audi, fascibus omen abest.
 Succumbes, mala, succumbes, (hoc ligna loquuntur)
 Ni sapias, irati Fascibus Auriaci.

Ad eandem expugnatam.

H Ospes in hæc oculos qui rudera conjicit, isthic
 Est sita, vel meliùs dixerit Hulstæ jacet.
 Tam

Tam lacera est, tam contiguo sibi vulnere dispar,
 Ut liceat, num sit, quærere, si sit, ubi?
 Tu tamen hanc sapienter ama bene diruta sortem,
 Nec te poeniteat pulveris, Hulsta, tui.
 Crede mihi, hoc ipsum quod Ibero stante stetisti,
 Præ quod ab hinc instat stare, jacere fuit.

In Albo Samuelis Sorberij.

S Orbere si quis possit & simul flare,
 Novissæ Sorberium potest & odisse.

In Albo Iacobi Pylis Senatoris Dordracni.

Q Uando sic, vir amice, jubes, en dextra fidesque:
 Nomen habes inter nomina magna meum:
 Quale quid in Cœlo fulgens, quod dicere Stellam
 Cum nequeas, Stellæ schema volantis habet.

Quidquid id est, placet augurium, quod jungimur

ALBO;

Quod ligat hanc primus CANDOR amicitiam.

*Barlæo culpam deprecanti, quod Epigramma mea inven-
 tionis suis verbis exornasset.*

P Auperiem Vatis Vates miseratus amici
 Privato partus vestiit ære meos:

Barlæo Hugenum involvit; Male juncta benignè
 Respuit invento frigida verba bono.

Quanta viri pietas, pretiosæ vestis amictu
 Induere impensis non sua terga suis!

Serius excusas culpam Barlæe? Nec iram
 Scito nec invidiam te meruisse meam.

En ego materiam miserandi sæpe daturus,

Quintuplici cinctus prodeo prole Pater:

Nec capior sumptu; nec, si succurrere quisquam

Occupat, oblatam sperno superbus opem.

Y 2

Perge

Perge libens armare meos in frigora natos:
Quin hoc si libeat sæpe licere puta.

*In ejusdem Epigrammata quibus Templi Amstelodamensis
incendium celebravit.*

CUM Templi fumaret apex, & inutilis esset
Ya, nec Amsteliis proficeretur aquis,
Fabrica magnificis ardens excussa columnis
Horrida, momenti clade, ruina fuit.
Nec stetit hic Cæli rabies, crudelior atrâ
Peste novos auxit atra favilla metus.
Horruit ad cinerem plebs consternata, novique
Semén reliquias credidit esse mali.
Castalios tandem latices de fonte perenni
Iecit in infidos Musa miserta rogos.
His flammæ fuit instar aquis, & siccior ille
Vincendus liquidis ignibus ignis erat.
Si qua sub his porrò fumantia rudera terrent,
Si qua sub infami fomite pruna latens,
Dormite, Amstelii, meliori fulmine cæcas
Barlæi domuit Musa diserta faces.

Ad Th. Graſwinckelium epistola.

NISI ATeista es, vir virum Doctissime,] & Indicum Te, scilicet, simplex tuum,] amare pergis quantum ego te diligo,] ego Te Batavum: deinde, si quid suppetit] felicitis herbæ, quo quidem genium tuum] fraudare possis absque magno incommodo:] Accedo supplex, & rogo tantâ doſi] beare me promus velis quantâ putas] egere amicum cujus è cerebro diu] utrumque lumen nimius humor obruit,] & his domari fortè se foliis finet.] Cum messis horum amplissima horreum meum] distenderet, multi sciunt viri boni,] quâ liberalitate

litate quid profuderim] in obvium quemcunque
 qui nutu modò] egeret testaretur. Hinc de prodigo]
 mendicus, ut sit, ad pedes jaceo tuos,] & optimi Te
 vel pugillum vel minus] ab optimo Te (nempe si
 quid reliquum est)] citò, citò, citissimè mitti pe-
 to]. Devincies, Amice, devinctum diu] constantem
 amicum & semper addictissimum.] Scribebam ad
 Hulstam septimo & vicesimo] Octobris, Anno
 MDCXL & v.]

*Domi me curabitur, si quid
 jubeas,*

Rescribit Graßwinckelius.

EN quod à me vñ, Te. At quid non me? qui met in
 te sic sum, ut non tam sim in me: ne dum ut plus in
 me sim quam in Te. Sic est: cui se mens dat, in quem se
 fert, & huic stat, quin & hinc sic stat, ut jam nec plus
 id sit, quod est. Non scit quid aut sit, aut quid in se
 sit. Et hæc vñ; sed cui & jus sit: nec non & hic fas
 est ac jus; sed in quo tam vñ sit quam lex, cui se aut jus
 aut fas dent. Do quod mi est; non Cha, sed Te. Do A
 & ω, at cui? Huic qui mi & A & ω est. O & sis!
 dum sum, qui sum.

In effigiem I. Mauritij Com. Nassavii.

Mitte, quis hic niteat sub majestate verenda
 Blandæ, spectator, quærerè frontis honos.
 Si Patriæ Alcidas, si Belgica fulmina nosti,
 Mauritium hunc fatis est dicere Nassavium.
 Quære tamen, si quis dubitas, cur laurea pictor
 Noluit heroum cingere fersa caput;
 Nempe timens oculis totum subducere; tantâ
 Sæpe triumphator fronde tegendus erat.

In eandem.

TAlis ab Occiduis lauro septemplex vincet
 Cassida Mauritius rettulit imperiis?
 Errasti, manus incidens. injuria utrimque
 Victori medium dividit umbra diem.
 Debuit his radiare genis & lucis Eoz,
 Pictor, & Hesperii Solis utrumque jubar.

Ad Antverpiam.

ILicet, Hulsta manum, postico falsa, clientem
 Mitibus Auriaci subjicit imperiis.
 Omina ni fallunt, cecidere suburbia magnæ
 Urbis. in Antverpam proxima tela cadent.
 Audi pulchra, ferox audi; nec sperne minantes;
 Ore licet Batavo, damna propinqua Deos.
 Nescit Iber quo desertam munimine servet:
 Nec verò Batavis sanguinolenta places.
 Victricem, non ultricem Clementia dextram
 Porrigit: hoc nostri pignus amoris habe.
 Constabit Civi regimen, constabit avitæ
 Romanus patribus Relligionis honos.
 Ni properas, non constabunt. favor arma laceffet
 Contemptus; legem victor utrisque dabit.
 Elige amicitia vinciri, an vincier armis,
 Stare, puta, soror, an serva jacere velis.

In N. Planta Mauritiadem,

PLantarum memoranda seges comitatur ab imo
 Vespere victoris tempora Mauriti.
 Fas erat Americæ perarantes viscera terræ
 Totum Nassavios subdere Vesputium.
 Evellenda fuit stirps cum radice subactæ
 Telluri, ne non tota subacta foret.

Bar-

Barbara frons fronti Batavæ collecta coronam
 Implicat & lauri perpetis instar habet.
 Currite ad hæc avidi nostrates dona Galeni:
 Grator aspirat naribus aura meis.
 Appulit has inter plantas his floribus, hisce
 Fructibus in Patria nunc quoque PLANTA virens.
 Appello Hippocratem: dicet convictus, Eoas
 Inter & Occiduas non habet ista parem.

Vin vini varia.

Vina movent animos, hilares tibi, Belga; feroces,
 Bellaces, tumidos, humide Teuto, tibi.
 In vino veritas prohibet Romana poësis
 Dicere: Germanè corrigitur, feritas.

Ad Gandam.

Nondum, Ganda, venis? nondum sapit ore Batavo
 Oblatæ toties nomen amicitia?
 Nondum, virgo, capis, quis honorem Belga tueri
 Virgineum, quis te perdere tentet Iber?
 Nondum quid liceat populis à Rege subacto
 Desertis flammæ inter & arma capis?
 Erige te, proavum virtus, & moribus aude
 Antiquis vires discere, diva, tuas.
 Huius manus, non victa, dedit: vincenda superbis
 Præposuit pacem provida consiliis.
 Hic est proximus Ucalegon: Interrita, victrix,
 Libera quod metuas velle, coacta potes.
 Illam vis major, quid major? maxima culpam
 Eluit, illa Deo iudice causa bona est.
 Fata sinunt cedi extremis, & parcere Civi,
 Quem qui defendat non venit, ipsa monent.
 Parce bono Civi, quem qui defendere possit,
 Promittit subitum machina nulla Deum.
 Parce, nec Auriaci ramum tendentis Olivæ
 Sanguine fraterno coge rubere manum.

Infula, si dubitas, intacto firmate sospes,

Sospes erit totis fascibus imperium.

Quid superest tanto cur cesses cardine rerum

Eripere indigno Belgica colla iugo?

Posce; damus Pacem cum Libertate. Quid ultra est!

Prosperitas? rerum copia? posce; damus.

Summa rei est: quod es esse potes: sed, Fratre Batavo,

Et melius quod es & tutius esse potes.

Nondum, Ganda, venis? nondum sapit ore rotundo

Oblatæ toties nomen amicitiae?

*Ad Danielelem Seghers, præstantissimum Pictorem, missæ
à Principe Globulis precariis aureis, quales
Paternostros vocant.*

NON aurum, Seghere, tuum pensare metallo
Intendit Batavi dextera blanda Ducis.

Non facimus vim confesso: non credimus aurum

Posse, quod invicti Principis aura potest.

Conamur tibi te globulis refferre rotundis;

Immortale tui Circulus instar habet.

Denique non auri crustis infida Batavi

Gratia: Ut hæ pilulæ, tota per-Auriaca est.

Aureum ab Auriaco torquem ne respue, tanquam

Impia ab Hæretica munera missa manu.

Quem colitis, columus votis ardentibus: idem

Ille PATER NOSTER creditur esse Deus.

*Caput scilicet statua Proditoris, ex Marini
Italico versum.*

INteger in mundum veni: justissima truncum
Fecerunt, dempto vertice, supplicia.

Arte refarcitus, casu deformia rursum,

Ecce novo mutilus vertice, colla gero.

O rigidam justamque manum quancumque severi
Numinis, ô dignas crimine vindicias!

Heu misero cum prima mali succurrit imago,

Cur non hoc potius Fata dedere caput?

Ad

Ad eundem.

Vicisti, Seghere, tamen: jam γῆθη σιωπῶν:
 Aude quid valeat scire stupenda manus.
 Succubuit Natura parens; ipsæque fatentur,
 Quis ea succumbit, succubuisse vices.
 En quæ viva Rosa est, moritur; quæ mortua, vivet;
 Viva perit, fictæ flos Amaranthus erit.

*In obitum Archiepiscopi Cantuariensis, capite
 truncati ¹⁰/₂₀ Ian. 1645.*

Occidis infami, Primas Gulielme, securi: (bant.
 Non caput hoc solum schismate, membra la-
 Anglia, quàm bene rem gereres, Ecclesia si nunc
 In partes tantum scissa sit ista duas!

Pro Rectoratu Iohannis Poljandri.

Cede seni non invitos, Academia, fasces;
 Fide cui faustum fidere sæpe fuit.

*Ad Ad. Vorstium, cum electione Rectoratus Magnifici
 excidisset.*

Sufficit Imperii fasces meruisse videri:
 Victrix causa Diis chara sit, ista bonis.
 Esse potes Rector, Vorsti, & non Rector: honores
 Magnificos parvi pendere magnificum est.

*Ad Constantinum Imperatorem eadem
 electione præscriptum.*

Contemne, Constantine, digna contemptu
 Sapientis: Intus præstat esse Rectorem,
 Satis atque abundè Rector est, modò ut totum
 Sibi imperare constet Imperatorem.

Y 5

Ad

Ad utrumque.

Scilicet Imperium capitis reverentia cani
Abstulit. ætati cessit adeptus honor.
Non est cur pudeat victori cedere, solo
Victorem senio qui sciat esse senem.

B. Hispanis V.

DE Beta totum Batavis certamen Ibero est;
Quidquid habent, hic havet; quidquid ha-
vent, hic habet.

In Danielis Segheri flores.

HOs dicis florem Pictorum pingere flores?
Gignere dic; flores gignere, floris erat.

*In Pinacothecam Schurmannæ ipsius stupendis
operibus instructam.*

Cum faceret nihil, hæc ludens miracula fecit,
Hanc sobolem thalami nescia Virgo tulit.
Ergo tuam, peregrine, fidem, quid seria Nymphæ
Egga putas, cujus tanta *πάρεργα* vides?

*In mortem Adolescentis ex
arbore lapsi.*

Miraris pueri lapsum pereuntis? in illa
Arbore maturum crede fuisse pyrum.
Stat sua cuique dies; cum venerit ultima Fati
Linea, planicies fraxinus aut fovea est.

*Cum
mors
venerit,
in me-
dio Ty-
bure
Sardi-
nia est.
Mart.*

Ipsæ loquitur.

Fata regunt homines: liceat tamen addere casum:
Ambigis, & casu me pernisse negas?

In

*In Cl. Salmafii librum de re militari
Romanorum.*

SI quis in hoc artem populo nescire videris
Bellandi, magno sub duce, tiro, mere.
Primus in hac acie Salmafius omnia, primi
Quæ potuere Patres, quæ nequiere, docet:
Hoc ipsum, quod se docuit didicisse docendo,
Ornatum veri Militis esse togam.
Non mirare ducem, falsi prostrata fugantem
Agmina Romano milite, nil fugere?

*In incendium Templi Novi Amstelodamensis, ex
Italico meo, cujus est initium,
Giunse fiamma fottil.*

ILicet, incensum Templi laqueare piorum
Incensus toto Numine fregit Amor.
Pervasis tectum Pietas ardentior, arsit
Hinc paries, illinc dissiluerunt trabes.
Flammantes animæ, quæ vos amentia turbat?
Quæ vos portenti sollicitudo novi,
Et cassus ratione dolor? reparabile damnum
Sentiit æthereis æstibus usta domus.
Flamma Deo placuit: cœlesti fornice tectas
Qui voluit, fragilem destruit igne struem.
Sursum oculos, ubi mille micant illustria vobis
Sidera, mille, bonis fulmina fausta, faces.
Cui mundi convexa favent, quem gratia Cœli
Protegit, ingratus se neget ille tegi.

Ad Amicum secundas nuptias suadentem.

Deliberare me jubes de nuptiis
Tandem novandis. Obsecro, tandem file.
Tam res periculosa libertatis est
Vel subjugandæ vel tuendæ libra, vel
Videtur annis libero septem mihi,

Ut

Ut feriis, nec feriis ipsis ferè
Deliberationibus deliberer.

*In incendium Templi novi Amstelodamensis, cujus tellus
conflagravit 1. Ian. 1645.*

Sunt quibus aspergi lacrimis incendia nostra,
Sunt quibus in risum vertere damna placet.
Quidquid id est, quod fortuitis Ecclesia prunis
Arserit, indigno carpis iniqua joco.
Tu nostro flagrare Novam sine crimine rides,
Quæ veterem flammis perdere, Roma, doces?

In Germania cladem.

Suspirant Aquilæ repentes, clara triumphis
In Cælum Cœlo lilia nata volant.
Cæsaris augusti sublati in ardua splendor
Cæsaris angusti debilitate cadit.

*In Epigramma Schurmannæ ad me, cujus postrema verba
sunt, quas (grates) tibi cum nequeam reddere,
nomen habe.*

Nomen habe, Schurmāna canit: lepidissima virgo!
Nomen habes, nequi it dicere, dixit habe.
O si ridendo potis esset dicere verum,
Si, quod habet, dando nomen habere daret!

Ad Barlaam.

Vicinus & vidui viduis impune lienem
Rasimus, & verum Tessela blanda tulit.
Sic sapere audendum est; corrumpunt vulnera mites
Chirurgi; cum res exigit, ure, seca.
Vin' tu discere, vis verbo, Barlæe, doceri,
Quâ rigidi tutò conditione sumus?
Quantum lance bilanx, bipes à pede distat, ab ira
Distamus; Lis est denique, bilis abest.

Ad

clo loc XLVI.

Ad Tessalam, de Barlae Monitum:

Tessala, tot monitis toties de fraude Poëtæ,
 Nunc quoque de infidiis certior esto novis.
 Ille tuos montes, & quæ quasi penè Gigantum
 Æmula, non unâ robora rupe locas,
 Ille tuos laudat Fontes, ille antra deabus
 Commoda, & hac propter non odiosa Diis?
 Crede mihi, quod in ancipiti gladiator arena,
 Quod nudo liber vertice Falco facit,
 Aut Aquila, aut serpens Epidaurius, omnis ab illa
 Gente, licet probitas emicet ore, facit.
 Non feriunt quo collimant; quod lumine lævo,
 Non est semper idem, crede, quod ungue petunt.
 Ille tuas, Rhetor, latebras sacrosque recessus
 Prædicat, aut lucos ille, Poëta, tuos?
 Tessala diffide; est viduæ, est soli quod in aurem
 Inspiremus, & hoc pondus in augurio est:
 Non it eò nequam quò se vult ire videri:
 Hoc agit? hoc ergo non agit. Hoc agitur:

*****

Si dubitas, en quantus ego, quem respuis, auctor;
 Quàm potior monitis cautio nulla meis.
 Ut meliùs furem nemo quàm fure revelet,
 Optimus agricolæ censor ut agricola est;
 (Me quoque Pastores vatem dixisse memento)
 Hæc ego de fucis ipse Poëta loquor.

In I. Smithij Noriomagam.

DE luce lucem mutuare nemini
 Proclive non est: Hoc agunt qui nil agunt;
 Nisi id quod actum est, proferunt nihil, nisi
 Quod

Quod protulere doctiores aut avi,
 Aut fortè patres. Smithius non sic meus,
 Non sic: Avorum nemo quod, nemo patrum
 Pervidit, hic pervidit, & meos docet
 PPrinceps Batavos, oppidi sedem sui,
 Et illud olim illustre seminarium
 Virtutis, illud nunc & armorum penu,
 Quod maluit non esse quàm jugum pati
 Ferox Batavum ductor, Insulæ suis
 Adhuc Batavæ deligens forti fugâ
 Princeps recessum. Disce, Lector, Smithio
 Docente, si Batavus es, quò cesseris,
 Et unde, cum sinistra fluminis fuit
 Sinistra ripa, dexterâ invasimus
 Dextrè paludes: disce nec fumos puta
 Gerrasve vendi; testibus testaceis
 Efossa fimo veritas fumos fugat,
 Nummi loquuntur, frustra, lampades, styli;
 Elingue marmor asseret, cum Smithio,
 Hic esse saltus, hic Rhodum. Mirare nunc,
 Lector, docentem Smithium quod nescias,
 Nisi de tenebris Smithio accensâ face,
 Prodente Patriæ situm Patriæ situ.

*In speculam Noriomagi editissimo murorum angulo
 superstructam.*

HOstumulos pede non trepido, quâncumq; dolens
 Claudius afflictos inter adivit avos: (ti,
 Hic stetit, hic frendens Aquilâs, hic lamine torvo
 Mœnia Romanas vidit adire manus:
 Hic potior de se visa est victoria victo,
 Prudenti Patriæ consuluisse fugâ:
 Hic flammas in tecta ferox arasque focosque
 Partitus, steriles hostibus exuvias
 Obtulit, atrum, immane nihil, vestigia rerum,
 Quas nisi novisset perdere, perdiderat.

Quam

Quàm facies hodie rerum diversa refulges,
 Quam ripæ Dominos nos utriusque facis!
 Immineant Aquilæ; facimus quod fregimus, urbem
 Destructam propriis ignibus extruimus.
 Si quis ab hoc, hospes, caligas culmine, plus quàm
 Viderunt Batavos disce videre meos.
 Ante pedes olim Vahalis fuit? additur ecce
 Rhenus, & ante oculos, Isala, Mosæ propè est.
 Surgimus, atque eadem est urbis quæ collis imago;
 Prosperitas illi quod novus huic dat apex.
 Quæris adhuc cur impositum sibi Pelion Ossa
 Sentiat & summâ celsior Arce micet?
 Res humilis mons est; Spèculam superaddimus, ut se
 Despiciet nobis maxima quæque sciant.

In Regij fundamenta Physices.

Particulis, ais, hîc iterùm pueraſcimus? ô tu,
 Quisquis es in senio qui fugis eſſe puer,
 Hoc mundi ſenio, his annis puerilibus, omnis
 Cum puer à tergo it mundus Ariſtoteli,
 Edoctus mundi partes & ſi qua proinde
 Subdiviſa novis partibus eſſe ſolet,
 Crede tuas, Lector, partes, ne in partibus erres;
 Has benè, non partim, diſcere particulas.

In effigiem Henrici Brunonis.

Qui verſum in verſus hominem vis pingere, fruſtra
 Ni verſum nôris pangere, pingis homo.
 Non eſt lineolis Brunonis reddere vultum:
 Pingendus totidem verſibus ille fuit.
 Summa rei eſt, toto dignos Brunone colores
 Ut ſemel abſolvas, pingere Poëmatrium.

In ejusdem effigiem plumbo delineatam.

Miramur mutam effigiem quam vivere dicas?
 Brunonis geſtum verſificantis habet.

Tu

Tu tamen errasti, pictor: monochromate totum
 Verificatorem reddere, desipere est.
 Verte stilum; pro quo versus vomit ille calore
 Pingendus vultu versicolore fuit.

In Alberti Dureri picturam chalcographicam.

Thesaurum, spectator, habes, quem dicere fas est
 Aureum, ut abjecto ducat ab ære genus.
 Dureri divina manus quidcumque sub ullo
 Sydere, Naturâ luxuriante, viget,
 Æternum facit ære suo. Stupet ipsa superstes
 Ad recreatoris vim recreata sui,
 Duritiemque datam fluxis quam vel Jovis ira
 Non possit, vel edax non abolere dies.
 Nos verò magè miramur, nil durius esse
 Durero, quo nil mollius astra vident.
 Vive, vir excellens, quando dedoctus obire
 Quam antus hic est Orbis totus in ære tuo est.

In ejusdem Xylographicen.

Ænea Dureri duram monumenta senectam
 Ferre, parum, dices fortè, stuporis habet,
 Mome, sed è ligno tabulas quâ dixeris arte
 Vitales nullo posse perire situ?
 Audio & adstipulor: non hæc ex ære perenni,
 E ligno vitæ lamina secta fuit.

In effigiem mulieris Scotica, qua 9. liberos uno partu ediderat, Dureri αὐτὸ γράφον, quod penes me est.

Prolis ter ternæ rarâ compage parentem
 Rarior Alberti penna semel peperit.
 Pace meâ novies Mater non, viva, fuisses,
 Pace meâ decies, fœmina picta, fores.

Piger.

Vult piger & non vult: nec gaudet velle, nec audet
 Nolle: movet, jacet: it, non it; & hic & ibi est.

Pax

Pax Monasteriensis.

Plenipotens collecta diu facundia tandem
 Implevit gravidam plena Monasterium.
 Aurea Pax, ajunt, Cœlo revocabitur alto:
 Pacificæ cedent arma nefanda togæ.
 Credimus? an fatuos insomnia, quod sit, amantes
 Luditis, & vanæ lætat imago spei?
 Plenè mendacem socio se plenipotenter
 Quisque probat, falli & fallere plenipotens.
 Planè nemo loqui satagit: quin plana loquenti
 Cui liceat planum dicere nullus adest.
 Interea plenè potatur; plenipotenter
 Mergitur auratis aurea diva scyphis.
 Desperare, rogo, liceat de Pace, potenti
 Fraude, patente dolo plena Monasterium.
 Aurea Pax res Concilii, quid? plenipotentis?
 Plenè potantis? planipotentis erat.

*In A. Vinnii ad Institutiones D. Justiniani Notas
perpetuas.*

Affer ad hæc frontem explicitam, rugisq; benignis
 Scriptorem ingenuum, candide Lector, adi.
 Si crambe bis cocta datur, bis cocta palatum
 Afficiet, lepidò tota novella coquo.
 Hic, ubi tót videas perituris perditæ chartis
 Nomina, PERPETUAS præstitit ille Notas.
 Dictârunt proavi, nunquam satis optima dici
 Quæ quisque fatis discere nemo potest.
 Sit Cæsar pro Sole: tamen sub nube latenti
 Phæbo Luna, faci fax adhibenda fuit.
 Vinnius hanc tibi, tiro, operam, si dicere verum
 Nil vetat, hanc navat vel, veterane, tibi,
 Vel vobis, Terræ Domini, collectæque Regum
 Nomina pacificâ, PLENIPOTENTE manu.

Z

Non

Quin, Cæsar Germane, tibi. Mandata, quod audis,
 Non intellecti Cæsaris esse puta.
 Si dubias olim licuit prætexere leges,
 Defuit ambiguus sensibus esse locus.
 Frustra nos tardæ Synodi facundia vexat,
 Pagina VINNIADÆ tota Monasterium est,
 Invenies parvo Pacis momenta libello:
 Longa tribus verbis corrueat ira Ducum.
 Præcipit heic ALIUM NON LÆDERE. Te tibi testem
 Sume, sit arbitrii propria causa tui.
 Eloquere, an culpæ reus, an sis criminis expers:
 Si reus, en quâ te, lege lavande, laves.
 Postulat hoc unum Cæsar, cum Cæsare Reges,
 Patria cum lachrimis, REDDE CUIQUE SUUM.

*Ad Patres Iesuitas, pro Patre Daniele Segero,
 Pictore celeberrimo.*

NON satis adstipulor vobis, ignoscite Patres,
 Per quos Segero non datur esse Patri.
 Ille Pater nobis non est, qui gignere nescit,
 Omnibus indignus nomine Patris *amici*.
 Quid verò, Segerus *amici*? qui pene paterno,
 Cœlibe, viventes gignit ubique Rosas?
 Qui, quod naturæ matri non contigit, ipsis
 Æternis tantùm non dat olere Rosis?
 Talia qui patrat Patriæ Patribusque, videtur
 Ille mihi patratissimus esse Pater.

*Ad eosdem, in Crucem auream Dan. Segers ab Auriaco
 Principe dono missam.*

DISCITE, seu fociis libeat seu fratribus esse,
 A Romæ quondam Fratribus & fociis,
 Quos vano Batavos dictatis crimine Christi
 Tollere nolle Crucem, tollere nolle Crucem.
 Nec potuit verò Crux de graviore metallo,
 Nec potuit Patri de meliore dari.

Si

Si gravior Christi est (hoc ipso dicimus auro)
 Aurea, vitalis, sana, salutifera est.
 Tolle Crucem secure Pater de pondere; nunquam
 Ulla simul gravis ac aurea massa fuit.

In eandem Crucem.

I Nanis Arbor, quâ pendit in Cœlum
 Rediens Jēsus, i Patres salutatum
 Quasi Jesuitas, qui redire de Cœlo,
 Verbis Jēsum quinque cum libet credunt.
 Dic esse te munuseulum Patris verē
 Jesuitæ, nempe Nassavii Patris;
 Qui confidentem à dextera Patris in Cœlo
 Jēsum adorat, Judicemque de Cœlo
 Pravis probisque prospicit reversurum.
 Si fortē quærunt, unde qui Cruci fixus
 Moriens pendit non adornat hoc aurum,
 Dic quinque verbis noluisse de Cœlo
 Redire, clamantem VENITE ME VERSUM,
 Et quattuor SURREXIT, adde, NON EST HIC.

In eandem.

Confundunt elementa vices: Crux lignea tristi
 Mole Patrum miserè languida membra premit:
 Aurea, quam Patres vel Marte vel Arte sequuntur,
 Patribus, aut fallor, non solet esse gravis.

Ad eximium Epigrammaticum.

Nemo negat, Mævi, scribis planè atque rotundè,
 Et quacumque stilum vertis acumen habet.
 Hoc tamen, hoc, salvis Naturæ legibus, unum
 Nescio, quì pungant plana, rotunda secent.

In obitum I. Polyandri.

Exuit ad vitæ metam quas exul & infans
 Kerchovius Metis induit exuvias.

Fortunâ nolente senem vox extera fecit,
 Eripuit sceleri barbara lingua virum,
 Quantum Leida virum! quantum non obvia quæq;
 Sidera nec temerè sæcula quæque dabunt:
 Quem dederis Romæ civem, cui patrius ipse
 Sermo Palæstinæ sancta loquela fuit;
 Quem veteres Gandæ subduxissetis Athenæ,
 Celta putat, novit Belga fuisse suum;
 Qui populi Pastor duplici sermone, scholarum
 Multiplici, assiduus Rector utrique fuit;
 Omnibus omnia; facundâ Pietate modestus,
 Doctâ, prudenti simplicitate pius.
 Multiviro tribuere suum fata aspera nomen:
 Hic *πυλῶν ἀνδρῶν*, hic Polyander erat.

*Ad Frid. Spanhemium cum Epicedium à me posceret
 in mortem I. Polyandri.*

FAcunde Rhetor, sæculi Chrysostome
 Balbutientis, cujus ore mel merum,
 Mel eruditum, manna præsentaneum
 Stillare, quid stillare? totis imbribus,
 Torrente toto gurgitare qui vident,
 Videre vix credunt sibi, qui non vident,
 Negant videri posse; per fidem tuam,
 Post illud eloquentiæ flumen tuæ,
 Post illud eloquentiæ fulmen magis,
 Quid impotentæ fidem tentas meæ?
 Appello, si nos audiunt, manus sacros
 Kerckhovianos: Umbra, quæ cælestibus
 Immixta dudum futilem nescis humum,
 Et illud omne terreum quod vivimus,
 Quod instar umbræ est, sæculo si quâ vacas,
 Decide litem: Quæro quid Spanhemium
 Corvis poëtis aut poëtriis putes
 Fecisse picis relliquum, post aureas
 Locutiones lachrimasque argenteas,

Et

Et ære sempiterno epos perennius?
 Agnosco latam cœlitus sententiam:
 Respondet umbra semper æqui iudicis,
 Catonis umbra cœlico-censorii;
 Si flere cum Spanhemio probum & pium,
 Tacere post Spanhemium scitè loqui est.

Ad magnum, olim, Poëtam.

TEmpus erat quo te fassi sumus esse Poëtam,
 Et merito fassos novimus esse tuo.
 Postquam cum senio languescit vena, fatiscit
 Gratia, quæ paris, ex tempore nata mones.
 Nil opus est scribas, quæ nunc, ex tempore scribi,
 Ex illo sese tempore scripta probant.

Ad Aulum serò penitentem.

Ultima præteritæ impendis suspiria vitæ;
 Serius hoc? certè seriùs, Aule, facis.

Ad Posthumum.

Posthume, vis gravis adscitâ gravitate videri,
 Futilis est, quia non utilis, ille labor.
 Omnibus à puero fecit natura molestum:
 Non est quod simules, Posthume, vis gravis es.

CICERO XLVII.

In Enfrasiam meam Prasatis.

NE lege me, cui mensa nitet meliore salino,
 Nec cibus assueto mollior ore sapit;
 Ne lege me, moneo: non est quo lumen utrumque,
 Non est alterutrum quo doluisse velis.
 Imploranda fuit quæ se vernacula virgo
 Virgini & huic durum Musâ probaret epos.
 Talis danda fuit tali medicina palato,
 Exegit Batavos ægra Batava modos.

Z 3

Si

Si tamen hæc aliquis vultu dignare sereno,
 Cui patriæ non sit patria lingua meæ;
 Est ubi divertas; est quæ delectet euntem,
 Si piget ignoto flumine, ripa decens.
 Invenies illic lapides Oriente petitos,
 Liliaque Argivis Itala mista rosis:
 Gustabis subducta sacris, extorta profanis,
 Non nova consensu fercula grata novo.
 Ut malè confutæ pretium det fimbria vestī,
 Ut, si displiceant ἔργα, πάρεργον ames.

Ad Amicos.

ERgo quod à veris potui miserandus amicis
 Officii, à vobis, Optima turba, tuli.
 Concussere domus nostræ suspiria vestras,
 Agnovi gemitus vos gemuisse meos,
 Vos lachrimis voluisse meis quasi fonte lavari,
 Cujus amicorum nec gravis unda genis.
 Sufficit, ultrices furias, quas, sentio, nostri
 Vexato nimius subdere tentat amor,
 Abdico: virtutis læsæ patientia plagas
 Rectius & victrix leniet ira sui.
 Ultio, vera probi non est solatio: vera est,
 Posse sibi innocuo dicere, non merui.

Εἰ καὶ ὧδε δάκρυσι *Facit indignatio versum,*
 κείρω *Iusque datum sceleris.*

Ἡδὲ βροτοῖς ὅταν ἄνδρα

φίλον

Ζτυάχη πρὸς οὐ δίκην.

Eurip. Archel.

Epitaphium Scorti.

HIc Thais resupina jacet pro more: jacenti
 Esto, precor, tellus, quod fuit illa tibi.

End

Fur è furca.

FRegeram postes cuneis & uncis.
Par pari reddunt: geminis vicissim
Postibus frangor. Nihil est ab omni
Poste beatum.

In Agyrtam.

Creditus esse Patris, mœcho patre natus Agyrta est:
Creditus Archiater ægros homicida necavit:
Creditus uxori tabulis fuisse supremis,
Exhæredatæ transcripsit jura propinquis.
Non vixit malè, qui natus moriensque fefellit?

*Hor. I.
Epod.*

17.

*In obitum Iohannis Bevervicii Senatoris &
Archiatri Dordraceni.*

DUm calamos calamo doctos doctoque pioque
Seria sollicitat cura Bevervicii,
Ambigui, fixo num constet cardine vitæ
Terminus, an dici mobilis ille ferat;
In litem Libitina venit: mors sola fatetur
Quantula sint hominum somnia in ambiguis.
Terminus ambiguo lucem fatalis ademit.
Hei mihi, quàm malè non mobilis ille fuit!

In F. Spanhemii Rectoratum Magnificum.

Quæritur, Henricus Rectorem fecerit, an ne
Debita virtuti gratia Spanhemium?
Hunc certè, qui magna diu, qui maxima fecit,
Serò favor cœpit dicere Magnificum.

Ioci moderamen.

Venusta multos dictio, lepor summis
Natans labellis vellicante pruritu

Z 4

Vexat

Vexat silentes, mordet, urit, incendit,
 Nisi excreetur cujus in faciem cumque.
 At incidentis, inquiunt, joci gratæ
 Vices habentur; est ferire jucundum,
 Est & feriri. Non negamus: hoc unum
 Monemus: absit à joco nimium veri
 Pungentis œstrum; lude mollius, multum
 Refert, jocus sit incidens an incidens.

Studia conjugum.

MOechatur & rem deserit domesticam
 Maritus: isthæc prona negligentia est.
 Mœchatur & marita: sed quæstum facit;
 Ni fallor, hæc supina diligentia est.

Ad Electorem Brandenburgicum pro Barlæo.

PRædestinatum nempe Barlæo fuit
 Ducalis auri munus augustissimum,
 Quantumque pondus aureis verbis fuit,
 Auro rependi maximus Septemvirum
 Pro more jussit, pro decoro censuit.
 At illud aurum quo sinu pressum latet,
 Qua nube tectum nescit aureum diem?
 Evanuisse fertur ut fumi solent
 Fallentis aulæ: Mercuri, non Solis hoc
 Fuit metallum. Vindica nigrum nefas
 Offense Princeps: quisquis infidâ manu,
 Manu rapace vindicavit hunc sibi
 Torquem scelestus, torque se dignissimum
 Fecit nefando: pendat, hoc est, pendeat;
 Et literatum quando delusit virum
 Sublimis una longa fiat littera.
 Si pœna pendet, nec Poëtæ sit satis,
 Nec ille torques torque pensatur novo,
 Cave poëtam: plumbeas iras gerunt
 Pindi clientes, ferræis instant stylis:

Nec

Nec ira Sueci, nec strepentis Clivæ
 Magis timenda est; digna res Epigrammate
 Lacesset ultrices manus. Cave canes:
 Latrant disertè: si furunt, mordent quoque.
 Quæ liberales Musa Principes colit,
 Condonat ingratis nihil. Quid pluribus?
 Caput rei est, non respicit, non suspicit
 Prædestinantes illa, sed dantes Deos.

Aulici Etymon.

ORiginem & Aulicus cæcutiens
 Definit orbis perperam. Palatium
 Aulam vocari differunt, hinc Aulicos.
 Mendosa, Critici, lectio: Palatium
 Fatemur ultrò Principum dici domos;
 Negamus Aululariam Palatio
 Debere nomen; debet hæc Aulæ tamen,
 Nec debet Aulæ; debet, & non, Aulicus.
 Ut iudices, si debeat, cui debeat,
 Quid Aula possit, Aula quid possit, vide;
 Quando Aula poscit, Aula pascit Aulicos.

Ad Barlaam de nebulis Epigrammata scribentem.

O Qui per mentis nebulas nebulosæ Poëta,
 Carmina de nebulis non nebulosa facis,
 Qui Mercatorem nebulâ perstringis & ipsum
 Cum testudinea pace Monasterium;
 Si mea do, prudens, facundus, amabilis autor,
 Si tua reddo tibi verba, dicax nebulo es.

CONSTANTINI HUGENII
EPIGRAMMATUM

LIB. XI.

CLIOCLIX.

Inscriptio modulaminum quæ ad Citharam produxi.

DE cogitationibus, phantasmatis,
Larvis, chimæris Muscis mentis meæ
Sic cogitavi: quod velut Muscæ volent,
Muscæ susfurro peritrepentes non gravi,
Tamen strepentes, quasq; cum suo velim

Captas susfurro, si subinde præpeti
Stilo fugaces figier possint meo.
Has ergo fixi pauculas, minùs malas
Quàm quæ bonarum sæpe nomen occupant,
Quia transmarinæ, sive, quod caput est, novæ:
Ut, quæ foris petita vel certè nova
Præ patriis plerumque vel præ non novis
Amare gentis error, an furor, est meæ.

Vos, Liberi, quos veriùs, quos justius
Libentiusque nuncupo Gentem meam,
Meos ocellos; este nunc aures quoque
Toti paternæ: audite, dum Fato placet
Non sævient, audite, quæ, cum non ero;
Non audietis: (nam quis olim mortuas
Captare non fastidiat Muscas meas?)
Audite, quæ cum non ero, videbitis;
Videbitisque cum stupore mutuo

Non

Non otioso, non ad hæc nato Patri,
 Si quando stivà avelleret fessas manus,
 Ut otiosus fortè non ageret nihil;
 Nihil improbè delectui, nihil probi
 Neglectui fuisse; ne muscam quidem.

*Ad Schurmannam; cum in Frisiam Orientalem ablegatus
 Vitrajectum, ipsa non salutata, transiret.*

Salvere Schurmannam jubet Zulichemius,
 Nocturnus hac viator incedens viâ,
 Nocturnus hac viator excedens viâ.
 Gaude beata, quòd molestus, ut velim,
 Non esse cogor: ecce præcipiti rotâ
 Septentrionem versùs ablatu volo,
 Ut me adfuisse & avolasse simul scias.
 Boreus axis me vocat, vocant feræ
 Major minorque, cum Boôte nescio
 Terræ marisque, quòd feras vigil regat.
 Nasonis (absit, absit illi conferar,
 Nisi nunc malignâ forte, maximo virum)
 Nasonis ergo frigidum fatum vides;
 Ut me Tomitas inter ac duros Getas
 Sinistrum adire littus Euxini putes,
 Nisi fortè quod suavius quiddam sonat
 Adeunda tellus, solo Eoa nomine.
 Quod si relictis quando post tergum feris
 Getâ, Tomitâ, Thrace, toto denique
 Septentrione, unde avolo nunc, advolo,
 Nescire noli, nec molestum tunc fore;
 Sed submolestum: adibo Schurmannam, puta,
 Sed ut Catonem de Theatro promptius
 Non exiisse tute confessura sis.
 Quid nempe, tota si futura oratio est,
 Salvere Schurmannam jubet Zulichemius?
 At mentior tibi tamen, virgo mea,
 Addenda voci vocula est: addam, vale.

Ut

Ut fortè si timere quem posses fui,
 Timere porrò tota torum definas:
 Nam, quæ capis quod quisque, quod nemo capit,
 Capis profectò, cur quis à Zulichemio
 Valere quam salverè multò mavelit.

Ad eandem redux.

EN, salve Schurmannà, vale Schurmannà, viator
 Dicturus, tandem nempe diurnus, adest.
 Ne treme, promissis Batavè, Constanter inhæret,
 Alatumque pedem, quò modò venit, habet.
 Quin, si fortè vel hoc tremebundæ longum salve est,
 Non erit alloquii tam grave syrma mei:
 Quippe volando vale dicens, benè, semper, ubique,
 Totaque & Hebraicè, dico, valendo vale.

In effigiem ejusdem.

PArciùs admirare tui miracula sexûs,
 Sive vir hos oculos, sive puella vides.
 Anteit una aliquas aliquâ virtute puellas?
 Anteit hæc omnes omnibus una viros.

In ejus Pinacothecam.

CUm volet hoc Fatum (procul absis hora volendi)
 Ut semel extremum clauscrit Anna diem,
 Debita nominibus tantis sua Marmora linque,
 Nec tumuli pascat lumina vanus honor.
 Hoc cumulo pascantur: ibi non viva jacebit,
 Hic, non viva, tamen viva, superstes erit.

*In gratiam Professorum Academiae Groninganae, ut
 pro dignitate vestiantur.*

PAllia Doctores! ubi fas, ubi sacra decori
 Majestas, vel ubi denique justitia est?
 Pallia Doctores ornant? sine syrmate Musa
 Quærit ubi nudos condant honesta pedes?

Tolle

Tolle gravem Diis & patriæ de corpore nævum,
 Corporis augusti Diva, Groninga parens.
 Non faciunt nec equum phaleræ, nec purpura Regē,
 Nec pars militiæ creditur esse sagum:
 Sed faciunt ad equum phaleræ, nec purpura Regi,
 Nec bellatori pondus inane sagum est.
 Ipsa aliquid Natura parens quod inutile dici
 Non ferat, ornandis rebus ubique locat.
 Barba viri decus est, pulchra est de vertice fusi
 Virgineo ad talos unda capillitii,
 Tolle mihi fascēs, Academia, tolle cathedras,
 Aut quo de populo non habearis habe.
 Denique si nullis vinco rationibus, audi
 Hoc unum, & Patriæ quam potes affer opem:
 Tota, vides, odiis ardet civilibus: ut sit
 Arma cui possint cedere, fume Togam.

In idem argumentum.

Quidquid erit, quemcumque dabit Deus his quo-
 que finem,
 Seu Toga procedat, seu non Toga, senio dexter
 Exeat, an pravo damnosa canicula talo:
 Vicimus & victi vates, nec inutile carmen
 Scripsimus; est etiam perituris gratia chartis.
 Venduntur melius pretioso thura cucullō,
 Et, si doctores careant, curasse juvabit
 Ne Toga cordylis vel penula defuit olivis.

Academia Groningana damnum ex calamitate publica.

Dum lis perennat, dum Rei pars publicæ
 Parti repugnat, dum vacillant cardines,
 Dum Civitas quod vult negat, quia vult Ager,
 Dum vult Ager, quia Civitas, quod vult, negat,
 Peccantque partes intus & peccant foris,
 Immunitate, jure, præmio, Togâ
 Caret Professor; Codicum immortalium

Aug.

Augmenta cessant; ossa, de Cadaverum
 Dissectione relliquus doctè labor,
 Dignus Theatri luce, dignus ultimâ
 Longævitate, non habent ubi pedem
 Erecta figant. Bibliothecam putas
 Id, Hospes, esse? triste Cœmeterium est.
 Abi stupore, abi dolore percitus,
 Patriæque Patres quò sapiant mone tuæ,
 Discordiam, quæ patria est, & est Patrum,
 Vexare vivos, & nocere mortuis.

Principis eodem adventus.

Hactenus affligit Cœli discordia longo
 Turbine, perpetuis imbris omne solum;
 Hactenus involvit Patriæ turbata potestas
 Omne soli spatium, mœsta Groninga, tui.
 Affulget placidæ tandem spes certa quietis,
 Et lachrimis æthram parcere in augurio est.
 Aspice in Auriaco blandè ridentia vultu
 Sidera, & hos oculos omen habere puta.
 Fata solœcismo pacem & bona verba loquuntur:
 Prodigio favet à vespere Sol oriens.

*In Bibliothecam Groninganam ubi sceleta Anatomica
 abjecto loco detrusa.*

Hinc oculis libri prostant, ignobilis illinc
 Angulus obscuro supprimit ossa loco.
 Gratia diversa est, quia dispar causa: docemur
 Scilicet hîc hominum corpora, at hîc animos.
 Hîc peritura jacent, hîc stant cœlestia, sol hîc
 Splendet, at hîc tenebris abdita terra latet.
 Qui bene spectator Terram contemnere discis,
 Rectius ut discas vivere, Lector eris.

In

In mortem Barlai.

HActenus humanas exercent somnia mentes,
 Fabula Fons, & fabula Mons, & fabula Divæ
 Piërides, & larva novem pro Præfide divis.
 Tolle manum tabulâ si quis decepte sub illis
 Auspiciis egisse putas acture Poëtam:
 Vanus adorandi titulos invasit Apollo:
 Omnia Barlæus fuit: omnia cum Barlæo.

De Physica Cartesiana, qua corpora in particulas resolvit.

Detumeat, cui fortè genas vesica sciendi
 Grammatico tendit torva supercilio;
 Detumeat, factusque puer, si scire laborat
 Maxima, discat humi repere per minima.
 Ecce novæ fons Grammatices: Oratio constat
 Partibus, at rerum corpora particulis.

CICLOCXLIX.

*In obitum FR. SPANHEMII
 lacrima.*

ERgo quis hoc tentat, fieri quod posse negabam,
 Spanhemium extincto dicere Spanhemio!
 Ergo nec in Cœlos omnis facundia cessit,
 Ex quo se superis intulit illa Deis!
 Si quid, age, in Terris superest Ciceronis adempti,
 Hunc opus in Terris, hunc labor esto loqui.
 Inveniat sua sublimis præconia virtus;
 Omnis in hoc omnes erigat autor opes.
 Vir pie, de numero sine fastu & fraude piorum,
 Vir Sophiæ fons & fax, vir ocelle virum,
 Maxime vir, ter maxime vir, cui rara videbunt
 Sæcula, viderunt aurea sola parem,

Quem

Quem quæ surripuit Belgis injuria fecit
 Criminis æterni se Libitina ream.
 Me quoque tam crudi feriit violentia fati,
 Me quoque substravit tanta ruina sibi;
 Et volui & potui mæstum mea numina Carmen
 Poscere & ad fletus addere verba meos:
 Sed malè cum fletu verbis convenit, & ipsos
 Sæpè reluctantes obruit ipse modos.
 Quid lacerum porrò immites laceratis amici,
 Quid miserum simul & cogitis esse pium?
 En ego qui magnis olim mea lilia bufstis,
 Et quæ posset amor dona jubere tuli,
 Hic fileo, hic rigeo: magni se nempe dolores
 Expediunt; loquitur luctus; at horror hebet.
 Horreo cum tenebras video, quibus obruta nuper,
 Principe sublato fidere, Terra latet:
 Horreo cum doceor quæ tam cœlestia Cœlum
 Sub Cœlo voluit vivere, posse mori.
 Scribite quæ tanto non inferiora sepulchro
 Carmina non uno par sit ab Orbe legi:
 Scribite queis animi tantam præsentia cladem
 Sustinet: officium non facit ista manus.
 Si facit, hoc ipsum quod ames fecisse litura est,
 Et genitas visa est non genuisse notas.
 Nempe quid excudam, si, quæ vix repere possint,
 Hic ubi sunt lachrimæ sepia, verba natant?

Epitaphium Obesi.

CRassus in hoc tumulo est: quo vespillone sepultus,
 Ne cura: nec opus nempe ligone fuit.
 Ipse viam casu faciens descendit, & istam
 Quâ tegitur proprio pondere fregit humum.

Julia pudica.

Iulia poscenti Fabio quod dicere nollet,
 Subdita, ait, Patri, dum fuit ille, fui:

Conjux

Conjugis imperio nunc pareo : si quid honesti
Exigis, hunc audi : Si volet ille, volo.

De Mævio.

TAm chara conjux Mævio, tam chara item
Natalis Haga est; ut videre hic mortuam
Sè malle juret conjugem, quàm si Deus
Ubicumque habere siverit non mortuam.

*In Schurmanna novum Studium lingua Æthiopica,
circa Kalendas Ianuar.*

OMnia cum sciret, voluit nil scire videri
Anna, nisi extremos sciret & Æthiopes:
Has illam fuscas inter, nova numina, Musas
Vidimus, atque oculi vix habuere fidem.
Vidit & obstupuit gemini frons altera Jani,
Et Deus, Ecquis, ait, denique finis erit,
Si, quoties in me nova frons, in virgine lingua est,
Si quoties novus est Annus, & Anna nova est?

Ad ipsam.

HAnc ego currendo fudi, Schurmanna, Poësin,
Dum jam non rota sub vate, sed esset equus;
Esset equus, qui me de vestra quattuor horis
Pallados Hollandæ sisteret ante fores.
Forsitán hos si tu numeros cum tempore confers,
Pegaseum quid, ais, quadrupes iste fuit.
Nescio quid fuerit, ego me nova dona ferentes
Æthiopes comites credo habuisse tuas:
Jamquæ adeò vetus est non falsa paroemia: semper
Africa quæ monstri quid parit, hic peperit.

*Inscriptiones villæ Clarivii, Clarenbeeck. In gratiam
Toparchæ Rutgeri Huyghen.*

ASpiciat agendæ speciosos marmore fontes,
Sic his fratres qui dominantur heros?

Aa

Faller

Fallor ego, nisi jam dubitas, pellucida, clara,
Candida plus horum pectora sint, an aquæ.

I.

CLARIVUM, *Clarenbeeck*.

Sublime culmen par fuisset huic agro,
Et quæ Luculli saxa saxis æmula
Ipsos Quirites non timerent hospites:
Sed villa Rivi cujus umbra & asclea est
Aptare fortem debuit sorti suam:
Hunc nempe Clarum nuncupat modestia
Quem nominasset veriùs clarissimum.

II.

Si quis in his pretiosarum nimis acer Aquarum
Investigator montibus erro fuit,
Si sudore madens & anhelò torridus æstu
Hoc festinavit fonte levare sitim;
Quò de febre putri vel de pleuritide læva
Nec malè securus, nec malè potus eat,
Pro medico juxtà villa est; Clarivius istam
Illicò ut introeat suadet & instat Herus.
Abluet heic vitium qui, non de montibus istis,
Sed Rheni fertur fontibus esse liquor.

III.

Vocabis, hospes, hoc suburbanam domum,
Villam, Palatium, Casam, Prætorium,
Aulam, vel Haram fortè, vel Gurgustium:
Non commovetur, pronus in laudem fies,
An factus ad convicium, Dominus loci.
Quidcunque sit, CLARIVUM est: quod ut scias,
Cum sylva nesciret loqui, provinciam
Edisserendi scilicet saxo dedit.
Originem Clariyii si non capis,

Origo

Origo fontis hujus, & Clarivii est.
 Adhuc obhæres? verte frontem; clariùs
 Originem clarissimæ dicunt aquæ,
 Clarique Rivi clara derivatio est.

I V.

VT mea quàm fuerint seri quoque cura nepotes,
 Ut mihi me soli non studuisse sciant,
 Audiat hoc opto cœli clementia votum,
 DUM RUIT HIC RIVUS, NE RVAT ISTA DŌMUS.

In effigiem Renati Cartesii.

CArtesii pectus vides, vides frontem?
 Candore vel modestiâ nihil supra est,
 Scientiâ nil par quidem. Exigis plura?
 Stagira, si tamen Stagira, Naturam
 Aspexit, aut inspexit; iste perspexit,
 Perspexit ac detexit: Exigis plura?
 Qui plura dicere me vetat, stupor dicat.

In ejusdem nomén.

REnatus iste quem videtis, hospites,
 Renatus infans perperam dictus fuit,
 Nulli secundus ante se mortalium:
 Natus vocari, non Renatus debuit.
 Natura nasci vidit hætenus nihil,
 Ex quo renato surgeret Cartesius.

*Ad Schurmannam, num. I. Secundi Sculpturam
 imitari voluerit.*

ECquid ut Hagani tetigisti pauca Poëtæ
 Marmora, vel raros, gypsea signa, typos,
 Ecquid ut oblata est avidis in talia ocellis
 Vatis amatoris Julia sculpta manu,
 Exempli stimulavit honos, & posse docebis,
 Quæ posset quivis, omnipotente manu?

A 2 2

Non

Non liquet, & verò, nisi valdè fallor, honestè,
 Ociùs hoc factum nolle, negare fuit.
 Indignata sequi, Virgo mea, credo Secundum es,
 Ne sic fortè cui prima, secunda fores.

In sequentia Epigrammata Traiectina Præfatio.

VElavix fabula, immensi, mea tædia, colles,
 Terra mihi lassis semper arata rotis,
 Nescio vos, neque si roger hîc quot millia, quis me
 Vexerit aut equus, aut non equus, ipse sciam.
 Gratia sit Musis, quarum mihi visa lepore
 Colloquii longè maxima, nulla via est:
 Gratia Schurmannæ verò, quod Apolline sæcum
 Abducto comites traxerit ipsa Deas.
 Nec tamen has, fateor, comites, nec vidimus illam:
 Solâ mente decem numina clausa tuli.
 Credor, an hic, aliquis clamat, mendacia cudit,
 Exit ab insano fabula vana penu?
 Mentiar. hoc certum est, non hæc sine numine, lector,
 (Incipe, & invenies) quantulacumque geri.

I.

In Cathedralis Templi nomen vernaculum.

VNde Domus, fornix sublimibus alta columnis
 Dicitur, unde vetus marmora nomen habent?
 Hæresin & vitium verbis super astra petitis. (est.
 Quæ domat, hæc domitrix est domus, hæc Domini

II.

In Turrim ejusdem Templi.

QUàm fuit belleboro dignus Babylonis ineptæ
 Sive tumor, dicas, sive phrenesis erat,
 Quando quod hîc admiramur, si massa putatur
 Terrea, nec primi graminis instar habet.

Templum

III.

*Templum Buer-Kerck, cujus in cœmeterio gramen
succrescere negant.*

Nescio num vero similis, num proxima falso
Gramen huic fundo detrahat historia:
Quicquid id est, turba hæc hodiè miracula turbat,
Quæ terit hoc verè relligiosa solum.

III.

Templum D. Iohannis.

Audiat hoc omnis toga: cujus nomina divi
Illustris Fano-Bibliotheca gero,
Mille meis de codicibus non attigit ullum,
Et plus mille meis codicibus sapuit.

IV.

Idem.

Non hoc de nihilo est, quod opacâ frondibus ulmq
Cingor, & in Lucum versa virescit humus.
Scilicet hoc plantatores, ut sacra Iohannis
Vox in deserto nunc quoque clamet, agunt,

V.

*Templum D. Mariæ, ubi Catechesis novitiis
enarratur.*

Parvi est, posteritas, neque quod post sæcula narres,
Fonte super tenui fixa columna solo:
Pluris habe, quod in his animas, non saxa, columnis
Fontibus æternis instruat ipsa salus.

VI.

Templum D. Catharinae.

Ritibus hæc olim Româ non ritè petitis
 Sordeſcebamus marmora, deinde firu:
 Ætas excuſſit melior Romamque ſitumque;
 Tandem ſic merui quæ Katharina vocer.

VII.

Academia.

Si ſatis eſt vivum naſci, jam velle renaſci
 Ridiculum, quando poſſe, ſupervacuum eſt.
 Sin ſecûs, & rectum eſt iterum de Virgine naſci,
 Quæ de Patris item nata puerperio eſt,
 Pallada ſanus ama, non illam caſſide torvam;
 Hanc inter Muſas ore togæque gravem.
 Jamque ſacram venerare Deæ, præ quâlibet, Ædem,
 Quando ibi ſcis bipedes gignier, hîc homines.

VIII.

Domus Adriani Sexti Pontificis Ultrajeſti.

Hæc Orbi, procul orbe ſuo patriæque remotus,
 Hæc patriæ Sextus, non ſibi, tecta dabat.
 Pontificum eſt aliis habitandas ære ſoluto
 Tradere vel Cœli, non habitare, domos.

IX.

Area Caſtri Vreburgii, nunc Forum equinum.

Pacis ego quondam geſſi malè nomina, pacis,
 Moenia ſic inter moenia facta forum, eſt.

Ad

Ad Schurmannam, epilogus.

CUrrigenos foetus, salebrosum carmen, & ipso
 Frigore concretum, Virgo, Poëma vides.
 Ne læves oppone rotas, ne veribus istis
 Exige par motus, par sit ubique tenor.
 Cede locum vero, quàm cumq; volabile plaustrum est,
 Ipsa via, ut vates, aspera, scabra fuit.

*Ad Franciscum ab Aerffen de Sommeldijck de Legato
 sine præsede respondentem.*

Illustris pugil, illustri quam poscis arenâ
 Grande tibi specimen tute dature tui;
 Hoc age, quas partes annorum vespere multo
 Multus agas, multo manè tuere puer.
 Quod si te juvenum insanè temerarius ardor
 Implicitum longis nexibus ire parat:
 Adde animos, generose, tibi, atque audentior ito:
 Est qui pugnantem te tuus umbo tegat:
 Ultima succurrant pugnantem exempla tuorum:
 Objice, quo solves omnia, DIXIT AVUS.

*In temeritatem nautæ Roterodamensis, quæ, cum per ingentem
 tempestatem minnere velum nolisset, subversa à navi ingens
 vectorum numerus periit. III. Id. Sept. 1649.*

MAlè disputatur, an sit hæc levis culpa,
 An lata, quâ tot hausit unda mortales;
 Si ferre me sententiam velis, dicam;
 Tam lata nautæ est culpa quàm fuit velum.

Ad Schurmannam.

IAnus adest: quid agis rerum, Schurmannæ, novarū;
 Ecquid ubi novus est annus, & Anna nova est?
 Absit, & hîc tandem magnarum pausa laborum,
 Hic studiis, Virgo, terminus esto novis:
 Ne te more ferant patrio dum vita manebit,
 Res Trajectinam velle movere novas.

Aa 4

Ad

Ad eandem.

Rursum Janus adest, rursus Zulichemus, Amica.
 Rursus, ais, tecum Carmina, rursus hyems !
 Mirari fuge, quæ, si quis, mirabilis una es,
 Unde mihi rigido frigore vena fluat:
 Obsecro te, credis miracula credere, si me
 Credis ad Æthiopes posse calere tuas?

*In Hilligerledæ campos, ubi Adolphus Com. Nassovius
 Hispanos, interemptus ipse, conficit, Anno 1568.*

HAs Batavi calcate mihi reverenter arenas,
 Hic pro Nassovio sanguine thura date:
 Ad partæ libertatis fundamina non hic
 Infima de primis fixa columna fuit.
 Scilicet hic aliquid pro libertate coactos
 Posse, fidem victor, primus, Adolphe, dabas.
 Audiat hoc Iber, hinc semel extirpata Tyrannis
 Contusum poterat non relevasse caput.
 Si minus instanti Ludovico læva fuisset
 Altera lux, atrâ proditione nocens.
 Fata requirebant non unos nostra triumphos;
 Aurea libertas pluris emenda fuit.

C I O I O C L.

*In effigies Regis & Regina Gallia manu Schurmannæ
 cerâ expressas.*

ESto quod est pretio regale numisma Philippus,
 Esto quod aut Caroli aut, Elisabetha, tuum est,
 Sunt, quod ætatis longâ putredine fiunt,
 Romulidum viridi cara metalla situ;
 Aurea sint aliis, aliis argentea magni aut
 Ærea, Schurmannæ cerea pluris emam.
 Certè pluris emas si possint, Gallia, fari,
 Mollia quò fandi tempora Regis emas:

Cereæ

Cerea nimirum, quia melli proxima, ut hîc sunt
Mollia Reginæ, mollia Regis erunt.

In eisdem.

OMnia tentarat calamo, scalproque styloque,
Omnia adimplerat omnibus æqua manus.
Deerat adhuc magnos orbi producere Reges,
Deerat Reginas posse, & utrumque facit:
Et faciendi ultrò finem factura coronis
Ipsa coronatum Virgo coronat opus.
Este procul qui Schurmannam pro cælibe vita
Conjugii vultis velle subire jugum.
Conjugium sterile est præ nulli non hymenæo
Virgineâ extanti fertilitate thoro:
Ut pariunt multæ pareret, puto, & Anna marita,
Ut paucae pariunt Anna Maria parit.

Ad Schurmannam.

ECcum, Virgo, tuas rauco sermone quotannis
Qui semel in Musas irruit Hugenum.
Quod nequeas vitare, feras patienter: ab usu
Fit leve, inexpertæ quod leve non sit onus.
Denique dic de me quod quis de morte ferenda
Maximus arguto protulit ore virum:
Mortis, ait (nosti quis ait) perferre dolorem
Si valeo, levis, &, si nequeo, brevis est.

Ad eandem, in Geldriam iter faciens.

ESt quod, Nympha, tremas, est quod, quasi fulmine
Tacta, novi metuas non nova signa mali. (nuper
Hugenum, patriæ telluris futile pondus
Exigit augusto nobilis Haga sinu:
Jamque adeo Trajectinas exactus Athenas
Tangit, Athenæo proxima tecta tuo.
Ecquid ab ingressu jam jam propiore molestos
Te quoque vicinam credis adire pedes?

Aa 5

Pone

Pone metum secura; Deos fortuna faventes
 Præstitit, & Musis otia plena tuis.
 Seu nos ipse pudor, seu nos reverentia grandis
 Imperii invitos auferat, auferimur.
 Hugenum (hoc tantum; ne te vel verba morentur)
 Quem venisse modò, mox abiisse scies.

Ad eandem redux.

FUGI nuper: an hic fuerit pudor, an vis major,
 Ambigo: si benè rem pondero, utrumque fuit.
 Nunc procul & pudor est, procul & vis major & Aulæ
 Assiduum, compes aurea, servitium.
 Libera per vacuum pono vestigia; quò me
 Fata ferunt, quò me ventus & aura, feror.
 Et feror, en, Fatis, aurâ ventoque secundis,
 Quò si sæpe ferar, sæpiùs ire velim;
 In Musas, mea Musa, tuas: ignosce molesto:
 Aut levis, ut monui, est, aut brevis iste dolor.
 Quòd si tam superos habeas in vota benignos,
 Ut mea se nobis tertia jungat OLOR,
 Quartus erit Cycnus, quinto fortassis amabunt
 Voetius, & sexto Frater adesse loco:
 Septima ne jubeas accedat lingua, nec auris
 Septima; sat seni musica turba sumus;
 Et faciam, si quid possunt mea Carmina, dicas,
 Hei mihi, quàm levis est, quàm brevis iste dolor!

*Span-
nia.*

In obitum Renati Cartesii.

OCcidit, accenditque diem Titania lampas;
 Cynthia dat Cœlo quod negat atra jubar;
 Nocte micant quæ manè lavantur in æquore stellæ;
 Phosphorus Eoum sidus & Occiduum est;
 Humor humum tegit & siccæ reteguntur arenæ,
 Unda per alternas itque reditque vices;
 Semina putrescunt, quò de putredine truncus
 Exeat, & foliis arbor opaca novis:

Deni-

Denique, si qua fides Arabi est, in morte renascens
 De proprio quædam fomite surgit avis.
 Circulus est Natura; labant robusta, resurgunt
 Lapsa, reviviscunt mortua, sicca virent.
 Hei mihi! quodd rerum series, quodd publica Mundi
 Deficis in solo regula Cartesio:
 Cuncta renascentur quæ nunc cecidere; Renatum
 - Nulla renascentem sæcula restituent.

In eundem.

Viderat in Terris quæ nemo viderat inter
 Prodigia in Terris maxima prodigium:
 Viderat omne Chaos, perviderat intima rerum
 Ipsâ naturæ lampade Cartesius;
 Viderat hæredem Gustavi denique, & omni
 Clarius Eoo fidus hyperboreum:
 Non poterat restare nisi post sæcula Cælum,
 Et post Christinam Christus; ad hunc abiit.

Ad quendam.

STultus es, aut certè nemo te veriùs esset,
 Si quidquid simile est, protinus esset idem.

Epitaphium pueri formosi.

Qui pueros puer inter erat pulcherrimus omnes,
 Hic secus, hic cæcus, hic situs, hic situs est.

*In sex Fastorum libros à Claudio Bartholomæo
 Morisoto substitutos.*

ERgo opus implesti quod nec Jovis ira, nec ævum,
 Nec perimet triplex Parca, nec ignis edax:
 Omnia dixisti; constat sua gloria Fastis,
 Nulla suo non est fidere sacra dies.

Un

Una deest; quæ te nascentem magna dierum
 Nasoni potuit substituissè tuo.
 Infer te Morisote tuos Romane Quirites
 Inter; inexplètum te sine carmen hiat:
 Illa tuis laudem Fastis adscribet, honorem
 Illa dies, quem non destruet ulla dies.

C I O I O C L I.

X A P I C A X A P I C.

AB inde primæ litis incunabulis
 Quæ foeda Divas hæctenus Matres necat,
 Sarcire Pacem noctibus totis meis,
 Totis diebus (quo labore, Diî sciunt)
 Successu iniquo (cur iniquo, homines sciunt)
 Conatus ore manuque constanter fui.
 Conatus autem quâ viâ, quibus modis?
 Iphis iisdem quas querelarum pudor
 Et fas & æquum & ipsa tandem veritas
 Faustos bonosque utrique dictat partium.
 Quid porrò me fit? quas utrimque gratias,
 Princeps amoris autor & concordix,
 Quam utrimque laudem, quale præmium fero?
 Est ubi luto testâque vapulo, est ubi
 Injuriarum penè plaustris obruor:
 Vocor quod esse nemo me dixit bonus,
 Negor esse quod fuisse me dicunt boni,
 Quod defuisse pessimi mortalium:
 Cogor renasci natus, ut vivam novus:
 Fit veritati vis, ut & fiat mihi.
 Hac, scilicet, mercede desudavimus,
 Hoc Pax ligari gestiat coagulo,
 Hoc fortè fulcro, si labascit, non cadet,
 His dira diris fascinata factio,
 His longa pestis expiata victimis

Sore-

Serenitati publicæ sternet viam.

Esto, & miserti hoc lege quâvis Dii velint.

Mihi nemo curam sanus invidet mei.

Procul protervi, & omnis in pravo siti

Moderna mundi fæx, nihil vobis volo

Commune mecum; tædet insolentiæ

Calumniæque præpudendarum artium,

Quibus (Britanna Mater, excipio libens

Meritòque nescium doli numen tuum)

Quibus innocentem persecutis nunc quoque

Causas nocendi pace consumptas dolet:

Libet interesse sæculo, non huic meo,

Non huic subactò fraude; proximo libet,

Quod, si qua vatum est præscientiæ fides.

Aureum futurum nunciat sidus novum.

Pupille Princeps, regium pignus, Deum

Propago, germen aureum, frutex

Beate, flos de flore Nassavio, spei

Culmen Batavæ, grande sidus phosphorum,

De cinere Phoenix patrio terris date,

Qui quod cietur fluctuum damno tuo

Beatus hæc es hætenus quod nescias,

Appello puros innocentæ tuæ

Fontes gravatus: quando tam felix dies

Patriæ micabit, quâ loquentem te virum

Et gesta Patrum ruminantem sedulò,

Et gesta Matrum ponderantem sobriè

Plaudens videbis; liberè dicas rogo

(Si fortè mecum sentias quod nunc boni)

Divæ Parenti, Manibusque item meis

Et posterorum, si quis est, superstiti,

Iniquitati rem fuisse proximam

Ingratitudinique congruam nimis

MALE CONSULENTI VELLE, CONSILIUM SEQUI.

Spondes, ocelle noster, an modo non negas?

Spondere responsurus interim files;

At

At quasi loquare: nempe risus verba sunt,
Nativaque à Parente utroque suavitas.

Hac spe resurgens, hac fide nixus fidem
Decusque honesti nominis saluum ratus
De cætero TECUM loquar, donec loquar,
Et, cum loqui desiero, denuò loquar,
Qui, quando falli non potes, vides, vides,
Fallamne, quem falli vetas, fratrem bonum?
Fefellerimne vel malum sciens volens?
Pacemne procuraverim an turbas magis?
Age, qualis illa est cumque quam posthac feres,
Ut veritas calumniam victrix fuget,
Fer ante finem sæculi sententiam,
Tremende Judex judicum, DEUS MEUS.

Ad Fœderatos Ordines pro Pace Domus Auriacæ votum.

Bella per Auriacas plusquam civilia Matres
Instaurata, malis læta, nefanda bonis,
Audit, & auditor vult non audire videri
Belga * * * * *

Credimus, an somni sensum deliria fallunt?

Unica tam foedi nec mala causa mali est:

Unicus in cunis Avix canit atque Parenti

Classica qui vixdum vagiit Auriacus:

Mille Puer votis Patriæ datus, aureus infans,

Regia de coelo lapsa propago Deum,

Pace facem belli mediâ quatit inscius, in se

Sævît & hæc in se debilis arma ciet.

Quæritur, & charo vehemens de pignore pugna est.

Utrius illustis cura Minoris erit,

Utra reget Puerum, sub utra Tutrice tenellus

Certius augustis par sit iturus Avis.

Sanguinis, heu pietas! duro sub iudice lis, &

Nutricum controversia facta fori est.

Mater ait, meus est; sine me nec lucis haberet

Usuram, sine me quantulus est, nec erat:

Quæ

Quæ mihi materni solamen dura doloris,
 Quæ rapiant partus barbara jura meos?
 Altera ait, meus est; sine me sine Patre fuisset:
 Sit meus hic Pater & non meus iste Nepos?
 Denique quis fugiat salvâ ratione fateri
 Quantum materno præstet anilis amor?
 Intercedit anus melior, Natura, meique
 Clamat, & ante omnes, alea judicii est.
 Matribus hunc ego, pro sublato Patre, duabus
 Trado: sit hinc Avix, hinc Matris, utrimque suæ.
 Porro quid? exciderunt animis celestibus iræ?
 Quin gravior partes æstus ad arma rapit.
 Tandem, Patria, & hanc procerum generosa corona
 Quæ regis, officii tempus adesse tui,
 Tempus adesse puta, quo ne Pax publica bello
 Sordeat, & bello deteriore, tuum est.
 Invitum qui servat idem facit occidenti;
 Et si pugnantes quis patiat, idem.
 Hactenus Auriaci res sit tutela nepotis
 Publica, ne nostri mors sit amoris amor.
 Nec libeat certè Patribus malè Matribus esse,
 Et malè non gnaro litis & innocuo.
 Cura Deum Dii sint; ut quæ concordia Divos
 Vinxit, item Divas vinciat Auriacas.
 Credite Nassavios hoc mecum poscere manes,
 Credite, Tutores quos habuistis, Avos.

Pastorum Hagienſium Icones.

L O O T I I.

Qui tibi de plumbo, Looti, grave nomen inersq;
 Plumbeus aut fati nescius imposuit,
 Ille quidem rubeat quo nunc rubet ista rubore,
 Quæ tam dissimilem te tibi dextra facit.
 Nempe tui, quocumque tono, quocumque boatu,
 Ingenii flammam syllaba nulla refert:

Quantò

Quantò segnius eloquii, quo templa tremiscunt,
Exhibeat fulmen muta tabella tui!

STREZONIS.

Strezonis iste est vultus: adderem pii
Et eruditi, laude detritissimâ,
Et plura quæ de plurimis dici solent,
Nisi esset hîc inutilis præconii
Quodcumque nunc cuicumque dant mores mîli,
Et cæca scriptitantium nugacitas.
Ama tabellam, Lector, & sit hoc satis,
Supplente lapsum sæculi doctâ manu,
Vidisse quem non videras, Chrysoſtomum.

TRIGLANDII.

Ista quidem magni proles veneranda Triglandi est,
Artifici quando fas sit habere fidem.
Nescio an hic habeas, Lector; me conficia veri
Incertum ratio reddit & ambiguum.
Diceret hæc certè, si fari posset, imago,
Et capiti canos adderet, esse Patrem.

TECHNÆI.

Technæus hic est, & file: quid est, Lector,
Velis viri facundiam simul pictam?
Fatetur illam Pictor optimus nullo
Colore, nullis posse penicillorum
Technis referri, quippe qualis insurgit,
Qualisque blandos volvit ore sermones
Technæus, hîc est, ipsa lenitas, ipsa
Frontis benignæ cum lepore majestas.
Quid attinet non posse, quod nequit, vivam
Fari tabellam, quando nempe Technæi
Vel sævientis, qui silentis est, vultus?

LIN-

L I N D A N I.

Seria simplicitas, Pietas quo pulchra colore
 Ingenua est, concors moribus eloquium,
 Vita Spei, vitæque Fides, & sanctus honesti
 Pastorem populo conciliantis amor,
 Singula quam cernis tabulâ congesta niterent,
 Si, quantum Cœli gratia, posset homo.
 Jam cave Lindanum credas hac vivere telâ,
 Quando nec hæc vivi theca nec umbra viri est.

S T E R R E M O N T I I.

Hic es, & hîc non es, Præconum acerrime Præco;
 Os inter templi lumina fidereum.
 Esse probat vultu pictor, non esse probaret,
 Quæ, se cum nequeat prodere, lingua filet.
 Præfagi infantem melius pinxere parentes,
 Nomine commonitum, quod facis, astra loqui.

Ad universos.

Hæc ego de veris veri Præconibus ore
 Veraci vero proxima verba dedi.
 Proxima cum dederim, quando propiora nequivi;
 Immeritus vtrbis verba dedisse ferar,
 Nescio quis palpum color aut pigmenta decerent;
 Fallor, si didici fallere, primus ego.
 Falsa facit semper mendacem fama poëtam:
 Est ubi, qui possit fallere, nolle potest.
 Non hîc me voluisse probas non false character:
 Audiat hoc si cui fortè poëta vocor,
 Audiat auditor tantorum quisque virorum,
 Si sit Pastores fallere, nolle gregem.
 Denique vos, grandes animæ, vos, clare facerque
 Senio, sex nostræ sidera fixa rati;

Bb

Voy

Vos testor sine fraude piâ, sine laude malignâ
 Εκ μυσλῆ ψυχῆς, qui loquor ista, loqui.
 Si fallo, si fallo sciens, si subdolos autor
 Parco vel hîc verum dicere, pœna placet,
 Pœna placet noxæ quâ non mage noxia, verum
 Vos quoque de vitiis dicere nolle meis.

*Ad Franciscum Iunium linguæ Saxonicæ indagatorem
 doctissimum, Eufrasia mæa inscriptum.*

Quem rogo Teutonicum, Juni, non spernere
 carmen,
 Quem precor ut Romæ barbara verba legas,
 Belgica lingua jubet: tantum vernacula juris
 In te Saxonicæ filia matris habet.

Ad Schurmannam, Delphis commorantem.

Hic es & hîc non es, Schurmännâ, & fallis amica
 Hugenum, & fallis virgo Cæsembrotlâ?
 Pœniteat facti; fraus hæc, fraus improba, fraus est,
 Cujus te doleat Voetius esse ream.
 Offero prandiolum, cœnamque, domumq; quid ultra?
 Offero Musarum quidquid in Hugenio est.
 Sin perstas in fraude, cave: quem decipis Hagæ,
 Te quoque Trajecti fallere, falsa, doces.

Ad Posthumum.

Posthumus in re non lauta sic vixit, ut in re
 Vivendum quâ nec lautior esse queat.
 Mox canibus, mox magnifico consumptus equili,
 Exhaustas queritur quas malè fregit opes.
 Pauperiem quadrupes quod fecerit hîc, sit iniquum
 Dicere: fecerunt, Posthumé, quadrupedes.

C I O I O C L I I.

Catella veneno casu sumpto interempta.

Delictum Dominæ parvo non magna trimestri
 Pasta filigineo pane Catella fui:
 Officulis, ne sulphureæ de fauce Mephites
 Halarent, vetuit cura severa frui.
 Tædedit ingenuam duro bona fercula victu
 Perdere, cui micas esse, nec esse foret.
 Jamque adeo vitæ finem vix nata molesta
 Et properæ statui mortis obire diem.
 Displicuit laqueus; nec, si placuisset, habebam
 Quadrupes officio quæ foret apta, manum:
 De gladio desperavi, nec, ut Arria Poëtam,
 Alloquio dominam sollicitare fuit.
 Restabant scopuli caligantesque fenestræ;
 Has quoque custodes inter adire vetor.
 Suspirata diu tandem Fortuna miserta est;
 Et facilem casu fecit ad astra viam.
 Astra loquor, quid ni astra loquar? quo Sirius ardens
 Ivit, & informes, magna minorque, feræ,
 Huc me proripui sumpto generosa veneno;
 Hic mico, & hoc merui sic pereundo decus.
 Vos terræ quas deferui, superate timorem,
 Prodigii incussit quem modò phasma novi:
 Nempe quod insolito nuper fulgore comatum
 Sidus ab ignaris visitur, hoc ego sum.

*Ad inaugurationem Vitaulii qua extas
 Mement. p. 58.*

Aut Lector, aut spectator, en Vitaulii
 Casus per omnes ducta inauguratio.
 Ut profit omen, augurem esse nunc ago;
 Voveoque & opto & auguror, per Patriæ

B b z

Casus,

Casus, per omnes Belgii casus mei
Perstare Dii meum velint Vitaulium.

In Obeliscum Vitaulii, fulmine prostratum.

SAxæ Pyramidum fileat miracula Memphis;
Invidiâ Cœli lignea digna fuit.

In substitutam illi speculam.

TAnti flamma nocens, tanti est Iovis ira; quod olim
Cœca Pharos, nova nunc & Pharos & specula est.

In eandem.

ACcipe quod seros nolis nescire nepotes;
Quattuor unum obelon casu peperisse obeliscos.

Ad Gelliam.

Imposuisse tibi infidos caufaris amantes
Illecebris pacti, Gellia, conjugii.
Ambigo de pactis: hæc saltem iusta querela est,
Gellia, se totos imposuisse tibi.

In Vindicias Maris liberi Theod. Graswinkelii.

QUod Africano Pœnus invicto fuit,
Quod Grotio Seldenus invictissimo,
Burgas fatetur esse Graswinkelio.
Si vapulare tertio cui vacat,
Armatus adsta: pruriunt pugni graves
Pugili Batavo. Nemon' est? nemo, hercule:
Latent Britannus & Ligur; nec lampada est
Qui traditam, triariis fractis, petat:
Silentium Terrâ, silentium Mari,
Et Halcyonia fecimus. Tanti est duos
Bis impetitæ veritatis vindices,
Fisci patronos patrii fortissimos,
Duos Batavos ore libero, duos
Mare liberunt adstruxisse liberos mares.

*In effigiem Ioannis Burckardi Wetzelii,
ari incisam.*

Wetzelij, cuius cum tot virtutibus ævi
Quod superest fecit patria iure suum,
Cujus perpetuè mea se profitetur in æ: e
Belgica, perpetuo servat in ære caput.
Quàm, censes, pretiosa fuit præsentia, cuius,
Quando frui vivâ non datur, umbra placet.

C I O I O C L I I I.

Aulus submersus.

IN fluvium præceps potu gravis Aulus obivit:
Seriùs affusis vina repressit aquis.

In sutiles antores.

Impregnata vides sædo lætamine Tellus
Ut lepidas florum reddat honore vices.
Non ita Scriptorum plebs ingratißima: pasti
Floribus infami stercus odore cacant.
Nec tamen hos quod Tellurem pro stercore posco:
Hoc peto, nil saturos edere quam quod edunt.

In obitum C. L. SALMASII.

Credere Musarum decus immortale deumque
Mortalem superos fidus adisse novum;
Credere inexhaustam divinæ mentis abyssum,
Credere cui par est nulla fuisse penum;
Credere cui sua non æquent oracula Delphi,
Infelix tripodem Leida filere tuum;
Credere quot oculis quantosque Academia condit
Æternis unâ morte perisse libros;
Ereptum Batavis Gallorum credere Solem;
Hoc est extinctum credere Salmasium.

Bb 3

In

*In I. Iacobi Chifletii de Ampulla Remensis
disquisitionem.*

DOCTè, Chifleti, & eleganter & probè
Quod nemo sanus improbaverit probas,
Quod somniarunt cælitùs Remis datum,
Vas esse vanum, & esse nugas vitreas;
Nec ipsa tecum pugnet impudentia,
Nec ultimà obstinatio. Quid est tamen?
Equidem stupebo eritque pro miraculo,
Quod Halla & Aspricollis invideant tibi,
Si quamlibet disertus hoc confeceris,
Ne bulla scriptor pergat Ampullas loqui.

*De Clavicymbalo, cuius præcipua partes sunt Seta suille,
Penna corvina, Fides chalibea, claves ebura-
nea, & lana ovilla,*

Gryphus.

Mortua Sus Corvum exanimem docet esse cho-
rædum,

Exanimis Corvi mortua ferra loqui.
Adde manus vivæ nervos, saliant Elephanti;
Intercedat Ovis mortua, cuncta silent.
Fas est Pierides fateantur, Apolline vivo
Mortua sic melius Bruta movere Lyram.

*In effigiem CHRISTINAE Reginae
Sueciae.*

NON hæc Paphi Regina, nec Saturnia,
Nec saltuum potens, nec armorum Dea est,
Nec Mars Gradivus, nec tonans Diespiter,
Nec Cynthus, nec ales Atlantis nepos,
Nec de minorum gentium turba Deus:
Sed instar una est omnium. quid amplius?
Omnes Dii est, omnes Dæ. quid amplius?

Septem

Septentrionis horror est, Austri stupor,
 Amor Occidentis, Orbis Eoi pudor,
 Sol alter & Cœli & Soli. quid amplius?
 Christina Rex. quid amplius? GUSTAVIA est.

In eandem.

Auriga Cœli exorbitat, fallunt rotæ,
 Delirat æther, Sol solœcismum facit,
 Arctous ardet, Eöus est in ultimo
 Septentrione, quamque mater hactenus
 Natura nescit, Solis umbra est quod vidēs.

In eandem effigiem.

Talis in Arctois regnatrix magna pruinis
 Pallados & Charitum grandis alumna nitet.
 Talem se populis præbet Christina videndam,
 Filia victoris, non minor ipsa, Patris.
 Ille quidem fractum toties bene contudit Istrum;
 Et domuit ripas, turbide Rhene, tuas;
 Christinae communis amor venerabile nomen
 Quamlibet amotis gentibus esse facit:
 Illam suspiciunt, illam qui bella gerentem
 Gustavum populi non timere, colunt:
 Dixero pace tuâ, qui nunc, Rex, incola cœli es,
 Latum imperium te Filia Patre tenet.

Const. Hugonii F.

FORTUNATA CLADES

qua in litore Scæverino contigit postrid. Cal. Ian.

C I O I O C L I I I.

Φεῦ τ' ναυφθορίας. τί δὲ Φεῦ; πανόλκιον ἄτη
 ἤγει μῆρι, ἔτ' ἀνίας ἀξία πᾶ δακρύει.
 Ἀνδρῶν γάρ τε σῆμα ἱερὸν, μίτρα κίρδιον ἱμοίγῃ
 ἴσται ἐν νηῶν ἀπὸ γῆθον δακρυόμυθρον.

Idem.

HEu grave naufragium! cur heu? felicia certè,
 Non hæc digna gravi damna dolore puto.
 Servatis centum sociis, me judice, lucrum
 Grande fit & centum deperiisse rates.

Idem.

NAufragium in portu non portu naufraga nostro
 Fecerit infelix una nec una ratis.
 Invitâ pelagi rabie vectoribus ipsis
 Constitit in media peste reperta salus.
 Quisquis es, immeritâ nostras detractor arenas
 Naufragii properas depreciaze notâ;
 Litoris Hollandi statio malefida carinis,
 Esto, sed est civi non malefida suo.
 Fecimus id damno lucri: quâ pupis & una &
 Altera, bis centum non periisse viros.

Præno Mosellâ navigans mense Septembri.

Nihil Mosellâ floret elegantius,
 Quòcumque vultum flexeris, pleni Deo
 Montes loquuntur succulentum gaudium;
 Hilares, Amici, transigamus hos dies;
 Utrimque navigatur inter pocula.

In Ausonii Mosellam. Ibidem.

Subscribo, vir magne, tuis meritòque libensque
 Grandibus augusti fluminis elogiis:
 Omnia dixisti verissimus, omnia quadrant;
 Obstrictus pleno jure Mosella tibi est.
 Si quà Pictorem tamen aut egisse Poëtam
 Visus es, atque omnem non meruisse fidem,
 Visus es hoc ipso, quòd quantum utrimq; Mosellæ est,
 Laudibus apparet grandius esse tuis.
 Maeste vel hac Famâ; primus de gente loquaci
 Ausus es & veris inferiora loqui.

*In Augustam Trevirorum, longâ belli calamitate
 exhaustam. Ibidem.*

Nescio quid fueris, nec quæ te gloria, quæ te
 Augustam priscis gratia fecit Avis:
 Vix hodiè Treveris meritò mihi diceris, in qua
 Vix ego tres memini me reperisse viros.

Epitaphium Gasparis Daarti.

Duartus hîc, hîc alter Amphion jacet,
 Quem quæ canendo saxa vivus moverat,
 Adhuc sequuntur. Nempe qui bustum tegit,
 Huc ipse se concessit auditor lapis.
 Dubitas, Viator? Me vide, me, quod fleo,
 Majoris instar æstima miraculi,
 Magnæ viri virtutis & scientiæ
 Stupore quondam, nunc dolore faxeum.

*Ad Schermammam, Colonia, ut tunc credebatur,
 commemorantem.*

Nondum tota lates veteres peregrina Batavos;
 Nec vel Agrippinæ condita, Virgo, sinu:
 Vicinus, inventa es; nec quæ penetrare recessus
 Una tuas posset, Swannia diva fuit.

Bb 5

Sive

Sive viam prior ostendit Dux foemina facti,
 Sive rati cursum Fata dedere meæ,
 Vicimus, & Batavos quamvis invita videbis,
 Quemque libet, vel quem non libet, Hugenum,
 Miraris, miranda? Vide quæ gessimus olim
 Audaces modò non inferiora viri.
 Scilicet hìc fugias quem non effugeris olim,
 Nec Persas inter tuta nec Æthiopus?

Colon. Agripp. Septembri.

In obitum B A T Z A C I I.

Occidit, audi Rhetorice, neque nesciat ipse
 Livor, in hoc alio Tullius orbe novus.
 Hei mihi, diffidium infelix, quam sæcula linguam
 Nulla tacere velint, Fata vetare loqui.

Epitaphium ejusdem.

Gratia ad hunc tumulum, quod apud Phaetonta
 Aureolis faciunt fletibus officium. (sorores
 Uno plorantes variant discrimine turmæ;
 Nempe quod hæc Fratrem lugeat, ista Patrem.

Mulier masculus.

Mas minor est Mulier, mentem seu membra pute-
 Ergo vir est mas & masculus est mulier. (mus:

Eucharistia.

Adsum vocanti, accumbo, quando sic jubes.
 Vocatus hospes hospite indignus Deo,
 Nec mens repugnat, nec rebellem spiritum
 Adversa Coelis armat obstinatio.
 Si quæ repugno parte non sanus mei,
 Has inter, has perennis est dissensio,
 (Quam quando pace, pace compones tuâ?)
 Corpus tuum, Redemptor, & corpus meum.

cl. 19

CLIO IO CLV.

Epitaphium Dan. Heinſii.

Heinſius hîc ſitus eſt; quantus vir, parce, viator;
Quærerere, quod nemo nescit, ubique ſcies.

In ejusdem morbum & mortem.

Sciverat Heinſiades quantum nescire fatentur
Quos nescire nihil credere fama jubet.
Ultima lento ſubrepens inſcitia morbo
Reddidit infantem, nec ſine laude, ſenem:
Successit melior fugiente ſcientia; poſtquam
Omnia deſiſvit ſcire, mori didicît.

In effigiem Olai Wormii ipſius Muſæo præfixam.

Ecce viri vultum, cujus de munere, Lector,
Maxima naturæ munera munus habes.
Tot cimelia complexus cimelion ipſe
Wormius hæc inter tantâ legendus erat.

CON-

CONSTANTINI HUGENII
EPIGRAMMATUM

LIB. XII.

EX FRANCISCI QUARLII *Institutionum Theologicarum & Moralium Enchiridio Anglico*

ΑΠΟΚΝΙΣΜΑΤΑ.

CENTUR. II.

I.

Promissus favor est infans quem foedere facto
Judicium Pater, & Mater genuere voluntas.
Qui stat promissis parientem liberat,
hisce

Qui non stat, necat infantem. Si gignitur ille
Patre procul, nothus est; sed alendus utriq; parenti.
Judicio si diffidis, promittere noli:
Si promissisti, fuge non præstare: duorum
Rectius est, servare nothum, quàm perdere natum.

CENTUR. II.

I.

A Promise is a childe of the Understanding and the Will: the Understanding begets it, the Will brings it forth: He that performs it, delivers the Mother. He that breaketh it, murders the Childe. If it be gotten in absence of the Understanding, it is a Bastard, but the child must be kept. If thou mistrust the Understanding, promise not; If thou hast promised, breake it not. It is better to maintaine a Bastard, then to murder a childe.

Placcro

VI.

PLacere si vis omnibus, vanæ spei es :
 Si displicere ulli times, vani metus :
 Si vis tibi placere, fac placeas bonis :
 Si displicere vis bonis, vulgo place :
 Placere si potes omnibus, sequitur Deo
 Te non placere, qui omnia est in omnibus.

VI.

*IF thou hope to please all, thy hopes are vaine, if thou feare to
 displease some, thy fears are idle. The way to please thy selfe,
 is not to displease the best; and the way to displease the best, is to
 please the most: if thou canst fashion thy selfe to please all, thou
 shalt displease him that is All in All.*

VII.

SI negligas amar e proximum, Deum
 Amare frustra ja ctitas. Amor Dei
 Producit illum, & hoc fovetur invicem.

VII.

*IF thou neglectest thy love to thy neighbour, in vaine thou pro-
 fessdest thy love to God: for by thy love to God, the love to thy
 neighbour is begotten; and by the love to thy neighbour, thy love
 to God is nourisht.*

Mystere

IIX.

Mysteriorum inscitia ipsa mater est
 Fidei beantis: veritatis cognitæ
 Notitia sacræ mater est scientiæ.
 Ne intellige ut firmes fidem; crede, ut magis
 Intelligas. Stipendium intellectus est
 Fidei, hæc modestæ præmium ignorantæ.

IIX.

Thy ignorance in unrevealed Mysteries is the Mother of a saving faith; and thy understanding in revealed Truths; is the Mother of a sacred knowledge: understand not therefore that thou mayst believe, but believe that thou mayst understand; Understanding is the wages of a lively faith, and faith is the reward of an humble ignorance.

X.

A Misisse dolens nummos? amisit eosdem
 Ille prior, post quem nempe fuere tul.
 Define torqueri: tanti sit, perdere posse,
 Quæ poterant Dominum perdere, divitias.
 Ista quidem tanto minor est jactura periculo:
 Hæc tua, at his poteras tu minus esse tuus.

X.

Hast thou lost thy money, and dost thou mourne? Another lost it before thou hadst it; Be not troubled: Perchance if thou hadst not lost it now, it had lost thee for ever: Think therefore what thou rather hast escaped then lost: perhaps thou hadst not been so much thy owne, had not thy money been so little thine.

Noli

XI.

NOli placere de fide tibi tua,
 Si charitatem proximi neglexeris.
 Nec charitatē attende, si careas fidē:
 Cares utrāque, utramque ni conjunxeris;
 Si dividantur, utramque mortuam puta.

XI.

*Let not thy selfe in thy faith to God, if thou wantest Charity
 for thy neighbour; and thinke not thou hast charity for thy
 neighbour, if thou wantest faith to God; Where they are not
 both together, they are both wanting; They are both dead, if once
 divided.*

XVII.

SI pauper esse non velis, parum cupe.
 Non dives est qui possidet quā plurima;
 Sed plura qui non expetit quā possidet;
 Et pauper est, non ille qui quamplurima
 Non possidet, sed ille plurimorum egens nimis.
 Αὐτάρκτος animus non eget quibus caret,
 Avara mens, non hæc modò quibus caret,
 Sed hæc item quæ possidet, non possidet.

XVII.

*If thou desire not to be too poore, desire not to be too rich: He is
 rich, not that possesse much, but he that covets no more: and
 he is poore, not that enjoys little, but he that wants too much:
 The contented mind, wants nothing which it hath: the covet-
 ous mind wants not onely what it hath not: but likewise what
 it hath.*

XIX.

VT tuté rebus , imperet Ratio tibi :
 Ubi Ratio tibi , tu imperabis pluribus :
 Ut Microcosmi sis Monarcha , tibi impera.

XIX.

THe way to subject all things to thy selfe , is to subject thy selfe
 to reason : thou shalt governe many , if Reason governe thee :
 Wouldst thou be crowned the Monarch of a little world ? com-
 mand thy selfe.

XX.

SI charitate largus esse cogeris ,
 Tacitèque velles quæ dedisti non data ,
 Non munus hoc donare , sed relinquere est .
 Nisi te exuis , cuncta exue , exuis nihil .
 Qui non amat quæ possidet , benè omnia
 Reliquit , & quæ possidet non possidet .

XX.

THough thou givest all thou hast for charity sake , and yet
 retainest a secret desire of keeping it for thy owne sake , thou
 rather leavest it then forsakest it : He that hath relinquisht all
 things , and not himselfe , hath forsaken nothing ; Hee that sets not
 his heart on what he possesse , forsaketh all things , though he
 keepe his possessions .

Quicunque

XXII.

Quicumque Rex regni est sui; si affectus est
 Obtemperans, Ratio regens, regnum bonum est.
 Si regnat ille, rebellis est; quem ni necas,
 Tete exuet regno tuo. Nil inter est
 Necem rebellis atque vitam Principis.

XXII.

Every man is a King in his owne Kingdome. If Reason command and passion obey, his Government speakes a good King: If thine inordinate affection rules, it shews a proud Rebell; which, if thou destroy not, will depose thee: There is no meane betweene the death of a Rebell, and the life of a Prince.

XXIV.

Si magna tractas, impera curis modum
 Horasque modicas: tensa chorda perpetim
 Enervat arcum; adductio velocior
 Dirumpit arcum. Solve curas cum toga;
 Quies labori robur addet improbo,
 Labor quietis reddet acceptas vices.

XXIV.

If thou hast any businesse of consequence in agitation, let thy care be reasonable, and seasonable: continuall standing bent weakens the bow: Too hasty drawing breaks it. Put off thy cares with thy cloathes: So shall thy rest strengthen thy labour; and so shall thy labour sweeten thy rest.

Cc

Sl

XLVII.

SI dignitatem consequi nummis paras,
 Perpende nummos quo modo congesseris.
 Labore si acquisiveris, sapientiâ
 Servato ; sin vi ; redde pœnitentiâ.
 Si res relicta est, digna sit virtus tua
 Cui sit relicta ; ita dignitatem tutiùs
 Meliùsque habebis , & minore impendio.

LXVII.

*If thou desire to purchase Honor with thy wealth ; consider first
 how that wealth became thine : If thy labour got it, let thy
 Wisedome keepe it : If oppression found it, let Repentance restore
 it : If thy Parents left it, let thy vertues deserve it : So shall thy
 Honor be safer, better, and cheaper.*

LV.

SI dives es, fac imperes pecuniæ,
 Ut illa ne imperet tibi : pecuniâ
 Si nōris uti, ancillam habes peccuniam ;
 Si nescias, pecuniæ tu servus es.

LV.

*If thou art rich, strive to commande thy money, lest she com-
 mand thee : If thou know how to use her, she is thy Servant :
 If not, thou art her Slave.*

si

LIX.

SI seriò vis fortis esse, injuriám
 Cave cuiquam feceris : timet malum,
 Qui facere non timet malum. Nunquam timens
 Temerarius dici meret : semper timens,
 Effeminatus. Ille verè fortis est,
 Qui nil patrare quàm quod æquum est audeat,
 Nec quid timet, nisi quod timere debeat.

LIX.

*IF thou desire to be truly valiant, feare to doe any Injury : Hee
 that feares not to doe evill, is alwayes afraid to suffer evill : Hee
 that never feares, is desperate : And he that feares alwayes, is
 a coward : He is the true valiant man, that dares nothing but
 what he may, and feares nothing but what hee ought.*

LXIII.

Qui cuncta dat, quamvis parum, dat plurimum;
 Quia cuncta dat. Nec dona respicit Deus,
 Sed dona dantem: plura qui velit dare
 Quàm sit facultas, par sibi donum dedit,
 Et sic dedisse plus potest quam possidet.

LXIII.

*HE that gives all, though but little, gives much; because
 God looks not to the quantity of the gift, but to the qua-
 lity of the givers : He that desires to give more then hee can;
 hath equall'd his Gift to his desire, and hath given more then
 he hath.*

Cc 2

Non

LXX.

Non dare pauperibus, rapere est: niſi paſcis egenū,
 Occidis quantum potis eſt; homicida vocari
 Sacrilegusque fugis? miſeris ſuccurre libenter.

LXX.

*Not to give to the poore, is to take from him: Not to feede the
 hungry, if thou haſt it, is the utmoſt of thy power to kill him:
 That therefore thou mayſt avoyde both Sacriledge and Murther,
 be Charitable.*

LXXVII.

Theſaurus, Aurum, eſt Cæſaris, Dei eſt homo:
 Imaginem Aurum Cæſaris fert, tu Dei.
 Da Cæſari quod Cæſari dari decet,
 Et quæ Deo dari decet, Deo dato.

LXXVII.

*Gold is Caſars Treasuſe; Man is Gods: Thy Gold hath Caſars
 Image; and thou haſt Gods; Give therefore thoſe things vnto
 Caſar which are Caſars; And thoſe things vnto God, which
 are Gods.*

ſi

LXXIIX.

Si peccas, plus te metuas quàm terreat alter.
Sunicus est contra te testis quilibet: ipse
 Tu testes tibi mille vales. Licet effugis illum,
 Te non effugies: mala sunt sibi poena suique.

LXXIIX.

*I*N the commission of evil, feare no man so much as thy owne self:
 Another is but one witnesse against thee: Thou art a thousand:
 Another thou maist avoyd, but thy self thou canst not; Wickednesse
 is its owne punishment.

LXXX.

Mascula sit, tempestiva & moderata voluptas:
 Si contemplator, corpus quæ recreet; aut, si
 Non contemplator, mentem; firmare laborem
 Quæ valeat fessi, vel quæ lenire quietem.

LXXX.

*L*Et thy Recreation be manly, moderate, seasonable, lawfull;
 If thy life be sedentary, more tending to the exercise of thy
 Body; If active, more to the refreshing of thy minde. The use of
 Recreation is to strengthen thy labour, and sweeten thy rest.

LXXXI.

Corrector esse ne velis; nescis enim
 Quem judices. Magis ille dexter error est,
 Bene de malo, quàm de bono loqui malè.
 Amore peccans tutior quàm quælibet
 A non amore prodiens sententia est.
 Culpæ solus, qui vacat culpâ, potest.

.LXXXI.

BE not censorious, for thou know'st not whom thou Iudgest; It
 is a more dextrous error to speake well of an evill man, then ill
 of a good man; And safer for thy judgment to be misled by simple
 Charity, then uncharitable Wisdom: He may taxe others with
 a priviledge, that hath not in himselfe, what others may taxe.

LXXXII.

CAve dignitatem cujus autor nummus est;
 Nec enim perennis illa, nec plenè tua est.
 Quodcumque opes peperere idem servant opes.
 Mox atque opes periere, dignitas perit;
 Et illa semper lubrica est felicitas
 Quàm læta fors dat, dura, cum volet, rapit,
 Nec possideri digna quam nox unica
 Abolere flammis possit, aut undis mare.

XXXXII.

TAke heede of that Honor which wealth hath purchased thee,
 for it is neither lasting, nor thine owne: What money creates;
 money preserves: If the wealth decays, the Honor dyes; It is
 but a slippery happinesse which fortunes can give, and frowns can
 take; and not worth the owning which a nights fire can melt, or
 a rough Sea can drowne.

Tota

LXXXIV.

Toto beatus sæculo adde & alterum,
 Et his beatus adde mille sæcula,
 Millena decies porrò: de tot millibus
 Iam finietur ultimum cum cæteris,
 Et cuncta devorabit una æternitas.
 Qui natus hoc ipso die est, unum diem
 Videtur an sit certus esse non potest.
 Senex & infans sunt pares: felicitas
 Senis est fuisse; infantis est felicitas
 Quod esse possit: uterque certus est mori.
 Non est beatus ille qui vixit diu,
 Nec non beatus ille qui vixit parum;
 Beatus est vitâ bonâ functus bene.

*Citius
 mori, vel
 tardius, ad
 rem non
 pervinet:
 bene mori,
 aut malè,
 ad rem per-
 vinet. Bene
 autem mori
 est effugere
 malè vi-
 vendi peri-
 culū. Sen.
 ep. 7c.*

LXXXIV.

SPend a hundred years in Earths best pleasures; and after that
 a hundred more; to which being spent, add a thousand; and
 to that ten thousand more, the last shall as surely end, as the
 first are ended, and all shall be swallowed with Eternity: He
 that is born to day, is not sure to live a day; He that hath lived
 the longest, is but as he that was born yesterday: the Happiness of
 the one is, that he hath lived; the happiness of the other is, that
 he may live; and the lot of both is that they must dye: It is no
 Happiness to live long, nor unhappiness to dye soon: Happy is
 he that hath liv'd long enough, to dye well.

LXXXVI.

INjuriâ si affectus es, fac vindices;
 Sed fortiter: contemne; & est effectum opus;
 Condona; & est effectum opus. Sub se jacet,
 Quicumque non quamcumque supra injuriam ej.

LXXXVI.

*H*Art any wronged thee? Be bravely reveng'd: Sleight it, and
 the work's begun; forgive it; and 'tis finisht: he is below
 himselfe that is not above an Injury.

CENTUR. III.

I.

SI quem laborem sumpseris in re bona,
 Vanescit ipse labor, manetque ipsum bonum.
 Si fortè te oblectaveris in re mala,
 Vanescit oblectatio, manet malum.
 Nocere præteritus labor nulli potest,
 Prodesse nulli perdita oblectatio.

I.

*I*f thou take paines in what is good, the paines vanish, the good
 remains: If thou take pleasure in what is evill, the evill remain-
 es, and the pleasure vanishes: What art thou the worse for pains,
 or the better for pleasure, when both are past?

Rugare

III.

Rugare vultum pluseulo risu fuge,
 Ne fortè ridiculum bonis te præbeas.
 Ne solve mentem gaudio frequentior,
 Ne vanus æstimere. Vana gaudia
 Ridicula sunt dementiæ suburbia,
 Nimiusque risus civitas dementium.

III.

*W*rinkle not thy face with too much laughter, lest thou become
 ridiculous; neither wanton the heart with too much mirth,
 lest thou become vain: The Suburbs of folly is vain Mirth, and pro-
 fuseness of Laughter is the City of fools.

VII.

E Patria si expulsus es, tibi imputa.
 Si patriam elegisse curasses bonam,
 Nec exul esses: tute si regno tuo
 Bene imperasses, omne regnum esset tuum.
 In patria exul stultus est; in patria est
 Sapiens, & exul. errat ille, hic iter facit.

VII.

*A*rt thou banisht from thy owne Country? Thank thy owne
 folly: Hadst thou chosen a right home, thou hadst bin no Exul:
 Hadst thou commanded thy own Kingdom, all Kingdomes had
 beene thy owne: The foole is banisht in his owne Country. The
 Wiseman is in his own Country, though banisht: the foole wan-
 ders; The Wiseman travels.

Cc 5

Agnosce

XII.

A Gnosce noxam noxius, noxâ cares.
 Qui confitetur, ad salutem iter facit,
 Cui displicent peccata, duplicat gradum;
 Si deserit peccata, confectum est iter.

XII.

If thou would'st be justified acknowlegd thy injustice: He that confesses his Sinne, begins his journey towards Salvation: Hee that is sorry for it, mends his pace: He that for sakes it, is at his Iournies end.

XIII.

QUam reprehendis ipse fac careas culpâ:
 Quod fordidâ attrectas manu, magis fordet.

XIII.

Before thou reprehend another, take heed thou art not culpable in what thou goest about to reprehend. He that cleanses a blot with blotted fingers, makes a greater blur.

XIV.

FUge ebriosus esse, ne te omnes boni.
 Ubi vina regnant, exul est mentis vigor,
 Peregrina virtus, hostis exardens Deus,
 Facundia est jurare, rumor abdita.
 Noachus horâ publicavit ebrius
 Quod sobrius sex sæculis velaverat.

XIV.

Beware of Drunkenesse, lest al good men beware of thee; Where Drunkenesse reigns, there reason is an exul; Vertue, a stranger; God, an Enemy; Blasphemy is wit, Oaths are Rethorick, and secrets are Proclamations. Noah discoverd that in one houre, drunk, which sober he kept secret six hundred years.

Quæ

XV.

QUæ pauperi donaveris, furi eripis:
 Quæ pauperi negaveris, fur possidet.
 Thesaurus, arca pauperum, ipsius Dei est.
 Si pauperi das, debitorem habes Deum.

XV.

*What thou givest to the Poore, thou securest from the Thiefe,
 what thou withhold'st from his necessity, a Thiefe possessees,
 but Gods Exchequer is the poor mans Box: when thou strik'st a
 Tally, he becomes thy debtor.*

XII X.

UT filium vidéas probum, videat patrem:
 Malè filium carpit pater mali reus.
 Exempla quàm præcepta plus pueros docent.
 Præsentibus quæ filiis audent patres,
 Patrare & his absentibus fill solent.

XII X.

*If thou desire to see thy Child vertuous, let him not see his Fa-
 thers vices: thou canst not rebuke that in them, that they behold
 practised in thee; Till Reason be ripe, Examples direct more then
 Precepts. Such as thy behavior is before thy Childrens face, such
 commonly is theirs behind their Parents backs.*

Mysteria

XX.

MYsteria indagare ne nimium velis;
 Ne quod necesse est negligas, dum quæritas
 Quod nec necesse est. Tutius de rebus est
 Dubitare, quarum incerta fit scientia,
 Quàm disputare velle de mysteriis.

XX.

BE not over curious in prying into Mysteries; lest by seeking things wich are needlesse, thou omittest things wich are necessary: It is more safe to doubt of uncertaine matters, then to dispute of undiscover'd Mysteries.

XXII.

FAc disputando veritas appareat
 Incerta potiùs quàm potens argutia.
 Substantiam illud, hoc inanias dabit.
 Frustra ferit non igneam filicem chalybs.
 Athleta veritatis esto, & huic fave.
 Qui veritati obnititur, vinci studet;
 Sin victor est, in gloria est inglorius.

XXII.

*L*Et the end of thy Argument be rather to discover a doubtful Truth, then a commanding Wit; in the one thou shalt gaine substance; In the other froth: That flint strikes the Steele in vain, that propagates no sparkles; Covet to be Truths Champion, at least to hold her Colours: Hee that pleads against the truth, takes paines to be overthrowne: or, if a Conqueror, gains but vain-glory by the conquest.

Animæ

XXVI.

A Nimæ salutem, sanitatem corporis,
 Rem prosperam & famæ decus si diligis,
 Amare scortum spernito: nomen bonum
 Ære gravat alieno; ut hoc luas labris
 Jubet, sinu retentat, ulnis carcerat:
 Existimatione salvâ hinc non abis,
 Nec nisi quadrante liberaris ultimo.

XXVI.

*If thou desire the happinesse of thy Soule, the health of thy Body;
 the prosperity of thy Estate, the preservation of thy credit, con-
 verse not with a Harlot: Her eyes run thy reputation in debt; Her
 lips demand the payment; Her breasts arrest thee; Her armes im-
 prison thee; from whence, beleeve it, thou shalt hardly get forth
 till thou hast either ended the dayes of thy Credit, or pay'd the ut-
 most farthing of thy Estate.*

XXIX.

SI collocâris in solo partas opes,
 Cœlo repostas repperire nescias.
 Auferre speres quâ nihil confers tui?
 Animæ saluti & gloriæ datum Dei
 Cœlo repostum & unicè & verè tuum est:
 Quodcumque terrâ condidis amissum puta.

XXIX.

*If thou hide thy Treasure upon the Earth, how canst thou expect to
 finde it in Heaven? Canst thou hope to be a sharer where thou
 hast reposed no stocke? What thou givest to Gods glory, and thy
 Souls health, is laid up in Heaven, and is only thine; that alone,
 which thou exchangeſt, or hideſt upon Earth is lost.*

Ne

XXX.

NE quære quàm molesta sit vitæ via,
 Nec ambulanti quære quam jucunda sit:
 Quò tendat, hoc attende; & hoc, ubi desinet:
 Si commoda est, suspecta sit; si incommoda,
 Fer, ut ferenda est: propriam socordiam
 Accusat ultrò, qui viæ molestiam:
 Quicumque pravâ detinetur, ilicet,
 Sperare vitæ nescit exitum bonum.

• XXX.

*Regard not in thy Pilgrimage how difficult the passage is, but
 whether it tends; nor how delicate the Journey is, but where
 it ends: If it be easie, suspect it; if hard, endure it: He that
 can not excuse a bad way, accuses his own sloth; and he that
 sticks in a bad passage, can never attaine a good Iournies end.*

XXXI.

OPes honoris semen & corruptio est:
 Et natus est & servus est honos opum.
 Ereptum honori redditur nummis decus.
 Ubi facta nummis fama Mercenaria est,
 Quæsitus est nummis honos: contemnere
 Si noveris utrumque, verè es nobilis.

XXXI.

*Money is both the generation and corruption of purchas'd Ho-
 nor: Honor is both the Child and Slave of potent money; The
 credit which Honor hath lost, Money hath found: When Honor
 grew Mercenary, Money grew Honorable. The waye to be truly
 Noble, is to contemne both.*

Si

XXXIII.

SI vanitati subjaces , hanc ne fove:
 Si vult foveri , animos ei non addito:
 Robusta si fit , esto tu robustior:
 Si facta robustissima est , precibus doma:
 Si non domatur , adde & hîc jejunium:
 Si perstat usque & usque , tu persta magis:
 Patientiam mox addito , jam victor es.

XXXIII.

If thou be subject to any great vanity , nourish it not : If it will be entertained , encourage it not : If it grow strong , more strongly strive against it ; if too strong , pray against it ; If it weaken not , joyn fasting to the Prayer ; if it shall continue , adde Perseverance to both ; If it decline not , adde Patience to all , and thou hast conquered it.

XXXIV.

INjuria si læsus es , fer & file.
 Illata verbis plaga lenitur bonis,
 Crudescit ægris ; si queas ignoscere ,
 Oblivione porro tota obducitur:
 Injuriam victure fortiter minùs
 Opponis argumenta quàm silentium.

XXXIV.

*H*ath any wounded thee with injuries ? meet them with patience ; Hasty words ranchle the wound , Soft language dresses it , and oblivion takes away the scar. It is more Noble by silence to avoid an Injury , then by Argument to overcome it.

Æqua-

XXXVII.

ÆQualiter natos ama: si non facis;
 Fac nesciatur: ne invidiosus ille sit;
 Hic invidendus, neve uterque insaniant.
 Natura si quid fecerit discriminis,
 Boni parentis est, favere debili.
 Ad hoc tribunal iniquus est iudex amor.

XXXVII.

Love not thy Children too unequally; or if thou dost, shew it
 not, lest thou make the one proud, the other envious, and both
 fools: If Nature hath made a difference, it is the part of a tender
 Parent to helpe the weakest. That triall is not faire; where affection
 is the Iudge.

XXXIIX.

Si pauperi donaveris, considera
 Non quàm merenti dona, sed quàm pauperi.
 Meritum petentis nempe non pendet Deus;
 Modum erogandi pendet. Indigno datum est?
 Humanitati, quidquid est, datum puta.

XXXIIX.

IN giving of thy Almes, enquire not so much into the person as
 his necessity: God looks not so much upon the merits of him
 that requires, as into the manner of him that relieves: If the Man
 deserve not, thou hast given it to humanity.

XLII.

SI corrigenti irasceris, confessus es
 Bene censuisse; si placet correctio,
 Fateris iracundiæ culpam tuæ.
 Bene corrigenti quisquis est qui vult malè,
 Accendit iram iniquus ultoris Dei.

XLII.

*If thou be angry with him that reproves thy Sin, thou secretly
 confessest his reproof to be just: if thou acknowledge his reproof
 to be just, thou secretly confessest thy anger to be unjust. He that is
 angry with the just reprovver, kindles the fire of the just Revenger.*

XLIV.

NOli jocator esse, ne fias jocus.
 Habitus jocandi proximus dementiæ est.

XLIV.

*Let not mirth be thy profession, lest thou become a make-sport.
 He that hath but gain'd the Title of a Jester, let him assure
 him self, the fool's not far of.*

LVII.

Silere, stulti maxima est prudentia:
 Sermonem contra agnoscitur sapiens suo.
 Sapiens haberi si cupis, verbis proba,
 Diffise verbis finge te silentio;
 Æquè sapias, si inscitiam velaveris
 Simulando, quàm si detegas scientiam.

LVII.

*Silence is the highest wisdom of a foole, and Speech is the greatest
 triall of a Wise man; If thou would'st be known a Wise man, let
 thy words shew thee so; If thou doubt thy words, let thy silence
 feign thee so. It is not a greater point of Wisdom to discover know-
 ledge, then to hide ignorance.*

D d

Private

LX.

PRivata famulum puniat correptio:
 Si publica, occallefcit offensus pudor.
 Si defijt puer effe, plagis abftine:
 Ineptus eft qui ferviat, qui verbera
 Poft verba commeretur, aut hæc digerit.

LX.

*Rebuke thy Servants fault in private; publique reproof hardens
 his Shame: If he be past a youth, strike him not. He is not
 fitt for thy service, that after wise reproofs will either deserve thy
 strokes, or digest them.*

LXII.

REi caducæ dulcis expectatio est,
 In fempiterna dulcior possessio.
 Hæc spem coronat, illa fit spei pudor.
 Iter pudendum est, cujus omnis in via
 Inanis est dulcedo, nulla in exitu.

LXII.

*Things temporall, are sweeter in the expectation: Things
 Eternall are sweeter in the fruition: The first shames thy
 hope, the second crowns it: It is a vain Iourney whose end affords
 lesse pleasure then the way.*

Fac

LXIII.

FAc ipse te cognoris ut timeas Deum :
 Cura Deum novisse , quem sic diligas.
 Illâ arte candidatus , hac sapientiæ es
 Mystes : Dei timor caput sapientiæ ,
 Amare eundem Legis est impletio.

LXIII.

*Know thy selfe, that thou may'st feare God : Know God, that
 thou may'st love him ; in this , thou art initiated to Wisdome,
 in that perfected : The feare of God is the beginning of Wisdome :
 The love of God is the fulfilling of the law.*

LXIV.

SI prævidere noveris periculum ,
 Minus metu præverte quàm prudentiâ.
 Timor futuri causâ præsentis mali est.
 Si prævenire gentias , cura feras.
 Sapientis est vitare prævisum malum ,
 Patientis est perferre , fortis vincere.

LXIV.

*If thou hast providence to foresee a danger, let thy prudence
 rather prevent it, then feare it. The feare of future evils, brings
 oftentimes a present mischief : Whilst thou seek'st to prevent it,
 practise to bear it. He is a Wise man that can avoid an evil ; he is
 a patient man that can endure it ; but he is a valiant man that
 can conquer it.*

D d 2

Si

L X V.

SI admotus ad Rempubicam es, provinciam
Tuere iustitiâ, & simul clementiâ:
Donis abhorre: dona quæ accipit manus
Obcæcat oculos. Hunc ubique adhibe modum;
Iniquitatem plecte, virtuti fave,
Odium à severitate quæ nimia est cave,
Contemptum ab indulgentia præter modum.
Sic iustus esto, ut jure possis diligi;
Sic esto clemens, ne timeri desinas.

L X V.

If thou hast the place of a Magistrate, deserve it by thy Justice, and dignifie it with thy mercy: Take heed of early gifts. An open hand makes a blinde eye: Be not more apt to punish vice, then to encourage vertue. Be not too severe, lest thou be hated, nor too remisse, lest thou be sleighted: So execute Justice, that thou mayst be loved; so execute mercy, that thou mayst be feared.

L X X.

EXsolve servo pauperi stipendium,
Ut ne tuo te fraudet exactor Deus,
Si conqueratur fortè, blandis auribus
Audi querentem; ne querelam deferat
Cælo audienti. Si tuâ causâ indiget,
Tu propter illum inprosperè victurus es:
Quadrans egeni diviti instar pestis est.

L X X.

Debtaine not the wages from the poore man that hath earn'd it, lest God withhold not thy wages from thee: If he complain to thee, heare him, least he complain to Heaven, where he wil be heard: If he hunger for thy sake, thou shalt not prosper for his sake. The poor mans penny is a plague in the rich mans purse.

Vitzæ

LXXIV.

VItæ quietem si cupis, fac iusta sit:
 Injuriam qui non facit, nullam timet:
 Injusta mens laborat, ut faciat malum
 Malè destinatum, aut vitet id quod intulit.

LXXIV.

If thou desire rest unto thy Soule, bee just: He that doth no injury, feares not to suffer injury: The unjust mind is always in labour: It either practises the evill it hath projected; or projects to avoyd the evill it hath deserved.

XC.

Calumniâ impetitus es? tecum puta,
 Vacesne culpâ: ni vacas, factum bene,
 Vel, si vaces, nec inutilis correptio est.
 Hanc applicato & hanc tibi; fel melleum,
 Et hostem apertum arcanum amicum feceris.

XC.

If any speake ill of thee, flee home to thy owne Conscience, and examine thy heart: If thou be guilty, 't is a just correction; If not, 'tis a faire instruction; Make use of both, so shalt thou distill bony out of Gall, and out of an open Enemy create a secret friend.

XCIII.

Sapientiam affectando dum parcis loqui,
 Nimium filendo ne arguas dementiam.
 Si stultus es, silentium sapientia est;
 Nimium filere, si sapis, dementia est.
 Stultus sapientem ut sæpe non finit loqui,
 Sapiens loquacem, non loquens, stultum facit,
 Et hujus ille fit reus dementiæ.

XCIII.

Take heede whilst thou shewest Wisedome in not speaking,
 thou betrayest not thy folly in too long silence. If thou art a
 foole, thy silence is Wisdom: If a Wise man, too long silence is
 folly: As too many words from a fools mouth, gives a Wise man
 no leave to speake: Soo too long silence in a Wiseman, gives a foole
 the opportunity of speaking, and makes thee guilty of his folly.

XCVII.

Si prosperos vivis dies, inprosperis
 Paratus esto. Singulæ Æstates suas
 Brumæ sequuntur: qui secundis non ferit,
 Non invenit quod rebus adversis metat.

XCVII.

Sest thou good dayes? prepare for evill times: No summer
 bus hath his winter: He never reapt comfort in Adversity,
 that sow'd it not in Prosperity.

Nec

XCIX.

N Ec in viis nec aviis verum latet.
 Profiteri verum candidè, sequitor palam;
 Si cum timore facis, indignè facis.
 Indignus est qui veritate gaudeat,
 Qui fraudulenter veritatem quæritat.

XCIX.

*Truth haunts no corners, seeks no by-ways: If thou profess
 it, doe it openly: If thou seeke it, doe it fairely: He deserves
 not to professe Truth, that professes it fearfully: He deserves not
 to finde the Truth that seekes it fraudulently.*

CENTUR. IV.

VI.

S I publicum munus cupis, tibi excide:
 Si publicum munus capis, tibi dic vale.
 Quicumque privum lumen ad Rempublicam
 Affert, inepto subleuat lumen vitro.
 Domesticum & morale publico nocet:
 Qui publicam sumit togam, suam exuat.

VI.

*If thou desire Magistracy, learn to forget thy self; If thou undertake
 it, bid thy selfe farewell; Hee that looks upon a common cause
 with private eyes, looks through false Glasses: In the exercise of
 thy Politique Office, thou must forget both Ethicks and Oecono-
 micks. He that puts on a publicke Gown, must put of a private
 Person.*

F I N I S.

